

งานวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เครือข่าย SMARTS

นวนิยายของอูรูดา โควินท์: พื้นที่ เพศสถานะ และการโต้กลับปิตาธิปไตย¹

URUDA COVIN'S Novels: Space, Gender and Counter-Patriarchy

วนิดา เกื้อนใหญ่²

ปัทมา ทิมประเสริฐกุล³

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับเพศสถานะ และวิเคราะห์การสร้างตัวละครหญิงในนวนิยายของอูรูดา โควินท์โดยใช้กรอบทฤษฎีสตรีนิยมแนวสุดขั้ว ผลการศึกษาพบว่าอูรูดา โควินท์ได้นำเสนอตัวละครหญิงในพื้นที่ต่างๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่าทุกพื้นที่มีเพศสถานะ ซึ่งเพศหญิงมีสถานะด้อยกว่าเพศชาย พื้นที่ส่วนตัวของผู้หญิง คือ พื้นที่บ้าน ผู้หญิงจะถูกกำหนดให้อยู่ในบทบาทของลูกสาว พี่สาว และภรรยาที่ดี ทำให้ถูกกดขี่จากบุคคลในครอบครัว และกลายเป็นวัตถุแห่งการจ้องมองจากบุคคลนอกครอบครัวทั้งในพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะ ตัวละครหญิงตระหนักถึงการถูกกดขี่ทางเพศดังกล่าว จึงปฏิเสธและทำลายกรอบความเป็นหญิงตามแนวคิดปิตาธิปไตย ตัวละครหญิงของอูรูดาแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ตัวละครหญิงที่ปฏิเสธบทบาทแม่ และตัวละครหญิงสมัยใหม่ที่มีลักษณะอันได้แก่ มีความสามารถ มีความเชื่อมั่นในตัวเอง ปรารถนาความสำเร็จในหน้าที่การงาน ไม่ใส่ใจในเรื่องพรหมจรรย์และการแต่งงาน นอกจากนี้อูรูดา ยังสร้างตัวละครหญิงให้มีอำนาจต่อรองจากพื้นที่ที่ถูกจำกัดบทบาท เพื่อโต้กลับแนวคิดปิตาธิปไตยอีกด้วย

คำสำคัญ: อูรูดา โควินท์ พื้นที่ เพศสถานะ สตรีนิยม ปิตาธิปไตย

Abstract

This article aims to analyze the association between space and gender, and female characters in Uruda Covin's novels by using radical feminism theory. The result found that Uruda Covin has created female characters in different areas for showing that all areas are gendered spaces in which women's status is inferior to men's. Home is women's private space where they are assigned a role of a good daughter, a good sister, and a good wife. Therefore women are oppressed by family members and become the object of male gaze from people outside the family. Female characters both in private space and public space are also aware of sexism, thus, they reject and destroy womanhood in patriarchal ideology frame. Uruda's women characters are divided into two types: one that refuses mother's role and another that develops modern female characteristics including owning a capability, owning self-confidence, having a desire to achieve in work, and not caring about chastity and marriage. Moreover, Uruda has created female characters to own power of negotiation in private sphere to counter the patriarchal ideology.

Keywords: URUDA COVIN, Space, Gender, Feminism, Patriarchy

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาสัมมนาวัฒนธรรมคดีไทย หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2558

² นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

³ อาจารย์ ดร. ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร; อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย

จากความตระหนักดังกล่าว อรุณา โควินท์ได้สะท้อนภาพผู้หญิงในสังคมปิตาธิปไตยผ่านตัวละครหญิงของเธอ การสร้างสรรค์ตัวละครหญิงให้ลุกขึ้นมาได้กลับระบอบปิตาธิปไตยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดสตรีนิยม ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการนำแนวคิดสตรีนิยมมาใช้วิเคราะห์ นวนิยายของอรุณา โควินท์ที่มีความน่าสนใจ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาในประเด็นพื้นที่กับเพศสถานะ และตัวละครหญิงกับการโต้กลับระบอบปิตาธิปไตยที่ปรากฏในนวนิยายของอรุณา โควินท์

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับเพศสถานะในนวนิยายของอรุณา โควินท์
2. เพื่อวิเคราะห์การสร้างตัวละครหญิงในนวนิยายของอรุณา โควินท์โดยใช้กรอบทฤษฎีสตรีนิยมแนวสุดขั้ว

สมมติฐานของการศึกษา

อรุณา โควินท์สะท้อนการกดขี่ทางเพศในพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะผ่านนวนิยาย และสร้างตัวละครหญิงให้มีลักษณะปฏิเสธและทำลายกรอบความเป็นหญิงตามแนวคิดปิตาธิปไตย เพื่อโต้กลับระบอบปิตาธิปไตยอันเป็นกระแสหลักของสังคมตามแนวคิดสตรีนิยม

ขอบเขตของการวิจัย

ในที่นี้ศึกษานวนิยายทั้งหมดของอรุณา โควินท์ที่พิมพ์รวมเล่มแล้ว จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1. ฝี่เสื้อที่บินข้ามบึง (2556)	2. ขอบของแสง ปีกแห่งเงา (2557)
3. แหวนพระจันทร์ (2557)	4. เมรีในร้านหนังสือ (2558)

นิยามศัพท์

แนวคิดสตรีนิยม (Feminism) หมายถึง ความพยายามวิพากษ์วิจารณ์ และปรับปรุงสภาพที่เสียเปรียบของผู้หญิงที่สัมพันธ์กับผู้ชายภายใต้สถานการณ์ทางวัฒนธรรมเฉพาะหนึ่งๆ เนื่องจากเชื่อว่าผู้หญิงจะถูกปฏิบัติอย่างเลวร้ายและได้รับความทุกข์ทรมานจากสังคมที่ไม่เป็นธรรม เพียงเพราะเกิดเป็นเพศหญิง จึงต้องกระทำการบางอย่างเพื่อแก้ไขสิ่งที่เป็นอย่างของผู้หญิง (วารุณี ภูริสินสิทธิ์, 2545: 2)

สตรีนิยมแนวสุดขั้ว (Radical feminism) คือ แนวคิดที่เห็นว่าปัญหาที่แท้จริงของผู้หญิงอยู่ที่วัฒนธรรมแบบปิตาธิปไตยซึ่งแฝงซ่อนอยู่ในสังคมโดยรวม ไม่ว่าสังคมนั้นจะใช้ระบบทุนนิยมหรือระบบสังคมนิยมก็ตาม (นพพร ประชากุล, 2552: 200)

ในขณะที่สตรีนิยมแนวเสรีนิยม (Liberalist feminism) เห็นว่าปัญหาของผู้หญิงอยู่ที่การขาดโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในระบบสังคม ส่วนสตรีนิยมแนวสังคมนิยม (Socialist feminism) เห็นว่าผู้หญิงถูกเอารัดเอาเปรียบอย่างแอบแฝงในกรอบความสัมพันธ์ของการผลิตของสังคมนิยมอุตสาหกรรม (นพพร ประชากุล, 2552: 198-199) แต่สตรีนิยม แนวสุดขั้วกลับมองว่ารากเหง้าของความไม่เท่าเทียมกันทางเพศอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง อันเนื่องมาจากแนวคิดชายเป็นใหญ่ที่ฝังรากลึกในสังคม ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสตรีนิยมแนวสุดขั้วเป็นแนวคิดซึ่งตรงกับกลุ่มข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา โดยนวนิยายของอรุณา โควินท์ปรากฏแนวคิดชายเป็นใหญ่ที่กดทับหญิงอย่างชัดเจน ซึ่งมีผลกระทบต่อตัวละครหญิงของ อรุณา จึงเลือกนำสตรีนิยมแนวสุดขั้วมาใช้ในการศึกษาคั้งนี้

ปิตาธิปไตย (Patriarchy) หมายถึง ระบบสังคมที่มีบุรุษเพศเป็นใหญ่ เป็นผู้ปกครอง เป็นผู้มีสิทธิขาดและอำนาจบังคับบัญชาเต็มที่ (สุรภีพรรณ ฉัตรภรณ์, 2550: 11)

เพศสถานะ (Gender) หมายถึง สถานะความเป็นเพศหญิง (feminine) หรือเพศชาย (masculine) หรือเพศอื่นๆ ซึ่งสถานะเหล่านี้แยกแยะด้วยเกณฑ์ทางสังคมวัฒนธรรมชุดหนึ่งและกำหนดให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ไม่เท่าเทียมกันระหว่างบุคคล (ส่วนใหญ่เพศชายจะมีข้อได้เปรียบเมื่อเทียบกับเพศหญิง) โดยทั่วไปแล้ว เพศสถานะเป็นผลมาจากการหล่อ

หลอมทางสังคมจนปรากฏเป็นพฤติกรรม ทักษะ และ การแสดงออกตามแบบแผนบางอย่าง เพศสถานะเป็นมโนทัศน์ที่อยู่ตรงข้ามกับเพศสรีระ (sex) ซึ่งเป็นการแยกแยะสิ่งมีชีวิตออกเป็นเพศเมีย (female) และเพศผู้ (male) ด้วยเกณฑ์ทางชีววิทยาล้วนๆ (เสนาะ เจริญพร, 2548: 299)

พื้นที่แห่งอำนาจ: ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของเพศสถานะที่ปรากฏในพื้นที่

คำว่า “พื้นที่” มีความหมายหลายประเภท ได้แก่ พื้นที่ทางกายภาพ (physical space) พื้นที่ทางสังคม (social space) และพื้นที่ภายในของปัจเจก (mental space) (M.Dear, 1997, อ้างโดย อภิญา เพ็ญพสุกุล, 2543: 67) สำหรับ “พื้นที่” ในที่นี้ หมายถึง พื้นที่ทางสังคม ตามที่สุภางค์ จันทวานิช (2552: 250) ให้ความหมายไว้ว่า “ที่ที่มนุษย์มีระบบความสัมพันธ์ที่มีพื้นฐานอยู่บนอำนาจ และมนุษย์ต้องการมีตำแหน่งอยู่ในที่นั้น คือเวลาที่คนในสังคมกำลังมีการกระทำสัมพันธ์กันตามสถานภาพ (และอำนาจ)” นอกจากนี้พื้นที่จะมีความหมายเชิงนามธรรมแล้ว อีกด้านหนึ่งยังมีความสัมพันธ์กับสถานที่ซึ่งเป็นรูปธรรม ดังที่ทฤษฎี ประสานนาม (2553: 144) กล่าวไว้ว่า “สถานที่ที่เป็นรูปธรรมอันประจักษ์ได้นั้น อาจแบกรับความหมายหรืออำนาจที่มากับพื้นที่ด้วย” ดังนั้น การใช้คำว่า “พื้นที่” ในบทความนี้จึงหมายถึงรวมถึงความหมายของสถานที่ในมิติที่สัมพันธ์กับสถานภาพ และอำนาจในพื้นที่ทางสังคม

แนวคิดสตรีนิยมเห็นวาระบอบปิตาธิปไตยแบ่งพื้นที่ออกเป็นพื้นที่ส่วนตัว คือ บ้านและครัว และพื้นที่สาธารณะ คือ พื้นที่นอกบ้าน โดยพื้นที่ส่วนตัวถูกมองว่ามีคุณค่าน้อยกว่าพื้นที่สาธารณะ การแบ่งพื้นที่ดังกล่าวนี้สัมพันธ์กับเพศสถานะดังที่วารุณี ภูริสินสิทธิ์ (2559) ได้กล่าวไว้ว่า

การแบ่งหน้าที่ของหญิงและชายให้แยกออกจากกันอย่างเด็ดขาดเกิดขึ้นจากระบบคิดที่แบ่งสังคมออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นสาธารณะ (public) อันได้แก่ เรื่องนอกบ้านหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสังคม การเมืองและบอกว่าส่วนนี้เป็นโลกหรือสังคมของผู้ชาย อีกส่วนถือว่าเป็นเรื่องชีวิตส่วนตัว (private) อันได้แก่ เรื่องในบ้าน หรือการดูแลบ้านเรือนและสมาชิกภายในครอบครัว และเสนอว่าส่วนนี้เป็นโลกของผู้หญิง จากความข้างต้น พื้นที่สาธารณะถูกจัดให้เป็นพื้นที่เฉพาะผู้ชาย และพื้นที่ส่วนตัวถูกแบ่งให้เป็นพื้นที่ของผู้หญิง ซึ่งผู้ชายที่เป็นคนในครอบครัวมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปในพื้นที่ดังกล่าว และมีอำนาจเหนือผู้หญิง ดังนั้น พื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะจึงเป็นพื้นที่ที่มีเพศสถานะ โดยความเป็นชายมีอำนาจเหนือความเป็นหญิงในพื้นที่ดังกล่าว

ในนวนิยายของอูรูตา โควินท์ ได้ชี้ให้เห็นความเหลื่อมล้ำทางเพศของการแบ่งพื้นที่ตามเพศสถานะตามระบอบปิตาธิปไตย ในพื้นที่ต่างๆ ดังนี้

1. หญิงคือผู้แบกรับ: การกดขี่ผู้หญิงในครอบครัว

แนวคิดปิตาธิปไตยได้จัดแบ่งให้พื้นที่ของผู้หญิง คือ พื้นที่ส่วนตัวหรือบ้าน แต่ในขณะเดียวกันแม้ผู้หญิงจะอยู่ในพื้นที่ของตนเอง ก็ถูกกดขี่จากบุคคลในครอบครัว และผู้หญิงจะต้องแบกรับความเป็นลูกสาว พี่สาว และภรรยาในพื้นที่ทางสังคม ดังนี้

1.1 การกดขี่หญิงผู้แบกรับความเป็นลูกสาวและพี่สาว ในนวนิยายของอูรูตา โควินท์ พบว่านวนิยายที่นำเสนอการกดขี่หญิงซึ่งแบกรับความเป็นลูกสาวและพี่สาว ได้แก่ เรื่องเมรีในร้านหนังสือ ตัวละครหญิงที่มีบทบาทของลูกสาวและพี่สาวมีลักษณะ ดังนี้

1.1.1 ต้องเสียสละ ในฐานะลูกสาวและพี่สาว ตัวละครหญิงต้องเสียสละให้กับบุคคลในครอบครัวที่เป็นขายนวนิยายเรื่องเมรีในร้านหนังสือได้ดีแม้การถูกกดขี่ในสถานื่อดังกล่าวผ่านตัวละครหญิง *ระกา* โดยระกาต้องเผชิญกับ ความอยุติธรรมและการเลือกปฏิบัติ เนื่องจากพ่อแม่เห็นว่าน้องชายเป็นผู้สืบสกุล ระกาจึงต้องอยู่ในฐานะผู้เสียสละให้น้องชายดังตัวบทที่ว่า “ระกาเป็นพี่สาวที่ต้องมอบให้ และเสียสละให้น้องเสมอ ไม่ว่าเธอจะมีความสุขกับการกระทำนี้หรือไม่” (เมรีในร้านหนังสือ: 38) จะเห็นว่าผู้หญิงถูกกดขี่ เพราะความเป็นหญิงถูกมองว่าด้อยกว่าความเป็นชายในเรื่องการสืบสกุล

1.1.2 ต้องรับภาระการดูแลพ่อแม่ ผู้หญิงต้องรับหน้าที่การเป็นลูกสาวที่ดีด้วยการรับภาระดูแลพ่อแม่ ตามที่สังคมคาดหวัง ในขณะที่ผู้ชายไม่ได้ถูกตั้งความหวังให้แบกรับหน้าที่ดังกล่าว ภาระในเรื่องเมรีในร้านหนังสือต้องแบกรับภาระดังกล่าวเช่นกัน พ่อกำหนดให้เธอเลือกอาชีพที่ผูกพันกับหน้าที่ของลูกสาวซึ่งต้องดูแลบุพการี ดังตัวบท “*พ่อบอกว่าจะทำงานอะไรก็ได้ แต่ต้องเป็นงานที่ได้อยู่กับแม่*” (เมรีในร้านหนังสือ: 42) ในขณะที่خالผู้เป็นน้องชายไม่ต้องแบกรับหน้าที่ดังกล่าว เขาสามารถทำงานตามที่ต้องการได้โดยไม่มีเงื่อนไขการดูแลพ่อแม่

ความข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงในฐานะลูกสาวและพี่สาวถูกปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมทางเพศจากบุคคลในครอบครัว เพราะว่าเธอเป็นเพศหญิง เพศซึ่งไม่สามารถสืบสกุลได้ เนื่องจากสังคมปิตาธิปไตยให้คุณค่าผู้ชายในฐานะผู้สืบสกุลมากกว่าผู้หญิง ผู้หญิงในสังคมชายเป็นใหญ่จึงต้องแบกรับหน้าที่ลูกสาวและพี่สาวที่ดีด้วยการอยู่ในสถานะเป็นรองมนุษย์เพศชายในครอบครัวเมื่อเธออยู่ในพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่ทางสังคม ไม่ว่าเธอเหล่านั้นจะเต็มใจหรือไม่ก็ตาม

1.2 การกดขี่ผู้หญิงผู้แบกรับความเป็นภรรยา นวนิยายของอรุณา โควินท์ที่นำเสนอการกดขี่ผู้หญิงซึ่งแบกรับความเป็นภรรยา ได้แก่ แหวนพระจันทร์ โดยปรากฏลักษณะของความเป็นภรรยา ดังนี้

1.2.1 ต้องปรนนิบัติสามี ผู้หญิงซึ่งเป็นภรรยาจะต้องปรนนิบัติสามีตามที่สังคมปิตาธิปไตยกำหนดไว้ว่าเป็นหน้าที่ของภรรยา อย่างการทำอาหารให้สามีรับประทาน หรือการตอบสนองความต้องการทางเพศของสามีในเรื่องแหวนพระจันทร์แสดงถึงการถูกกดขี่ของผู้หญิงผ่านตัวละคร *ดาห์เลีย* โดยก้านเมฆยังเรียกร้องให้ดาห์เลียจัดอาหารเย็นให้ ทั้งที่ดาห์เลียทำงานทั้งในบ้านและนอกบ้าน และเพิ่งกลับมาจากการทำงานนอกบ้าน ส่วนก้านเมฆผู้เป็นสามีนั้นใช้เวลาหาความเพลิดเพลินส่วนตัวเป็นหลัก แต่เขาก็ต้องการให้ภรรยาปรนนิบัติโดยอ้างว่าเป็นหน้าที่ของภรรยา ดังนี้

“เร็วสิครับ เมฆรออยู่นะ”

“เมฆก็แค่เดินมาเปิดตู้เย็น เอาอาหารมาใส่มือใครเวฟ ไม่ยากตรงไหนเลยนะ”

เขาลุกมานั่งที่โต๊ะอาหาร มองฉันด้วยสายตาเว้าวอน “เมฆจะรอตรงนี้ รอเอ็งยกมาให้”

“ทำไม ทำไมต้องรอ”

“ก็เพราะมันเป็นหน้าที่ของภรรยา” เขายิ้มอย่างภาคภูมิใจ

(แหวนพระจันทร์: 23-24)

หลังจากเลิกกับก้านเมฆ และมาคบกับตุลย์ ในบางครั้งดาห์เลียรู้สึกว่าการมีเพศสัมพันธ์กับตุลย์ไม่ได้เกิดจากความต้องการของเธอ แต่เป็นความต้องการของตุลย์เพียงฝ่ายเดียว หากมันเป็นภารกิจที่เธอต้องกระทำให้ลุล่วง จะเห็นได้ว่าผู้หญิงที่แบกรับความเป็นภรรยาจะต้องปรนนิบัติ เพื่อสนองความต้องการของสามี แม้ว่าจะไม่ใช่ว่าความต้องการของเธอ

1.2.2 ถูกสามีควบคุมพฤติกรรม การกดขี่ทางเพศอีกลักษณะหนึ่งที่ปรากฏในพื้นที่ส่วนตัว คือ การที่สามีควบคุมภรรยาให้มีพฤติกรรมเป็นไปตามที่ตนต้องการ การควบคุมในที่นี้ ได้แก่ การจำกัดพฤติกรรมไม่ให้ผู้หญิงก้าวล่วงไปสู่พฤติกรรมของผู้ชาย เช่น การดื่มสุรา และการควบคุมการแต่งกายของภรรยา ในนวนิยายเรื่องแหวนพระจันทร์ ปรากฏการกระทำดังกล่าว โดยก้านเมฆผู้เป็นสามีพยายามควบคุมพฤติกรรมการดื่มเหล้าของดาห์เลีย ทั้งที่เธอใช้เงินของเธอซื้อเหล้า และรู้จักดื่มอย่างมีขอบเขต เมื่อดาห์เลียสวมกางเกงขาสั้น และทาปากด้วยลิปสติกสีสันจัดจ้าน ก้านเมฆได้ทักท้วงเรื่องการแต่งกายของเธออย่างไม่พอใจ และดุถูกด้วยวาจาว่า “*สวย...เหมือนผู้หญิงอย่างว่า*” (แหวนพระจันทร์: 121) การกระทำดังกล่าวของก้านเมฆจึงเป็นการกดขี่โดยการพยายามลดทอนคุณค่าของภรรยา เมื่อเธอไม่ปฏิบัติตามให้มีลักษณะอย่างที่เขาคต้องการ

จะเห็นว่าผู้หญิงซึ่งแบกรับความเป็นภรรยาจะต้องมีหน้าที่ปรนนิบัติสามีตามที่สังคมคาดหวัง และจะต้องถูกควบคุมพฤติกรรมให้เป็นไปตามที่ผู้เป็นสามีต้องการ และถูกกีดกันไม่ให้ก้าวล่วงไปยังพฤติกรรมของผู้ชาย เหล่านี้เป็นการกดทับความปรารถนาของผู้หญิง และถือเป็นการกดขี่ผู้หญิง

ความข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการกดขี่ผู้หญิงในครอบครัวซึ่งครอบคลุมในสังคมไทย ร่างกาย จิตใจ รวมทั้งพฤติกรรม การแสดงออกของผู้หญิงล้วนอยู่ภายใต้กรอบแนวคิดปิตาธิปไตย ทำให้ตัวละครหญิงที่ดำรงสถานะทั้งลูกสาว พี่สาว และภรรยาต้องผูกพันกับหน้าที่ที่สังคมคาดหวัง และจัดวางตนเองให้อยู่ในบทบาทของลูกสาว พี่สาวและภรรยาที่ดี

2. หญิงคือวัตถุ: วิธีการกดขี่ผู้หญิงผ่านสายตาผู้ชาย

นอกจากจะพบการกดขี่ผู้หญิงจากบุคคลในครอบครัวดังที่ได้แสดงข้างต้นแล้ว ในพื้นที่สาธารณะยังพบการกดขี่ผู้หญิงด้วยการมองและปฏิบัติเสมือนว่าผู้หญิงเป็นวัตถุ ในนวนิยายของอุรุดา โควินท์พบการกดขี่ผู้หญิงผ่านสายตาผู้ชาย 2 เรื่อง ได้แก่ ผีเสื้อที่บินข้ามบึง และขอบของแสง ปีกแห่งเงา

แนวคิดพิตาธิปไตยกำหนดให้พื้นที่สาธารณะ อันได้แก่พื้นที่นอกบ้านซึ่งถูกจัดวางให้เป็นพื้นที่ของผู้ชายตามแนวคิดพิตาธิปไตย หากผู้หญิงก้าวล่วงมายังพื้นที่สาธารณะจะถูกลงโทษ ดังเช่น ในนวนิยายเรื่องผีเสื้อที่บินข้ามบึงร้านกาแฟเป็นพื้นที่นอกบ้าน นับว่าเป็นพื้นที่สาธารณะซึ่งสงวนไว้เป็นพื้นที่สำหรับผู้ชายเท่านั้น เมื่อพะแพงภรรยาของกันละเมิดการกำหนดพื้นที่ตามแนวคิดพิตาธิปไตย ด้วยการเป็นหญิงสาวที่เข้าไปในร้านกาแฟเพียงคนเดียว พะแพงจึงถูกลงโทษ ด้วยการถูกผู้ชายจ้องมองเพื่อให้เธอรู้สึกแปลกแยก ดังตัวบท

ฉันก้มหน้าก้มตาเขียนบันทึก หยุดพักสายตา จิบกาแฟ หนุ่มๆกลุ่มนั้นกำลังมองฉันอยู่ เป็นเรื่อง-
ธรรมดาที่ผู้หญิงนั่งร้านกาแฟคนเดียวจะถูกมอง ในภาคใต้ร้านกาแฟเป็นสถานที่สำหรับผู้ชาย จะว่าไป ทุกแห่งหน
ในสังคมภาคใต้ล้วนเป็นที่ของผู้ชาย แห่งเดียวซึ่งเป็นอาณาจักรของผู้หญิงคือบ้าน

(ผีเสื้อที่บินข้ามบึง: 143)

ผู้ชายกลุ่มหนึ่งในร้านถามคำถามกับพะแพงมากมาย ไม่ว่าจะเป็น “เมื่อกันม่าย” “แล้วมาทำอะไรที่นี่” “แล้วตอนนี้อยู่ไหน” “ทำไรอยู่ล่ะ” “แล้วมาหาใครที่คอน” หรือ “มาคนเดียว?” แต่สิ่งที่พวกเขาไม่รู้ และไม่สนใจจะถาม คือชื่อของผู้หญิงที่กำลังสนทนา สังคมรู้จักพะแพงว่าเป็นภรรยาของกันในตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ เพราะเขาเป็นศิลปินที่มีชื่อเสียง แต่เมื่อกันเสียชีวิตไป ผู้คนที่รู้จักเขามักสนทนากับพะแพงเกี่ยวกับกัน ซึ่งพะแพงเห็นว่าการกระทำดังกล่าว ทำให้คู่สนทนายักพะแพงในฐานะผู้หญิงของกัน มิได้รู้จักตัวตนของพะแพงอย่างแท้จริง อีกทั้งบางคนเห็นพะแพงเป็นตัวแทนของสามี จึงอยากให้พะแพงครองตัวเป็นโสด เพื่อจะได้เป็นภรรยาของกันตลอดไป

การกระทำดังกล่าว เป็นการสะท้อนมุมมองของผู้ชายที่เห็นว่าผู้หญิงจะมีตัวตน ก็ต่อเมื่อเป็นภรรยาของผู้ชายผู้หญิงจึงเป็นเสมือนวัตถุของผู้ชาย ดังนั้น สิ่งที่ใช้เรียกขานแสดงควมมีตัวตนไม่ว่าจะเป็นชื่อ ความคิด หรือความรู้สึกของผู้หญิงตรงหน้า จึงไม่มีความสำคัญที่พวกเขาต้องการรู้ มากไปกว่าการที่พวกเขารับรู้ผู้หญิงตรงหน้าเป็น “วัตถุหรือสิ่งของ” ของผู้ชาย

การกดขี่ผู้หญิงในระดับรุนแรงเชิงโครงสร้างที่ชัดเจนประเด็นหนึ่ง คือ วิธีคิดที่วางผู้หญิงเป็นเสมือนวัตถุแห่งการจ้องมอง เป็นวัตถุทางเพศในสายตาของผู้ชาย (อารียา หุตินทะ, 2557: 80) การกดขี่ทางเพศด้วยการจ้องมองผู้หญิงดังกล่าวปรากฏในเรื่องขอบของแสง ปีกแห่งเงา พะแพงเป็นสาวชาวกรุงที่ย้ายมาอยู่ที่ศรีวัง แรกๆพะแพงเคยเปลือยกายอาบน้ำในคลองใกล้บ้าน ภายหลังชาวบ้านมาเตือน เพราะ “พวกเขาเป็นห่วง กลัวว่าหากมีวัยรุ่นนิตยาดผ่านมาเห็นเธออาจถูกทำร้าย” (ขอบของแสง ปีกแห่งเงา: 22) พะแพงจึงต้องเปลี่ยนจากเปลือยกายอาบน้ำมาเป็นการสวมผ้าถุง นอกจากนี้ พะแพงยังถูกคนภายนอกครอบครัวจ้องมองเธอผ่านช่องลมระบายอากาศเช่นกัน เมื่อกันแจ้งเรื่องนี้กับผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านมาชุมนุมจับคนแอบมองแต่จับไม่ได้ และยังบอกกับกันว่าคงเป็นคนที่ต้องการชื่นชม “ของสวยของงาม” และให้กันถือว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ดังตัวบท

ผู้ใหญ่บ้านมองพะแพง อมยิ้ม หันไปบอกกัน “พวกคอมมันชอบของสวยของงาม”

พะแพงจ้องตากัน อยากรตะโกนว่าเธอไม่ใช่สิ่งของ เธอเป็นมนุษย์ และเธอมีอาณาเขตส่วนตัวที่
ไม่ว่าใครก็ไม่มีสิทธิ์ล่วงล้ำ

“ถ้าผู้ใหญ่จัดการไม่ได้ ผมจะลองไปคุยกับตำรวจ” กันพูดเรียบๆ

“ฮาย...เรื่องพรรค์นี้ไม่ต้องถึงนายหรือน้อง พี่ว่ามันไม่กล้ามาแล้วล่ะ”

(ขอบของแสง ปีกแห่งเงา: 68-69)

จะเห็นได้ว่าผู้ชายจัดวางผู้หญิงให้อยู่ในสถานะ “ของสวยของงาม” หรือวัตถุแห่งการจ้องมอง มิได้ให้คุณค่าแก่เพศหญิงในฐานะมนุษย์ผู้มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกับเพศชาย และเห็นว่าการรุกร้าพื้นที่ส่วนตัวของผู้หญิงเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่สำคัญอะไรนัก ตัวละครหญิงที่ก้าวข้ามพื้นที่ส่วนตัวเข้าสู่พื้นที่สาธารณะ จะต้องเผชิญกับการถูกมองว่าแปลกแยก เป็นอื่น และต้องระมัดระวังความปลอดภัยในชีวิตและร่างกายจากการตกเป็นเหยื่อแห่งการจ้องมองเป็นการลงโทษที่ละเมิดการแบ่งพื้นที่ตามแนวคิดปิตาธิปไตย

อูรดา โควินท์นำเสนอตัวละครหญิงให้อยู่ในพื้นที่ต่างๆ และสะท้อนภาพการกดขี่ทางเพศในพื้นที่นั้นๆ ไม่ว่าจะในพื้นที่ส่วนตัว พื้นที่สาธารณะ หรือพื้นที่ทางสังคมเพศหญิงก็อยู่ในสถานภาพที่ด้อยกว่าเพศชาย ดังนั้น ทุกพื้นที่ในนวนิยายของอูรดา โควินท์ จึงเป็นพื้นที่ที่มีเพศสถานะ เนื่องจากตัวละครหญิงปรากฏและแสดงพฤติกรรมบนพื้นที่ต่างๆ โดยมีอำนาจของตัวละครชายพาดทับ

ตัวละครหญิงกับการโต้กลับระบอบปิตาธิปไตย

แนวคิดปิตาธิปไตยได้กดขี่ผู้หญิงด้วยการกำหนดกรอบความเป็นหญิงที่พึงประสงค์ และกดทับความเป็นหญิงให้ด้อยกว่าความเป็นชายในพื้นที่ต่างๆ ด้วยเหตุนี้ เคต มิลเลตนักสตรีนิยมแนวสุดขั้วจึงได้เสนอวิธีการปลดปล่อยผู้หญิงจากการถูกกดขี่ ได้แก่ผู้หญิงต้องล้มล้างบทบาททางเพศ ผู้หญิงต้องสร้างความสัมพันธ์ชายหญิงรูปแบบใหม่ โดยเน้นความเสมอภาคระหว่างเพศ และต้องยกเลิกกฎหมายข้อห้ามที่กำหนดให้ผู้หญิงต้องกระทำการทำหน้าที่ภรรยา การแต่งงาน และการมีเพศสัมพันธ์ มาเป็นการให้อิสระในการตัดสินใจกระทำด้วยความสมัครใจและให้อิสระทางสังคมเทียบเท่าผู้ชาย (วารุณี ภูริสินสิทธิ์, 2545: 90-93) จากแนวคิดดังกล่าว อูรดาได้สร้างตัวละครหญิงในนวนิยายให้ปลดปล่อยการถูกกดขี่และกดทับจากผู้ชาย เพื่อโต้กลับแนวคิดปิตาธิปไตย ดังนี้

1. การปฏิเสธบทบาทแม่

ซูลามิธ ไพรส์โตน นักสตรีนิยมแนวสุดขั้วเสนอว่า “การที่ผู้หญิงซึ่งเป็นครึ่งหนึ่งของเผ่าพันธุ์มนุษย์ต้องให้กำเนิดและเลี้ยงดูเด็ก ทำให้ผู้หญิงมีสถานภาพเป็นชนชั้นทาสที่ต้องรักษาไว้ซึ่งเผ่าพันธุ์” (วารุณี ภูริสินสิทธิ์, 2545: 93) และได้เสนอทางออกของปัญหาดังกล่าวไว้ว่า “ผู้หญิงต้องเลิกทำหน้าที่สืบพันธุ์” (วารุณี ภูริสินสิทธิ์, 2545: 94) เพื่อที่จะไม่ต้องแบกรับภาระที่ความเป็นแม่ในนวนิยายของอูรดา โควินท์พบการปฏิเสธบทบาทแม่ตามแนวคิดดังกล่าว ดังนี้

ในนวนิยายเรื่องแหวนพระจันทร์ และเมรีในร้านหนังสือ ทั้งดาร์เลียและระกาปฏิเสธที่จะมีลูก โดยแสดงความจำนงอย่างแข็งขันด้วยวาจา ดังตัวอย่าง

“เราไม่ยอมมีลูก เราต่างคิดว่ามีเด็กมากพอแล้ว โลกในอนาคตไม่ได้ขึ้นอยู่กับเรา เราไม่ต้องการสร้างประชากรใหม่เป็นภาระแก่โลกอีก

(แหวนพระจันทร์: 39)

“รักไม่เปลี่ยนใจจะ รู้ว่าพุ่มอยากมีลูก ใครๆก็อยากมีลูก แต่รักไม่ยอมเป็นแม่ รักไม่ต้องการลูกสักไม่เคยคิดเรื่องสืบสกุล รักเชื่อว่าเราสามารถส่งความปรารถนาดีให้ผู้คน และเด็กๆได้ แม้ว่าเขาไม่ใช่ลูกหลานหรือญาติของเรา

(เมรีในร้านหนังสือ: 70)

การปฏิเสธบทบาทแม่โดยชี้แจงเหตุผลดังกล่าว ทั้งดาร์เลียและระกาได้นำพาต่อแนวคิดเรื่องการสืบสายโลหิตหรือการสืบสกุลแต่อย่างใด แม้ว่าชายคนรักของพวกเขาดต้องการผลิตทายาทที่เป็นเลือดเนื้อของพวกเขา แต่พวกเขงเท่านั้นที่เป็นฝ่ายตัดสินใจเลือกการแบกรับภาระการให้กำเนิด

จะเห็นได้ว่า ตัวละครหญิงทั้งสองเรื่องต่างปฏิเสธบทบาทแม่ เพื่อเป็นการยืนยันสิทธิ์เหนือร่างกายของพวกเธอ อีกทั้งเป็นการปฏิเสธแนวคิดชายเป็นใหญ่ที่กำหนดว่าผู้หญิงต้องให้กำเนิดและเลี้ยงดูลูก

2. การสร้างตัวละครหญิงสมัยใหม่

สังคมปิตาธิปไตยกำหนดกรอบความเป็นหญิงเพื่อวางแนวทางให้ผู้หญิงมีลักษณะตามต้องการ ดังที่สุรภีพรรณ ฉัตรภรณ์ (2550: 250-251) ได้กล่าวไว้ว่า

มโนคติปิตาธิปไตยสอนให้ผู้หญิงประพฤติตนอยู่ในกรอบของความเป็นหญิง ความเฉลียวฉลาดจนเกินตัว การมีความคิดเห็นที่รุนแรง การมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง การกล้าตัดสินใจ การมีความอยากอาหารและการรับประทานมาก การเรียกร้องสิทธิส่วนตน และการประสบความสำเร็จอย่างโดดเด่นในหน้าที่การงานเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ไม่ใช่ ลักษณะของความเป็นหญิงและไม่เหมาะสมกับความเป็นหญิง ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ก็คือ ผู้หญิงต้องรักษาพรหมจรรย์ ต้องไม่มีความต้องการทางเพศ

จากการกำหนดความเป็นหญิงของปิตาธิปไตยดังกล่าว ถือเป็นกรกดขี่ทางเพศ โดยการนิยามผู้หญิงให้มีสถานภาพที่ด้อยกว่าเพศชาย อูรดา โควินท์จึงตัวละครหญิงสมัยใหม่ เพื่อได้กลับกรอบความเป็นหญิงของระบอบปิตาธิปไตย ดังนี้

2.1 การสร้างตัวละครหญิงที่มีความสามารถ

ตัวละครหญิงที่มีความสามารถในที่นี้ ได้แก่ การมีทักษะในการเรียนรู้ จัดการอารมณ์ได้อย่างเข้มแข็ง ความเป็นมืออาชีพ และประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ได้แก่

พะแพงในเรื่องผีเสื้อที่บินข้ามบึง และขอบของแสงปีกแห่งเงา สามารถก้าวข้ามความทุกข์จากการสูญเสียสามีได้อย่างเข้มแข็ง พะแพงมีความสามารถทางการเขียนจนสามารถมีผลงานเป็นหนังสือรวมเล่ม อีกทั้งมีความสามารถทางศิลปะจนทำงานวาดภาพประกอบเลี้ยงชีพได้ เมื่อเธอเรียนทำผ้าบาติก พะแพงก็เรียนรู้ได้เร็ว และทำงานเรียบร้อย ความสามารถหลายประการของพะแพงทำให้ครูเอ๋ยปากชม “...พะแพงเป็นคนเก่ง ไม่ว่าจะทำอะไรก็ทำได้ดี เพราะเขาทำจริง...” (ขอบของแสง ปีกแห่งเงา: 149)

ดาลีห์ยาในเรื่องแหวนพระจันทร์มีความสามารถในการทำอาหารและการจัดการร้านอย่างมืออาชีพ อีกทั้งยังปรารถนาความสำเร็จในหน้าที่การงานและมีความทะเยอทะยาน ดังที่เธอกล่าวว่า “...ขณะทำงาน ฉันรู้สึกว่าเป็นของฉัน ไม่ว่าจะเหนื่อย ร้อน ปะทะกับลูกค้าเง่า หรือผจญภัยท่ามกลางคนคร่ำรวยพ่อพันแม่ ฉันก็ยังสนุก ทะเยอทะยานที่จะทำให้ดีขึ้นอีก ก้าวขึ้นไปอีกขั้น และอีกขั้น” (แหวนพระจันทร์: 27)

ระกาในเรื่องเมรีในร้านหนังสือเป็นตัวละครหญิงที่มีความเป็นมืออาชีพ เธอสามารถละวางความทุกข์ส่วนตัวจากการที่สุนัขแสนรักของเธอหาย เพื่อสวมบทบาทคนขายหนังสือ และทำหน้าที่นั้นได้ดีเช่นเดียวกับยามปกติ แม้ว่าเธอจะไม่ได้นอนทั้งคืน ดังตัวบทที่กล่าวถึงระกาว่า

มนุษย์ต่างดาวผู้ยืมดวงตาแพนด้ามาใช้ ซาซาคิด แต่ก็นั่นแหละ เธอไม่ลืมเรื่องหนังสือ ความเป็นมืออาชีพของเธอน่าชื่นชม อาชีพขายหนังสือ ซึ่งคงไม่ใช่อาชีพในฝันของคนส่วนใหญ่ แต่เธอมองเห็นคุณค่าของมัน มองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างหนังสือกับผู้อ่าน โดยมีเธออยู่ตรงกลาง เธอเลือกบทบาทนี้เอง และปฏิบัติโดยซื่อตรง อย่างเสมอต้นเสมอปลายแม้ในยามที่หมาของเธอหายไป

(เมรีในร้านหนังสือ: 178)

2.2 การสร้างตัวละครหญิงที่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง และมีความสามารถในการตัดสินใจ

ตัวละครหญิงของอูรดาเป็นผู้หญิงที่เห็นคุณค่าของตัวเอง โดยไม่ต้องรอให้ผู้ชายเป็นฝ่ายประเมินค่าและ พวกเขาเลือกกระทำการด้วยตัวเองได้ โดยมีพื้นฐานการตัดสินใจด้วยเหตุผล ดังนี้

ในเรื่องผีเสื้อที่บินข้ามบึง คชามีความสัมพันธ์กับผู้หญิงหลายคน และกำลังจีบพะแพง เขาทำอาหารให้พะแพงรับประทาน คือ เสตักที่โบน ซึ่งพะแพงตีความหมายว่าคชาต้องการสื่อถึงการที่เขาจะคบผู้หญิงพร้อมกันทั้งสองคน แต่พะแพงไม่ต้องการอยู่ร่วมในความสัมพันธ์ซับซ้อน เธอจึงเลือกกินเนื้อเพียงส่วนเดียว เพื่อแสดงให้เห็นว่าเธอตัดสินใจเลือกที่จะไม่อยู่ร่วมในวงจรความสัมพันธ์ซับซ้อนดังกล่าว และเขาเองก็ต้องเลือกเช่นกัน

ในเรื่องของขอบของแสง ปีกแห่งเงา แม้ว่าพะแพงกับคชาจะเข้ากันได้ดี แต่เนื่องจากคชามีนิสัยเจ้าชู้ ดังนั้น พะแพง ตัดสินใจที่จะดำรงความสัมพันธ์กับคชาในฐานะเพื่อน มิใช่คนรัก

ดาห์เลียในเรื่องแหวนพระจันทร์มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง ดังคำพูดที่เธอกำลังถึงตนเองว่า “ฉันไม่ได้สมบูรณ์แบบ แต่หากใครรักคนอย่างฉันก็ไม่อาจบั่นใจไปรักคนแบบอื่น” (แหวนพระจันทร์: 11) ตัวบทได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการตัดสินใจหลายครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกอาชีพเซฟ แพนการทำงานในกองบรรณาธิการ รวมทั้งในเรื่องชีวิตคู่ทั้งสองครั้ง เมื่อเธอเห็นว่าเป็นความสัมพันธ์ที่จับต้องไม่ได้ เธอจึงตัดสินใจเลิกกับพวกเขา

ในเรื่องเมรีในร้านหนังสือ ระกาเลือกอาชีพขายหนังสือ เพราะเป็นงานที่เธอรัก แม้ว่าทุกคนรอบตัวเธอจะไม่มีใครเห็นด้วย อีกทั้งเรื่องอื่นๆในชีวิตเธอก็ตัดสินใจเลือกด้วยตัวเอง ดังที่แม่เธอบอกว่า “ยายรัก แกนี่ เออะอะอะไรก็ตัดสินใจเอง” (เมรีในร้านหนังสือ: 18) รวมทั้งเรื่องความรัก เมื่อเธอรู้อาชีพคนรักซึ่งอยู่ระหว่างศึกษาที่ต่างประเทศ ทำหญิงสาวคนหนึ่งต้องเธอก็ตัดสินใจเขียนจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ตัดความสัมพันธ์ส่งไปให้พี่มัทนที โดยมีนาพาว่าพี่มัทนทีจะคิดเห็นอย่างไร

2.3 การสร้างตัวละครหญิงที่มีความเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจในครอบครัว

แนวคิดชายเป็นใหญ่จัดวางหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รวมทั้งหน้าที่ในการหารายได้เลี้ยงดูครอบครัวแก่ผู้ชาย ผู้หญิงจึงต้องพึ่งพารายได้จากผู้ชาย อรุณาได้โต้กลับแนวคิดดังกล่าวโดยสร้างตัวละครหญิง ได้แก่ พะแพง จากเรื่องผีเสื้อที่บินข้ามบึง และขอบของแสง ปีกแห่งเงา และระกา จากเรื่องเมรีในร้านหนังสือ ให้มีอาชีพที่ก่อเกิดเป็นรายได้จนสามารถอยู่ได้ด้วยตัวเอง และสร้างดาห์เลีย ในเรื่องแหวนพระจันทร์ ให้รับบทบาทผู้นำทางเศรษฐกิจในครอบครัว ด้วยการเป็นฝ่ายหาเลี้ยงก้านเมฆผู้เป็นสามีดังที่แม่ของเธอกล่าวว่า “จะเหลือเก็บรี มึงหาคนเดียว แต่กินใช้สองห้อง ลูกสาวเห้อ... มึงอย่าคิดว่ากูไม่รู้ ต่อให้มึงไม่พูดก็เออะ” (แหวนพระจันทร์: 189-190)

2.4 การสร้างตัวละครหญิงที่ไม่ใส่ใจในเรื่องพรหมจรรย์ และแบบแผนประเพณี

สังคมปิตาธิปไตยกำหนดกรอบความเป็นหญิง โดยให้ผู้หญิงรักษาพรหมจรรย์ รวมทั้งการปฏิบัติตามแบบแผนประเพณีในการเลือกคู่ครองของสังคม คือ การแต่งงาน แต่อรุณาสร้างตัวละครหญิงที่ไม่ใส่ใจในเรื่องพรหมจรรย์และไม่ให้ความสำคัญกับการรักษาพรหมจรรย์ รวมทั้งแบบแผนประเพณีมากไปกว่าความพอใจ ได้แก่ พะแพง ในเรื่อง ขอบของแสงปีกแห่งเงา เห็นว่าความสัมพันธ์อันเกิดจากใจมีคุณค่ามากกว่าพิธีกรรมต่างๆซึ่งเป็นสิ่งสร้างภายหลัง ระกาในเรื่องเมรีในร้านหนังสือมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชายคนรักโดยมิได้แต่งงาน ส่วนในเรื่องแหวนพระจันทร์ ดาห์เลีย ตัดสินใจใช้ชีวิตคู่ร่วมกับก้านเมฆ โดยปราศจากงานแต่งงาน เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น

จะเห็นได้ว่า อรุณา โควินท์สร้างตัวละครโดยปฏิเสธตัวละครหญิงแบบฉบับซึ่งสร้างขึ้นจากแนวคิดปิตาธิปไตย รวมทั้งสร้างตัวละครหญิงสมัยใหม่ซึ่งมีความเสมอภาคกับผู้ชาย ผู้หญิงของอรุณา มีบทบาทมากกว่าการเป็นแม่และเมียที่ดี พวกเธอมีความสามารถ มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความเชื่อมั่นในตัวเอง และปรารถนาความสำเร็จในหน้าที่การงาน ไม่ใส่ใจในเรื่องพรหมจรรย์ และแบบแผนประเพณี

3. การสร้างพื้นที่ของผู้หญิงผ่านพื้นที่ครัว

ในนวนิยายของอรุณา โควินท์ ปรากฏการสร้างอำนาจในพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นพื้นที่ของผู้หญิง คือ ห้องครัว จากเดิมพื้นที่ครัวถูกจำกัดว่าเป็นพื้นที่เฉพาะของผู้หญิง บทบาทและสถานภาพของผู้หญิงในพื้นที่ดังกล่าวถูกจัดวางให้ด้อยกว่าเพศชาย ดังที่สุรภีพรรณ ฉัตรารณณ์ (2550: 107) ได้กล่าวไว้ว่า “ห้องครัวเป็นสถานที่ที่สตรีไม่สามารถสนองความต้องการและความปรารถนาของตนเอง ไม่สามารถแสดงความเป็นปัจเจกบุคคล...ไม่สามารถแสดงออกซึ่งอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง ไม่สามารถแสดงสติปัญญาความสามารถ และไม่สามารถบรรลุความสำเร็จส่วนตนได้”

แม้ว่าผู้หญิงจะถูกจำกัดบทบาทและสถานภาพให้อยู่ในพื้นที่ครัว และได้รับการจัดวางบทบาทในเรื่อง การทำอาหารมากกว่าผู้ชาย แต่ภาพของผู้ประสบความสำเร็จในทางวิชาชีพการทำอาหารกลับมีใช้ผู้หญิงอย่างที่เราคุ้นเคย ในเรื่องแหวนพระจันทร์ อรุณาได้สร้างห้องครัวให้เป็นอาณาจักรของดาห์เลีย เธอเติบโตในครัวและเรียนรู้เกี่ยวกับการทำอาหารตั้งแต่เล็กจนกระทั่งเธอเป็นเชฟในร้านดินฟ้าหญ้าถ่าน การนำเสนอดาห์เลียให้มีอาชีพเซฟ จึงเป็นการหักล้างมายาคติที่ว่า “ความเป็นเลิศ

ทางวิชาชีพนั้นเป็นผู้ชาย แม้กระทั่งในประเภทกิจกรรมที่ถือว่าเป็นคุณสมบัติควบคู่กับความเป็นหญิง” (ชาติรี สิริวิทย์, 2544 : 161) ร้านดินฟ้าหญ้าแถนนอกจากดาห์เลียจะเป็นเซฟแล้ว เธอยังมีชายหนุ่มอย่างพงษ์เป็นผู้ช่วยอีกด้วย คราวดินฟ้าหญ้าแถนจึงเป็นสถานที่ที่ผู้หญิงพลิกบทบาทมาเป็นผู้ควบคุมผู้ชายให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่เธอต้องการ นอกจากนี้ ดาห์เลียได้ใช้อำนาจในฐานะผู้ปรุงอาหารพลิกบทบาทผู้หญิงจากการเป็นรองในพื้นที่ครัว กลายเป็นผู้ควบคุมผู้ชายโดยใช้อาหารเป็นเครื่องมือ ดังตอนที่เธอใช้อาหารเป็นเครื่องมือมัดใจตุลย์ ให้ค้างคืนกับเธอ แทนที่จะกลับไปหาครอบครัวของเธอ

ในตอนนี้ออมบุญมาที่คอนโดซึ่งเป็นรังรักของเธอกับตุลย์ และจับได้ว่าดาห์เลียมีความสัมพันธ์กับตุลย์ผู้เป็นสามี ดาห์เลียรู้สึกผิดและอับอาย แต่แทนที่เธอจะไปที่อื่น เธอกลับเลือกมานั่งร้องไห้ในครัวของร้านดินฟ้าหญ้าแถน เนื่องจากครัวคือ “ที่ซึ่งฉันมีค่า มีศักดิ์ศรี” (แหวนพระจันทร์: 243) หลังจากนั้นเธอก็ตัดสินใจเลือกตัดตุลย์ออกจากชีวิตอย่างเด็ดขาด ห้องครัวจึงเป็นแหล่งอำนาจและที่ที่ทำให้ผู้หญิงรู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง

พื้นที่ครัวเป็นพื้นที่ที่ผู้ชายกำหนดให้เป็นพื้นที่ของผู้หญิง อูรดา ก็ยึดพื้นที่ที่ผู้ชายกำหนดมานี้ให้เป็นพื้นที่แห่งอำนาจของผู้หญิง ซึ่งผู้หญิงมีสิทธิ์เต็มที่ในการออกคำสั่งหรือกำหนด ผู้หญิงจึงสามารถออกคำสั่งให้ผู้ชายออกไปจากครัวได้ เพื่อยืนยันสิทธิ์เหนืออาณาเขตของพวกเธอ เมื่อรู้ว่าถูกรุกล้ำอาณาเขต เพราะ “ที่นั่น เธอคือราชินี” (แหวนพระจันทร์: 139) ดังในเรื่องขอบของแสง ปีกแห่งเงา คซาต้องการช่วยปรุงอาหาร แต่พะแพงไล่เขาออกจากพื้นที่ครัวของเธอ *ฉันใช้ทัพพีชี้ไปที่ศาลา “ช่วยไปรอตรงนั้น”* (ขอบของแสง ปีกแห่งเงา: 229) ในเรื่องแหวนพระจันทร์ ดาห์เลียเห็นว่าก้านเมฆ “เกะกะ” ในครัว ดังคำพูดที่ว่า *“เข้ามาทำไมจ๊ะ ในครัวไม่ใช่ที่ของเมฆ เกะกะคนอื่นเขา”* (แหวนพระจันทร์: 50) ส่วนในเรื่องเมรีในร้านหนังสือ ระกา รู้สึกอึดอัดเมื่อสุดสยามยืนเบียดอยู่ในครัวซึ่งมีขนาดเล็ก ขณะเธอกำลังทำอาหาร เธอจึงออกคำสั่งให้สุดสยามออกไปรอนอกครัว ดังตัวบทที่ว่า *“นี่...” ระกาพูดโดยไม่หันไป “ดื่มข้างนอกได้มั๊ยคะ พาเมรีไปด้วย”* (เมรีในร้านหนังสือ)

อูรดา โควินท์ได้พลิกความหมายของพื้นที่ จากเดิมที่ผู้หญิงถูกจำกัดบทบาทและอำนาจให้ด้อยกว่าเพศชายในพื้นที่ส่วนตัวอย่างห้องครัว ห้องครัวได้ถูกพลิกผันและเพิ่มคุณค่าให้เป็นสถานที่ที่ผู้หญิงสามารถสร้างพลังและอำนาจขึ้นมาได้โดยผ่านอาหาร รวมทั้งอำนาจในการควบคุมลูกน้องผู้ชาย และการใช้อาหารดึงดูดใจชายคนรัก ห้องครัวเป็นเสมือนขุมอำนาจของผู้หญิง ทำให้พวกเธอรู้สึกมีค่า มีศักดิ์ศรี อีกทั้งเป็นอาณาเขตส่วนตัวที่สามารถกีดกันผู้ชายให้ออกไปจากพื้นที่ของพวกเขาด้วยการออกคำสั่งได้ นับเป็นการสร้างอำนาจต่อรองจากพื้นที่ที่ผู้หญิงถูกจำกัด เพื่อได้กลับแนวคิดปิตาธิปไตย

สรุป

นวนิยายของอูรดา โควินท์สะท้อนภาพสังคมปิตาธิปไตยที่จัดแบ่งทุกพื้นที่ให้เป็นพื้นที่ที่มีเพศสถานะ ไม่ว่าจะเป็พื้นที่ส่วนตัวหรือพื้นที่สาธารณะ ผู้หญิงล้วนถูกกดขี่ เมื่ออยู่ในพื้นที่ส่วนตัว คือ พื้นที่บ้าน บทบาทความเป็นลูกสาว พี่สาว และภรรยาที่ดีตามแนวคิดปิตาธิปไตยกดทับผู้หญิงให้เป็นรองบุคคลในครอบครัว และกลายเป็นวัตถุแห่งการจ้องมองจากบุคคลนอกครอบครัวทั้งในพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะ ดังนั้น ความเป็นหญิงจึงมีสถานะด้อยกว่าความเป็นชาย

นอกจากนี้ยังพบการสร้างตัวละครหญิงที่สอดคล้องกับแนวคิดของนักสตรีนิยมแนวสุดขั้ว เพื่อปลดปล่อยผู้หญิงจากการครอบงำของผู้ชายสองประเภท คือ ตัวละครหญิงที่ปฏิเสธบทบาทแม่ และตัวละครหญิงสมัยใหม่ที่มีความสามารถ มีความเชื่อมั่นในตัวเอง บรรลุความสำเร็จในหน้าที่การงาน มีความเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจในครอบครัว ไม่ใส่ใจในเรื่องพรหมจรรย์และการแต่งงาน อีกทั้งอูรดา ยังสร้างตัวละครหญิงให้มีอำนาจต่อรองจากพื้นที่ที่ถูกจำกัดบทบาท การสร้างตัวละครหญิงดังกล่าวส่งผลให้นวนิยายของอูรดา โควินท์มีลักษณะเฉพาะตัว และได้รับการยอมรับจากผู้อ่านเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- ชาติรี ลีศิริวิทย์. (2554). “เพศสถานะกับครัว.” **สารคดี** 17, 197 (กรกฎาคม):160-163.
- นพพร ประชากุล. (2552). “คำนำเสนอในผู้หญิงกับสังคมในวรรณกรรมไทยยุคทองสุบู่.” ใน **ยกอักษร ย้อนความคิด เล่ม 2 ว่าด้วยสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ:อ่าน.
- นัทธนี ประสานนาม. (2553). “รอยสันต์ ของยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง: การเขียนอัตลักษณ์และประวัติศาสตร์ของผู้หญิง กวางตุ้งพลัดถิ่น.” **วารสารภาษาและหนังสือ** 41: 127-170.
- ผลการตัดสินการประกวดหนังสือดีเด่นรางวัลเชว่นบู๊คอวอร์ด ครั้งที่ 11 ประจำปี 2557.** (2558). เข้าถึงเมื่อ 14 พฤศจิกายน. เข้าถึงได้จาก<http://www.pubat.or.th/index/pages/งานประกวดหนังสือ/48a6024cf53bdea674c4ab3fe51056f7>
- ภัทรอนงค์ สิริพิพัฒน์. (2556). “อุรุดา โควินท์ ค่อยๆไปแต่ไม่หยุด.” **Writer** 2, 18(ตุลาคม): 79-99.
- วารุณี ภูริสินสิทธิ์. (2545). **สตรีนิยม ขบวนการและแนวคิดทางสังคมศาสตร์แห่งศตวรรษที่ 20**. กรุงเทพฯ: คปไฟ. _____ . (2559). **แนวคิดสตรีนิยมในสกุลความคิดต่างๆ**. เข้าถึงเมื่อ 4 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก <http://v1.midnightuniv.org/datamid2001/newpage17.html>
- สพฐ.ประกาศรางวัลหนังสือดีเด่นปี 57 รวม 11 เรื่อง.** (2558). เข้าถึงเมื่อ 14 พฤศจิกายน. เข้าถึงได้จาก<http://www.manager.co.th/qol/viewnews.aspx?NewsID=9570000022632>
- สิรินันท์ ห่อหุ้ม. (2556). “อุรุดา โควินท์ เพราะงานเขียนคือพลัง.” **มติชนรายวัน** (16 มิถุนายน): 19.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2552). **ทฤษฎีทางสังคมวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรภีพรรณ ฉัตรภรณ์. (2550). **อาหาร อารมณ์และอำนาจของสตรีในวรรณกรรมร้อยแก้วตะวันตกร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสนาะ เจริญพร. (2548). **ผู้หญิงกับสังคมในวรรณกรรมไทยยุคทองสุบู่**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- อารีญา หุตินทะ. (2558). “เสียงที่ไม่ยอมจำนนในฉันทลักษณ์และท่อนกับงานของเรา.” ใน **วาทะประชาธิปไตยจิตวิญญาณ ประชาธิปไตยในเรื่องสั้น 40 ปี นับจาก 14 ตุลา 2516**, 174-182. กรุงเทพฯ: เพชรสำนักพิมพ์.
- อุรุดา โควินท์. (2557). **ขอบของแสง ปีกแห่งเงา**. กรุงเทพฯ: ณ ดา. _____ . (2556). **ผีเสื้อที่บินข้ามบึง**. กรุงเทพฯ: ณ ดา. _____ . (2558). **เมรีในร้านหนังสือ**. กรุงเทพฯ: เพื่อนดี. _____ . (2557). **แหวนพระจันทร์**. กรุงเทพฯ: เพื่อนดี.
- Dear, Michael. (1997). “Postmodern Bloodlines” in Benko, G & Strohmayer, U. (eds.). **Space and Social Theory: Interpreting Modernity and Postmodernity**, Blackwell. อ้างถึงใน อภิญญา เฟื่องฟูสกุล. (2543). “พื้นที่ในทฤษฎีสังคมศาสตร์.” **วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่** 12, 2: 65-101.

พระรามกับการผจญภัยของวีรบุรุษ¹

Rama and the Adventure of the Hero

จุฬามาศ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา²

ปีพมา ทิมประเสริฐกุล³

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาการผจญภัยของพระรามในรามเกียรติ์ตามทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์ และภาพลักษณ์ของพระรามในรามเกียรติ์ ผลการวิจัยพบว่า ขั้นตอนการผจญภัยของพระรามมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์เป็นอย่างมาก โดยขั้นตอนความช่วยเหลือจากพลังเหนือธรรมชาติ ขั้นตอนถนนแห่งการทดสอบ และขั้นตอนการได้รับการยอมรับในฐานะเทพเจ้าปรากฏบ่อยครั้ง แสดงให้เห็นว่าพระรามเป็นวีรบุรุษที่ผ่านการผจญภัยจำนวนมาก ซึ่งพิสูจน์ความเก่งกล้าของพระรามให้ชัดเจนขึ้น และตลอดการผจญภัยของพระรามได้รับความช่วยเหลือจากเทพเจ้าเสมอ ซึ่งแสดงสถานภาพของพระรามให้ยิ่งใหญ่สมกับเป็นเทรวีรบุรุษ นอกจากนี้ยังมีบางขั้นตอนที่ไม่ปรากฏและปรากฏในลักษณะตรงกันข้ามด้วย ได้แก่ ขั้นตอนการปฏิเสธเสียงเรียก และขั้นตอนการปฏิเสธการหวนคืน เนื่องจากพระรามตระหนักในสถานะเทพเจ้าและภารกิจของตน ส่วนภาพลักษณ์ของพระรามจากขั้นตอนการผจญภัย จำแนกได้เป็น 6 ภาพลักษณ์ ได้แก่ การเป็นเทพเจ้า การเป็นผู้มีบุญญาธิการ การเป็นกษัตริย์นักรบ การเป็นผู้ทรงคุณธรรม การเป็นผู้รักษาคำสัตย์ และการเป็นผู้มั่นคงในความรัก ซึ่งภาพลักษณ์ของพระรามจากขั้นตอนการผจญภัยล้วนแต่เป็นด้านดี ทำให้เห็นวว่าพระรามเป็นวีรบุรุษในอุดมคติ

คำสำคัญ: พระราม การผจญภัย วีรบุรุษ

Abstract

This article aims to study the character Rama's adventure pattern to prove that it is consistent with the Joseph Campbell's theoretical hero pattern (Monomyth), and to also study the heroic image that appears in Rama's character. The result shows that the Rama's adventure pattern is mostly consistent with the Joseph Campbell's theoretical hero pattern by the Supernatural Aid, the Road of Trials, and the Apotheosis which frequently appears in the story. This shows that the Rama is the hero who struggles from many adventures which can prove his bravery clearly and he always receives the gods' helps throughout his adventure which can support Rama's status to be the great hero. Besides, there are some steps that do not appear or appear in contrast circumstance such as Refusal of the Call and Refusal of the Return because Rama is aware of his status as god with his mission. The images of Rama from the adventure can be categorized into six images; god, a person with power from merit accumulation, warrior king, a virtuous person, a promise keeper, and a solid lover. The images of Rama from the adventure are all decent which shows that Rama is the ideal hero.

Keywords: Rama, Adventure, Hero

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาสัมมนาวรรณคดีไทย หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2558

² นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

³ อาจารย์ ดร.ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร; อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย

บทนำ

รามเกียรติ์เป็นวรรณคดีสำคัญเรื่องหนึ่งของไทย มีต้นเค้ามาจากรามายณะของอินเดีย ซึ่งไทยรับเข้ามาและแพร่กระจายไปตามท้องถิ่นจนเกิดเป็นรามเกียรติ์สำนวนต่างๆ โดยบทละครรามเกียรติ์พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเป็นฉบับที่มีใจความครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด (รื่นฤทัย สัจจพันธุ์, 2552: 1) สิทธา พินิจภูวดล และนิตยา กาญจนวรรณ (2520: 160) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการพระราชนิพนธ์ว่าพระองค์มีพระราชประสงค์รวบรวมเรื่องรามเกียรติ์ไว้เพื่อรักษารามเกียรติ์อันมีเนื้อหาเกี่ยวกับการรบ การป้องกันบ้านเมือง ความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ไม่ให้อายุหายไป ส่วนฉบับอื่นๆ มีรายละเอียดแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของผู้แต่ง เมื่อศึกษาในแง่การแพร่กระจายของนิทานจะพบว่ารามเกียรติ์ฉบับต่างๆ มีลักษณะร่วมและลักษณะที่แตกต่างกันบางประการ

ลักษณะร่วมกันของรามเกียรติ์แต่ละฉบับ ได้แก่ โครงเรื่อง ที่เป็นเรื่องราวของพระนารายณ์อวตารปราบยักษ์ แก่นเรื่องคือธรรมะย่อมชนะอธรรม รวมไปถึงตัวละคร ที่เน้นให้เห็นความเก่งกล้าสามารถของตัวละคร แต่ลักษณะที่ต่างกันชัดเจนคือรามเกียรติ์ฉบับท้องถิ่นจะให้ความสำคัญกับตัวละครรอง ในที่นี้คือหนุมานมีบทบาทสำคัญทัดเทียมกับพระราม (ศิริพร วิฑูระฐาน, 2522: 67) ส่วนรามเกียรติ์ฉบับราชสำนักเน้นเชิดชูวีรกรรมของพระรามให้โดดเด่นออกมามากกว่าตัวละครอื่น โดยผ่านวิธีการสร้างตัวละคร คือ ใช้วิธีการสร้างตัวละครแบบคู่ตรงข้าม คือเน้นย้ำให้เห็นภาพตัวละครทั้งสองฝ่าย ฝ่ายอธรรมเห็นได้จากตัวละครทศกัณฐ์ มีภาพของพฤติกรรมชั่วร้ายต่างๆปรากฏอยู่ตลอดเรื่อง ทั้งความมักมากในกามคุณและความเกะกะระรานแบบอันธพาล (สมพร สิงห์โต, 2518: 230) ส่วนฝ่ายธรรมะ เน้นให้เห็นภาพตัวละครพระรามด้านต่างๆ ทั้งการเป็นกษัตริย์นักรบ การเป็นผู้ปกครองที่ดี การเป็นลูกที่ดี เป็นพี่ที่ดี เป็นสามีที่ดี (สมพร สิงห์โต, 2518: 184-193) ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นคุณสมบัติของความเป็นอุดมคติทั้งสิ้น

พระราม ถือเป็นตัวแทนของตัวละครตามแบบฉบับอุดมคติ อุดมคติในที่นี้ไม่ใช่แค่ความดีงาม แต่ต้องเก่งกล้าสามารถและเปี่ยมไปด้วยวีรกรรมที่ทำให้เป็นบุคคลอุดมคติ ในรามายณะเน้นลักษณะของพระรามว่าเป็นมนุษย์ในอุดมคติ แต่เมื่อไทยรับมาพระรามจะถูกขับเน้นให้เห็นว่าเป็นพระนารายณ์อวตารชัดขึ้น (สมพร สิงห์โต, 2518: 177-184) ในขณะที่วีรกรรมต่างๆ แบบมนุษย์ในอุดมคติธรรมด้ายังคงอยู่ พระรามในรามเกียรติ์ของไทยจึงไม่ได้มีความพิเศษเหนือผู้อื่นในแง่ของเทพที่อวตารมาปราบยักษ์เท่านั้น แต่ยังเป็นมนุษย์ที่มีความพิเศษในฐานะของวีรบุรุษจากวีรกรรมต่างๆ อีกด้วย

วีรกรรมที่ทำให้ภาพความเป็นวีรบุรุษของพระรามเห็นได้ชัดเจนจากการออกผจญภัย โดยพระรามมีเหตุให้ต้องออกเดินป่าเป็นเวลาสิบสี่ปี ระหว่างการเดินทางต้องเผชิญอุปสรรคมากมาย ทั้งการต่อสู้กับเหล่าอสูร เช่น เหตุการณ์ที่ยักษ์พิราพเฝ้าสวนต้นพวาทองไม่พอใจที่สามกษัตริย์เก็บผลไม้ในสวนสวย เมื่อเห็นนางสีดาก็ถูกใจและลักตัวนางสีดาไป พระรามและพระลักษมณ์จึงชิงตัวนางสีดาคืน จึงเกิดการต่อสู้ขึ้น เหตุการณ์ที่ตกอยู่ในสถานการณ์คับขัน เช่น ตอนที่ไมยราพเป่ามนตร์สะกดให้กองทัพพระรามหลับไหล แล้วลักตัวพระรามมาขังรวมกับไววิก นอกจากนี้ พระรามยังได้รับการช่วยเหลือหลายครั้ง เช่น การช่วยเหลือจากหนุมานทหารเอก พิเภกที่คอยบอกกลศึกของฝ่ายทศกัณฐ์ หรือการช่วยเหลือจากเหล่าทวยเทพ เป็นต้น เมื่อครบสิบสี่ปีจึงเดินทางกลับมาเป็นกษัตริย์ครองเมืองสืบไป จะเห็นว่าการเดินทางของพระรามเป็นลำดับขั้นตอนคล้ายการผจญภัยของเทพปรณัมตามทฤษฎีการผจญของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์

ทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษ (Monomyth) ของโจเซฟ แคมป์เบลล์ (Joseph Campbell : 1973) กล่าวถึงการเดินทางของวีรบุรุษเพื่อเสาะแสวงหาสิ่งที่หายไป โดยประกอบไปด้วยขั้นตอนใหญ่ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการออกเดินทาง ขั้นตอนการสถาปนา และขั้นตอนการหวนคืน โดยแคมป์เบลล์อธิบายว่าขั้นตอนการออกเดินทาง (Departure) หมายถึงการที่วีรบุรุษจะก้าวข้ามเข้าไปสู่สถานะใหม่ โดยมีวิธีการเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ เมื่อพร้อมแล้วก็เข้าสู่ภาวะเปลี่ยนผ่าน ซึ่งเป็นภาวะที่วีรบุรุษจะมีความกังวลและสับสนอย่างมาก แต่เมื่อก้าวไปสู่สถานะใหม่จะเปรียบได้กับขั้นตอนการสถาปนาตัวตนใหม่ (Initiation) ส่วนขั้นตอนการหวนคืน (Return) นั้นเปรียบได้กับภาวะที่วีรบุรุษมีความสมบูรณ์พร้อม ความหวาดกลัวต่างๆ หมดสิ้นไป และนำไปสู่ความเป็นวีรบุรุษที่ยิ่งใหญ่ในที่สุด

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาขั้นตอนการผจญภัยของตัวละครพระรามจากบทละครรามเกียรติ์พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โดยใช้ทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์ รวมไปถึงศึกษาภาพลักษณ์ของพระรามในรามเกียรติ์จากขั้นตอนการผจญภัยของวีรบุรุษ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการผจญภัยของพระรามในรามเกียรติ์ตามทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์
2. เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของพระรามในรามเกียรติ์จากขั้นตอนการผจญภัยของวีรบุรุษ

สมมติฐาน

การผจญภัยของพระรามนั้นมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์ ซึ่งขั้นตอนการผจญภัยของพระรามตามทฤษฎีดังกล่าวทำให้เห็นภาพลักษณ์วีรบุรุษของพระราม ได้แก่ การเป็นเทพเจ้า การเป็นผู้มีบุญญาธิการ การเป็นกษัตริย์นักรบ การเป็นผู้ทรงคุณธรรม การเป็นผู้รักษาคำสัตย์ และการเป็นผู้มั่นคงในความรัก

ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาจากบทละครรามเกียรติ์ ฉบับ “กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ บทละครเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1” พิมพ์ครั้งที่ 9 ของกรมศิลปากร มีทั้งหมด 4 เล่มจบ

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดที่ใช้เป็นกรอบในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษ (Monomyth) ของโจเซฟ แคมป์เบลล์ ในหนังสือ The hero's with a Thousand Faces (1973) พิมพ์ครั้งที่ 3 ซึ่งทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษนี้กล่าวถึงการเดินทางของวีรบุรุษเพื่อแสวงหาสิ่งที่หายไป โดยประกอบไปด้วยขั้นตอนใหญ่ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการออกเดินทาง ขั้นตอนการสถาปนา และขั้นตอนการหวนคืน โดยแคมป์เบลล์อธิบายว่าขั้นตอนการออกเดินทาง (Departure) คือ การที่วีรบุรุษจะก้าวข้ามเข้าไปสู่สภาวะใหม่ โดยมีวิธีการเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ เมื่อพร้อมแล้วก็เข้าสู่สภาวะเปลี่ยนผ่าน ซึ่งเป็นสภาวะที่วีรบุรุษจะมีความกังวลอย่างมาก แต่เมื่อก้าวไปสู่สภาวะใหม่จะเปรียบได้กับขั้นตอนการสถาปนาตัวตนใหม่ (Initiation) ส่วนขั้นตอนการหวนคืน (Return) นั้นเปรียบได้กับสภาวะที่วีรบุรุษมีความสมบูรณ์พร้อม ความสับสนและความหวาดกลัวต่างๆ หดลึกลงไป เกิดความเข้าใจสภาวะจิตในที่สุด (Campbell, 1973: 47-243)

ทั้ง 3 ขั้นตอนใหญ่คือขั้นตอนการออกเดินทาง ขั้นตอนการสถาปนา และขั้นตอนการหวนคืนนั้นประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย รวมทั้งหมด 17 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

ขั้นตอนการออกเดินทาง (Departure)

1. เสียงเรียกสู่การผจญภัย (The Call to Adventure)

เป็นจุดเริ่มต้นที่วีรบุรุษจะต้องมีเหตุบางอย่าง หรือได้พบบุคคลที่นำวีรบุรุษไปสู่การผจญภัยอันเป็นจุดเปลี่ยนชีวิต วีรบุรุษจะต้องเดินทางออกจากโลกเดิมที่คุ้นเคยไปสู่โลกแห่งการผจญภัยที่ไม่เคยพบมาก่อน

2. การปฏิเสธเสียงเรียก (Refusal of the Call)

วีรบุรุษอาจไม่เต็มใจที่จะออกผจญภัยและอาจปฏิเสธการผจญภัยนั้น เนื่องจากความกลัวสิ่งที่รออยู่เบื้องหน้า

3. ความช่วยเหลือจากพลังเหนือธรรมชาติ (Supernatural Aid)

วีรบุรุษมักได้รับความช่วยเหลือจากผู้ที่มีพลังเหนือธรรมชาติ อาจเป็นการได้รับการปกป้อง ได้รับคำปรึกษาหรือได้รับของขวัญพิเศษ

4. การเข้าสู่โลกแห่งอันตราย (The Crossing of the First Threshold)

วีรบุรุษเดินทางมาถึงเขตแดนที่จะเข้าสู่โลกที่ไม่คุ้นเคย เปรียบได้กับการข้ามธรณีประตู โดยปกติวีรบุรุษต้องผ่านเหตุการณ์หรือพิธีการบางอย่าง เพื่อก้าวเข้าสู่โลกแห่งการผจญภัย

5. การตกอยู่ในสถานการณ์คับขัน (The Belly of the Whale)

วีรบุรุษตกอยู่ในสถานการณ์คับขันและมีคณนเหมือนอยู่ในท้องปลาฉลามที่น่าหวาดกลัวและเต็มไปด้วยอันตราย

ขั้นตอนการสถาปนา (Initiation)

6. ถนนแห่งการทดสอบ (The Road of Trials)

ในที่นี้คือการทดสอบทั้งกายและใจ วีรบุรุษจะถูกทดสอบหลายต่อหลายครั้ง ซึ่งการทดสอบเหล่านี้เป็นเพียงอุปสรรคเล็กน้อย ไม่ถึงกับหนักหนาสาหัส

7. การได้พบกับเทวี (The Meeting with the Goddess)

วีรบุรุษจะได้พบกับเทวี โดยสตรีคือผู้ให้บทเรียนที่ยิ่งใหญ่แก่วีรบุรุษ นำวีรบุรุษไปสู่บททดสอบต่างๆ

8. หญิงในฐานะผู้ยั่ววน (Woman as the Temptress)

เป็นบททดสอบอย่างหนึ่งที่จะพิสูจน์ว่าวีรบุรุษสามารถข้ามพ้นความลุ่มหลงทางกายไปสู่จิตที่บริสุทธิ์ได้หรือไม่

9. การเผชิญหน้ากับผู้มีพลังอันยิ่งใหญ่ (Atonement with the Father)

เป็นขั้นตอนที่วีรบุรุษต้องเผชิญกับบททดสอบใหญ่ที่มีพลังอำนาจสูงสุด สามารถชี้เป็นชี้ตายได้

10. การได้รับการยอมรับในฐานะเทพเจ้า (Apotheosis)

เมื่อวีรบุรุษผ่านบททดสอบใหญ่มาได้ จะเกิดความเข้าใจในสภาวะจิตหรือราวกับกลายเป็นเทพเจ้า

11. ความดั่งามสูงสุด (The Ultimate Boon)

วีรบุรุษจะได้รับซึ่งสิ่งล้ำค่าที่ออกผจญภัยมาเพื่อตามหา ซึ่งความดั่งามของวีรบุรุษแต่ละคนไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน

ขั้นตอนการทวนคืน (Return)

12. การปฏิเสธการทวนคืน (Refusal of the Return)

เมื่อวีรบุรุษได้รับความดั่งามสูงสุดแล้ว วีรบุรุษอาจปฏิเสธที่จะเดินทางกลับสู่โลกเดิมเนื่องจากวีรบุรุษได้พบสิ่งที่ต้องการและพอใจในสภาวะนั้นแล้ว

13. การหลบหนีด้วยวิธีพิเศษ (The Magic Flight)

หากวีรบุรุษนำความดั่งามสูงสุดกลับมาโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์สิ่งๆ นั้น ก็จะถูกไล่ล่า จึงต้องหลบหนีด้วยเวทมนตร์หรือวิธีพิเศษ

14. การได้รับความช่วยเหลือจากภายนอก (Rescue from Without)

วีรบุรุษที่ปฏิเสธการเดินทางกลับมักได้รับความช่วยเหลือจากภายนอก คือจากผู้อื่นที่นำพาให้เดินทางกลับสู่โลกเดิม

15. การกลับสู่โลกสามัญ (The Crossing of the Return Threshold)

วีรบุรุษจะต้องสร้างสมดุลระหว่างโลกแห่งการผจญภัยกับโลกเดิมด้วยการเตรียมจิตใจให้พร้อมกลับคืนสู่โลกเดิม เพื่อให้เขาสามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกเดิมได้อย่างปกติสุข

16. เป็นใหญ่ในสองโลก (Master of the Two Worlds)

เมื่อวีรบุรุษสามารถสร้างสมดุลระหว่างโลกแห่งการผจญภัยกับโลกเดิมได้โดยไม่ได้ละทิ้งบทเรียนที่ได้รับจากการผจญภัย แต่กลับผสมผสานสิ่งที่เขาเรียนรู้เข้ากับโลกเดิมก่อนการผจญภัย วีรบุรุษจึงเปรียบเหมือนเป็นใหญ่ในสองโลก

17. อิสระแห่งการมีชีวิต (Freedom to Live)

เมื่อผสมผสานบทเรียนจากโลกแห่งการผจญภัยกับโลกเดิมเข้าด้วยกันและเป็นใหญ่ในสองโลกได้ ท้ายที่สุดวีรบุรุษจะมีชีวิตที่เป็นอิสระทั้งทางโลกและทางธรรม

ผลการศึกษา
ขั้นตอนการผจญภัยของพระรามที่สอดคล้องกับทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษ

จากการศึกษาบทละครรามเกียรติ์พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พบว่าพระรามมีขั้นตอนการผจญภัยที่สอดคล้องกับทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์ โดยมีความสัมพันธ์ 3 ลักษณะ ได้แก่ ขั้นตอนที่ปรากฏสอดคล้องกับทฤษฎี ขั้นตอนที่ไม่สอดคล้องกับทฤษฎี และขั้นตอนที่ปรากฏในลักษณะตรงกันข้ามกับทฤษฎี ซึ่งจะใช้คำย่อว่า “ปรากฏ”, “ไม่ปรากฏ” และ “ปรากฏในลักษณะตรงกันข้าม” ในตารางอธิบาย

ตารางที่ 1 แสดงขั้นตอนการผจญภัยของพระรามที่สอดคล้องกับทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษ

ขั้นตอนการเดินทางตามทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษ	ขั้นตอนการเดินทางของพระราม	ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	ปรากฏในลักษณะตรงกันข้าม
ขั้นตอนการออกเดินทาง (Departure)				
1. เสียงเรียกสู่การผจญภัย The Call to Adventure	- พระรามต้องออกผจญภัยเพราะนางไภยเกศิ์ทูลขอท้าวทศรถให้พระรามออกเดินป่าเป็นเวลาสิบปีตามคำสัจที่ท้าวทศรถเคยให้ไว้ในศึกปทนต์ที่นางไภยเกศิ์เคยใช้แขนสอดแทนเพลารถให้ท้าวทศรถ	✓		
2. การปฏิเสธเสียงเรียก Refusal of the Call	- พระรามเต็มใจออกผจญภัย เพราะตระหนักว่าตนคือพระนารายณ์อวตารมาเพื่อปราบยักษ์ และต้องการรักษาคำสัจของท้าวทศรถ			✓
3. ความช่วยเหลือจากพลังเหนือธรรมชาติ Supernatural Aid	ปรากฏ 11 เหตุการณ์ ได้แก่ 1) ฤๅษีอรรคมอบเกราะสุรกันดาลให้พระราม 2) พระอินทร์เนรมิตอาศรมให้สามกษัตริย์เพื่อบำเพ็ญตบะ 3) พระพิรุณนำศรามาสูรมาให้พระรามในศึกพญาขร 4) พระรามได้พบอสุรกุมพล แล้วช่วยให้อสุรกุมพลพ้นคำสาปอสุรกุมพลจึงช่วยบอกทางไปกรุงลงกาเป็นการตอบแทน 5) พระรามเป็นผู้เดียวที่เห็นกุนทลชนเพชรเขียวแก้วของหนุมาน หนุมานจึงรู้ว่าพระรามคือพระนารายณ์อวตารและถวายตัวเป็นข้าพระราม 6) พระรามได้ขุนศึก 18 มงกุฎ จากเมืองขีดจีนและเมืองชมพู เป็นทหาร ซึ่งขุนศึก 18 มงกุฎนี้เป็นเทวดาที่จุติมาเพื่อช่วยพระรามปราบยักษ์ 7) พระรามได้พิเภกมาเป็นที่ปรึกษาคอยบอกกลศึกฝ่ายทศกัณฐ์ ซึ่งพิเภกก็คือเทวดาที่จุติลงมาเพื่อช่วยพระรามปราบยักษ์เช่นกัน 8) พระมาตุลีนำรถแก้วไปถวายพระราม 9) พระรามได้รับอารักขาจากเหล่าเทพดาอารักขาในตอนหนุมานหักด่านไมยราพ 10) พระอินทร์สั่งให้พระวิษณุกรรมนำเวษยันตร์รถลงมาถวายให้พระราม 11) ท้าวมาลีวราชสาปแช่งทศกัณฐ์ให้ตายด้วยศรของพระรามและอำนวยการให้พระรามมีชัย	✓		

ขั้นตอนการเดินทางตามทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษ	ขั้นตอนการเดินทางของพระราม	ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	ปรากฏในลักษณะตรงกันข้าม
4. การเข้าสู่โลกแห่งอันตราย The Crossing of the First Threshold	- พระรามเปลี่ยนเครื่องทรงถือเพศดาบหลังจากรู้ว่าต้องออกเดินป่า เป็นสัญลักษณ์เข้าสู่โลกอันตราย - พระรามเปลี่ยนเครื่องทรงเป็นกษัตริย์ หลังจากพระอินทร์ให้พระวิษณุกรรมเนรมิตสุวรรณพลับพลาและเครื่องทรงกษัตริย์ที่เขาคันธมาทน์ เพื่อให้พระรามลาเพศดาบสไปทำศึกกับทศกัณฐ์	✓		
5. การตกอยู่ในสถานการณ์คับขัน The Belly of the Whale	- ไมยราพสะกดทัพพระรามหลับไหล แล้วเข้าไปปลักตัวพระรามมาขังร่วมกับไวยวิกที่เมืองบาดาล	✓		
ขั้นตอนการสถาปนา (Initiation)				
6. ถนนแห่งการทดสอบ The Road of Trials	ปรากฏ 13 เหตุการณ์ เป็นเหตุการณ์ที่พระรามทำศึกกับเหล่ายักษ์ ซึ่งเป็นบททดสอบเล็กน้อย ได้แก่ 1) ยักษ์พิราพไม่พอใจพระรามที่บุกรุกสวนต้นพวาทอง จึงเกิดการต่อสู้กัน 2) ศิกพญาขร 3) ศิกพญาพูชน์ 4) ศิกพญาตรีเศียร 5) พระรามตามกวางทองให้นางสีดา 6) ศิกกุมภกรรณ 7) ศิกมังกรกัณฐ์ 8) ศิกทศกัณฐ์ครั้งแรก 9) ศิกแสงอาทิตย์และจิตรไพรี 10) ศิกทศกัณฐ์ครั้งที่สอง 11) ศิกทศกัณฐ์ครั้งที่สาม 12) ศิกทัพนาสูร 13) ศิกปิศาจอสูรคืนชีพเพราะนางมณฑิพหุงน้ำทิพย์	✓		
7. การได้พบกับเทวี The Meeting with the Goddess	- พระรามแผลงศรแก่งนางค่อม เป็นแรงจูงใจให้นางค่อมแค้น จึงยุนางไภยเกษิให้ขอท้าวทศรถให้พระรามออกเดินป่าเป็นฤๅษีสิบสี่ปี แล้วให้พระพรตขึ้นครองราชย์แทน ซึ่งเป็นเหตุแห่งการผจญภัยของพระรามนั่นเอง - พระรามออกไปตามกวางทองแปลง เพราะนางสีดาปรารถนากวางทอง ทำให้พระรามต้องเข้าสู่สมรภูมิทำสงครามกับทศกัณฐ์	✓		
8. หญิงในฐานะผู้ยั่วชวน Woman as the Temptress	- นางสำนักราชแปลงเป็นหญิงงามยั่วชวนพระราม - นางเบญกายแปลงเป็นศพนางสีดาลอยทวนน้ำเพื่อลวงให้พระรามตรอมใจ	✓		

ขั้นตอนการเดินทางตาม ทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษ	ขั้นตอนการเดินทางของพระราม	ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	ปรากฏใน ลักษณะ ตรงกันข้าม
9. การเผชิญหน้ากับผู้ที่มีพลัง อันยิ่งใหญ่ Atonement with the Father	- บททดสอบครั้งใหญ่ที่สุดของพระราม คือ ศีบทศกัณฐ์ครั้ง สุดท้าย หลังจากที่ศึกครั้งก่อนๆไม่อาจสังหารทศกัณฐ์ได้ เพราะทศกัณฐ์ถอดดวงใจ ครั้งนี้ได้กล่อดวงใจทศกัณฐ์มาแล้ว แต่ยังหลงรูปทศกัณฐ์ที่แปลงเป็นพระอินทร์ เมื่อหนุมาน เตือนสติจึงแผลงศรสังหารทศกัณฐ์ได้ในที่สุด	✓		
10. การได้รับการยอมรับ ในฐานะเทพเจ้า Apotheosis	พระรามแสดงตนเป็นพระนารายณ์ ปรากฏ 7 ครั้ง ได้แก่ 1) พระรามได้พบนางเสาวรีและสำแดงกายเป็นพระนารายณ์ สีกร นางเสาวรีจึงพันค้ำสาป 2) พระรามได้พบอสุรกุมพล และช่วยให้อสุรกุมพลพ้นค้ำสาป 3) พระรามเป็นผู้เดียวที่เห็นกมลทลขณเพชรเขี้ยวแก้วของหนุ มาน และบอกหนุมานและบอกว่าตนเป็นพระนารายณ์อวตาร 4) พระรามสำแดงกายเป็นพระนารายณ์เพื่อรดน้ำสรงสร กัณภัยให้สุครีพที่ไม่กล้าไปยั่วโมโหพาลีให้มาสู้กับพระราม 5) พระรามสำแดงกายเป็นพระนารายณ์ให้พาลีเห็น จนพาลี ได้สติว่าตนกระทำผิดจริง 6) พระรามสำแดงกายเป็นพระนารายณ์ให้ท้าวมหาชมพูผู้ถือ ดีเห็น จนท้าวมหาชมพูตกใจสลบไป 7) พระรามสำแดงกายเป็นพระนารายณ์ให้กุมภกรรณเห็นใน ตอนที่กุมภกรรณถูกพระรามสังหาร	✓		
11. ความดีงามสูงสุด The Ultimate Boon	- พระรามมีชัยชนะเหนือทศกัณฐ์และได้ตัวนางสีดาคืน	✓		
ขั้นตอนการหวนคืน (Return)				
12. การปฏิเสธการหวนคืน Refusal of the Return	- พระรามไม่ปฏิเสธการเดินทางกลับ แต่เต็มใจกลับ ด้วย ตระหนักว่าปราบยักษ์ครบสิบสี่ปีแล้วต้องกลับไปเป็นกษัตริย์ ครองเมือง มิเช่นนั้นพระพรตและพระสัตรุดจะเข้ากองไฟ			✓
13. การหลบหนีด้วยวิธีพิเศษ The Magic Flight	- พระรามหลบหนีออกมาจากเมืองบาดาลได้ด้วยวิธีการที่ หนุ มานร้ายเวทเป็นโยบัวติดสไบนางพิรากววนเข้าไปช่วยพระราม	✓		
14. การได้รับความช่วยเหลือ จากภายนอก Rescue from Without	- ไม่ปรากฏ		✓	
15. การกลับสู่โลกสามัญ The Crossing of the Return Threshold	- พระรามเดินทางกลับโยธาแล้วจึงมีพิธีอภิเษกพระรามขึ้น เป็นกษัตริย์ครองเมืองโยธยา	✓		
16. เป็นใหญ่ในสองโลก Master of the Two Worlds	- หลังจากเอาชนะทศกัณฐ์มีชัยชนะเหนือหมู่มุขกัณฑ์แต่งตั้งให้พิเภก เป็นเจ้าเมืองลงกา แสดงให้เห็นว่าพระรามเป็นใหญ่เหนือหมู วานรและหมู่มุขกัณฑ์	✓		

ขั้นตอนการเดินทางตาม ทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษ	ขั้นตอนการเดินทางของพระราม	ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	ปรากฏใน ลักษณะ ตรงกันข้าม
17. อิสระแห่งการมีชีวิต Freedom to Live	- พระรามเป็นกษัตริย์ครองเมืองโยธยาด้วยทศพิธราชธรรม	✓		
รวม		14	1	2

1. ขั้นตอนที่ปรากฏสอดคล้องกับทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษ

ขั้นตอนการผจญภัยของพระรามที่ปรากฏสอดคล้องกับทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษมีทั้งหมด 14 ขั้นตอน จาก 17 ขั้นตอน โดยมีบางขั้นตอนที่ปรากฏหลายเหตุการณ์ ได้แก่ ขั้นตอนความช่วยเหลือจากพลังเหนือธรรมชาติ ปรากฏ 11 เหตุการณ์ ขั้นตอนถนนแห่งการทดสอบ ปรากฏ 13 เหตุการณ์ และขั้นตอนการได้รับการยอมรับในฐานะเทพเจ้า ปรากฏ 7 เหตุการณ์

2. ขั้นตอนที่ไม่สอดคล้องกับทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษ

มีเพียงขั้นตอนเดียว คือ ขั้นตอนการได้รับความช่วยเหลือจากภายนอก

3. ขั้นตอนที่ปรากฏในลักษณะตรงกันข้ามกับทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษ

ปรากฏ 3 ขั้นตอน ได้แก่ การปฏิเสธเสียงเรียก และการปฏิเสธการหวนคืน

จากการศึกษาขั้นตอนการผจญภัยของพระรามตามทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษพบว่ามีความสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ คือ ปรากฏ 14 ขั้นตอนจาก 17 ขั้นตอน โดยมี 3 ขั้นตอนที่ไม่ปรากฏหลายเหตุการณ์ ได้แก่ ขั้นตอนความช่วยเหลือจากพลังเหนือธรรมชาติ ขั้นตอนถนนแห่งการทดสอบ และขั้นตอนการได้รับการยอมรับในฐานะเทพเจ้า

ขั้นตอนความช่วยเหลือจากพลังเหนือธรรมชาติ ปรากฏ 11 เหตุการณ์ พระรามมักได้รับความช่วยเหลือจากเหล่าเทพเจ้า โดยเฉพาะพระอินทร์ที่มักจะให้ความช่วยเหลือเพื่อให้พระรามผจญภัยได้อย่างราบรื่นขึ้น เช่น เนมิตอาศรมให้สามกษัตริย์ในเพศดาบสได้บำเพ็ญตบะ สั่งให้พระมาตุลีนำรถแก้วมาถวายพระรามเพื่อให้พระรามข้ามมหาสมุทรไปกรุงลงกา พระพิรุณที่นำศรารามสุรมาให้พระรามในศึกพญาขร ทำวามลิวราชที่ประทานพรให้พระรามมีชัยในศึกทศกัณฐ์และปราบเหล่าอสูรได้ ส่วนเทพเจ้าอื่นที่ให้ความช่วยเหลือพระรามมักเป็นเหล่าเทพที่ถูกสาป ซึ่งจะพ้นคำสาปได้ก็ต่อเมื่อพบพระนารายณ์อวตาร ซึ่งก็คือพระรามนั่นเอง เมื่อเหล่าเทพพ้นคำสาปแล้วจึงให้ความช่วยเหลือพระราม เช่น อสุรกุมพลที่บอกทางไปกรุงลงกาแก่พระราม เป็นต้น

ขุนศึก 18 มงกุฎ จากเมืองขีดขินและเมืองชมพูก็ล้วนเป็นเหล่าเทวดาที่จู่ดีตามมาเป็นขุนพลวานรทหารเอกของพระราม พิเภกที่คอยบอกกลศึกฝ่ายทศกัณฐ์ก็เป็นเทวดาที่จู่ดีมาช่วยพระรามเช่นกัน หรือแม้แต่ฤๅษีที่ให้ของวิเศษเช่นเกราะสุรگانต์ของพระอิศวร จะเห็นว่าพระรามได้รับความช่วยเหลือจากพลังเหนือธรรมชาติเสมอ ผู้ที่ให้การช่วยเหลือพระรามไม่ใช่คนธรรมดาสามัญ แต่เป็นเทพเจ้าหรือผู้มีวิชาอาคม นั่นเป็นเพราะพระรามเป็นพระนารายณ์อวตาร พระนารายณ์เป็นหนึ่งในสามมหาเทพผู้ยิ่งใหญ่ตามคติพราหมณ์ฮินดู คนธรรมดาสามัญจึงไม่มีบารมีพอที่จะให้ความช่วยเหลือพระนารายณ์ได้

ขั้นตอนถนนแห่งการทดสอบ ปรากฏ 13 เหตุการณ์ เป็นศึกกับเหล่าอสูรบรรดาญาติวงศ์ยักษ์ของทศกัณฐ์ ซึ่งขั้นตอนถนนแห่งการทดสอบเป็นการทดสอบเพียงเล็กน้อยก่อนไปถึงบททดสอบใหญ่คือศึกทศกัณฐ์ แสดงให้เห็นว่าการผจญภัยเพื่อไปสู่บททดสอบใหญ่และได้มาซึ่งความดีงามสูงสุดนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย การวางให้บททดสอบเล็กน้อยมีหลายเหตุการณ์ทำให้ขั้นตอนการเผชิญหน้ากับผู้มีพลังอันยิ่งใหญ่และขั้นตอนการได้รับการยอมรับในฐานะเทพเจ้าดูศักดิ์สิทธิ์ยิ่งขึ้น ซึ่งขั้นตอนการได้รับการยอมรับในฐานะเทพเจ้านั้นปรากฏมากถึง 7 เหตุการณ์ เป็นเหตุการณ์ที่พระรามแสดงตนเป็นพระนารายณ์ ทั้งจากการบอกโดยตรง และสำแดงกายเป็นพระนารายณ์ เพื่อให้ขั้นตอนเป็นใหญ่ในสองโลกยิ่งใหญ่ขึ้น เนื่องจากพระรามเป็นเทพเจ้าอวตารอยู่แล้ว แต่การเน้นย้ำว่าเป็นเทพเจ้าไปจนถึงขั้นตอนเป็นใหญ่ในสองโลกทำให้เห็นว่าพระรามเป็นเทพเหนือเทพ คือเป็นใหญ่เหนือหมู่วานรและยักษ์ทั้งปวง

ส่วนขั้นตอนที่ปรากฏในลักษณะตรงกันข้ามนั้น ได้แก่ ขั้นตอนการปฏิเสธเสียงเรียก และขั้นตอนการปฏิเสธการหวนคืน ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าทั้ง 2 ขั้นตอนนี้ก็ปรากฏในลักษณะตรงกันข้ามเช่นกัน แคมป์เบลล์มองว่าขั้นตอนปฏิเสธเสียงเรียกเกิดจากวีรบุรุษมีความกลัวโลกแห่งการผจญภัย เมื่อได้รับการสถาปนาแล้วจะพอใจในสภานั้นและไม่อยากกลับสู่โลกเดิมหรือขั้นตอนการปฏิเสธการหวนคืนในที่สุด แต่พระรามกลับเต็มใจที่จะออกผจญภัยและเต็มใจที่จะกลับสู่โลกเดิม ด้วยพระรามตระหนักว่าตนเป็นพระนารายณ์ที่อวตารลงมาเพื่อปราบยักษ์จึงไม่เกรงกลัวอันตรายใดๆ และเมื่อปราบยักษ์จนได้มาซึ่งความดีงามสูงสุดก็เต็มใจกลับไปเป็นกษัตริย์ครองเมืองตามคำสั่งที่ไว้กับพระพรตและพระสัตรุด จะเห็นว่าพระรามตระหนักในภารกิจและฐานะเทพเจ้าเสมอ

จากการศึกษาพบว่าการผจญภัยของพระรามสอดคล้องกับทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์ เป็นส่วนมาก แสดงให้เห็นว่าการผจญภัยของพระรามมีความเป็นสากลตรงตามที่แคมป์เบลล์ให้ทัศนะต่อวีรบุรุษวัฒนธรรมอื่น ในหนังสือ The Power of Myth หรือพลาณภาพแห่งเทพปรณัม (บาร์นีย์ บูญทรง (แปล), 2551: 280-282) ว่าวีรบุรุษทั่วโลกมีขั้นตอนการเดินทางคล้ายคลึงกัน ต่างกันที่บริบทสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งพระรามในรามเกียรติ์ที่ไทยรับมาจากอินเดียก็มีความเป็นสากลนี้อยู่เช่นกัน

ภาพลักษณ์พระรามกับการผจญภัยของวีรบุรุษ

ผู้วิจัยนำขั้นตอนการผจญภัยของพระรามตามทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษมาศึกษาภาพลักษณ์ของพระราม เมื่อศึกษาแล้วสามารถจำแนกภาพลักษณ์ของพระรามออกมาได้ 6 ภาพลักษณ์ ดังนี้

1. พระรามกับความเป็นเทพเจ้า

พระรามคือพระนารายณ์อวตาร ซึ่งพระนารายณ์ถือเป็นเทพเจ้าตามคติพราหมณ์ฮินดู ภาพลักษณ์พระรามในฐานะเทพเจ้านั้นจะปรากฏในการผจญภัยตอนที่พระรามแสดงตนว่าเป็นพระนารายณ์ ทั้งการบอกโดยตรง และสำแดงร่างเป็นพระนารายณ์สี่กรทรงอาวุธครบให้เห็น จากการศึกษาขั้นตอนการผจญภัยของพระรามจะเห็นว่า ตลอดการเดินทางพระรามแสดงตนเป็นพระนารายณ์มากถึง 7 ครั้ง เพื่อเน้นย้ำว่าพระรามไม่ใช่มนุษย์ธรรมดา แต่เป็นพระนารายณ์อวตารที่นอกจากจะอวตารมาเพื่อปราบยุคเข็ญแล้วยังช่วยเหลือทุกสรรพชีวิตด้วย การแสดงตนเป็นพระนารายณ์ของพระรามมักปรากฏในการช่วยเหลือเหล่าเทพที่ถูกล่าให้พ้นคำสาปแล้วกลับคือสวรรค์ เช่น นางเสาวรี อสุรกุมพล สำหรับการช่วยเหลือมวลมนุษย์นั้น กระทำผ่านการปราบเหล่าอสูรพาล ทำให้มวลมนุษย์อยู่อย่างสงบสุข นอกจากการแสดงตนเป็นพระนารายณ์ในขั้นตอนการได้รับการยอมรับในฐานะเทพเจ้าแล้ว ยังปรากฏนัยของการเป็นเทพเจ้าในขั้นตอนเป็นใหญ่ในสองโลกอีกด้วย เป็นเหตุการณ์หลังจากที่พระรามปราบทศกัณฐ์ได้แล้วก็สถาปนาพิภกให้เป็นท้าวทศคีรีวงศ์ครองเมืองลงกา นั้นหมายถึงว่าพระรามเป็นเทพเหนือเทพคือเป็นใหญ่เหนือหมู่มารและหมุ่ยักษ์นั่นเอง

2. พระรามกับความเป็นผู้มีบุญญาธิการ

ผู้มีบุญญาธิการ คือ ผู้ที่มีบุญบารมีสั่งสมมามาก และด้วยอำนาจแห่งบุญนี้ทำให้มักได้รับความช่วยเหลืออยู่เสมอ ภาพลักษณ์นี้เห็นได้ชัดเจนจากขั้นตอนการได้รับความช่วยเหลือจากพลังเหนือธรรมชาติ โดยเฉพาะการช่วยเหลือจากเหล่าเทพเจ้า เช่น พระอินทร์ พระวิษณุกรรม พระพิรุณ บุญญาธิการในที่นี้ไม่ใช่แบบมนุษย์ทั่วไปที่ได้บุญเก่าเกื้อหนุน แต่มาจากการที่เป็นพระนารายณ์อวตาร จึงเปี่ยมไปด้วยบุญญาธิการมีอยู่แล้ว ด้วยบารมีนี้เองจึงทำให้ได้รับความช่วยเหลือจากเทพเจ้าอยู่เสมอ ส่วนขั้นตอนอื่นๆ ได้แก่ ขั้นตอนการหลบหนีด้วยวิเศษ จากเหตุการณ์ที่หนุมานร้ายเวทแปลงกายเป็นไยบัวติดสไบนางพิรากวนเพื่อเข้าไปช่วยพระราม ซึ่งเหตุการณ์นี้ยังสอดคล้องกับขั้นตอนการตกอยู่ในสถานการณ์คับขันอีกด้วย ในเหตุการณ์นี้มีตอนที่หนุมานฝากให้เหล่าเทวดาอารักษ์พิทักษ์พระราม เพราะตนต้องไปทำศึกกับไมยราพ เหล่าเทวดาอารักษ์จึงปรณนิบัติและพิทักษ์พระรามเป็นอย่างดี การได้รับความช่วยเหลือบ่อยครั้งนี้เอง ที่ทำให้ภาพลักษณ์ความเป็นผู้มีบุญญาธิการปรากฏชัดเจน

3. พระรามกับความเป็นกษัตริย์นักรบ

ภาพกษัตริย์นักรบของพระรามปรากฏชัดเจนในชั้นตอนถนนแห่งการทดสอบ การเป็นกษัตริย์นักรบของพระรามแสดงออกผ่านความสามารถในการรบก็คือศึกกับเหล่าอสูรทั้งหลาย ที่ปรากฏอยู่หลายครั้งดังที่แจกแจงไปในหัวข้อก่อนหน้านี้ การแสดงปรีชาดำนการรบที่โดดเด่นคือการใช้ศรของพระราม เช่น ตอนพระรามรบพญาชรบ พญาชรบแผลงศรเป็นไฟล้อมตัวพระราม แต่พระรามก็แผลงศรพลายวาทเป็นฝนกรตมาทำลายศรและดับไฟให้มอดลงด้วย จะเห็นว่าพระรามใช้ศรวิเศษแก้ปัญหาในการศึกได้เป็นอย่างดี

4. พระรามกับความเป็นผู้ทรงคุณธรรม

พระรามไม่ได้เป็นเพียงกษัตริย์นักรบที่มีปรีชาสามารถ แต่ในทางธรรมนั้นยังเป็นกษัตริย์ทรงคุณธรรมอีกด้วย เห็นได้จากขั้นตอนการได้รับการยอมรับในฐานะเทพเจ้า คือเหตุการณ์ที่พระรามช่วยให้เหล่าเทพที่ถูกสาปได้กลับสู่สวรรค์ และขั้นตอนอิสระแห่งการมีชีวิต ในตอนท้ายของเรื่องกล่าวว่พระรามครองคู่กับนางสีดาครองเมืองโยธยาอย่างมีความสุขทรงอยู่ในเทพพิธราชธรรม ปกครองอาณาประชาราษฎร์ด้วยความยุติธรรม

5. พระรามกับความเป็นผู้รักษาคำสัตย์

การรักษาคำสัตย์เป็นคุณสมบัติหนึ่งของกษัตริย์ ซึ่งพระรามยึดมั่นในคุณธรรมข้อนี้มาก ภาพลักษณ์นี้จึงปรากฏเด่นชัดในขั้นตอนการปฏิเสธเสียงเรียก และขั้นตอนการปฏิเสธการหวนคืน ในขั้นตอนการปฏิเสธเสียงเรียกพระรามเต็มใจออกเดินป่าโดยไม่หวาดกลัวหรือกังวลใดๆ เพราะต้องการให้ท้าวทศรถรักษาคำสัตย์ไว้ได้ ส่วนขั้นตอนการปฏิเสธการหวนคืนเป็นเหตุการณ์ที่พระรามเต็มใจเดินทางกลับไปเป็นกษัตริย์ครองเมืองโยธยาให้ตรงเวลา เพราะได้ให้คำสัตย์กับพระพรตและพระสัสตรุดไว้ว่าจะกลับมาครองเมืองเมื่อเดินป่าครบสิบสี่ปี หากไม่กลับมาภายในกำหนด พระพรตและพระสัสตรุดจะเข้ากองไฟ

6. พระรามกับความเป็นผู้มั่นคงในความรัก

พระรามได้ชื่อว่าเป็นพระเอกวรรณคดีที่มีรักเดียวใจเดียว เพราะพระรามมีเมียเพียงองค์เดียวคือนางสีดา ไม่มีสนมหรือหญิงอื่น สอดคล้องกับพระนารายณ์มีเมียเพียงองค์เดียวคือพระนางลักษมี ความรักเดียวใจเดียวนี้องค์ที่ทำให้พระรามยิ่งทวีความเป็นอุดมคติมากขึ้น เนื่องจากพระเอกวรรณคดีเรื่องอื่นมีภรรยาหลายองค์ เช่น เหตุการณ์ที่นางสีดาอยากได้กวางทอง แม้พระรามจะเตือนว่ากวางทองนั้นน่าจะเป็นกลลวงของยักษ์ แต่นางสีดาก็ปรารถนากวางทองมากจนแสดงอาการน้อยใจให้พระรามเห็น ด้วยความรักที่พระรามรักนางสีดามาก จึงยอมออกไปตามกวางทองมาให้นางสีดาได้คลายโศก ที่สุดแล้วนางสีดาก็ถูกทศกัณฐ์พาตัวไปกรุงลงกา เป็นเหตุให้พระรามต้องพบกับบททดสอบและเหตุการณ์อีกมากมาย เป็นต้นเหตุของศึกทศกัณฐ์ พระรามต้องทำสงครามยืดเยื้อหลายปีเพื่อชิงตัวนางสีดาคืน ทำให้เห็นภาพชัดเจนว่พระรามเป็นผู้ที่มั่นคงในความรักเป็นอย่างมาก

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาการผจญภัยของพระรามตามทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์พบว่ามีความสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ แสดงให้เห็นว่พระรามในรามเกียรติ์ของไทยมีการผจญภัยตามแบบวีรบุรุษตามทฤษฎีของโจเซฟ แคมป์เบลล์ อันแสดงให้เห็นความคิดเรื่องวีรบุรุษเป็นความคิดสากลที่ชาติต่างๆมีร่วมกัน ขั้นตอนการผจญภัยของพระรามในรามเกียรติ์ที่ปรากฏเหตุการณ์ย่อยหลายครั้ง ได้แก่ ขั้นตอนความช่วยเหลือจากพลังเหนือธรรมชาติ ขั้นตอนถนนแห่งการทดสอบ และขั้นตอนการได้รับการยอมรับในฐานะเทพเจ้า ขั้นตอนทั้งสามนี้ เป็นส่วนช่วยเน้นย้ำว่พระรามเป็นเทววีรบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ จึงได้รับความช่วยเหลือจากเหล่าเทพเจ้าที่มีบุญบารมี พระรามต้องพบอุปสรรคมากมายเพื่อให้เห็นว่การผจญภัยเพื่อได้มาซึ่งความดีงามสูงสุดนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย และเมื่อผ่านบททดสอบใหญ่ได้แล้ว สถานะเทพเจ้าของพระรามจึงถูกยกย่องให้ศักดิ์สิทธิ์ขึ้นจากขั้นตอนเป็นใหญ่ในสองโลกที่สามารถเป็นใหญ่เหนือเหล่ายักษ์ได้ ส่วนขั้นตอนการผจญภัยของพระรามนั้นแสดงให้เห็นภาพลักษณ์ของพระรามในด้านการเป็นเทพเจ้า การเป็นผู้มีบุญญาธิการ การเป็นกษัตริย์นักรบ การเป็นผู้ทรงคุณธรรม การเป็นผู้รักษาคำสัตย์ และการเป็นผู้มั่นคงในความรัก ซึ่งล้วนแต่เป็นภาพลักษณ์ด้านดี

ข้อเสนอแนะ

ควรศึกษาการผจญภัยของตัวเอกในวรรณคดีเรื่องอื่นๆ ด้วย เพื่อเปรียบเทียบลักษณะร่วมและลักษณะที่แตกต่างกันของวีรบุรุษในแต่ละวัฒนธรรม

เอกสารอ้างอิง

- แคมป์เบลล์, เจ. (2551). **พลาณภาพแห่งเทพปกรณัม**. แปลโดย บารนี บุญทรง. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก, พระบาทสมเด็จพระ. (2540). **กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ บทละครเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- รีนฤทัย สัจจพันธุ์. (2552). “วรรณคดีไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นที่ได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีต่างประเทศ.”
- วารสารภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย** 5, 11: 1-5.
- ศิริพร ฐิตะฐาน. (2527). “รามเกียรติ์: ศึกษาในแง่การแพร่กระจายของนิทาน.” **วารสารภาษาไทยและวรรณคดีไทย** 1,2 (สิงหาคม): 63-68.
- สมพร สิงห์โต. (2518). **ความสัมพันธ์ระหว่างรามายณะของวาลมิกิและรามเกียรติ์พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1**.
- วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธา พินิจภูวดล และนิตยา กาญจนะวรรณ. (2520). **ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Campbell, J. (1973). **The hero's with a Thousand Faces** . 3rd ed.. New Jersey: Princeton University Press.

กลวิธีและการใช้ภาษาโฆษณาสินค้าของร้านค้าออนไลน์ในอินสตาแกรม

An Analysis of Techniques and Language Used in Advertising of E-commerce on Instagram

พิชามณูชัช แยมศรี¹

ศุภชัย ต๊ะวิชัย²

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการโฆษณาสินค้าในสื่อออนไลน์ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการโฆษณาสินค้าในอินสตาแกรม บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการสร้างโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ในอินสตาแกรม และ 2) เพื่อวิเคราะห์การใช้ภาษาในการโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ในอินสตาแกรม โดยข้อมูลภาษาที่นำมาวิเคราะห์มีเกณฑ์ ดังนี้ 1) เป็นโฆษณาที่ใช้ภาษาไทยร้อยละ 60 ขึ้นไป 2) เป็นสินค้าแฟชั่น และ 3) มีจำนวนผู้ติดตามร้านค้า 10,000 คน ขึ้นไป ผลจากการสำรวจข้างต้นพบจำนวนร้านค้าที่เข้าเกณฑ์ดังกล่าวจำนวน 15 ร้าน

ผลการวิจัยพบว่ากลวิธีที่ใช้ในการโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ประเภทสินค้าแฟชั่นมีจำนวน 150 บทโฆษณา จำแนกได้ 10 กลวิธีโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) การเสนอข่าวสารการขายโดยตรงคิดเป็นร้อยละ 45.2 2) การอ้างบุคคลที่ใช้สินค้ารับรองคิดเป็นร้อยละ 12 3) การมอบสิทธิพิเศษคิดเป็นร้อยละ 9.6 4) การใช้ความนิยมของกระแสสังคมคิดเป็นร้อยละ 8.8 5) การอ้างเทศกาลและโอกาสสำคัญคิดเป็นร้อยละ 8.4 6) การนำเสนอสิ่งใหม่คิดเป็นร้อยละ 6.8 7) การเปรียบเทียบคู่แข่งคิดเป็นร้อยละ 3.2 8) การรับประกันคุณภาพคิดเป็นร้อยละ 2.8 9) การอ้างการจำกัดจำนวนคิดเป็นร้อยละ 2.8 10) การสาธิตคิดเป็นร้อยละ 0.4

ส่วนการใช้ภาษาพบ 3 ลักษณะคือ 1) การใช้คำ 2) การใช้โวหาร และ 3) การใช้ประโยค ดังนี้ ด้านการใช้คำพบ 7 ลักษณะ ได้แก่ 1) การใช้คำบอกคุณสมบัติ 2) การซ้ำคำ 3) การใช้คำภาษาต่างประเทศ 4) การใช้คำสร้างความสนใจ 5) การใช้คำลงท้าย 6) การใช้คำสแลง และ 7) การใช้ลักษณะของภาษาไทยเนื้ต ด้านการโวหารพบ 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) บุคลาธิษฐาน และ 2) สัทพจน์ และด้านการใช้ประโยค พบการใช้ประโยคแสดงเจตนา 3 ลักษณะใหญ่ คือ 1) ประโยคแจ้งให้ทราบ 2) ประโยคถามให้ตอบ และ 3) ประโยคบอกให้ทำ

คำสำคัญ: กลวิธี การใช้ภาษา บทโฆษณา ร้านค้าออนไลน์ อินสตาแกรม

Abstract

This research aims to analyze the techniques and language used in e-commerce advertising on Instagram. The researcher collected the advertising data from fashion online shops on Instagram. The data used in this research is considered from the 3 measures; use upper 60% of Thai language in advertising, present fashion items, and have followers over than 10,000 people. The result of searching is found that there are 15 fashion online shops have properties as defined.

After the consideration of the language information, the result indicates that there are ten techniques found in online shopping advertisements including Straight-sell 45.2%, Star appeals and Testimonial 12%, Privilege 9.6%, Popularity 8.8%, Special occasions and events 8.4%, Novelty appeals 6.8%, Comparison 3.2, Quality guarantee 2.8%, Limited products 2.8%, Demonstration 0.4%.

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร; อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย

In terms of language characteristics, seven attributes are found such as Property words, Repetition, Foreign language words, Attentional word usages, Polite words, Slang words and Thai Netspeak. Aside from language characteristics, the researcher found two figures of speech including Personification and Onomatopoeia. In addition, there three types of the use of intentional Sentences which are informing sentence, asking question and giving instruction.

Keywords: Techniques, Language characteristics, Advertisement, E-commerce, Instagram

บทนำ

การโฆษณาสินค้านับว่ามีบทบาทสำคัญกับการดำเนินธุรกิจในสังคมยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก สื่อโฆษณาที่คนทั่วไปรู้จักและคุ้นเคยเป็นอย่างดีคือสื่อดั้งเดิม (traditional media) ได้แก่สื่อสิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์ นิตยสาร) สื่อวิทยุโทรทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้การสื่อสารดังกล่าวแม้ว่าจะจัดให้เป็นสื่อมวลชน (mass media) แต่ก็ยังมีข้อจำกัดในด้านการสื่อสาร คือ เป็นการสื่อสารทางเดียว

ปัจจุบันระบบสารสนเทศได้รับการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วจึงทำให้ธุรกิจการโฆษณาสินค้าประเภทต่างๆ ให้ความสำคัญกับการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้นเกิดเป็นการโฆษณาในรูปแบบใหม่ ซึ่งเรียกว่า “การโฆษณาผ่านสื่อสังคมออนไลน์” ได้แก่ เฟซบุ๊ก (facebook) อินสตาแกรม (instagram) ทวิตเตอร์ (twitter) กูเกิลพลัส (google+) ฯลฯ

จากการสำรวจข้อมูลข้างต้นพบว่า การโฆษณาสินค้าที่ได้รับความนิยมและแพร่หลายในสื่อสังคมออนไลน์ คือ การโฆษณาสินค้าในอินสตาแกรม ที่พบว่ามีการสร้างบัญชีผู้ใช้ (account) ในนามของร้านค้าออนไลน์จำนวนมาก อีกทั้งข้อมูลจากสมาคมโฆษณาดิจิทัล (ประเทศไทย) ร่วมกับเว็บไซต์ MarketingOops.com ได้เผยสถิติจำนวนคนไทยที่ใช้งานอินสตาแกรมว่ามีจำนวนถึง 1.7 ล้านคน

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมในอดีตพบว่า มีผู้ที่สนใจศึกษากลวิธีและภาษาโฆษณาจำนวนมาก (สุรีย์ ศิริพัฒน์, 2529; มยุรี กอบวิทย์กุล, 2541; ปรีชา วัฒนวิศิษฐ์ศิริ, 2543; เก็จกาญจน์ เทียมเมือง, 2545; อาภากร พงศ์สุชาติ, 2548; ทิพย์วรรณ เปรมปัญญา, 2554) การศึกษาดังกล่าวล้วนเป็นการศึกษาโฆษณาในสื่อดั้งเดิมเท่านั้น และยังไม่มีการศึกษาใดที่ศึกษากลวิธีและการใช้ภาษาโฆษณาในสื่อออนไลน์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาโฆษณาสินค้าประเภทแฟชั่นที่ปรากฏในอินสตาแกรม โดยมีคำถามวิจัยคือ โฆษณาสินค้าประเภทแฟชั่นที่ปรากฏในอินสตาแกรมมีกลวิธีการสร้างโฆษณากี่กลวิธี อะไรบ้าง และภาษาที่ใช้ในอินสตาแกรมมีลักษณะอย่างไรเพื่อตอบคำถามวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลวิธีและการใช้ภาษาโฆษณาสินค้าของร้านค้าออนไลน์ในอินสตาแกรม ผลที่ได้จากการศึกษาทำให้เห็นถึงรูปแบบการสร้างโฆษณาและการใช้ภาษาโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ในอินสตาแกรมที่เป็นการโฆษณาในรูปแบบใหม่

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการสร้างบทโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ในอินสตาแกรม
2. เพื่อวิเคราะห์การใช้ภาษาในการโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ในอินสตาแกรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกข้อมูล ดังนี้
 - 2.1 เป็นโฆษณาโดยใช้ภาษาไทยร้อยละ 60 ขึ้นไป
 - 2.2 เป็นโฆษณาขายสินค้าแฟชั่น
 - 2.3 มีจำนวนผู้ติดตาม 10,000 คน ขึ้นไป

ผลจากการสำรวจข้างต้นพบว่ามียี่ห้อร้านค้าที่ตรงตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ทั้งหมด 15 ร้านค้า ดังนี้

- 1) all_right_shop 2) bagenstore 3) dressquickquick 4) fondusand 5) jpvkbrandname
 - 6) dressupkate 7) lvanetta_brand 8) mamyclothes 9) perola_brand 10) rumraisinbag
 - 11) streetdress 12) shoespopo 13) triplebshop 14) uniqcornz 15) vividgirlie
3. เก็บข้อมูลบทโฆษณาจากกลุ่มตัวอย่าง 15 กลุ่มข้อมูลข้างต้น เริ่มเก็บตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2558 ถึง 1 มกราคม 2559
4. นำข้อมูลทั้งหมดที่เก็บได้มาคัดเลือกโดยคัดเลือกเฉพาะข้อมูลที่เห็นถึงการโฆษณามากที่สุด โดยเลือกมากกลุ่มละ 10 ข้อมูล รวมทั้งสิ้น 150 ข้อมูล
5. นำมาวิเคราะห์ในด้านกลวิธีและการใช้ภาษา
6. เรียบเรียงและสรุปผลการวิจัย

ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อมูลบทโฆษณาที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะคัดลอกการสะกดคำตามโพสต์ต้นฉบับที่ปรากฏอยู่ในอินสตาแกรมทั้งหมด

กลวิธีการสร้างโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ในอินสตาแกรม

ผลการวิจัยพบว่ากลวิธีที่ใช้ในการโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ประเภทสินค้าแฟชั่นมีจำนวน 150 บทโฆษณา จำแนกได้ 10 กลวิธีโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. การเสนอข่าวสารการขายโดยตรง คือ การเสนอข้อมูลที่ตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง คุณสมบัติ และประโยชน์ของสินค้าให้ได้มากที่สุด เพื่อให้ผู้อ่านเกิดการตัดสินใจซื้อ พบทั้งหมด 113 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 75.33 ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1

"B&w crystal shorts

Price: 790 thb

Size: made to order

Detail: กางเกงรุ่น signature ของทางร้าน ทรงนี้ขายดีมาก ๆ ทำลายสกอตขาวดำมาลายใหม่ค่ะ ตัวผ้าเป็นผ้าไหมแก้วทอลาย ด้านในเป็นกางเกงผ้าญี่ปุ่น ทรงเนี้ยบมาก ๆ เอาไปจับคู่กับอะไรก็เข้า"

ตัวอย่างที่ 2

"โอ้ยยย สวยมากกก Michael kors layton pave crystals globe pave map watch

หน้าปัด 39 มม. เลขโรมัน ลายแผนที่ เรือนดำประดับคริสตัลทอง และ เรือนเงินประดับคริสตัลโรสโกลด์ พร้อมส่ง ราคา 6,400 บาทค่ะ สวยปังมากที่สุดดดด"

จากตัวอย่างที่ 1 และ 2 พบว่ามีการให้ข้อมูลของสินค้าอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา โดยจะบอกชื่อสินค้า ราคา ขนาด และรายละเอียดของสินค้าไว้อย่างครบถ้วน ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านทราบถึงคุณสมบัติ และคุณประโยชน์ของสินค้าจนกระทั่งส่งผลให้เกิดความต้องการซื้อสินค้าในที่สุด

2. การอ้างบุคคลที่ใช้สินค้ารับรอง คือ การให้บุคคลที่ใช้สินค้ามารับรอง และแสดงความพึงพอใจในตัวสินค้า โดยพบลักษณะของการอ้างบุคคลที่มีชื่อเสียง และบุคคลทั่วไปที่ใช้สินค้าจริง เพื่อทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและจูงใจผู้อ่านโฆษณาให้เกิดความสนใจสินค้า พบทั้งหมด 30 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 12 ดังตัวอย่าง

1) การอ้างบุคคลที่มีชื่อเสียง

ตัวอย่างที่ 3

ภาพที่ 1 การโฆษณาโดยใช้การอ้างบุคคลที่มีชื่อเสียงมารับรอง

ที่มา: https://www.instagram.com/perola_brand/

“Thank you for review ka นางเอกเอ็มวี เพลงสิ่งของ ของเคลียร์ก็ใช้ PEROLA น้ำ ฝากติดตามผลงานของน้องเค้าด้วยนะคะ #everyoneusesperola #perolabag #perolabrand”

จากตัวอย่างที่ 3 พบว่าการอ้างว่าบุคคลที่มีชื่อเสียงใช้สินค้าจากร้านค้าที่ทำการโฆษณาจริง โดยการนำรูปของบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ถูกอ้างถึงมาใช้เป็นการโฆษณา อาจทำให้เกิดความต้องการซื้อตามเนื่องจากชื่นชอบบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ใช้สินค้าได้

2) การอ้างบุคคลทั่วไปที่ใช้สินค้า

ตัวอย่างที่ 4

ภาพที่ 2 การโฆษณาโดยใช้การอ้างบุคคลทั่วไปที่ใช้สินค้ามารับรอง

ที่มา: <https://www.instagram.com/uniqcornz/>

“K. @snooker_paris wearing in "Miracles Floral" set so cute and sexy look. Thx for review. คุณสนุกเกอร์กับซดมิราเคลฟอรัลล่า น่ารักมากๆเลยคะ หวานแอบเซกซี่เปรี๊ยนิสๆ รีวีรูบสวยๆ แบบนี้รับส่วนลดไปเลยคะ 10 %”

จากตัวอย่างที่ 4 พบว่าการอ้างบุคคลทั่วไปที่ใช้สินค้าจริงมาทำการโฆษณาก็สามารถส่งผลให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อมั่นว่าร้านค้าน่าเชื่อถือ มีสินค้าและส่งสินค้าให้ผู้ซื้อจริง ไม่หลอกลวง

3. การมอบสิทธิพิเศษ คือการส่งเสริมการขายรูปแบบหนึ่งที่ธุรกิจส่วนใหญ่นิยมใช้กันเป็นอย่างมาก โดยกลวิธีประเภทนี้มีจุดประสงค์เพื่อจูงใจผู้บริโภคให้เข้าถึงสินค้าและซื้อสินค้าทันที สามารถจำแนกได้อีก 2 ลักษณะ คือ การมอบของแถมหรือของแจก และการลดราคา พบทั้งหมด 24 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 9.6 ดังตัวอย่าง

1) การมอบของแถมหรือของแจก

ตัวอย่างที่ 5

“...ซื้อม้าแจกของขวัญสำหรับลูกค้าที่สั่งชุด Fondusand วันนี้!!! เท่านั้น!!! (25/12/15) (มูลค่า 3,000 B ขึ้นไป) รับฟรี ชุดสเว็ตเตอร์สุดฮิต 1ชุดมูลค่า 3,189 บาท สีสดก็ได้ค่ะ (เวลาสั่งสินค้าและแจกของขวัญ 7am - 5pm) นอกเหนือเวลานี้ซื้อม้ากลับม้า รับส่งกันภายในเวลาที่กำหนดนะครัช HO HO HO”

จากตัวอย่างที่ 5 พบว่ามีการมอบสิทธิพิเศษโดยการแถมชุดฟรีให้กับผู้ที่สั่งซื้อสินค้าของร้านค้าภายในยอดซื้อและวันเวลาที่กำหนด ซึ่งจากการใช้กลวิธีการมอบสิทธิพิเศษโดยกำหนดเงื่อนไข เช่น วันที่ หรือยอดซื้อ จะช่วยกระตุ้นให้ผู้อ่านรีบตัดสินใจซื้อเร็วขึ้นเพราะต้องการได้รับสิทธิพิเศษ

2) การลดราคา

ตัวอย่างที่ 6

“...จัดไปถูกๆเลย @1690 ส่งฟรี!!!! ไม่พอค่ะ ให้ส่วนลดไปอีก 300 บาท เหลือ @1390 ส่งฟรี”

จากตัวอย่างที่ 6 พบว่ามีการลดราคาเพื่อทำให้ผู้อ่านทราบถึงราคาที่ถูกลงกว่าปกติ โดยการบอกราคาปกติแล้วแสดงให้เห็นส่วนลดที่มีความต่างถึง 300 บาท เพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความต้องการซื้อทันทีและซื้อในปริมาณมากขึ้น

ตัวอย่างที่ 7

“K. @b4ycream wearing in "Pink Snowy" dress so lovely cute. Thx for nice pic

คุณลูกค้ากับชุดสโนว์วีเปลี่ยนผ้าเป็นผ้าไหมญี่ปุ่นสีชมพู หวานน่ารักดีมากๆ ค่ะ เหมาะกับใส่ ออกงานแต่งจริงๆ รีวิวชุดรับส่วนลด 10%”

จากตัวอย่างที่ 7 พบว่ามีการลดราคาแต่ใช้เงื่อนไขโดยเป็นการให้สิทธิพิเศษในการลดราคาสำหรับลูกค้าที่เคยซื้อสินค้าของร้านแล้วส่งหลักฐานแสดงการใช้สินค้า ก็จะได้รับส่วนลดในการซื้อครั้งต่อไป ซึ่งนอกจากช่วยให้ผู้อ่านเห็นถึงประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากการซื้อสินค้าแล้ว การลดราคาแบบใช้เงื่อนไขเช่นนี้ยังช่วยให้เกิดการซื้อในครั้งต่อไปอีกด้วย ซึ่งเป็นผลดีต่อร้านค้า

4. การใช้ความนิยมของกระแสสังคม คือ การใช้กลวิธีทางจิตวิทยาแบบหนึ่งเพื่อสร้างความมั่นใจ และรับประกันผลิตภัณฑ์ว่าเป็นที่นิยมและได้รับการยอมรับจากคนในสังคม ช่วยกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกต้องการ อยากซื้อสินค้าเพื่อให้เป็นคนที่ดูทันสมัยและได้รับการยอมรับจากคนในสังคม พบทั้งหมด 22 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 8.8 ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 8

“...รีบจองให้ทันนะคะ #พร้อมส่งงง รองเท้าทรงคอนเวิสรุ่นฮิตที่มียอดขายส่งที่เกาหลีวันละ5 พันคู่คะ!!!! ราคาเด็ดมาก คู่ละ ๑390b ส่งฟรี!!!! -วัสดุคุณภาพแน่น ที่เกาหลีขายคู่ละ25000นะ คะ สั้นสูงกว่าคอนเวิสชนิดนี้ ใส่แล้วดูสูง ใครใส่คอนเวิสไม่สวยขาดัน อันนี้ใส่สวยแน่นอนคะ คอนเฟิมคะ #การันตีจากยอดขายส่งที่เกาหลีนะคะ...”

ตัวอย่างที่ 9

“Hot Item Of This week!!! Don't miss!!! ชุดที่ขายดีที่สุดสำหรับสัปดาห์นี้คือชุดนี้คะ เพลล์สูทเข้าเซ็ท กับหมวกแก๊ป น่ารักสดใส พลาดไม่ได้เลยคะเซ็ทนี้ Pre-Order by line: fondusand”

จากตัวอย่างที่ 8 และ 9 มีการบรรยายถึงความต้องการสินค้าที่มีเป็นจำนวนมาก โดยจะใช้ถ้อยคำที่บ่งบอกว่าสินค้า นั้นขายดี เป็นที่นิยม ซึ่งช่วยในการตัดสินใจให้ผู้อ่านรู้สึกว่าคุณภาพดี น่าเชื่อถือ เพราะเป็นสินค้า ขายดี ได้รับการยอมรับผ่านบุคคลอื่นๆ มาก่อน กระตุ้นผู้อ่านให้เกิดความต้องการซื้อสินค้ามากขึ้น

5. การอ้างเทศกาลและโอกาสสำคัญ คือ การสร้างโฆษณาที่คำนึงถึงช่วงเวลาและโอกาสต่างๆ ในชีวิตของผู้ซื้อ สินค้า เนื่องจากสินค้าประเภทแฟชั่นเป็นสินค้าที่มีรูปแบบหลากหลาย และเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสต่างๆ การอ้างถึง ช่วงเวลา เทศกาล และโอกาสสำคัญที่กำลังเป็นกระแส จะช่วยให้ผู้อ่านโฆษณาเกิดความสนใจสินค้ามากยิ่งขึ้น พบทั้งหมด 21 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 8.4 ดังตัวอย่าง

- 1) การอ้างสภาพอากาศ

ตัวอย่างที่ 10

“เสื้อไหมพรมโพคาดอท แพนชั่นรับลมหนาว กับแพนชั่นสไตล์เกาหลี. งานผ้าไหมพรมนำเข้า. นิ่ม. ใส่สบาย. ดีไซน์ควาวอิ งานมี 4 สี ขาว ชมพู ส้ม น้ำตาล ขนาดฟรีไซส์...”

จากตัวอย่างที่ 10 พบว่ามีการอ้างถึงแฟชั่นในช่วงหน้าหนาว เนื่องจากสภาพอากาศในช่วงที่ทำการโฆษณากำลังเข้าสู่ฤดูหนาว ซึ่งผู้เขียนโฆษณาก็ใช้สภาพอากาศมาเป็นส่วนช่วยในการสร้างความสนใจให้ผู้อ่านที่กำลังมองหาสินค้าเพื่ออุปโภค ในช่วงฤดูหนาว

- 2) การอ้างเทศกาล

ตัวอย่างที่ 11

“...ว้าว!!!! คริสต์มาสใกล้เข้ามาแล้ว สาวคนไหนอยากมีชุดสวยๆ ใส่ถ่ายรูป ต้องชุดนี้เลย "จิ้งเกิ้ล เบลล์”...”

- 3) การอ้างโอกาสสำคัญ

ตัวอย่างที่ 12

“Style: คีนี่ใส่ชุดไหนไป 808 ดีน่าาาา ไปแดนซ์ แต่งแบบซิคๆ ฮิปๆ กับหมวกเก๋ปคูใจ และ ผ้าใบสุดรัก...”

จากตัวอย่างที่ 11 และ 12 พบว่ามีการเอ่ยถึงงาน 808 festival ซึ่งเป็นงานเทศกาลดนตรีที่จัดขึ้นในช่วงเวลานั้น ซึ่งผู้เขียนโฆษณาก็นำโอกาสสำคัญเช่นนี้มาเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้อ่านที่กำลังสนใจจะไปงานนี้หันมาสนใจสินค้าที่เหมาะสมกับการไปงานเนื่องในโอกาสที่เอ่ยถึง

6. การนำเสนอสิ่งใหม่ คือ การพยายามที่จะดึงดูดความสนใจ โดยการนำเสนอสินค้าในรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งช่วยกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสนใจสินค้า เนื่องจากคนส่วนมากให้ความสนใจกับสิ่งใหม่ๆ อยากรู้อยากลองอยู่เสมอ พบทั้งหมด 17 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 6.8 ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 13

“winter dress ! New arrival :) คีนี่เปิดจองชุดนี้เวลา 2 ทุ่มตรงนะคะ ชุดนี้เป็นเดรสผ้าทิวัดดินทอง เป็นสีชมพูตัดกะดั้นทองสวยมากๆคะ ใครหาเดรสใส่ช่วงหน้าหนาวนี้พลาดไม่ได้ ชุดเดียวจบ :)”

ตัวอย่างที่ 14

“R u ready?! :) new collection *little snowflake* อาทิตย์นี้แล้วนะคะคอลเลคชั่นส่งท้ายปี จะน่ารักแค่ไหนติดตามด้วยนะค้า ขอบอกว่าพลาดแล้วจะเสียใจ ฟรุ้งนี้จะมีรูปปริวิรูปรูปแรกก่อนขายจริง วันพุธนี้คะ :)”

จากตัวอย่างที่ 13 และ 14 พบว่ามีการนำเสนอสินค้าประเภทเสื้อผ้าในรูปแบบใหม่ ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความต้องการทราบถึงรูปแบบใหม่ว่าจะน่าสนใจเพียงใด อีกทั้งยังเป็นกลวิธีที่ช่วยในการจูงใจตามหลักจิตวิทยาในรูปแบบหนึ่งโดยอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความต้องการที่จะซื้อสินค้าเพราะเป็นสินค้านำรูปแบบใหม่ ไม่ซ้ำใคร

7. การเปรียบเทียบคู่แข่ง คือ การให้ข้อมูลเพื่อเสนอข้อดีของร้านค้าของตนเองว่ามีสิ่งที่ดีกว่าร้านค้าอื่น เพื่อเป็นการตัดกำลังคู่แข่ง ทำให้ผู้อ่านเกิดความมั่นใจและตัดสินใจซื้อสินค้าได้ง่ายขึ้น โดยจากการวิเคราะห์หลักวิธีการโฆษณาพบว่า มีลักษณะของการเปรียบเทียบคู่แข่งในด้านราคา และคุณภาพ จากการวิเคราะห์พบ 8 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 3.2 ดังตัวอย่าง

- 1) เปรียบเทียบคู่แข่งในด้านราคา

ตัวอย่างที่ 15

“#ของแท้ 1000000% ราคาช้อปไทย 29xx hb เกือบ 3 พันจ้า จัดไปถูกๆเลย @1690 ส่งฟรี!!!!”

จากตัวอย่างที่ 15 พบว่ามีการใช้ถ้อยคำที่เปรียบเทียบในด้านราคาโดยจะมีการบอกราคาสินค้าที่ขาย แล้วอ้างถึงราคาของร้านค้าที่ขายสินค้าประเภทเดียวกันแต่มีราคาที่แพงกว่า ทำให้ผู้อ่านเห็นถึงความแตกต่างอย่างชัดเจน ซึ่งการใช้กลวิธีนี้จะช่วยกระตุ้นให้ผู้อ่านที่ต้องการสินค้าประเภทเดียวกัน คุณภาพเดียวกันในราคาที่ถูกลงกว่า เกิดการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านร้านค้าออนไลน์ที่ทำการโฆษณาได้ง่ายขึ้น

2) เปรียบเทียบคู่แข่งในด้านคุณภาพ

ตัวอย่างที่ 16

“...เหลือ2ใบสุดท้ายค่ะ!! #พร้อมส่งค่า เป้าน้องไอติม สายโซ่แข็งแรงไม่ใช่กระเป๋าตลาดนัดนะคะ
ใบไม่เล็กนะคะ ใส่โทรศัพท์ใส่เป่าตั้งได้อยู่น่ารักมากค่าา ซื่อไว้ที่ว่เล่นๆไปมหาลัยซิคๆ...”

ตัวอย่างที่ 17

“...ใครชอบกระเป๋าสะพายไซส์พกพาต้องโดน ขนาดไม่ได้เล็กมากเกินไป ใส่ipad mini ได้พอดีเลย
#งานดีไม่ใช่งานตลาดนัด ราคาจัดไปถูกมากกกกก...”

จากตัวอย่างที่ 16 และ 17 พบว่ามีการใช้ถ้อยคำที่เปรียบเทียบในด้านคุณภาพของสินค้า โดยจะใช้การบอกคุณภาพสินค้าโดยเปรียบเทียบว่าเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ไม่ใช่สินค้าตลาดนัด ซึ่งการเปรียบเทียบในลักษณะนี้ ผู้อ่านจะต้องมีความเข้าใจในบริบทของคำว่า “ตลาดนัด” ตรงกันกับผู้ขายสินค้า โดยเป็นการเปรียบเทียบว่าสินค้าตลาดนัดนั้นเป็นสินค้าที่คุณภาพไม่ค่อยดี ซึ่งถ้าผู้อ่านมีความเข้าใจตรงกันกับผู้เขียนโฆษณา ก็จะทำให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อถือในคุณภาพของสินค้ามากขึ้น

8. การรับประกันคุณภาพ คือ การใช้ถ้อยคำที่กล่าวอ้างถึงแหล่งผลิตและกระบวนการผลิตของสินค้า เพื่อช่วยในการจูงใจผู้อ่านให้เกิดความมั่นใจในตัวสินค้า และเชื่อถือร้านค้าออนไลน์ พบทั้งหมด 7 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 2.8 ดังตัวอย่าง

1) การอ้างแหล่งผลิตที่มีความน่าเชื่อถือ

ตัวอย่างที่ 18

“GAMT vintage sunglasses retro full rim metal round mirror กริ๊ส! สลอบ สวยมากกกก แว่นแบรนด์
น้องใหม่มาแรงจากอเมริกา ทำทรงออกมามากคล้าย Dior ทรงใหญ่วินเทจกำลังฮิตสุดๆ...”

จากตัวอย่างที่ 18 พบว่ามีการใช้ถ้อยคำที่กล่าวอ้างถึงแหล่งผลิตของสินค้าว่าเป็นสินค้าที่ผลิตจากต่างประเทศ ซึ่งการใช้ลักษณะดังกล่าวนี้เป็นกลวิธีที่ช่วยรับประกันคุณภาพของสินค้า เพราะคนส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าสินค้าจากต่างประเทศจะเป็นสินค้าที่มีมาตรฐานสูง

2) การอ้างกระบวนการผลิตที่มีความทันสมัย

ตัวอย่างที่ 19

“...ชุดจัมสูทกางเกงขาสั้นใส่เป็นทรงไหล่เดี่ยวค่ะ สวยหวาน & เช็กซีด้วยผ้าลายพิมพ์ดอกกุหลาบ
โทนสีแดงสุดแซ่บ ลายพิมพ์และสีคมชัดมากๆ โดยใช้เครื่องปรินต์ลายระบบดิจิทัลเท่านั้นคะ กะ
รันติ้งงานสวยเป๊ะมากๆ...”

จากตัวอย่างที่ 19 พบว่ามีการบรรยายถึงกระบวนการผลิตที่มีความทันสมัย แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของสินค้าว่าต้องมีคุณภาพที่ดี ซึ่งเป็นการรับประกันให้ผู้อ่านเกิดความมั่นใจในคุณภาพของสินค้า และมีความสนใจอยากซื้อสินค้า

9. การอ้างการจำกัดจำนวน คือ การใช้กลวิธีทางจิตวิทยาแบบหนึ่งที่สามารถกระตุ้นให้ผู้อ่านที่มีความสนใจในตัวสินค้าเกิดการตัดสินใจซื้ออย่างรวดเร็วมากขึ้น เนื่องจากการอ้างเหตุผลว่าสินค้าผลิตมาจำนวนน้อย ผู้อ่านที่กำลังสนใจสินค้านั้นต้องรีบตัดสินใจเพราะกลัวสินค้าหมด และทำให้เกิดความรู้สึกว่าสินค้ามีความพิเศษ หายาก จากการวิเคราะห์ พบ 7 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 2.8

ตัวอย่างที่ 20

“..हरुมากกของจริงสวยมาก สาวๆ ที่กำลังหาชุดไปงาน หรือชุดไปดินเนอร์สวยๆ ห้ามพลาดตัวนี้นะคะ ตัวนี้ขาดหมดนะจ๊ะ **สินค้ามีจำนวนจำกัดนะคะ!!..**”

ตัวอย่างที่ 21

“HO HO HO Christmas is coming (เปิดพรีออร์เดอร์เพียง 15 ชุดเท่านั้นค่ะ LIMITED EDITION)
Fondusand for x'mas 2015...”

10. การสาธิต คือ การแสดงให้เห็นถึงลักษณะของสินค้าได้อย่างชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากการขายสินค้าของร้านค้าออนไลน์นั้นเป็นการขายสินค้าที่ผู้อ่านและผู้ขายไม่ได้พบกัน ผู้อ่านไม่ได้สัมผัสสินค้าด้วยตนเอง บางกรณีจึงต้องมีการใช้การสาธิตเพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะของสินค้าได้อย่างชัดเจนมากขึ้น โดยพบว่ามีการใช้ภาพเป็นตัวสาธิต พบทั้งหมด 1 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 0.4

ตัวอย่างที่ 22

ภาพที่ 3 การโฆษณาโดยการใช้ภาพเป็นตัวสาธิต

ที่มา: <https://www.instagram.com/rumraisinbag/>

“#ทางบ้านขอมมา ที่ว่าคู่มือสุดอลังเป็นแบบไหน #ยาว2ชมเลยค่า สวย อลัง ปัง เร็วด!!”

จากตัวอย่างที่ 22 พบว่าสินค้าในภาพเป็นสินค้าที่มีขนาดเล็ก การกำหนดขนาดจริงให้ผู้อ่านเข้าใจนั้นค่อนข้างยาก ผู้โฆษณาจึงต้องนำสิ่งของที่คนทั่วไปรู้จักและนึกภาพออกมาเป็นตัวเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้อ่านทราบขนาดของสินค้าได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเกิดความมั่นใจว่าสินค้าที่สนใจนั้นมีลักษณะตรงตามความต้องการหรือไม่

การใช้ภาษาในการโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ในอินสตาแกรม

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การใช้ภาษาจากส่วนที่เป็นตัวข้อความโฆษณาใต้ภาพสินค้า โดยจากการศึกษาพบการใช้ภาษาใน 3 ลักษณะ ได้แก่ การใช้คำ การใช้ประโยค และการใช้โวหาร ดังนี้

การใช้คำ

1. การใช้คำภาษาต่างประเทศ จากการวิเคราะห์ภาษาโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ในอินสตาแกรมพบการใช้ลักษณะของภาษาต่างประเทศมากที่สุด โดยปรากฏเป็นการใช้คำภาษาอังกฤษทั้งหมด 145 บทโฆษณา โดยพบว่ามีการใช้คำที่เป็นรูปคำศัพท์เดิมจากภาษาอังกฤษ และคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ดังนี้

1.1 การใช้รูปคำศัพท์ภาษาอังกฤษพบว่ามีการนำมาใช้หลายส่วนของการโฆษณาสินค้า ดังนี้

- 1) ชื่อสินค้า เช่น Coach, Michealkors, Patek, GUESS, Emporio Armani, GAMT, Dior, Fossil
- 2) ชื่อรุ่นของสินค้าเช่น mini cora domed in metallic crossgrainleathe, leopard 2014
- 3) คำที่ใช้บอกรายละเอียดและการติดต่อชื่อสินค้าเช่น Color, Price, inbox, line, New Arrival, New in
- 4) คำที่ใช้แสดงคุณสมบัติของสินค้าเช่น Premium Quality, Gorgeous, Over size
- 5) ใช้ประโยคภาษาอังกฤษในการบรรยายโฆษณา เช่น Hot Item Of This week!!! Don't miss

ตัวอย่างที่ 23

“...งานสวยเป๊ะ ราคาเกินคุ้ม!!! 3Colors: White, Black, Maroon red (ขาว,ดำ,แดงเข้ม)

Free size: Bust 32"-35"(อก32"-35")

Waist 27"-30 (เอว 27"-30")

Hip 35"-38" (สะโพก 35"-38")

Length from bust 26" (ยาววัดจากอก 26")

Price: 510 baht”

1.2 การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษพบว่ามีการนำมาใช้หลายส่วนของการโฆษณาสินค้า ดังนี้

- 1) ชื่อผลิตภัณฑ์และชื่อรุ่นเช่น โดมมินิ, คอนเวิร์ส, หลุยส์วิตตอง, ซาแนล
- 2) คำที่ใช้บอกรายละเอียดสินค้าเช่น ทูโทน, เมทาลิก, แบรินด์, ฟังก์ชั่น, ดีไซน์, ไชล์, ดีเทล, เดรส
- 3) คำที่ใช้แสดงคุณสมบัติของสินค้าเช่น ฮีต, เกรดพรีเมียม, คลาสสิก
- 4) ใช้คำทับศัพท์ในการบรรยายเนื้อหาโฆษณาทั่วไปเช่น รีวิว, ซ็อบ, คอนเฟิร์ม, แมทซ์

ตัวอย่างที่ 24

“New!! Dress เปิดไหล่ ทางร้านใช้ผ้าไหมอย่างดีเกรดพรีเมียมมีดีเทลแต่งด้วยลูกไม้ฝรั่งเศสสั่งทำพิเศษ ด้านในเย็บซับในติดกับตัวเดรส งานละเอียดปราณีตสุดๆ ค่ะ รุ่นนี้กระโปรงเป็นหน้าสั้น หลังยาวช่วยทำให้เราดูสูงแลเยอร์ระหว่างชั้นกำลังสวยงามนี้ คัดติ้งเรีตมากกก หูรุมาก...”

2. การใช้คำลงท้าย คือ การใช้คำที่แสดงความสุภาพ โดยจากการวิเคราะห์บทโฆษณาพบว่ามีการใช้คำลงท้าย เช่น ครับ, ค่ะ, นะคะ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความใส่ใจและความนอบน้อมของผู้เขียนโฆษณาที่มีต่อตัวผู้อ่าน ซึ่งการแสดง

ความชอบน้อมต่อลูกค้าหรือผู้อ่านโฆษณา อาจทำให้ผู้อ่านรู้สึกถึงการได้รับการเอาใจใส่และเกิดความพึงพอใจต่อร้านค้าได้จาก การวิเคราะห์พบ 89 บทโฆษณา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 25

“จัดมาอีกแล้วคร่า Set 2 ชิ้น Vatanika Brand รอบนี้งานเป็นเสื้อแขนสั้น ดูเรียบหรูน่ารักมากคะงานพิมพ์ลายกรอบรูปหลายสีสีทอง งานเป๊ะตามแบบเลยคร่า งานสวย เนื้อผ้าไม่บางใส่ออกมาดูโฮเลยคะ งานเป๊ะ...”

3. การใช้คำบอกคุณสมบัติ คือ การใช้คำที่มีความหมายเพื่อบรรยายคุณลักษณะที่ดีของสินค้าที่ผู้ซื้อจะได้รับประโยชน์ เช่น คำว่า สวย, เป๊ะ, สวยแซ่บ, สวยลुकเซเลบ, เด่น, หู, ไฮโซ, น่ารัก, ผู้ดี, เก๋, เท่, ใหม่, คลาสสิก, พรีเมียม, หู, เป๊ะ, นุ่ม, แข็งแรง, ทนทาน เป็นต้น จากการวิเคราะห์พบว่าการใช้คำบอกคุณสมบัติ 68 บทโฆษณา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 26

“...เสื้อคอวี แขน4ส่วนแต่งระบาย ติดกระดุมคอด้านหลังช่วงแขนดีไซส์ฝ้ายาวเป็นเกลียวๆ สวยดูดีมีสไตล์สุดๆ ได้ลุคเกาหลีไม่ซ้ำใครแมทซ์กับขาสั้นก็น่ารัก หรือจะจับคู่กับสกินนี่ขาวาวลั๊กตัวก็ดูสวยหรูเรื่อถึงการสุดๆ...”

จากตัวอย่างที่ 26 พบว่ามีการใช้คำว่า สวย ดูดีมีสไตล์ ลुकเกาหลี น่ารัก หูเรื่อถึงการ มาบรรยายเพื่อบอกถึงคุณสมบัติที่ผู้ซื้อสินค้าจะได้รับเมื่อใช้สินค้าที่โฆษณา ทำให้ผู้อ่านเกิดความคล้อยตามและช่วยให้เกิดความต้องการซื้อสินค้า

4. การใช้ลักษณะของภาษาไทยเน็ต คือ ภาษาไทยเน็ตเกิดขึ้นจากปัจจัยด้านวิธีการสื่อสารผ่านหน้าจอด้วยการพิมพ์ โดยมีข้อจำกัดตรงที่คู่สนทนาไม่เห็นหน้าตา ท่าทางและเสียงของกันและกัน ผู้ใช้ภาษาจึงปรับภาษาไทยที่ใช้อยู่แล้วและสร้างขึ้นใหม่ เพื่อให้สามารถสื่อสาร ท่าทาง น้ำเสียงให้คู่สนทนารับรู้ได้ (กานต์รวี ชมเชย, 2556) ทั้งหมด 65 บทโฆษณา ดังนี้

- 1) การแปรด้านการสะกดคำ

ตัวอย่างที่ 27

“มาอีกแล้ววววหนังสือสวยโนะ#ไม่มีแอฟ #ไม่มีสแตนอิน #สีจิงหนังสือ#สวยอ่าาาาาาาาาา น้ำ ไม่มีแล้ว หาแทบไม่ได้แล้วค่าา”

จากตัวอย่างที่ 27 พบว่ามีการแปรด้านการสะกดคำที่สะกดตามการออกเสียงในภาษาพูด ได้แก่ แว้ว ที่แปรมาจากคำว่า แล้ว จิง ที่แปรมาจาก จริง น้ำ ที่แปรมาจาก นะ และ ค่า ที่แปรมาจาก ค่ะ ซึ่งคำเหล่านี้เป็นการแปรด้านการสะกดคำตามการออกเสียงในภาษาพูด และมีการแปรด้านการสะกดคำที่อาจส่งอิทธิพลต่อภาษาพูด ได้แก่ โนะ ที่แปรมาจากคำว่า เนอะ

2) การพิมพ์แบบพิเศษ โดยการพิมพ์ซ้ำตัวอักษรเพื่อแสดงน้ำเสียง ความดังและความยาวนานของเสียงและเพื่อเน้นความหมายดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 28

“สวยยยยยยยชอบบไบไปเท่านั้น Chanel mini 8" caviar new season สะพายไปไหนรับรองคะปัง ปัง

ปัง !!!”

จากตัวอย่างที่ 28 พบว่ามีการพิมพ์ซ้ำคำว่า สวย, ชอบ และพิมพ์ซ้ำเครื่องหมายอัศเจรีย์เพื่อเน้นความหมายของคำ แสดงคุณสมบัติสินค้า และสื่ออารมณ์ในระดับที่มากขึ้นกว่าปกติ

3) การใช้สัญลักษณ์แสดงอารมณ์ เป็นวิธีการแสดงอารมณ์อย่างหนึ่งของผู้ใช้ภาษาในสื่อออนไลน์ เพื่อฝ่าข้อจำกัดของการไม่เห็นหน้าตาท่าทางของคู่สนทนา เช่น TT, ^^, :) ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 29

“ไซส์เล็ก @1500บาท มีสีดำ แดง ชมพูใหญ่ @1850บาท มีสีดำ เทาราคาเดิมแม้ค่าเงินจะขึ้น
หนักมากTT”

จากตัวอย่างที่ 29 พบว่ามีการใช้สัญลักษณ์TT ประกอบข้อความ เพื่อแสดงให้ผู้อ่านเห็นถึงสีหน้าหรือความรู้สึกซึ่งไปในทิศทางเดียวกันกับตัวข้อความ โดยเนื้อความที่บอกว่า “ราคาเดิมแม้ค่าเงินจะขึ้นหนักมาก” นั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้โฆษณาไม่ขึ้นราคาสินค้า ในขณะที่ค่าเงินสูงขึ้น ซึ่งการใช้สัญลักษณ์TT เป็นการแสดงถึงการร้องไห้ สอดคล้องไปกับข้อความ

4) การใช้เครื่องหมายจากการวิเคราะห์ภาษาโฆษณาพบว่า มีการใช้เครื่องหมายประศนี (?) ในประโยคคำถาม เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากภาษาอังกฤษ และมีจุดประสงค์ของการใช้เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจได้โดยทันทีว่าเป็นคำถาม และมีการใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์ (!) ในประโยคที่ต้องการเน้นเสียงเพื่อดึงดูดความสนใจ

ตัวอย่างที่ 30

“Girls !! Are you ready for our new collection ?! :) คอลเลคชั่นส่งท้ายปีใครพร้อมบ้าง
น่ารักทุกชุดจริงๆ นะ เริ่มลงวันพฤหัสบดีแรกนะคะ”

5. การใช้คำซ้ำและซ้ำคำ จากการวิเคราะห์การใช้ภาษาโฆษณาของร้านค้าออนไลน์พบว่า มีลักษณะของการใช้คำซ้ำ และซ้ำคำถึง 60 บทโฆษณา โดยพบการใช้คำซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม่ยมก และการซ้ำคำ เพื่อเน้นย้ำให้เห็นถึงคุณสมบัติที่ดีของสินค้าและร้านค้า ดังตัวอย่าง

1) การใช้คำซ้ำโดยใช้ไม่ยมก

ตัวอย่างที่ 31

“ใครๆ ก็เลือกใส่เสื้อผ้าจากร้าน @streetdress
วันนี้ไปโรมชั่น ดูรูปด้านข้างรูปนี้ ชัย ขวา”

จากตัวอย่างที่ 31 พบว่ามีการใช้คำซ้ำว่า “ใครๆ” เพื่อแสดงถึงความแน่นอนว่าคนอื่นๆ ก็สนใจและไว้ใจร้านค้าที่โฆษณา

ตัวอย่างที่ 32

“งานนี้มึนๆๆ ปล่อยให้ให้หลุดมือกันได้หรืออ?? Flat สบายๆ ที่ใครๆ ก็ถามหา พื้นด้านข้างถัดถัก
 ปอรอบคู้ งานประณีต ด้านในนิ่ม ใส่สบายเกินห้ามใจ ไม่พลาดกันนะคะสาว...”

จากตัวอย่างที่ 32 พบว่ามีการใช้คำซ้ำว่า นึ่มๆ สบายๆ เพื่อเน้นย้ำให้เห็นถึงคุณสมบัติที่ดีของสินค้า คำซ้ำว่า ใครๆ เพื่อเน้นย้ำว่าคนอื่นๆ ก็มีความสนใจในตัวสินค้า และซ้ำคำว่า สาวๆ เพื่อเน้นย้ำถึงกลุ่มเป้าหมายที่ผู้โฆษณาต้องการสื่อถึง

2) การซ้ำคำ

ตัวอย่างที่ 33

“กระเป๋ trunk สุดคลาสสิกของหลุยส์ วิตตองที่ยิ่งเก่า ยิ่งสวย ยิ่งเก่า ยิ่งทรงคุณค่า ลายตามิหยา
 ยากมากนะครับ...”

จากตัวอย่าง การซ้ำคำว่า ยิ่งเก่า เป็นการซ้ำคำที่ผู้โฆษณาต้องการเน้นย้ำให้เห็นถึงคุณสมบัติที่ดีของสินค้า ว่า
 สินค้ายิ่งเก่า ก็จะเป็นสินค้าที่มีคุณสมบัติที่ดี ทำให้ผู้อ่านเกิดความคล้อยตามและส่งผลให้ตัดสินใจซื้อ

6. การใช้คำเร้าความสนใจ คือ การใช้คำที่สามารถกระตุ้นความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านให้สนใจด้วยบทโฆษณา
 ซึ่งส่วนใหญ่พบว่าจะใช้คู่กับเครื่องหมายอัศเจรีย์ เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกถึงน้ำเสียงที่น่าตื่นเต้นของบทโฆษณาจากการวิเคราะห์พบ
 39 บทโฆษณา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 34

“New in!!! Love me dress (Cassandra) เดรสสปาตไหล่ ชายแขนระบาย ระบายทำจากผ้าชีฟองทราย
 ...”

จากตัวอย่างที่ 34 คำว่า New เป็นคำที่สามารถกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสนใจต่อตัวบทโฆษณาได้ เพราะคนส่วน
 ใหญ่จะให้ความสนใจกับสิ่งใหม่ๆ และต้องการที่จะทราบเนื้อหาที่ตามมาว่าโฆษณาส่งเสริมสิ่งใหม่ๆ เกี่ยวกับอะไร

7. การใช้คำสแลง คือ การใช้ถ้อยคำที่สร้างความเข้าใจเฉพาะกลุ่มซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัยหนุ่มสาว เป็นคำพิเศษที่สร้างขึ้น
 เพื่อให้เกิดคำแปลกๆ ผิดไปจากปกติทั้งด้านเสียง รูป คำ และความหมายและไม่ปรากฏความหมายของคำในพจนานุกรม
 หรือปรากฏในพจนานุกรมแต่ระบุว่าเป็นภาษาปาก (จินตนา พุทสมณะ, 2547: 77) จากการวิเคราะห์พบ 29 บทโฆษณา ดัง
 ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 35

“Prada shopping bag สภาพใหม่ๆๆ ใช้เท่ห้ๆ ชิวๆ ไว้ใช้ไปออกกำลังก็ได้สบายถือขึ้นเครื่อง
 ฟินๆ น้ำหนักเบา มากะราคาก็ดีลั่นชอย”

จากตัวอย่างที่ 35 พบว่ามีการใช้คำสแลง เช่น ชิว, ฟิน เป็นต้น เนื่องจากการโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ในอินสตา
 แกรมเป็นการโฆษณาที่อยู่บนพื้นที่สังคมออนไลน์ กลุ่มคนส่วนใหญ่ที่ใช้สื่อประเภทนี้จะอยู่ในช่วงวัยรุ่น วัยหนุ่มสาว ทำให้

ลักษณะภาษาที่ใช้ในการสื่อความ สื่ออารมณ์ของผู้เขียนโฆษณา มีลักษณะเป็นภาษาสแลงของกลุ่มวัยรุ่น เพราะสามารถเข้าถึงกลุ่มคนที่เป็นเป้าหมายได้ง่าย และแสดงถึงความทันสมัยของผู้เขียนโฆษณาอีกด้วย

การใช้โวหาร

1. บุคลาธิษฐาน หรือ บุคคลวัต คือ การสมมุติสิ่งไม่มีชีวิต ไม่มีความคิดให้มีสติปัญญา อารมณ์หรือกิริยาอาการเหมือนมนุษย์ เพื่อให้สิ่งเหล่านั้นเกิดปรากฏการณ์เสมือนเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกนึกคิดขึ้นมา แล้วสื่อความรู้สึกให้ผู้รับสารได้รับรู้ พบทั้งหมด 1 บทโฆษณา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 36

“...ราคาพิเศษ 4,490 บาทเท่านั้น พร้อมกล่อง อุปกรณ์ครบครัน ครบครัน แรงขนาดนี้พร้อมส่ง...”

จากตัวอย่างที่ 36 มีการใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐาน โดยให้ ราคา สามารถมีอารมณ์ที่ร้อนแรงได้เหมือนกับคน ซึ่งเป็นการใช้โวหารที่กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในตัวข้อความ

2. สัทพจน์คือการใช้อ้อยคำที่เลียนเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงดนตรี เสียงร้องของสัตว์หรือเลียนเสียงกิริยาอาการต่างๆ ของคน ซึ่งช่วยสื่อให้ผู้รับสารรู้สึกเหมือนได้ยินเสียงและเห็นกิริยาอาการของสิ่งนั้นๆ พบทั้งหมด 1 บทโฆษณา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 37

“HO HOHO Christmas is coming (เปิดพรีออร์เดอร์เพียง 15 ชุดเท่านั้นค่ะ LIMITED EDITION)...”

จากตัวอย่างที่ 37 พบว่ามีการใช้คำว่า HO HOHO เพื่อเลียนเสียงหัวเราะของซานตาคลอส ซึ่งเป็นการสร้างความสนใจและช่วยสื่อให้ผู้อ่านรู้ว่าผู้โฆษณาต้องการจะสื่อถึงเรื่องอะไรต่อไป

การใช้ประโยค

1. ประโยคแจ้งให้ทราบ โดยประโยคแจ้งให้ทราบที่ปรากฏในการใช้ภาษาโฆษณาจำแนกได้ 2 แบบ ได้แก่ ประโยคแจ้งให้ทราบแบบบอกเล่า และชี้แนะ โดยจากการวิเคราะห์การใช้ประโยคแสดงเจตนาแบบบอกเล่า นั้นพบมากที่สุดถึง 147 บทโฆษณา ส่วนแบบชี้แนะพบ 22 บทโฆษณาดังนี้

1) ประโยคบอกเล่า

ตัวอย่างที่ 38

“ใบนี้สวยมากกกสุดคุ้มก่อนนอน GUESS la vida logo mini bag สีดำ
ลายโลโก้ G สวยเก๋มาก ขนาด 11.75"x8"x5" ด้านในจุของได้สบายช่องเยอะมาก มีช่องใส่บัตรและช่องซิปด้วยนะคะสายสะพายปรับได้และถอดได้อีกด้วยเหมือนได้ทั้ง กระเป๋าตังค์กระเป๋าสะพาย...”

จากตัวอย่างที่ 38 เป็นการใช้ประโยคแง่ให้ทราบแบบบอกเล่า โดยบอกถึงรายละเอียดและคุณสมบัติของสินค้า เพื่อแจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้อ่านทราบ

2) ประโยคชี้แนะ

ตัวอย่างที่ 39

“...ทรงนี้ใส่ไปทำงานได้ก็ภูมิฐานหรือจะใส่กับกางเกงขาสั้นในวันชิวๆ ลुकาลองก็ได้ค่าถ้าลูกค้าใส่ชุดด้านในเรียบๆ เอาเบลสเซอร์ตัวนี้คลุม จบเลยค๊ะ!!สวยงามไม่ผิดหวังแน่นอน...”

จากตัวอย่างที่ 39 เป็นการใช้ประโยคชี้แนะเพื่อแนะนำให้ผู้อ่านเห็นถึงแนวทางในการใช้สินค้าอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการชี้แนะที่ส่งผลทางอ้อมให้เกิดการตัดสินใจซื้อสินค้า ทำให้สามารถกระตุ้นให้สินค้าขายได้

2. ประโยคถามให้ตอบ โดยประโยคถามให้ตอบที่ปรากฏในการใช้ภาษามี 1 แบบ ได้แก่ ประโยคถามให้ตอบแบบเนื้อความ โดยจากการวิเคราะห์การใช้ประโยคถามเนื้อความพบ 5 บทโฆษณา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 40

“Style: คีนี่ใส่ชุดไหนไป 808 ดีน้ำาาา ไปแดนซ์ แต่งแบบชิคๆ ฮิปๆ กับหมวกแก้วคู่ใจและผ้าใบสุดรัก...”

จากตัวอย่างที่ 40 เป็นประโยคคำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่มีเนื้อหาเพื่อช่วยส่งเสริมการขายสินค้า โดยการเกริ่นด้วยคำถามว่าคีนี่จะใส่ชุดอะไรไปงานคอนเสิร์ต ซึ่งประโยคต่อมาก็จะเป็นการให้คำตอบซึ่งมีลักษณะตรงกับข้อมูลสินค้าที่ผู้โฆษณาต้องการขาย เพื่อให้ผู้อ่านที่กำลังสนใจหาชุดใส่ไปงานคอนเสิร์ตหันมาสนใจและเลือกซื้อสินค้าตามคำตอบในบทโฆษณา

3. ประโยคบอกให้ทำ โดยประโยคบอกให้ทำที่ปรากฏในการใช้ภาษามี 1 ลักษณะ ได้แก่ ประโยคเตือน โดยจากการวิเคราะห์การใช้ประโยคเตือน 15 บทโฆษณา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 41

“...รุ่นนี้ กระโปรงเป็นหน้าสั้นหลังยาวช่วยให้เราดูสูง เลเยอร์ระหว่างชั้นกำลังสวยงามนี้ คัดตั้งเร็ดมากกก หูมากกกของจริงสวยมาก สาวๆ ที่กำลังหาชุดไปงาน หรือชุดไปดินเนอร์สวยๆ ห้ามพลาดตัวนี้นะคะตัวนี้เข้าอดหมดนะจ๊ะ สินค้ามีจำนวนจำกัดนะจ๊ะ!!...”

จากตัวอย่างที่ 41 เป็นประโยคบอกให้ทำที่ต้องการเตือนให้ผู้อ่านไม่พลาดโอกาสที่จะซื้อสินค้าที่มีคุณภาพดี และมีคุณสมบัติหลายประการ ซึ่งจากการใช้ประโยคเตือนข้างต้น ก็มีผลช่วยในการจูงใจให้ผู้อ่านเกิดการตัดสินใจซื้ออย่างรวดเร็วด้วย

สรุปผล

บทความนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและการใช้ภาษาโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ในอินสตาแกรม โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์ทฤษฎีการสร้างโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ในอินสตาแกรมและ 2) เพื่อวิเคราะห์การใช้ภาษาในโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ในอินสตาแกรม โดยข้อมูลภาษาที่นำมาวิเคราะห์มีเกณฑ์ ดังนี้ 1) เป็นโฆษณาโดยใช้

ภาษาไทยร้อยละ 60 ขึ้นไป 2) เป็นสินค้าแฟชั่น และ 3) มีจำนวนผู้ติดตาม 10,000 คน ขึ้นไป ผลจากการสำรวจข้างต้นพบจำนวนร้านค้าที่เข้าเกณฑ์ดังกล่าวจำนวน 15 ร้าน

ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีที่ใช้ในการโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ประเภทสินค้าแฟชั่นมีจำนวน 150 บทโฆษณา ในหนึ่งบทโฆษณาอาจมีการใช้กลวิธีเดียว หรือหลายกลวิธีรวมกันก็ได้ โดยจำแนกได้ 10 กลวิธี โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) การเสนอข่าวสารการขายโดยตรง พบทั้งหมด 113 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 45.2 2) การอ้างบุคคลที่ใช้สินค้ารับรอง พบทั้งหมด 30 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 12 3) การมอบสิทธิพิเศษ พบทั้งหมด 24 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 9.6 4) การใช้ความนิยมของกระแสสังคม พบทั้งหมด 22 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 8.8 5) การอ้างเทศกาลและโอกาสสำคัญ พบทั้งหมด 21 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 8.4 6) การนำเสนอสิ่งใหม่ พบทั้งหมด 17 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 6.8 7) การเปรียบเทียบคู่แข่ง พบทั้งหมด 8 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 3.2 8) การรับประกันคุณภาพ พบทั้งหมด 7 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 2.8 9) การอ้างการจำกัดจำนวน พบทั้งหมด 7 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 2.8 10) การสาธิต พบทั้งหมด 1 บทโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 0.4

ในด้านการใช้ภาษาในการโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ในอินสตาแกรม ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มในการวิเคราะห์ออกมาเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) การใช้คำ 2) การใช้โวหารภาพพจน์ 3) การใช้ประโยค

1) การใช้คำ สามารถจัดประเภทของการใช้คำได้ 7 ลักษณะ ได้แก่ การใช้คำบอกคุณสมบัติ พบทั้งหมด 68 บทโฆษณา การใช้คำซ้ำและซ้ำคำ พบทั้งหมด 60 บท การใช้คำภาษาต่างประเทศ พบทั้งหมด 145 บทโฆษณา การใช้คำสร้างความสนใจ พบทั้งหมด 39 บทโฆษณา การใช้คำลงท้าย พบทั้งหมด 89 บทโฆษณา การใช้คำแสลง พบทั้งหมด 29 บทโฆษณา และการใช้ลักษณะของภาษาไทยเน็ต พบทั้งหมด 65 บทโฆษณา โดยการใช้คำภาษาต่างประเทศที่เป็นภาษาอังกฤษมากที่สุด

2) ในด้านการใช้โวหาร สามารถจัดประเภทของการใช้โวหารได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ บุคลาธิษฐาน และสัทพจน์ ซึ่งพบลักษณะละ 1 บทโฆษณาเท่านั้น

3) การใช้ประโยค สามารถจัดประเภทของการใช้ประโยคแสดงเจตนาได้ 3 ลักษณะใหญ่ คือ ประโยคแจ้งให้ทราบแบบบอกเล่า พบทั้งหมด 147 บทโฆษณา และแบบชี้แนะ พบทั้งหมด 22 บทโฆษณา ประโยคถามให้ตอบ แบบถามเนื้อความ พบทั้งหมด 5 บทโฆษณา และประโยคบอกให้ทำ แบบประโยคเตือน พบทั้งหมด 15 บทโฆษณา โดยการใช้ประโยคแสดงเจตนาแจ้งให้ทราบแบบบอกเล่ามีการใช้มากที่สุด

อภิปรายผล

จากการทบทวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาษาโฆษณาที่ผ่านมาทุกงานนั้นจะมุ่งเน้นศึกษากลวิธีที่ใช้สร้างโฆษณาและการใช้ภาษาในบทโฆษณาเช่นเดียวกับบทความนี้ แต่ในทุกๆ งานก็จะมีการวิเคราะห์เนื้อหาส่วนอื่นเพิ่มเติม เช่น มีการนำผลการวิเคราะห์ในส่วนกลวิธีและภาษามาเปรียบเทียบ ดังในงานของเก็จกาญจน์ เทียมเมือง (2545) หรือมีการนำผลการวิเคราะห์ทางภาษาที่ได้มาตีความเพื่อหาแนวคิดแฝงในงานของ ทิพย์วรรณ เปรมปัญญา (2554) แต่ทุกงานที่กล่าวมาเป็นงานที่ศึกษาภาษาโฆษณาในสื่อดั้งเดิมเท่านั้น โดยส่วนมากนิยมใช้กลุ่มข้อมูลที่อยู่ในสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น นิตยสาร ใบปลิว ฯลฯ ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มข้อมูลของบทความนี้อยู่ในพื้นที่การโฆษณาผ่านสื่อใหม่ หรือการโฆษณาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งยังไม่พบการศึกษาทางภาษาศาสตร์ในสื่อรูปแบบใหม่นี้มาก่อน

จากผลการวิเคราะห์กลวิธีและการใช้ภาษาโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ในอินสตาแกรม ทำให้เห็นลักษณะเด่นในด้านกลวิธีที่พบว่าร้านค้าออนไลน์ส่วนใหญ่นิยมใช้การให้ข้อเท็จจริง การบอกรายละเอียดและคุณภาพเป็นสำคัญ เนื่องจากธุรกิจการค้าบนสื่อออนไลน์นั้นเป็นธุรกิจที่ต้องอาศัยความน่าเชื่อถือ เพราะผู้บริโภคไม่ได้พบกับผู้ค้าและผู้ส่งสินค้าโดยตรง การโฆษณาที่จะทำให้ผู้บริโภคสนใจและเชื่อถือได้จึงต้องเสนอข่าวสารให้ได้ชัดเจนมากที่สุด ส่วนในด้านการใช้ภาษาโฆษณา

ของร้านค้าออนไลน์นิยมการใช้คำภาษาต่างประเทศเป็นลักษณะเด่น โดยพบว่าจะใช้ทั้งที่เป็นรูปคำภาษาอังกฤษและใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยเหตุผลหนึ่งอาจมาจากความคุ้นเคยในการใช้ภาษาของผู้เขียนโฆษณาที่ใช้คำภาษาอังกฤษแทนคำไทยที่ไม่นิยมใช้ และอีกสาเหตุสำคัญคือการใช้ภาษาต่างประเทศจะช่วยสร้างความเป็นสากล และทำให้ร้านค้าดูมีระดับ มีความน่าเชื่อถือมากขึ้นได้ ซึ่งนอกจากการใช้คำภาษาต่างประเทศที่พบมากในการใช้ภาษาโฆษณาของร้านค้าออนไลน์แล้ว อีกลักษณะหนึ่งที่พบว่ามีแตกต่างจากการโฆษณาในสื่อดั้งเดิมประเภทอื่นคือ การใช้ลักษณะของภาษาไทยเน็ต เช่น การพิมพ์ซ้ำตัวอักษร และการใช้สัญลักษณ์แสดงอารมณ์ เป็นต้น เนื่องจากพื้นที่ในสื่อออนไลน์นั้นมีความอิสระสูง แต่ก็มีผลด้านปัญหาการสื่อสารได้เช่นกัน เพราะผู้เขียนโฆษณาและผู้อ่านนั้นไม่สามารถเห็นถึงท่าทาง หรือน้ำเสียงได้โดยตรง การฝ่าข้อจำกัดของการสื่อสารผ่านหน้าจอในสื่อออนไลน์จึงถูกนำมาใช้ในการโฆษณาสินค้าของร้านค้าออนไลน์เพื่อให้เข้าถึงผู้อ่านหรือผู้บริโภคได้มากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ทฤษฎีและการใช้ภาษาในการโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ในอินสตาแกรม เป็นการวิเคราะห์เพียงประเด็นเกี่ยวกับการใช้ภาษาจากบทโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ในอินสตาแกรมเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาในประเด็นที่ลุ่มลึกขึ้น อาทิ การศึกษาในด้านอวัจนภาษาในการโฆษณาของร้านค้าออนไลน์ในอินสตาแกรม อีกทั้งสามารถนำไปศึกษาเปรียบเทียบกับบทโฆษณาอื่นๆ ทั้งสื่อดั้งเดิมและสื่อรูปแบบใหม่เพื่อให้เห็นถึงแตกต่างของการโฆษณาในสื่อแต่ละประเภท

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **การวิเคราะห์ภาษาโฆษณาผลิตภัณฑ์นมสำหรับเด็ก ปี 2548-2551**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กานต์รวี ชมเชย. (2556). **ภาษาไทยเน็ต: ภาษาเฉพาะกลุ่มของคนไทยรุ่นใหม่ในการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต**. รายงานการวิจัย สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เก็จกาญจน์ เทียมเมือง. (2545). **การวิเคราะห์ทฤษฎีและภาษาในการโฆษณาสินค้าและบริการลดความอ้วนในสื่อ นิตยสาร**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- จินตนา พุทเมตตะ. (2547). “คำสแลง.” วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์ 26, 1: 75-87.
- ทิพย์วรรณ เปรมปัญญา. (2554). **การวิเคราะห์ภาษาโฆษณาผลิตภัณฑ์นมสำหรับเด็ก ปี 2548-2551**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นวรรธน์ พันธุ์เมธา. (2554). **ไวยากรณ์ไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เปรมปัญญา. (2554). **การวิเคราะห์ภาษาโฆษณาผลิตภัณฑ์นมสำหรับเด็ก ปี 2548-2551**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรพิมล เฉลิมมีประเสริฐ. (2550). “ภาษาโฆษณาเพื่อการสื่อสาร.” วารสารคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม 3, 5: 48-53.
- พสนันท์ ปัญญาพร. (2555). **แนวความคิดเกี่ยวกับสื่อใหม่ (New Media)**. เข้าถึงเมื่อ 31 ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก <http://photosanan.blogspot.com/2012/03/new-media.html>
- มลลิกา คมนารักษ์. (2547). **จิตวิทยาการสื่อสารของมนุษย์**. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮาส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2540). **การโฆษณาและการส่งเสริมการตลาด**. กรุงเทพฯ: Diamond In Business World

เอกสารอ้างอิง

สุปรีย์ดี สุวรรณบุรณ์. (ม.ป.ป). ภาพพจน์. เข้าถึงเมื่อ 10 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก

<http://www.ipesp.ac.th/learning/thai/chapter5-11.html>

อวยพร พานิช. (2531). “การใช้ภาษาเพื่อการโฆษณา.”ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างสรรค์และผลิตสิ่งโฆษณา

หน่วยที่ 1-8 สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี: สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

MarketingOops.com. (2557). ยอดผู้ใช้งานโซเชียลมีเดียของคนไทยในปี 2014. เข้าถึงเมื่อ 31 ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก

<http://www.marketingoops.com/reports/matrix/infographic-thailand-social-media-landscape-2014/>

คำสาปแช่งในพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ : การจำแนกประเภทและกลวิธีทางภาษา

Cursing in Bible: Categorize and Examination of Language Strategies Used in Cursing

อัฐิญา มนต์รี¹

ศุภชัย ต๊ะวิชัย²

บทคัดย่อ

คำสาปแช่งเป็นภาษารูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ เป็นที่น่าสังเกตว่าในคัมภีร์คริสตศาสนา มีรูปภาษาที่ใช้สาปแช่งจำนวนมาก บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อจำแนกประเภทคำสาปแช่ง และ 2) เพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาของคำสาปแช่ง โดยข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ คือ คำสาปแช่งที่ปรากฏในพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ ของคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 เดือนกรกฎาคม 2557 จากการรวมพบจำนวน 321 ถ้อยคำ

ผลการศึกษาพบว่าคำสาปแช่งที่ปรากฏในพระคัมภีร์คาทอลิกจัดเป็นรูปภาษาเชิงลบตามคติความเชื่อของคริสตศาสนา สามารถจำแนกคำสาปแช่งได้ 11 ประเภท เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) แช่งให้พบกับความตายและหายนะ 109 ถ้อยคำ 2) แช่งให้ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต 40 ถ้อยคำ 3) แช่งให้พระเจ้าลงโทษ 36 ถ้อยคำ 4) แช่งให้เจ็บป่วย 26 ถ้อยคำ 5) แช่งให้เกิดความอับอาย 23 ถ้อยคำ 6) แช่งให้หมดอำนาจและพบกับความพ่ายแพ้ 23 ถ้อยคำ 7) แช่งให้เกิดความหวาดกลัวและเกิดผลร้ายกับจิตใจ 20 ถ้อยคำ 8) แช่งให้ไม่มีที่อยู่อาศัย 19 ถ้อยคำ 9) แช่งให้สูญเสียคนรัก 12 ถ้อยคำ 10) แช่งให้แพ้ภัยตนเอง 10 ถ้อยคำ และ 11) แช่งให้ไร้ตัวตน 3 ถ้อยคำ นอกจากนี้ยังพบว่าคำสาปแช่งดังกล่าวมีกลวิธีทางภาษาที่ใช้สาปแช่ง 4 กลวิธี ได้แก่ 1) การใช้ภาพพจน์ 2) การใช้ภาษาแสดงเหตุการณ์ที่สัมพันธ์กัน 3) การใช้ภาษาแสดงนัยเชิงปริมาณ การวิจัยฉบับนี้แสดงให้เห็นถึงสิ่งไม่พึงปรารถนาตามความเชื่อของคริสตชนได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: คำสาปแช่ง พระคัมภีร์ การจัดกลุ่มความหมาย กลวิธีทางภาษา

Abstract

The objectives of this article are to categorize the cursing words in Bible according to its results and to analyze language strategies of cursing words in Bible. By examining the cursing words in Thai Catholic Bible Complete Version. The results of the first objective, to categorize the cursing words, indicate that the cursing words found in Thai Catholic Bible Complete Version can divide into 11 groups: 1) to be killed or face the disaster, 2) to be unsuccessful, 3) to be punished by God, 4) health and sickness, 5) shame, 6) power and defeat, 7) thought and mind, 8) to be exiled, 10) to lose lover, or have no descendant, 12) to face the same misfortune as he used to do to the others, 11) to be nobody. The finding also revealed all 3 language strategies used in cursing words: 1) figures of speech, 2) the relation of sentences, 3) quantitative words.

Keywords: Curse, Cursing words, Bible, Categorize, Language Strategy

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร; อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย

บทนำ

การسابแข่งเป็นภาษารูปแบบหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงอารมณ์และทัศนคติเชิงลบของผู้ใช้ภาษาผ่านถ้อยคำแสดง ความปรารถนาร้ายต่อผู้อื่น กล่าวคือ การسابแข่งจะประกอบด้วยการใช้ถ้อยคำที่แสดงความมุ่งหวังให้เกิดเรื่องเลวร้ายและ อันตรายต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) นอกจากนี้คำسابแข่งยังจัดเป็นส่วนหนึ่งของคำสบถและคำหยาบ (ปิ่น มุทุกันต์, 2541 อ้างโดย อรทัย ชินอัครพงศ์, 2557; กุลชาติ ศรีโพธิ์, 2548 อ้างโดย อรทัย ชินอัครพงศ์, 2557) โดยแฮมม โฆล่า (2534) ได้อธิบายไว้ว่า คำسابแข่งจัดเป็นคำหยาบและคำหยาบคายซึ่งมีความหมายตรงข้ามกับคำขอพร

แม้ว่าการسابแข่งหรือคำسابแข่งจะถูกมองว่าเป็นสิ่งไม่ควรกระทำ แต่การศึกษาของอาทิศย์ ศรีจันทร์ (2552 และ 2555) กลับแสดงทรรศนะที่ตรงกันข้ามกับที่กล่าวมาข้างต้น คือ คำسابแข่งมีบทบาทและหน้าที่สำคัญต่อการปกครองของ สังคมไทยในอดีต โดยปรากฏเป็นส่วนหนึ่งในวรรณกรรมคำสัตย์สาบาน เช่น โองการแข่งน้ำ โองการดำน้ำลุยเพลิงในกฎหมาย ตราสามดวง ฯลฯ ซึ่งในวรรณกรรมดังกล่าวนี้ถือได้ว่าคำسابแข่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ผู้สาบานเกิดความหวาดกลัว ไม่กล้าละเมิดคำสาบาน ความคิดดังกล่าวนี้สอดคล้องกับ สุริยา รัตนกุล (2557) ที่ว่าการسابแข่งแม้จะถูกจัดให้เป็นการ กระทำอันไม่เหมาะสม แต่คำسابแข่งสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคมได้เป็นอย่างดี ดังปรากฏการใช้คำسابแข่งในหลายๆ วัฒนธรรม ในการศึกษาคำسابแข่งของวัฒนธรรมอื่น Yulia Demianove (2014) ได้ กล่าวถึงหน้าที่ของการกล่าวคำسابแข่งในภาษายุเครนไว้ว่า คำسابแข่งมีความเกี่ยวข้องกับการแสดงอารมณ์ การควบคุม พฤติกรรมและการแสดงอำนาจที่เหนือกว่า การسابแข่งทำให้มนุษย์ได้แสดงความรู้สึกและอารมณ์เชิงลบที่มีต่อผู้อื่น ซึ่งเป็น วิธีหนึ่งที่มนุษย์เลือกใช้เพื่อหลีกเลี่ยงสถานการณ์การปะทะกันทางร่างกาย การใช้คำسابแข่งนี้จึงถือเป็นวิธีการหนึ่งที่ แสดงออกถึงการทำร้ายผู้อื่นผ่านทางวาจา

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่า คำسابแข่งปรากฏหลักฐานจำนวนน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าคำسابแข่งเป็น สิ่งต้องห้าม (taboo word) ตามความคิดของคนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคัมภีร์ทางศาสนา เช่น ศาสนาพุทธไม่ปรากฏ คำسابแข่งในพระไตรปิฎก ต่างกับศาสนาคริสต์ที่ปรากฏคำسابแข่งจำนวนมาก คือ มีทั้งแข่งให้พบกับความตายและหายนะ แข่ง ให้ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต แข่งให้พระเจ้าลงโทษ เป็นต้น

แม้ว่าในปัจจุบันมีการศึกษาเกี่ยวกับคำسابแข่ง ได้แก่ การจัดกลุ่มรูปแบบคำسابแข่งและวิเคราะห์ความเชื่อตาม บริบทของคนในสังคม โดยศึกษาคำسابแข่งในจารึกของไทย (วิชา สอดแสงอรุณงาม, 2550; เจษฎา เลื่อยไธสง, 2550; นวพรรณ ภัทรมูล, 2552) การศึกษาวัจนกรรมการسابแข่ง (เปรมฤดี กองคำ, 2557) แต่พบว่า ยังไม่มีการศึกษาใดที่ศึกษา คำ สบแข่งที่ปรากฏในพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ ผู้วิจัยจึงต้องการทราบว่า คำسابแข่งที่ปรากฏในพระคัมภีร์คาทอลิก ซึ่งถือว่าเป็นคัมภีร์สำคัญทางศาสนาคริสต์เหตุใดจึงปรากฏคำسابแข่งจำนวนมาก อีกทั้งผู้วิจัยต้องการทราบว่าในพระคัมภีร์ คาทอลิกมีการسابแข่งในลักษณะใด และใช้กลวิธีทางภาษาอย่างไร เพื่อตอบคำถามวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยจึงศึกษาคำسابแข่งใน ภาษาไทย โดยเลือกศึกษาข้อมูลจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ (ฉบับแปลเป็นภาษาไทย) เนื่องจากเหตุผล 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง คือ พระคัมภีร์คาทอลิกมีเนื้อหาครบถ้วน คือ ประกอบด้วยเนื้อหาภาคพันธสัญญาเดิม และเนื้อหาภาค พันธสัญญาใหม่ และประการที่สอง คือ พระคัมภีร์คาทอลิกฉบับดังกล่าวนี้ได้รับการยกย่องจากพระศาสนจักรคาทอลิกใน ประเทศไทยว่ามีความสมบูรณ์ที่สุด (พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ, 2557) ทั้งนี้ เพื่อขยายขอบเขตการศึกษาเกี่ยวกับคำ สบแข่งในฐานะที่เป็นภาษาศักดิ์สิทธิ์และเป็นรูปภาษาหนึ่งที่มีพลังในการควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อจำแนกประเภทคำسابแข่งที่ปรากฏในพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ
2. เพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาของคำسابแข่งที่ปรากฏในพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ ฉบับภาษาไทย ทั้งภาคพันธสัญญาเดิมและภาคพันธสัญญาใหม่ ของคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 เดือนกรกฎาคม 2557
3. คัดเลือกถ้อยคำสาปแช่ง คือ ถ้อยคำดังกล่าวจะต้องเป็นถ้อยคำมุ่งร้าย แสดงเจตนาร้าย ให้ผู้อื่นเกิดอันตราย ประสบทุกข์ หรือเกิดผลในเชิงลบ
4. วิเคราะห์ข้อมูล โดยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ จำแนกประเภทคำสาปแช่งที่ปรากฏในพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ และวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาของคำสาปแช่ง

การจำแนกประเภทคำสาปแช่ง

ผลการศึกษาพบว่าคำสาปแช่งที่ปรากฏในพระคัมภีร์คาทอลิกจัดเป็นรูปภาพเชิงลบตามคติความเชื่อของคริสต์ศาสนา มีจำนวนทั้งสิ้น 321 ถ้อยคำ สามารถจำแนกตามคำสาปแช่งได้ 11 ประเภท ได้แก่ 1) แช่งให้พบกับความตายและหายนะ 109 ถ้อยคำ 2) แช่งให้ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต 40 ถ้อยคำ 3) แช่งให้พระเจ้าลงโทษ 36 ถ้อยคำ 4) แช่งให้เจ็บป่วย 26 ถ้อยคำ 5) แช่งให้เกิดความอับอาย 23 ถ้อยคำ 6) แช่งให้หมดอำนาจและพบกับความพ่ายแพ้ 23 ถ้อยคำ 7) แช่งให้เกิดความหวาดกลัวและเกิดผลร้ายกับจิตใจ 20 ถ้อยคำ 8) แช่งให้ไม่มีที่อยู่อาศัย 19 ถ้อยคำ 9) แช่งให้สูญเสียคนรัก 12 ถ้อยคำ 10) แช่งให้แพ้ภัยตนเอง 10 ถ้อยคำ และ 11) แช่งให้ไร้ตัวตน 3 ถ้อยคำ มีรายละเอียด ดังนี้

1. แช่งให้พบกับความตายและหายนะ หมายถึง คำสาปแช่งให้เสียชีวิต ประสบกับความพินาศ ถูกทำลาย และหมายรวมถึงการสาปแช่งให้อายุสั้นหรือตายก่อนวัยอันควรอีกด้วย คำสาปแช่งในกลุ่มนี้ล้วนมุ่งหวังให้เกิดผลในระดับที่มีความรุนแรงถึงชีวิต ทั้งด้วยวิธีทางธรรมชาติ ด้วยฝีมือมนุษย์และฤทธิ์อำนาจของพระเจ้า ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1

วิบัติจึงเกิดแก่ผู้รับสินบนแล้วปล่อยคนผิดให้พ้นโทษ ทำให้ผู้บริสุทธิ์ ไม่ได้รับความยุติธรรม	(อิสยาห์ 5:23)	หน้า 1436
--	----------------	-----------

จากตัวอย่างที่ 1 เป็นคำสาปแช่งที่ขอให้ผู้มีอำนาจในการตัดสินคดีความที่ไม่มีความซื่อสัตย์ รับสินบนจากผู้กระทำผิด และปล่อยให้ผู้บริสุทธิ์ถูกตัดสินอย่างไม่ยุติธรรมต้องประสบกับความวิบัติคำสาปแช่งให้พบกับความตายและหายนะ จะพบรูปแบบการขึ้นต้นคำสาปแช่งด้วยคำว่า “วิบัติ” ดังตัวอย่างเป็นจำนวนมาก

2. แช่งให้ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต หมายถึง คำสาปแช่งที่มุ่งหวังผลเกี่ยวกับทรัพย์สิน การทำงาน แสดงความปรารถนาให้การประกอบอาชีพ ไม่เกิดผลผลิตหรือเกิดผลน้อย ไม่มีความเจริญก้าวหน้าและไม่ประสบความสำเร็จในการทำกิจการต่างๆ สาปแช่งให้ถูกเอาเปรียบ ถูกปล้น การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างยากลำบาก เพราะประสบกับความทุกข์ยาก และขาดแคลนปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 2

ท่านจะต้อง หิวกระหาย ไม่มีเสื้อผ้าสวมและขัดสน ทุกอย่าง	(เฉลยธรรมบัญญัติ 28:48)	หน้า 302
---	-------------------------	----------

จากตัวอย่างที่ 2 เป็นคำสาปแช่งที่ปรากฏในธรรมบัญญัติ มีลักษณะคล้ายกับสนธิสัญญาระหว่างพระเจ้าและชาวอิสราเอล ที่ประกอบด้วยกฎหมาย คำอวยพรและคำสาปแช่ง ตัวอย่างนี้เป็นคำสาปแช่งให้ขัดสนอาหาร น้ำ และปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต ทำให้ชีวิตต้องเผชิญกับความทุกข์ยาก

3. แข่งให้พระเจ้าลงโทษ หมายถึง คำสาปแช่งที่มีการวอนขอให้พระเจ้าลงโทษศัตรู วอนขอให้พระเจ้าจดจำความผิด และไม่ภัยบาปให้ผู้ถูกสาป ขอให้ผู้ถูกสาปไม่ได้รับความเมตตาและถูกพระเจ้าต่อต้าน นอกจากนี้ยังพบคำสาปแช่งให้ต้องกราบไหว้เทพเจ้าอื่น ซึ่งตามบริบททางความเชื่อของศาสนาคริสต์มองว่าไม่มีอำนาจในการอวยพรและไม่มีควมศักดิ์สิทธิ์ คำสาปแช่งในลักษณะนี้คาดหวังผลให้ผู้ถูกสาปอยู่ห่างไกลจากพระเจ้า ทำให้ไม่สามารถเข้าสู่อาณาจักรสวรรค์ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของศาสนาคริสต์ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 3

บัดนี้ ข้าแต่พระยาห์เวห์ พระองค์ทรงทราบแผนร้ายทั้งหมดของข้าที่จะฆ่าข้าพเจ้า โปรดอย่าทรงอภัยความผิดของข้า อย่าทรงลบล้างบาปของข้าจากพระพักตร์พระองค์	(เยเรมีย์ 18:23)	หน้า 1582
---	------------------	-----------

จากตัวอย่างที่ 3 เป็นการสาปแช่งโดยวอนขอความเห็นใจจากพระเจ้า ในสถานการณ์ที่ผู้สาปแช่งกำลังถูกศัตรูเบียดเบียน จึงขอให้พระเจ้าจดจำความผิดบาปที่ศัตรูได้ทำ และอย่าอภัยบาปให้แก่พวกเขา การสาปแช่งในลักษณะนี้เป็นไปตามความเชื่อของศาสนาคริสต์ ที่เชื่อว่าพระเจ้าเป็นผู้มีอำนาจในการอภัยบาปหรืออวยพรมนุษย์ การขอให้พระเจ้าจดจำความผิดของศัตรูจึงเปรียบเสมือนการขอให้ศัตรูกลายเป็นคนบาปในสายพระเนตรของพระเจ้า วอนขอให้ศัตรูต้องไปใช้โทษบาปในนรกเมื่อเสียชีวิตเพราะผู้ที่เหมาะสมจะเข้าสู่สวรรค์ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของศาสนาคริสต์ได้คือผู้ที่ปราศจากบาป

4. แข่งให้เจ็บป่วย หมายถึง คำสาปแช่งที่หวังผลร้ายเกี่ยวกับสุขภาพร่างกาย มักปรากฏในลักษณะของการสาปแช่งในเกิดโรคระบาด เจ็บป่วย สูญเสียอวัยวะ พิการ ไม่มีผละกำลัง ซึ่งล้วนแล้วแต่มีความเกี่ยวข้องกับสุขภาพ ร่างกายและโรคภัยไข้เจ็บ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 4

ขอให้ผู้ที่ทำบาปผิดต่อพระเจ้าผู้สร้างตนมา ต้องตกในมือของแพทย์เถิด	(บุตรสิรา 38:15)	หน้า ๑๓๕๙
--	------------------	-----------

จากตัวอย่างที่ 4 เป็นคำสาปแช่งผู้ที่ทำบาปผิดต่อพระเจ้า การขอให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งต้องตกอยู่ในมือของแพทย์มีความหมายว่าขอให้เขาเจ็บป่วย จากตัวอย่างนี้เป็นการลงโทษที่บุคคลนั้นไม่ยอมละทิ้งความชั่วร้าย

5. แข่งให้เกิดความอับอาย หมายถึง คำสาปแช่งที่เกี่ยวกับการเสียหน้า เสียเกียรติ พบว่ามีคำสาปแช่งให้อับอายเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือการสาปแช่งให้พบกับความอับยศอดสู ถูกล้อเลียน เยาะเย้ยและสบประมาท ดังตัวอย่าง

ขอให้เขาทุกคนที่ยินดีเมื่อข้าพเจ้าประสบเคราะห์ร้ายต้องอับอายขายหน้า ขอให้ทุกคนที่ทะเลาะตบตีข้าพเจ้าต้องอับยศอดสูด้วยเถิด	(เพลงสดุดี 35:26)	หน้า 1020
---	-------------------	-----------

จากตัวอย่างที่ 5 เป็นคำสาปแช่งให้ศัตรูหรือผู้ที่ยินดีเมื่อเห็นผู้สาปแช่งเผชิญเคราะห์ร้าย ต้องพบกับความอับอายและความอับยศ คล้ายกับขอให้บุคคลที่ทำให้ผู้สาปแช่งรู้สึกอับอาย ต้องประสบกับความอับอายนั้นเสียเอง จากการสาปแช่งในกลุ่มนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของชื่อเสียง เกียรติยศ การไม่ยอมเสียหน้าหรือเป็นที่น่าหัวเราะสำหรับผู้อื่น

6. แข่งให้หมดอำนาจและพบกับความพ่ายแพ้ หมายถึง คำสาปแช่งให้ตกเป็นทาสรับใช้ ถูกลดทอนอำนาจ หรือหมดสิ้นอำนาจ รวมถึงสาปแช่งให้ตกอยู่ใต้อำนาจของผู้อื่น พ่ายแพ้ศัตรู นอกจากนี้ผู้วิจัยยังจัดคำสาปแช่งให้ถูกโจมตี ถูกรุกรานหรือถูกไล่ล่า อยู่ในกลุ่มนี้ด้วย เนื่องจากเป็นคำสาปแช่งที่แสดงความไร้อำนาจในการตอบโต้ศัตรูที่เข้ามาจู่โจม ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 6

คานาอันจงถูกสาปแช่ง เขาจะเป็นทาสต่ำต้อยที่สุดรับใช้พี่น้องของเขา	(ปฐมกาล 9:25)	หน้า 29
--	---------------	---------

จากตัวอย่างที่ 6 เป็นการสาปแช่งคานาอัน (บุคคล) ให้ตกเป็นทาสรับใช้พี่น้องของเขาเอง มีความเกี่ยวข้องกับอำนาจคือ ถูกลดทอนอำนาจและสถานภาพจากที่เคยเป็นพี่หรือน้อง ให้กลายเป็นเพียงทาสรับใช้

7. แช่งให้เกิดความหวาดกลัวและเกิดผลร้ายกับจิตใจ หมายถึง การสาปแช่งที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึกและสภาพจิตใจมักปรากฏคำสาปแช่งให้เกิดความหวาดกลัว และยังพบคำสาปแช่งไม่ให้อยู่อย่างสงบสุขเพราะความไม่สบายทางใจ เช่น เกิดความความสับสน หวาดระแวง ขาดความมั่นใจ วิตกกังวลในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังพบการสาปแช่งให้เสียสติอีกด้วย ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 7

พระยาห์เวห์จะทรงบันดาลให้ท่านตาบอด เสียจริต และจิตฟั่นเฟือน แม้ในเวลาเพียงวัน ท่านจะต้องเดินคลำทางเหมือนคนตาบอดที่ต้องคลำทางอยู่ในความมืด	(เฉลยธรรมบัญญัติ 28:28-29)	หน้า 301
---	----------------------------	----------

จากตัวอย่างที่ 7 เป็นคำสาปแช่งในธรรมบัญญัติที่พระเจ้าทรงตั้งไว้สำหรับลงโทษผู้ที่ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอน ซึ่งหวังผลที่เกี่ยวข้องกับความคิดและจิตใจ คือ แช่งให้กลายเป็นคนเสียจริต จิตฟั่นเฟือน

8. แช่งให้ไม่มีที่อยู่อาศัย หมายถึง คำสาปแช่งที่เกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้าง ถนนหนทาง หรือที่อยู่อาศัยที่สร้างโดยฝีมือมนุษย์ โดยมุ่งหวังให้ถูกทำลาย ถูกทิ้งร้างหรือไม่มีผู้อยู่อาศัย คำสาปแช่งในกลุ่มนี้ยังเกี่ยวข้องกับการไม่มีที่อยู่อาศัย แช่งให้ถูกขับไล่หรือถูกเนรเทศออกจากแผ่นดิน กลายเป็นผู้เร่ร่อน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 8

บัดนี้ท่านจะต้องถูกสาปแช่งให้ออกไปจากแผ่นดินที่อาบารัมโลหิตของน้องชายที่ท่านฆ่า... ท่านจะต้องเร่ร่อนหลบหนีไปบนแผ่นดิน	(ปฐมกาล 4:11-12)	หน้า 22
---	------------------	---------

ตัวอย่างที่ 9

ขอทรงขับไล่ประชาชนชาติที่รักสงครามให้กระจัดกระจาย	(เพลงสดุดี 68:30)	หน้า 1063
---	-------------------	-----------

จากตัวอย่างที่ 8 และ 9 เป็นคำสาปแช่งที่เกี่ยวข้องกับการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมหรือกลุ่มชนชาติ จากตัวอย่างที่ 8 เป็น การสาปแช่งกาอิน ผู้ที่ฆ่าน้องชายของตนเพราะความอิจฉา ให้ต้องเร่ร่อนไปบนแผ่นดิน ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง เช่นเดียวกับตัวอย่างที่ 9 เป็นคำสาปแช่งที่วอนขอให้พระเจ้าทรงบันดาลให้ชนชาติที่รักการทำสงครามต้องกระจัดกระจายไป คือ ไม่ได้อยู่ร่วมกับบุคคลในเชื้อชาติเดียวกันอย่างเป็นปึกแผ่น คำสาปแช่งในกลุ่มนี้แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่ของคนในยุคสมัยที่มีการบันทึกเรื่องราวในพระคัมภีร์

9. แช่งให้สูญเสียคนรัก หมายถึง คำสาปแช่งให้สูญเสียภรรยา สามีหรือลูกหลาน ในลักษณะของการถูกแย่งชิง ถูกพราก หรือเสียชีวิต รวมถึงการสาปแช่งให้ไม่มีลูกหลานสืบสกุลด้วย ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 10

ท่านจะหมั่นกับหญิงคนหนึ่ง แต่ชายอื่นจะมีเพศสัมพันธ์กับนาง	(เฉลยธรรมบัญญัติ 28:30)	หน้า 301
---	-------------------------	----------

จากตัวอย่างที่ 10 เป็นคำสาปแช่งในธรรมบัญญัติ ซึ่งสาปแช่งให้ชายต้องสูญเสียภรรยาให้แก่ผู้อื่น โดยการที่นางจะต้อง ตกเป็นของผู้อื่นทั้งๆ ที่หมั้นกับชายนั่นแล้ว การสูญเสียบุคคลในครอบครัว บุตร ภรรยา หรือสามีของคำสาปแช่งในกลุ่มนี้ปรากฏในหลายลักษณะที่นอกเหนือจากการเสียชีวิต ตัวอย่างที่ 10 เป็นการสูญเสียในลักษณะของการถูกแย่งชิงหรือถูกพรากไป

10. แช่งให้แพ้ยตนเอง หมายถึง การมุ่งหวังให้ผู้ถูกสาปแช่ง ประสบสิ่งเลวร้ายเช่นเดียวกับที่ตนเองเคยกระทำ หรือมุ่งหวังให้แผนการชั่วร้ายของผู้ถูกสาปแช่งได้วางไว้กลับมาทำร้ายตนเอง นอกจากนี้ยังพบการสาปแช่งโดยวอนขอให้พระเจ้าตอบ โต้การกระทำชั่วร้ายด้วยวิธีการเดียวกันกับผู้ถูกสาปแช่งได้กระทำกับผู้อื่น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 11

ขอพระองค์ทรงตอบสนองเขาตามการกระทำและตามความชั่วร้ายของกิจการของเขา มือของเขาทำอะไร ขอพระองค์ทรงตอบแทนอย่างสาสม	(เพลงสดุดี 28:4-5)	หน้า 1009
--	--------------------	-----------

ตัวอย่างที่ 12

ข้าแต่พระยาห์เวห์ โปรดทรงตอบโต้เขาทั้งหลาย ตามกิจการที่มีมือของเขาได้ทำเถิด	(เพลงคร่ำครวญ 3:64)	หน้า 1658
---	---------------------	-----------

จากตัวอย่างที่ 11 และ 12 เป็นคำสาปแช่งที่วอนขอให้พระเจ้าลงโทษด้วยวิธีการเช่นเดียวกับที่ศัตรูได้กระทำต่อผู้อื่น จากตัวอย่างไม่ได้ระบุถึงวิธีการลงโทษหรือผลของการสาปแช่งอย่างชัดเจน เพียงแต่วอนขอให้ตอบแทนตามความชั่วร้ายที่เขาเคยกระทำด้วยวิธีการเดียวกันอย่างสาสม

กลวิธีทางภาษาของคำสาปแช่ง

จากการศึกษาพบว่า คำสาปแช่งในพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ มีการใช้กลวิธีทางภาษาทั้งหมด 3 กลวิธีที่ช่วยเน้นย้ำและขยายความความหมายของคำสาปแช่ง ทำให้คำสาปแช่งมีความน่าเชื่อถือและน่าหวาดกลัวมากยิ่งขึ้น

1. การใช้ภาพพจน์ จากการวิเคราะห์คำสาปแช่งโดยใช้กรอบแนวคิดเรื่องภาพพจน์ของ ชุมสาย สุวรรณชมภู (2555) พบการใช้ภาพพจน์ทั้งหมด 4 แบบ ได้แก่

1.1) การใช้อุปมา (simile) คือ การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งโดยสภาพที่แตกต่างกันแต่มีลักษณะเด่นร่วมกันเพื่อแสดงการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนหรือคล้ายอีกสิ่งหนึ่งอย่างไร การใช้อุปมานี้จะช่วยทำให้เข้าใจความหมายและความมุ่งหวังเชิงลบของผู้สาปแช่ง ว่าต้องการให้ผู้ถูกสาปแช่ง พบเจอกับสิ่งเลวร้ายในลักษณะใด ดังตัวอย่าง

ยิ่งไปกว่านั้น พระยาห์เวห์จะทรงส่งโรคร้ายอื่นๆ และโรคระบาดทุกชนิดที่ไม่ได้บันทึกไว้ในหนังสือธรรมบัญญัตินี้มาสู่ท่านจนกว่าท่านจะถูกทำลาย แม้ท่านจะเคยมีจำนวนมากมายุดจดวงดาวในท้องฟ้า ก็จะมีไม่กี่คนที่รอดชีวิต	(เฉลยธรรมบัญญัติ 28:61-62)	หน้า 303
---	----------------------------	----------

จากตัวอย่างที่ 13 เป็นการเปรียบเทียบจำนวนประชากรที่มีมากมาย เหมือนกับจำนวนดวงดาวบนท้องฟ้า แต่จะถูกสาปแช่งให้ถูกทำลายจนเหลือเพียงไม่กี่คนที่รอดชีวิต

1.2) การใช้อุปลักษณ์ (metaphor) คือ การเปรียบเทียบด้วยการกล่าวว่าสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง โดยใช้คำว่า เป็น หรือคือ มีความหมายลึกซึ้งกว่าอุปมา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 14

คนต่างด้าวที่อาศัยอยู่ในหมู่ท่านจะมีอำนาจมากยิ่งขึ้น ส่วนท่านจะยิ่งด้อยอำนาจลง เขาจะมีเงินให้ท่านยืม แต่ท่านจะไม่มีเงินให้ใครยืม เขาจะเป็นหัว แต่ท่านจะเป็นหาง	(เฉลยธรรมบัญญัติ 28:43-44)	หน้า 302
---	----------------------------	----------

จากตัวอย่างที่ 14 เป็นการสาปแช่งให้ “เขา” (คนต่างด้าว) มีอำนาจเหนือ “ท่าน” โดยเปรียบเทียบ “เขา” เป็นหัว หรือผู้นำที่มีอำนาจเหนือกว่าในขณะที่ “ท่าน” เป็นเพียงหางหรือผู้ตาม

1.3) บุคคลวัต (personification) เป็นการกำหนดให้สิ่งที่ไม่มีชีวิตหรือสิ่งที่เป็นนามธรรม มีกิริยา อาการเหมือนมนุษย์ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 15

ท่านจะต้องตายในหมู่ชนชาติต่างๆ แผ่นดินของศัตรูจะ กลืนกิน ท่านทั้งหลาย ท่านที่ยังรอดชีวิตอยู่ในแผ่นดินของศัตรูจะค่อยๆ สูญหายไปเพราะบาปของตนและเพราะบาปของบรรพบุรุษ”	(เลวีนิติ 26:38-39)	หน้า 197
---	---------------------	----------

จากตัวอย่างที่ 15 เป็นการสมมติให้แผ่นดินซึ่งไม่มีชีวิต มีกิริยาอาการ “กลืนกิน เหมือนการกระทำของมนุษย์

1.4) การกล่าวอ้างถึง (allusion) จากการศึกษาพบการกล่าวอ้างถึงในลักษณะของการอ้างถึงเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นกับบุคคลหรือชนชาติใดชนชาติหนึ่ง จากตอนอื่นในพระคัมภีร์คาทอลิก เพื่อสาปแช่งให้ผู้ถูกสาปประสบกับเหตุการณ์เลวร้ายในลักษณะเดียวกับบุคคลหรือชนชาตินั้นๆ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 16

พระยาห์เวห์จะทรงบันดาลให้ท่านเป็น ผีเช่นเดียวกับชาวอียิปต์ ตามตัวของท่านจะเป็นผลตกสะเก็ดและคัน รักษาเท่าใดก็ไม่หาย	(เฉลยธรรมบัญญัติ 28:27)	หน้า 301
---	-------------------------	----------

จากตัวอย่างที่ 16 เป็นการสาปแช่งโดยกล่าวอ้างถึงหนึ่งในภัยพิบัติสิบประการที่เคยเกิดขึ้นกับชาวอียิปต์ เมื่อครั้งโมเสสช่วยชาวอิสราเอลให้พ้นจากการเป็นทาส ในภายหลังผู้สาปแช่งจึงกล่าวอ้างถึงความเลวร้ายของเหตุการณ์นั้น (การเป็นผีของชาวอียิปต์) ในการสาปแช่ง

2. การแสดงเหตุการณ์ที่สัมพันธ์กัน นววรรณ พันธุเมธา (2558) ได้กล่าวถึง ประโยคสัมพันธ์ว่า ประโยคอาจเรียงต่อกับประโยคอื่นเป็นประโยคต่อเนื่อง อาจมีความสัมพันธ์กันในลักษณะต่างๆ จากการศึกษาคำสาปแช่งพบว่ามีการใช้ กลวิธีทางภาษาในลักษณะของ ประโยคสัมพันธ์กันทางเหตุและผล และประโยคสัมพันธ์กันทางมีความหมายขัดแย้งกัน

2.1) ประโยคสัมพันธ์กันทางเหตุและผล เป็นการอธิบายเหตุผลของการกล่าวคำสาปแช่ง และสาเหตุที่ก่อให้เกิดภัยพิบัติหรือผลร้ายบางประการ มักปรากฏร่วมกับการใช้คำว่า “เพราะ” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 17

โปรดย่ำทรงอภัยความชั่วร้ายของเขา และอย่าทรงลบล้างบาปของ เขาไปให้ พันธะ พระพักตร์เลย เพราะ เขาทั้งหลายได้ดูหมิ่นบรรดาผู้ก่อสร้าง	(เนหะมีย์ 3:37)	หน้า 734
---	-----------------	----------

จากตัวอย่างที่ 17 เป็นการสาปแช่ง โดยมีการแสดงความเป็นเหตุ คือ “เขาทั้งหลายได้ดูหมิ่นบรรดาผู้ก่อสร้าง” ซึ่งการกระทำนี้นำไปสู่ผลคือ คำสาปแช่งที่ขอให้พระเจ้าไม่อภัยบาป หรือลบล้างบาปที่เขาได้กระทำ เป็นการอธิบายสาเหตุที่ต้องทำให้สาปแช่ง

นอกจากนี้ยังพบการแสดงเหตุในลักษณะของเงื่อนไขที่ปรากฏร่วมกับการใช้คำว่า “ถ้า” “ถ้าหาก” “ถ้าไม่เช่นนั้น” ที่นำไปสู่การคำสาปแช่ง ดังตัวอย่างที่ 18

ตัวอย่างที่ 18

ถ้าการลงโทษเช่นนี้ยังไม่ทำให้ท่านปรับปรุงตนเอง ยังคงต่อต้านเราต่อไป เราก็คงต่อต้านท่านด้วย	(เลวีนิติ 26:23-24)	หน้า 197
--	---------------------	----------

2.2) ประโยคสัมพันธ์กันทางมีความหมายขัดแย้ง เป็นการแสดงความหมายที่ขัดแย้งของคำสาปแช่งในถ้อยคำเดียวกัน ปรากฏร่วมกับการใช้คำเชื่อม “แต่” “ทั้งๆ ที่” ซึ่งพบในลักษณะของการใช้คำที่มีความหมายขัดแย้ง และการแสดงสภาพหรือเหตุการณ์ที่ผิดความคาดหมาย ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 19

เราจะทำให้ท่านขัดสนอาหาร หญิงสิบคนจะต้องผิงขนมปังทั้งหมดของท่านบนเตาเพียงเตาเดียว และจะนำขนมปังมาปันส่วนกัน ท่านจะกินแต่ <u>ไม่อิ่ม</u>	(เลวีนิติ 26:26)	หน้า 197
---	------------------	----------

จากตัวอย่างที่ 19 เป็นการแสดงความขัดแย้งโดยใช้คำที่มีความหมายขัดแย้ง คือ คำว่า “กิน” และ “ไม่อิ่ม”

ตัวอย่างที่ 20

ท่านจะไฝหาสามี <u>แต่</u> เขาจะเป็นนายเหนือท่าน	(ปฐมกาล 3:16)	หน้า 21
---	---------------	---------

จากตัวอย่างที่ 20 เป็นการแสดงสภาพที่ผิดความคาดหมาย กล่าวคือ เป็นคำสาปแช่งหญิงที่จะไฝหาสามีเพื่อเป็นคู่ชีวิต ให้พบกับสภาพความขัดแย้ง คือ เมื่อหญิงมีสามีแทนที่ชายนั้นจะมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับหญิง แต่ชายนั้นกลับเป็นนายและมีอำนาจเหนือหญิง

3. การใช้ภาษาแสดงนัยเชิงปริมาณ หมายถึง การใช้คำที่ระบุจำนวน ความถี่ วัน เวลา หรือช่วงระยะเวลา เพื่อบ่งบอกระดับความรุนแรงและความยาวนานของผลคำสาปแช่ง พบ 2 ลักษณะ คือ การระบุจำนวนและการระบุเวลา

3.1) การระบุจำนวน จากการศึกษาคำสาปแช่งในพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ พบว่ามีการระบุจำนวนเพื่อบ่งบอกระดับความรุนแรงของคำสาปแช่ง ทั้งในลักษณะของการระบุจำนวนแบบทวีคูณ และระบุจำนวนนับ โดยปรากฏในรูปแบบจำนวนนับตัวอักษร (หนึ่ง สอง สาม...) เท่านั้น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 21

ถ้าท่านยังคงต่อต้านเราและไม่เชื่อฟังเรา เราจะเพิ่มโทษให้ท่านอีก <u>เจ็ดเท่า</u> เพราะบาปของท่าน เราจะส่งสัตว์ร้ายมาทำลายท่าน มันจะฆ่าลูกๆ ของท่าน กัดกินสัตว์เลี้ยงของท่าน	(เลวีนิติ 26:21-22)	หน้า 197
--	---------------------	----------

จากตัวอย่างที่ 21 เป็นการระบุจำนวนแบบทวีคูณเพื่อเน้นย้ำความรุนแรง หากยังไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของพระเจ้า โทษจะมีความรุนแรงมากขึ้นเจ็ดเท่า

3.2) การระบุเวลา เป็นการกำหนดวัน เวลา ระยะเวลา หรือความถี่ ที่ผู้สาปแช่งคาดหวังให้เกิดเรื่องเลวร้ายต่อผู้ถูกสาป ยพบทั้งการกำหนดเวลาแบบชัดเจน คือ กำหนดระยะเวลาที่ตายตัว ผลของคำสาปแช่งจะไม่สิ้นสุดจนกว่าจะครบตามเวลาที่กำหนดไว้ และการกำหนดระยะเวลาโดยขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของคำสาปแช่ง คือ ไม่ระบุวันเวลาที่ชัดเจน แต่ผลของคำสาปแช่งจะดำเนินไปจนกว่าเงื่อนไขที่กล่าวไว้จะสำเร็จ การกำหนดระยะเวลาแบบมีเงื่อนไข มักปรากฏร่วมกับการใช้คำว่า “จน” “จนกว่า” หรือ “จนกระทั่ง” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 22

ท่านจะต้องหาหินจากแผ่นดินด้วยความทุกข์ยากทุกวันตลอดชีวิต	(ปฐมกาล 3:17)	หน้า 21
--	---------------	---------

จากตัวอย่างที่ 22 เป็นการกำหนดระยะเวลาแบบชัดเจน คือ ผู้ถูกสาปแช่งจะต้องพบกับความทุกข์ยากจนตลอดชีวิต ไม่มีเงื่อนไขใดที่จะทำให้คำสาปแช่งนี้สิ้นสุดลงก่อนระยะเวลาที่กำหนด

สรุป

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อจัดกลุ่มความหมายคำสาปแช่ง และ 2) เพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาของคำสาปแช่ง โดยข้อมูลที่น่าวิเคราะห์ คือ คำสาปแช่งที่ปรากฏในพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูร์น จากการรวมข้อมูลพบคำสาปแช่งจำนวน 321 ถ้อยคำ

ผลการศึกษาพบว่าคำสาปแช่งที่ปรากฏในพระคัมภีร์คาทอลิกจัดเป็นรูปภาษาเชิงลบ สามารถจำแนกตามคำสาปแช่งได้ 11 ประเภท ดังนี้ คำสาปแช่งที่มีจำนวนมากที่สุด เป็นประเภทที่มีความหมายสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตโดยตรง คือ 1) แช่งให้พบกับความตายและหายนะ 109 ถ้อยคำ 2) แช่งให้ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต 40 ถ้อยคำ รองลงมาเป็นคำสาปแช่งที่มีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ต่อพระเจ้า คือ 3) แช่งให้พระเจ้าลงโทษ 36 ถ้อยคำ 4) แช่งให้เจ็บป่วย 26 ถ้อยคำ 5) แช่งให้เกิดความอับอาย 23 ถ้อยคำ 6) แช่งให้หมดอำนาจและพบกับความพ่ายแพ้ 23 ถ้อยคำ 7) แช่งให้เกิดความหวาดกลัวและเกิดผลร้ายกับจิตใจ 20 ถ้อยคำ 8) แช่งให้ไม่มีที่อยู่อาศัย 19 ถ้อยคำ 9) แช่งให้สูญเสียคนรัก 12 ถ้อยคำ 10) แช่งให้แพ้ภัยตนเอง 10 ถ้อยคำ และประเภทของคำสาปแช่งที่พบน้อยที่สุดคือ 11) แช่งให้ไร้ตัวตน 3 ถ้อยคำ

ผลการศึกษากลวิธีทางภาษา พบว่าคำสาปแช่งในพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูร์น มีการใช้กลวิธีทางภาษา 3 กลวิธี ได้แก่ 1) การใช้ภาพพจน์ แบ่งออกเป็น การใช้อุปมา การใช้อุปสรรค การใช้บุคคลวัต และการกล่าวอ้างถึง 2) การใช้ภาษาแสดงเหตุการณ์ที่สัมพันธ์กัน พบประโยคสัมพันธ์ในสองลักษณะ ได้แก่ ประโยคแสดงความสัมพันธ์ทางเหตุและผล และประโยคแสดงความขัดแย้ง 3) การใช้ภาษาแสดงนัยเชิงปริมาณ ได้แก่ การระบุจำนวนและการระบุเวลา นอกจากนี้งานวิจัยฉบับนี้แสดงให้เห็นถึงสิ่งไม่พึงปรารถนาตามความเชื่อของคริสตชนได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ในปัจจุบันมีการศึกษาคำสาปแช่งจำนวนไม่มาก จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบการศึกษาของอาทิพย์ ศรีจันทร์ (2552 และ 2555) มุ่งเน้นศึกษาวรรณกรรมคำสัตย์สาบานของไทย ซึ่งมีการศึกษาคำสาปแช่งในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของวรรณกรรมคำสัตย์สาบานเท่านั้น สำหรับการศึกษาคำสาปแช่งโดยตรง ได้แก่ การจัดกลุ่มรูปแบบคำสาปแช่งและวิเคราะห์ความเชื่อตามบริบทของสังคม (วิชา สอดแสงอรุณงาม, 2550; เจษฎา เลื่อยไธสง, 2550; นวพรรณ ภัทรมูล, 2552) ซึ่งมีขอบเขตเฉพาะคำสาปแช่งในจารึกของไทยเท่านั้น สำหรับการศึกษาคำสาปแช่งในวัฒนธรรมอื่น พบการศึกษาคำสาปแช่งในภาษายูเครน เพื่อวิเคราะห์หน้าที่ ลักษณะทางวัฒนธรรม และกลวิธีทางภาษาของคำสาปแช่ง (Yulia Demianova, 2014) แต่ยังไม่มีการศึกษาใดที่ศึกษาข้อมูลคำสาปแช่งจากพระคัมภีร์ไบเบิล หนังสือสำคัญของคริสตศาสนาที่ปรากฏคำสาปแช่งจำนวนมาก ที่มีความหลากหลายของประเภทตามความหมายของคำสาปแช่ง และมีการใช้รูปแบบภาษาที่น่าสนใจ

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบประเด็นที่น่าสนใจของการศึกษาคำสาปแช่ง ที่สะท้อนให้เห็นความเชื่อ ค่านิยม สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้คนในยุคสมัยที่มีการบันทึกเรื่องราวในพระคัมภีร์เมื่อครั้งอดีต การสาปแช่งในเรื่องต่างๆ จะแสดงให้เห็นลักษณะอันไม่พึงประสงค์ของผู้คนในสังคมและในวัฒนธรรมนั้น การสาปแช่งให้เกิดเรื่องเลวร้ายไม่ว่าในลักษณะใดเป็นภาพสะท้อนของลักษณะอันไม่พึงประสงค์ที่ผู้สาปแช่งคาดหวังให้เกิดกับศัตรูหรือผู้ที่ละเมิดคำสั่งสอนของพระเจ้า เช่น การสาปแช่งให้อับอาย หรือการสาปแช่งให้กระจัดกระจายไป แสดงให้เห็นว่าผู้คนในยุคสมัยดังกล่าวให้ความสำคัญกับชื่อเสียงเกียรติยศ และการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มชนชาติ การสาปแช่งให้ถูกพระเจ้าต่อต้าน แสดงให้เห็นความสำคัญของศาสนาและความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่เปรียบเสมือนหลักยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คนในยุคสมัยดังกล่าว

นอกจากนี้คำสาปแข่งในพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ยังให้ความสำคัญกับการอธิบายเหตุผลที่ต้องกล่าวคำสาปแข่งหรือวอนขอการลงโทษจากพระเจ้าให้เกิดกับศัตรู ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินชีวิตของผู้คนมีความใกล้ชิดกับศาสนาและความเชื่อเรื่องเหนือธรรมชาติ คำสาปแข่งที่ปรากฏจึงไม่ได้เป็นเครื่องมือในการระบายอารมณ์โกรธ เกลียด หรือเคียดแค้นของผู้สาปแข่ง แต่ผู้วิจัยพบว่าคำสาปแข่ง ในพระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ ถูกใช้เป็นบทลงโทษ หรือตัวควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม ซึ่งข้อสังเกตในประเด็นนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ อาทิตย์ ศรีจันทร์ (2552 และ 2555) ที่พบว่าคำสาปแข่งในวรรณกรรมคำสัตย์สาบานมีหน้าที่เพื่อควบคุมไม่ให้ผู้กล่าวคำสาบานละเมิดคำสาบานนั้น และสอดคล้องกับการศึกษาคำสาปแข่งในจารึกของไทย ที่กล่าวถึงคำสาปแข่งในฐานะบทควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม (วิชา สอดส่อง อรุณงาม, 2550; เจษฎา เลื่อยไธสง, 2550; นวพรรณ ภัทรมูล, 2552)

แม้ว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นการศึกษาภาษาที่อาจถูกมองว่าไม่เหมาะสมแต่จากการศึกษาและจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำสาปแข่ง ผู้วิจัยมองว่าเป็นข้อสนับสนุนหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าคำสาปแข่งนั้นมีความน่าสนใจ และควรค่าแก่การศึกษา เพราะปรากฏการใช้คำสาปแข่งในทุกชนชาติ ทุกวัฒนธรรมและคำสาปแข่งต่างมีลักษณะเฉพาะที่ถูกขัดเกลาด้วยปัจจัยด้านต่าง ๆ ในสังคม ผู้วิจัยมุ่งหวังให้งานวิจัยฉบับนี้ ก่อเกิดความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาในมุมมองใหม่ สร้างความรู้และการยอมรับการใช้ภาษาในบริบททางสังคม เวลา และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์. (2557). **พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์**. ประเทศเกาหลีใต้:

ม.ป.พ.

เจษฎา เลื่อยไธสง. (2550). **ศึกษาคำผดุงและคำสาปแข่งในจารึกอีสาน พุทธศตวรรษที่ 21-25**. รายงานการค้นคว้า

เฉพาะบุคคล ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

นวพรรณ ภัทรมูล. (2552). **เขา‘สาปแข่ง’อันใดในจารึก?**. เข้าถึงเมื่อ 3 ตุลาคม 2558. เข้าถึงได้จาก

http://www.sac.or.th/main/article_detail.php?article_id=105&category_id=19

นววรรณ พันธุเมธา. (2558). **ไวยากรณ์ไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เปรมฤดี กองคำ. (2557). **วัฒนธรรมการสาปแข่งในภาษาไทย**. สารนิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2555). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร**. นครปฐม: โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้า-**

อยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 7 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ:

ราชบัณฑิตยสถาน.

วิชา สอดส่องอรุณงาม. (2550). **การศึกษาคำปรารณาและคำสาปแข่งในจารึกล้านนาช่วง พ.ศ. 1919-2091**. รายงานการ

ค้นคว้าเฉพาะบุคคล ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

สุริยา รัตนกุล, คุณหญิง. (2557). “ถ้อยคำให้ร้าย แสดงเจตนาร้าย และคำแข่งในวัฒนธรรมต่างๆ.” **ศาสนาและวัฒนธรรม**.

8, 1(มกราคม-มิถุนายน): 105-127.

แหยม ไข่ม [นามแฝง]. (2534). **คำหยาบ: ที่มาและบทบาทของคำหยาบในภาษาไทยกลาง**. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.

อรทัย ชินอัครพงศ์. (2557). **การศึกษาคำดำในภาษาไทยตามแนววรรคศาสตร์ชาติพันธุ์และวัจนปฏิบัติศาสตร์**.

วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

เอกสารอ้างอิง

- อาทิตย์ ศรีจันทร์. (2552). การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมคำสตัยสาบานของไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวรรณคดีไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อาทิตย์ ศรีจันทร์. (2555). วรรณกรรมคำสตัยสาบานในกฎหมายตราสามดวง. รายงานวิจัย ทุนอุดหนุนมหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทา ปีงบประมาณ 2555.
- Demianova, Yuliya. (2014). "Cursing as a part of Ukrainian conflict talk." **International Journal: Culturology, Philology, Musicology**, 2 (March): 191-198.

คำสแลงในภาษาเกาหลี

Korean Slang

นันทิตา นำโชคชัยเจริญกุล¹

ศุภชัย ติงวิชัย²

บทคัดย่อ

คำสแลงภาษาเกาหลีจัดเป็นรูปแบบหนึ่งของภาษาที่น่าสนใจและสามารถสะท้อนค่านิยมของคนในสังคมเกาหลีได้ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1) เพื่อวิเคราะห์คำสแลงในภาษาเกาหลีที่ในด้านรูปแบบการสร้างคำสแลงและการจัดกลุ่มทางความหมายของคำสแลง และ 2) เพื่อวิเคราะห์ค่านิยมที่สะท้อนจากคำสแลงในภาษาเกาหลี โดยมีคำสแลงที่ใช้ในการวิเคราะห์ที่ปรากฏในหนังสือ Korean Slang (As Much As a Rat's Tail) จำนวน 157 คำ

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการสร้างคำสแลงในภาษาเกาหลีมี 7 วิธีคือ การนำคำที่มีอยู่แล้วมาสื่อความหมายใหม่ การสร้างคำใหม่ การตัดคำ การเปลี่ยนเสียงหรืออักษรวิธี การเลียนเสียง การยืมคำภาษาถิ่นและคำภาษาต่างประเทศ และการวิเคราะห์กลุ่มความหมายพบว่ามี 7 กลุ่มความหมายเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก, พฤติกรรม, คำเรียก, สภาพ, ภาพลักษณ์, สิ่งของและลำดับ

ผลการศึกษาด้านค่านิยมที่สะท้อนจากคำสแลงในภาษาเกาหลี ปรากฏค่านิยม 7 ประการ คือ ค่านิยมด้านภาพลักษณ์ภายนอก ค่านิยมด้านพฤติกรรมความรุนแรง ค่านิยมที่มีความเกี่ยวข้องกับเพศและความสัมพันธ์ ค่านิยมด้านการดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ ค่านิยมด้านสิ่งของเครื่องใช้และการใช้จ่าย ค่านิยมด้านการทำงาน และค่านิยมด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

คำสำคัญ: คำสแลง ลักษณะการใช้ ค่านิยม

Abstract

Korean slang word is provided an interesting type of language. This type can reflect the society of the Korean people. The purposes of this research are 2 points 1) to analyze the slang word of Korean language for the form of slang word building and combination the meaning of slang word. 2) to analyze the value that reflect from slang word of Korean language by using slang word to analyze from a book "Korea Slang (As Much As A Rat's Tail)" amount 157 words.

The result showed that the format of slang word building in Korean language included 7 forms are using original words to make new meaning, new word building, clipping, changing the vowels or orthography, onomatopoeia, borrowing words from dialects and foreign languages. Analyzing the groups of meaning, there are 7 groups, the group of mood and feeling, behavior, diminutive, condition, image, things, and steps.

The result of the value that reflect from slang words in Korean language, there are 7 values consist of appearance, violence, gender and relation, drinking alcohol and smoking, appliance and spending, working, and interpersonal relationship.

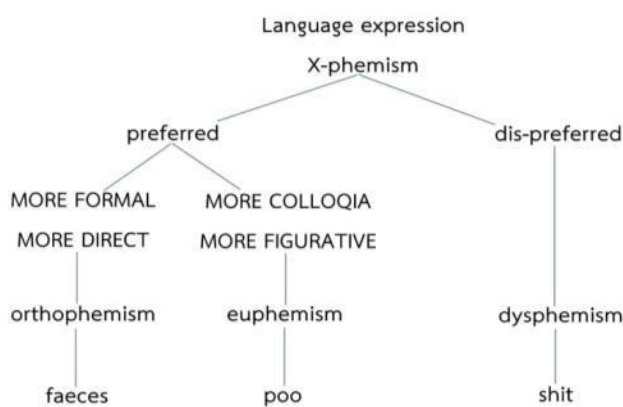
Keywords: slang, usage patterns, value

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร; อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือที่ผลักดันให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้า และเป็นเครื่องมือสื่อสารที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแสดงความรู้สึก อารมณ์และสื่อความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจและสะท้อนวัฒนธรรมของกลุ่มคนในสังคม แต่ละสังคมมีภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และภาษายังเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละกลุ่มคนในสังคมและมีความสำคัญต่อผู้ใช้กลุ่มนั้นๆ (จินตนา พุทเมตตะ, 2546 : 2) ตามแนวคิดของแอลันและเบอร์ริดจ์ (Alland and Burrige, 2006 อ้างถึงใน อรทัย ชินอักษรพงศ์, 2557) ได้แบ่งภาษาหรือถ้อยคำที่พูดออกเป็น 2 ประการคือ พิจารณาจากความสุภาพในการพูด แบ่งออกเป็นถ้อยคำที่สุภาพ ผู้ฟังและผู้พูดพอใจ (preferred) และไม่ตะขิดตะขวงใจเวลาพูดซึ่งแบ่งออกเป็นคำตรงตัว (orthophemism) คือคำพูดที่สื่อความถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใดตรงตัว ใช้ได้ทั้งในการพูดและการเขียน เป็นคำที่ใช้กันอย่างการมากกว่า คำรื่นหูหรือคำเลื่อง (euphemism) เป็นถ้อยคำหรือภาษาสุภาพซึ่งใช้แทนคำหยาบคายหรือคำที่รุนแรงเกินไปเพื่อให้เกิดความรื่นหู และสุดท้ายคือคำพูดที่คนในสังคมตัดสินว่าไม่สุภาพ ไม่ใช่พูดอย่างเป็นทางการ เป็นคำระคายหู (dysphemism) คือคำที่มีความหมายแฝงที่หยาบคาย ก้าวร้าว รุนแรง มักใช้ในคนที่อยู่กลุ่มเดียวกันและนำมาพูดถึงศัตรูหรือบุคคลฝ่ายตรงข้าม

ภาพที่ 1 แผนภูมิการแบ่งภาษา

ที่มา: Alland และ Burrige (2006)

จากแผนภาพภูมิข้างต้นคำสแลงจัดอยู่ในคำระคายหู (dysphemism) โดยคำสแลงเป็นการใช้ภาษาอีกรูปแบบหนึ่งที่ดีกว่ามาตรฐานของสังคมและเป็นภาษาที่ใช้เฉพาะกลุ่มอาจเป็นกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ก็ได้ การที่คำสแลงเป็นภาษาที่ดีกว่ามาตรฐานทำให้ผู้ที่เลือกใช้รู้สึกว่าเป็นภาษาที่อยู่ใกล้กับวิถีชีวิตของตน

คำสแลงเป็นลักษณะของภาษาอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นเฉพาะกลุ่มคนในสังคมใดสังคมหนึ่งเป็นภาษาที่สร้างสีสันและสร้างความแปลกใหม่ให้กับภาษา ภาษาสแลงเป็นภาษาที่เกิดขึ้นและคงอยู่ในช่วงเวลาหนึ่งเมื่อหมดความนิยมแล้วก็จะหายไปและเกิดคำใหม่ๆ ตามมา ภาษาสแลงเป็นภาษาที่สะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมในช่วงเวลานั้นๆ ได้เป็นอย่างดี (จินตนา พุทเมตตะ, 2546:52) สรุปได้คือ คำสแลงเป็นคำที่สร้างขึ้นมาเพื่อลดความซ้ำซากในการใช้ภาษาเป็นคำที่แปลกใหม่และช่วยสร้างสีสันในการใช้ภาษาได้และแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของภาษาที่ใช้

ลักษณะของคำสแลงจัดเป็นภาษาที่อยู่ในระดับต่ำกว่าภาษามาตรฐาน มีระยะเวลาในการใช้ไม่นาน เป็นคำที่ให้ความหมายเชิงอารมณ์ขบขันหรือสื่ออารมณ์กระตือรือร้นที่แฝงอารมณ์ขัน หากคำใดหมดดีสนั้นของความเป็นสแลงก็จะมีคำใหม่มาใช้แทนที่ และใช้เฉพาะกลุ่มเพื่อความใกล้ชิดของสมาชิกในกลุ่ม เช่น ผลงานของ สมใจ เสรีวงศ์ (2526) และสุชาติ เทวะผลิน (2531) ส่วนแบ่งน้อย บุญยเนตร (2529) เสนอว่าคำสแลงมีลักษณะแตกต่างกัน 5 ประการ คือ เป็นคำเกิดใหม่ที่สร้างจากการประสมเสียงทำให้เกิดความรู้สึกต่างๆ คำที่เปลี่ยนเสียงไปจากเสียงเดิมทำให้เสียงผิดเพี้ยนไปและให้ความรู้สึกอ่อนลง คำที่เปลี่ยนความหมาย คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ และคำที่เปลี่ยนวิธีเปลี่ยนคำตามหลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ คำสแลงในภาษาเกาหลีใช้กับการสนทนาในรูปแบบของประโยคที่ไม่แสดงการยกย่องฝ่ายตรงข้าม (oh 씨) คือรูปยกย่องที่ใช้รูปแบบการลงท้ายประโยคที่แสดงความหมายว่าไม่ยกย่องฝ่ายตรงข้าม หรือใช้เป็นคำพูดที่ไม่สุภาพ (반말) คือคำพูดที่ใช้

อย่างทั่วไปและไม่เป็นทางการในกลุ่มเพื่อนหรือกรณีที่สนิทสนมกันมาก และเป็นคำที่ใช้พูดลดสถานะผู้ที่มีอายุหรือสถานะน้อยกว่าตนเอง คำสแลงเกาหลีใช้อย่างแพร่หลายในกลุ่มของวัยรุ่นเกาหลี ซึ่งอายุถือเป็นปัจจัยที่ทำให้มีการใช้คำที่ต่างกันทั้งในการสนทนากันในกลุ่มเพื่อนและการแสดงความคิดเห็นตามสื่อออนไลน์ เป็นคำที่มีระยะเวลาในการใช้ไม่นาน และเป็นคำที่แฝงไปด้วยความรู้สึกและช่วยให้เข้าใจความตรงไปตรงมาของคนเกาหลีผ่านการใช้คำสแลง

สาเหตุสำคัญที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาคำสแลงในภาษาเกาหลี เนื่องจากคำสแลงภาษาเกาหลีน่าสนใจ มีสีสัน และความแปลกใหม่ในการสื่อความหมาย บางคำมีความหมายเดิมอยู่แต่ถูกปรับเปลี่ยนความหมายเพื่อใช้ในการกล่าวถึงสิ่งนั้นๆ และคำสแลงที่สร้างขึ้นใหม่โดยการละกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ในภาษาเกาหลี ประเด็นเหล่านี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาลักษณะการสร้างคำสแลงในภาษาเกาหลีและลักษณะในการใช้ยังสามารถบอกถึงค่านิยมที่สามารถสะท้อนสังคมเกาหลีได้จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าผู้สนใจศึกษาคำสแลงจำนวนมาก ดังนี้ การสร้างคำสแลงว่าแบ่งออกเป็น การสร้างคำสแลงแท้ เช่น การเปลี่ยนเสียง การตัดพยางค์แล้วเปลี่ยนเสียง การย่อคำ การทับศัพท์คำต่างประเทศ การเปลี่ยนความหมายจากเดิม การกำหนดคำให้มีเสียงเลียนเสียงธรรมชาติ การสร้างคำจากอิทธิพลของสื่อหรือปรากฏการณ์ทางสังคม ส่วนคำสแลงไม่แท้มีลักษณะการสร้างคำคือ การนำคำที่ไม่ทราบที่มามาใช้ให้มีความหมายเชิงสแลง การนำคำที่ทราบความหมายมาประกอบเป็นคำ และการสร้างคำสแลงเทียบจากลักษณะคำประสม คำซ้ำ วลี และลักษณะของประโยค เช่น ผลงานของสุชาติ เทวะพลิน (2531) นवलพรรณ พลังคะพันธ์พงศ์ (2541) ส่วนงานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะและการใช้คำสแลงในนิตยสารบันเทิงภาษาไทย ของ อรุษา ถิวันดี (2551) พบว่าการสร้างคำขึ้นใหม่มี 4 วิธี ได้แก่ การดัดแปลงคำเดิม การเล่นเสียง การบัญญัติคำขึ้นใหม่ และการประกอบคำ และด้านความหมายของคำสแลงจำแนกได้ 3 ลักษณะ คือ ความหมายตามการสื่อความรู้สึกและทัศนคติซึ่งความหมายที่สื่อความในทางที่ดีและสื่อความในทางที่ไม่ดี ความหมายใหม่แบ่งเป็นความหมายแคบเข้าและความหมายกว้างออก และความหมายในปริบทมี 3 ประเภทคือ ความหมายเฉพาะ ความหมายอุปมาและความหมายชวนคะนอง และโกอินยอง (고은영, 2013) แสดงให้เห็นว่ารูปแบบของการใช้คำหายิบ-คำสแลงในเชิงรูปแบบได้ 3 ลักษณะคือ แนวทางการวิเคราะห์รูปแบบของการใช้คำสแลง ว่าควรพิจารณาถึงของคำสแลงในเชิงรูปแบบการใช้ ‘ㄱ-, -ㅎ, -ㅁ-, -ㅂㅅㅈ’ การใช้คำขยาย และการใช้ตัวย่อที่มีความหมายแฝง อีกทั้งการรับอิทธิพลของภาษาต่างประเทศหรือการสะกดคำที่ผิดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพสังคมและความคิดที่สะท้อนผ่านการใช้คำสแลงนั้นจะศึกษาได้จากกลุ่มผู้ใช้คำสแลงซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นวัยรุ่นคือช่วงมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายโดยจะใช้คำสแลงกับเพื่อนเดียวกัน เพื่อนต่างเพศ สังคมออนไลน์ รุ่นน้องและอื่นๆ ตามลำดับ และมีการใช้คำสแลงที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ การดูแคลน โดยไม่สนใจเกี่ยวกับการใช้คำสแลงในระหว่างการสนทนาและการใช้คำสแลงของผู้อื่น แต่กลับรู้สึกถึงความสนิทสนมกับเพื่อนวัยเดียวกันและยังเพิ่มความสนุกในการสนทนา เช่น ผลงานของคังดงซอล (강동철, 2005) คิมจองซอง และคณะ (김정선 외 5명, 2013) และพัคเยจิน (박예진, 2015)

งานวิจัยของคิมฮึงกยูและอิซังรัน (김흥규 이상란, 2014) สะท้อนว่าค่านิยมดั้งเดิมที่หลงเหลืออยู่ของสังคมเกาหลีกำลังลดลงมาก ในทุกยุคและทุกเพศก็มีทัศนคติในแง่ลบสูงขึ้น ในด้านการทำงานมีการเลือกสถานประกอบการที่มีการกำหนดอายุให้ออกจากงานมีความเชื่อมโยงกับชีวิตการทำงานค่อยๆลดลง และคนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับจริยธรรมในการทำงานที่โปร่งใสและเรียกร้องเกี่ยวกับสถานประกอบการที่เที่ยงธรรม และในทุกสมัยมีแนวโน้มให้ความสนใจกับรูปร่างและการเสริมแต่ง รวมทั้งมีความเคยชินในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของระดับนักศึกษามหาวิทยาลัยทั้งเพศชายและหญิงไม่พิจารณาถึงทรัพย์สินทางเศรษฐกิจ

จากข้อสังเกตดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาโครงสร้างของคำสแลงเกาหลีที่ปรากฏในหนังสือ Korean Slang (As Much As a Rat's Tail, 쥐 꼬리만 큼) ด้วยเหตุที่ว่าเป็นคำสแลงที่วัยรุ่นนิยมใช้และเป็นคำที่ใช้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จากนั้นอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือเลิกใช้คำนั้นๆ เพื่อพิจารณาดูว่าคำเหล่านี้มีลักษณะการสร้างคำ หรือรูปแบบของการประกอบคำอย่างไร นอกจากนี้ผู้วิจัยจะศึกษาความหมายของคำสแลงและจัดกลุ่มทางความหมายของคำสแลงในภาษาเกาหลี เพื่อดูว่าคำสแลงที่พบแต่ละคำนั้นสื่อถึงค่านิยมของผู้ใช้อย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อวิเคราะห์คำสแลงในภาษาเกาหลีที่ในด้านรูปแบบการสร้างคำสแลงและการจัดกลุ่มทางความหมายของคำสแลง
2. เพื่อวิเคราะห์ค่านิยมที่สะท้อนจากคำสแลงในภาษาเกาหลี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลคำสแลงที่ปรากฏในหนังสือ Korean Slang (As Much As a Rat's Tail, 쥐 꼬리 만큼) โดยจำแนกข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. ข้อมูลในระดับคำ

ข้อมูลในระดับคำคือ ข้อมูลที่ปรากฏในภาษาเกาหลีมีเป็นคำนาม คำกริยา และคำคุณศัพท์ ผลจากการสำรวจพบจำนวนทั้งสิ้น 157 คำ

2. ข้อมูลการใช้

ข้อมูลการใช้จะเป็นตัวอย่างการใช้คำสแลงที่ปรากฏในหนังสือของแต่ละคำ ผู้วิจัยจะพิจารณาจากการปรากฏความหมายของการใช้

2. การดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมีดังต่อไปนี้

2.1 การเตรียมการวิจัย

ขั้นตอนแรกเป็นการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำสแลง ประกอบไปด้วย หนังสือ ตำรา บทความวิจัย และผู้วิจัยสรุปประเด็นปัญหาเพื่อกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยต่อไป

2.2 เก็บข้อมูลเอกสาร

เมื่อได้ประเด็นปัญหาที่จะทำวิจัยแล้ว ผู้วิจัยเก็บข้อมูลคำสแลงในภาษาเกาหลีโดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อมูลดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลคำสแลงทุกคำที่ปรากฏในหนังสือ โดยบันทึกข้อมูลตามพยัญชนะภาษาเกาหลี (ㄱ-ㅇ)

2.2.2 ผู้วิจัยไม่เก็บคำสแลงที่เป็นคำอุทาน และคำสแลงที่ไม่มีที่มาที่ชัดเจน

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.3.1 วิเคราะห์การสร้างคำสแลงในภาษาเกาหลี ผู้วิจัยใช้แนวคิดการสร้างคำของ อุดม วัชรเมธีกร ดิตต์ (2537:150-152) สรุปได้ดังนี้

1. การผสมคำ (blends) คือการนำคำสองคำมารวมเป็นคำเดียว เช่น *เขวี้ยง* มาจาก *ขว้าง* + *เหวี่ยง* , *ใคร* มาจาก *คน* + *ไร* , *เนี่ย* มาจาก *นี่* + *นะ* , *smog* 'หมอกควัน' มาจาก *smoke* 'ควัน' + *fog* 'หมอก'

2. การตัดคำ (clipping) คือการตัดคำที่ยาวให้สั้นลง เช่น *ห้องโสตทัศนศึกษา* ตัดเหลือ *ห้องโสต* , *โรงพยาบาล* ตัดเหลือ *โรง'บาล* , ในภาษาอังกฤษ *professor* 'ศาสตราจารย์' ตัดเหลือ *prof* , *hamburger* 'แฮมเบอร์เกอร์' ตัดเหลือ *burger*

3. การบัญญัติศัพท์ (word coinage) คือการสร้างคำใหม่หรือบัญญัติศัพท์ขึ้นมาใช้เพราะคำที่มีอยู่ไม่เพียงพอหรือครอบคลุมสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ หากมีการทำอย่างเป็นทางการเรียกว่าบัญญัติศัพท์และบาง ครั้งก็ไม่ได้ทำอย่างเป็นทางการ เช่น ในสาขาจิตวิทยาต้องการพูดถึง *complex* จึงบัญญัติศัพท์ว่า *ปมจิต* ขึ้น มาใช้ ,

Xerox เป็นชื่อบริษัทผู้ผลิตเครื่องถ่ายเอกสาร กลายเป็นคำกริยาหมายถึง *ถ่ายเอกสาร* ทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

4. การย่อนออย (black formation) คือการย่อนออยไปใช้รูปลักษณะของสิ่งนั้นเป็นลักษณะนามแทน เช่น น้ำปลา 2 ขวด , น้ำ 3 แก้ว ฯลฯ ในภาษาอังกฤษก็ปรากฏลักษณะย่อนออยในคำเช่น คำเติม *editor* ‘บรรณาธิการ’ คำสร้างใหม่ *edit* ‘ตรวจแก้’ , คำเติม *emotion* ‘อารมณ์’ คำสร้างใหม่ *emote* ‘แสดงอารมณ์’

5. ชื่อย่อ (acronyms) คือการนำอักษรตัวใดตัวหนึ่งในคำเติมมารวมเป็นคำใหม่เพื่อใช้เรียกแทนคำเติม โดยมากเป็นการสร้างคำโดยการนำตัวอักษรตัวแรกของคำต่างๆ มารวมกันเป็นคำใหม่ เช่น *สมอ.* หมายถึง สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม , *ASEAN* ย่อมาจาก The Association of South East Asian Nations , *laser* ย่อมาจาก light amplification by simulated emission of radiation

6. การเลียนเสียงธรรมชาติ (onomatopoeia) คือการสร้างคำจากการเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น ภาษาไทยมีคำว่า *กา* เพราะได้ยินเสียงร้อง *กาๆ* การเลียนเสียงธรรมชาติเมื่อต่างภาษาก็จะได้ยินไม่เหมือนกัน เช่น ไทย ‘โฮ้งๆ’ อังกฤษ ‘bow-wow’ ญี่ปุ่น ‘wan-wan’ ฯลฯ และคำที่มีเสียงคล้ายคลึงกับคำเลียนเสียงธรรมชาติคือคำอุทาน แต่ละภาษาจะอุทานออกมาไม่เหมือนกัน เช่น ไทยว่า *ไอ้โฮ!* อังกฤษว่า *wow!* , เมื่อของหลุดจากมือ ไทยว่า *อ๊ย!* หรือ *ตาเถร!* อังกฤษว่า *oops!* ฯลฯ

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษา(form) กับความหมาย(meaning) มาพิจารณาพร้อมอีกด้วย เนื่องจากคำสแลงในภาษาเกาหลีพบความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษากับความหมาย ในการศึกษาความหมายในระดับเสียงของ ฮินตัน, นิโคลส์ และโอฮาลา (Hinton, Nichols and Ohala, 1994: 1-6 อ้างถึงใน ศุภชัย ตีระวิชัย, 2558: 4-8) ได้ศึกษาสัญลักษณ์ (sound symbolism) จำแนกได้ 4 ประเภทดังนี้

1. Corporeal Sound Symbolism คือ เสียงมีความสัมพันธ์กับความหมายโดยตรงในลักษณะแสดงสภาพหรืออาการภายในของผู้พูดทั้งอารมณ์และร่างกาย รวมทั้งการไม่รู้ตัว เช่น การไอ การจาม แต่เสียงเหล่านี้จะไม่ถูกกำหนดใช้ในรูปตัวเขียนหรือสัญลักษณ์การออกเสียงเพราะไม่ใช่สัญลักษณ์ที่แท้จริงแต่เป็นเพียงตัวบ่งชี้อาการ อย่างไรก็ตามยังถือเป็นการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบ สัญลักษณ์และระดับเสียง

2. Imitation Sound Symbolism คือการเลียนเสียงธรรมชาติและวลีแสดงถึงสภาพแวดล้อม เช่น เสียงปืน (Bang), เสียงเคาะประตู (knock) รวมทั้งการเลียนแบบของคำพูดจากรูปแบบของเสียงภายนอก เช่น เสียงของสัตว์ สัญลักษณ์ของเสียงที่มาจากการเล่นเสียงธรรมชาติแสดงถึงภาษาได้ดีกว่าสัญลักษณ์ของเสียงที่มาจากร่างกาย เสียงที่เกิดขึ้นในธรรมชาติมีหลายเสียงและแต่ละภาษาอาจมีเสียงแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับผู้ใช้ภาษาเลือกเสียงบางเสียงมาใช้เป็นคำและสร้างระบบตัวเขียนให้กับคำนั้นโดยได้รับการยอมรับเป็นข้อตกลงในสังคมนั้น

3. Synesthetic Sound Symbolism คือ การใช้ลักษณะทางสัทศาสตร์มาเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างเสียงและความหมาย เป็นสัญลักษณ์ของเสียงที่เกิดจากการรับรู้กระบวนการของเสียง พยัญชนะ การออกเสียงหนัก-เบาที่แสดงถึงการมองเห็น การสัมผัสหรือรับรู้คุณสมบัติของสิ่งต่างๆ

4. Conventional Sound Symbolism คือความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับความหมายที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมมากที่สุด คำทุกคำที่มีความหมายอาจถูกสร้างขึ้นตามอำเภอใจ เป็นการรวมกันระหว่างความหมายและบางอย่างของเสียงแล้วสื่อออกมาทางเสียงเพียงเสียงเดียวหรือหลายเสียงตามจุดประสงค์ใดจุดประสงค์หนึ่ง

2.3.2 วิเคราะห์การใช้คำสแลงในภาษาเกาหลี จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่า คำสแลงจะใช้ในวัจนลีลาที่ไม่เป็นทางการ จัดเป็นภาษาในระดับต่ำ มักใช้กับผู้ที่สนิทสนมและผู้ใช้ส่วนใหญ่มักเป็นวัยรุ่นหรือมีอายุเท่ากัน โดยผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ประการดังนี้

1. วิเคราะห์ความหมายของคำสแลง โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความหมายประจำรูปกับความหมายของคำสแลงว่ามีลักษณะแตกต่างกันอย่างไร โดยใช้แนวคิดการขยายความหมายดังนี้

1.1 การเปรียบเทียบ หมายถึง ความหมายเดิมที่สามารถให้ความหมายใหม่ซึ่งเหมือนกันหรือต่างกัน

1.2 การแฝงความหมาย หมายถึง คำหรือข้อความมีความหมายอยู่หลากหลาย

1.3 การเปลี่ยนความหมาย หมายถึง ความหมายผิดไปจากความหมายที่เคยใช้มาก่อน ซึ่งความหมายอาจจะเปลี่ยนไปเป็นคนละความหมาย หรืออาจจะมีความหมายตรงข้ามกับความหมายเดิม

2. จำแนกความหมายของคำสแลง โดยผู้วิจัยใช้แนวคิดวงความหมายมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกลุ่มข้อมูลคำสแลง ดังนี้

2.1 ภาพลักษณ์ คือ คำสแลงที่บรรยายถึงลักษณะหรือรูปร่างภายนอก

2.2 สภาพ คือ คำสแลงที่แสดงสภาพของปรากฏการณ์ที่ถูกแสดงออกมาในช่วงใดช่วงหนึ่ง

2.3 ลำดับ คือ คำสแลงที่แสดงถึงลำดับขั้นหรือสถานภาพในสังคม

2.4 อารมณ์หรือความรู้สึก คือ คำสแลงที่ใช้สื่อถึงอารมณ์หรือสภาพความรู้สึกของบุคคลนั้นๆ

2.5 คำเรียก คือ คำสแลงที่ใช้เรียกบุคคลอื่นจากลักษณะภายนอก

2.6 พฤติกรรม คือ คำสแลงที่แสดงถึงการเคลื่อนไหวหรือการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2.7 สิ่งของ คือ คำสแลงที่ใช้เรียกวัตถุใด ๆ ที่มีรูปร่างลักษณะเฉพาะ

3. หลังจากจำแนกประเภทของคำสแลงแล้ว ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ความถี่และวิเคราะห์ค่านิยมที่สะท้อนจากคำสแลงในภาษาเกาหลี โดยค่านิยม หมายถึง ความชอบและยอมรับนับถือสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยคุณประโยชน์ของสิ่งนั้นๆ

ความหมายตามทฤษฎีแนวคิดของ โรคิช (Rokeach, 1968: n.pag. อ้างถึงใน สุนทรี โคมินและ สนิท สัมครการ, 2522: 13) กล่าวว่า ค่านิยม (Value) เป็นความเชื่อที่คงทนถาวรในวิถีทางปฏิบัติหรือจุดหมายปลายทางของชีวิตอย่างใดอย่างหนึ่ง ค่านิยมเป็นสิ่งที่บุคคลหรือคนในสังคมเห็นดีเห็นงาม และยึดถือปฏิบัติมากกว่าวิถีปฏิบัติหรือเป้าหมายชีวิตอย่างอื่น ๆ

2.4 เขียนสรุปรายงานการวิจัยเป็นบทความทางวิชาการ

นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

1. คำสแลง หมายถึง คำหรือถ้อยคำที่ใช้สร้างความเข้าใจเฉพาะกลุ่มที่นิยมใช้ในภาษาพูด โดยมีลักษณะเป็นคำที่สร้างขึ้นใหม่ เพื่อสื่อความหมายเชิงอารมณ์หรือให้ภาพพจน์ใหม่ๆ และนิยมใช้ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง

2. การสร้างคำสแลง หมายถึง กระบวนการในการผลิตคำขึ้นใหม่ในภาษาเกาหลี โดยมีลักษณะผิดไปจากภาษามาตรฐานทั้งทางด้านเสียง รูปคำและความหมาย

คำสแลงในภาษาเกาหลี

จากการศึกษาคำสแลงที่ปรากฏในหนังสือ Korean Slang (As Much As a Rat's Tail, 쥐 꼬리만큼) จำนวน 157 คำ พบรูปแบบการสร้างคำและกลุ่มความหมาย ดังนี้

1. รูปแบบการสร้างคำสแลง มีวิธีการสร้าง 7 วิธี คือ

1.1 การนำคำที่มีอยู่แล้วมาสื่อความหมายใหม่ คือการนำคำที่ปรากฏความหมายอย่างหนึ่งในพจนานุกรมมาใช้เป็นคำสแลงโดยเปลี่ยนแปลงความหมายให้มีความแตกต่าง ซึ่งเป็นความหมายที่เข้าใจกันเฉพาะกลุ่ม ความหมายใหม่นั้นอาจเป็นความหมายเปรียบเทียบหรือการแฝงความหมาย พบจำนวน 68 คำ คิดเป็นร้อยละ 43.31 โดยจำแนกเป็น

1.1.1 คำนาม(명사) คำสแลงภาษาเกาหลีที่เป็นคำนามมีจำนวนทั้งสิ้น 27 คำ ได้แก่ 골초/꼰초, 깡(다구), 나비, 낙동강 오리알, 낙하산, 날라리, 노가다, 농땡이, 대가리, 대박, 반사, 방콕, 불어, 사오정, 새대가리, 양다리, 양아치, 영계, 잉여, 작업, 쥐뿔, 쥐꼬리만큼, 짱뽕, 토끼, 폭탄, 하의실종, 흑역사

ตัวอย่างที่ 1

개 **날라리** 같던데... 왜 그 애 만나지 못하게 막지 않아?

คำว่า 날라리(นัล-ลา-รี) เดิมหมายถึง เครื่องดนตรีประเภทหนึ่งจัดเป็นเครื่องเป่าของเกาหลีคล้ายปี่ชวา ในที่นี้คำว่า 날라리จัดเป็นคำสแลงมี 2 ความหมาย 1) คำที่ใช้เรียกคนหนุ่มสาวที่ไม่เรียนหนังสือและเอาแต่เล่น และ 2) ผู้หญิงหรือผู้ชายที่ให้ความสำคัญกับรูปร่างภายนอกเท่านั้น

ภาพที่ 2 **날라리 (นัลลารี)**

ที่มา : Museum Portal of Korea

ตัวอย่างที่ 2

가 : 겨울 방학때 뭐 할거야?
 나 : **방콕** 할거야.
 ก : ช่วงปิดเทอมฤดูหนาวจะทำอะไรล่ะ?
 ข : จะ**พักผ่อน(นั่งแช่)ที่ห้อง**

คำว่า 방콕 (บัง-คก) ตามคำแล้วหมายถึง กรุงเทพมหานคร ในที่นี้คำว่า 방콕จัดเป็นคำสแลงหมายถึง นั่งแช่อยู่ในห้องหรือนั่งอยู่ในห้องไม่ไปไหน ใช้แสดงให้เห็นถึงสภาพที่ต้องการพักผ่อนของนักเรียน(พนักงาน)ที่เหน็ดเหนื่อยจากการเรียนหรือทำงาน หรืออยากจะหลบหนีจากความเครียดของพวกเขา และสามารถใช้คำนี้เพื่อเป็นข้ออ้างสำหรับคนที่ไม่มีที่จะไปหรือไม่มีอะไรจะทำในช่วงที่ลาพัก

1.1.2 คำกริยา (동사) ชนิดของคำประเภทหนึ่งที่แสดงอาการของคนหรือสิ่งของ คำสแลงภาษาเกาหลีที่เป็นคำกริยามีจำนวนทั้งสิ้น 15 คำ ได้แก่ 갈구다, 까다, 깡치다, (확)깡다, 꺼져, 낫다, 돌아가시겠다, 땀겨든, 따먹다, 말리다, 삼질하다, 잘 나가, 토나오다, 튕기다, 환장하다

ตัวอย่างที่ 3

가 : 오늘 플레이가 잘안돼?
 나 : 어, 전부 **말린다**.
 ก : วันนี้เล่นได้ไม่ดีเลยเหรอ?
 ข : ใช่ **จับจุดไม่ถูกเลย**

คำว่า 말리다(มัด-รี-ตะ) เดิมมี 3 ความหมาย 1) ทำให้แห้ง 2) ยับยั้ง, ห้าม, ไม่ให้ทำ หรือ 3) ม้วน ในที่นี้คำว่า 말리다จัดเป็นคำสแลงหมายถึง ดำเนินการไปได้ไม่ดี, สูญเสียจังหวะบางอย่างและจับจุดไม่ถูก, จับทางไม่ถูก

ตัวอย่างที่ 4

가 : 이럴수가, **확 깬다**.
 나 : 왜? 무슨 일이야?
 가 : 저것 봐! 저 남자 자기 코 파고 있어!
 ก : ถ้าเป็นแบบนี้.. **ตื่นทันที**
 ข: ทำไม? มีอะไรหรือ?
 ก: ก็ดูนั่นสิ! เขากำลังแคะจมูกอยู่! คงจบจริงๆละ ตื่นเลยจริงๆ

คำว่า (확) 깬다((ฮวัค)แกน-ตะ) เดิมคำว่า 깨다หมายถึง ตื่น(นอน) หรือสร้าง(เมฆ), สร้าง(เหล่า) ในที่นี้คำว่า (확) 깬다ใช้เพื่อแสดงความอับอายกับพฤติกรรมหรือคำพูดของฝ่ายตรงข้ามที่ไม่น่าเชื่อหรือไม่น่าเป็นไปได้ พฤติกรรมที่คาดไม่ถึงของฝ่ายตรงข้ามทำให้เหมือนสร้างเมฆหรือตื่นจากความฝัน แสดงถึงน่าอายและดูเหลวไหล

1.1.3 คำคุณศัพท์ (형용사ชนิดของคำที่แสดงสภาพหรือลักษณะของคนหรือสิ่งของ) คำสแลงภาษาเกาหลีที่เป็นคำคุณศัพท์มีจำนวนทั้งสิ้น 4 คำ ได้แก่ 구리다, 시원하다, 썰렁하다, 착하다

ตัวอย่างที่ 5

가 : 어제 만난 남자 어땠어?
 나 : 아, 완전 **구렸어**... 옷 입는 것도 **구리고** 자기 잘난척만 하고.
 그 남자 다시는 보기 싫어. 아무튼 최악이었어.
 가 : 그럼... 내가 꼬셔볼까?
 ก : ผู้ชายที่เจอเมื่อวานเป็นไงบ้าง?
 ข: อ่า **น่ารังเกียจ**จริงๆ... แม้แต่เสื้อที่ใส่ก็ยิ่ง**ไร้อสณิม**เลย ทำเป็นเหมือนว่าตัวเอง
 หล่อ ฉันไม่อยากไปเจอผู้ชายคนนั้นอีก ไม่ว่าจะยังไงก็เลวร้ายที่สุด
 ก: ถ้าอย่างนั้นให้ฉันลองไหม?

คำว่า 구리다(กู-รี-ตะ) เดิมหมายถึง เหม็น(มีกลิ่นเหมือนกลิ่นอุจจาระหรือกลิ่นผายลม) หรือ สกปรก(การกระทำที่สกปรก) ในที่นี้คำว่า구리다จัดเป็นคำสแลงหมายถึง คนที่มีลักษณะภายนอกหรือพฤติกรรมบางอย่างที่ไม่ดี, น่ารังเกียจ

ตัวอย่างที่ 6

가 : 수영 어땠어?
 나 : 와우, 정말 **시원했어**.
 가 : **시원했다고**? 말도 안돼! 너 진짜 안에서 썩거야? 미친 씨기야!
 나 바로 옆 레인에 있었다고!
 나 : 나를 위한 **시원함**. 그리고 너를 위한 따듯함. ㅋㅋ
 ก : ว่ายน้ำเป็นไงบ้าง?
 ข: ว้าว **โล่ง**จริงๆ
 ก: บอกว่า**โล่ง**หรือ? ไม่จริงน่า! นี่นายปล่อยลงไปโน้นหรือ? เจ้าบ้า! ฉันอยู่ข้างๆ
 นายเลยนะ
 ข: ความ**โล่ง**เพื่อตัวฉัน และความอุ่นเพื่อนายไง ฮ่าๆ

คำว่า 시원하다(ซี-วอน-ฮา-ตะ) เดิมหมายถึง เย็น, เย็นสบาย ในที่นี้คำว่า시원하다จัดเป็นคำสแลงหมายถึง ความรู้สึกที่สดชื่น, ปลอดโปร่ง, โล่งหลังจากไปเข้าห้องน้ำมา มักถูกใช้ล้อเลียนในกลุ่มเพื่อน

1.1.4 คำนามประกอบคำกริยา(동사), สกรรมกริยา(타동사), อกรรมกริยา(자동사) หรือคำคุณศัพท์(형용사) มีจำนวนทั้งสิ้น 19 คำ ได้แก่ 고춧가루 뿌리다, 구라까다, 골때린다, 나발불다, 네똥 굶다, 노가리 까다, 눈깔이 빠았다, 뒷북치다, 딱지 떼다, 말 까다, 맛이 갔다, 물이 졸다, 바가지 굶다, 바가지 쓰다, 벼락치기, 빈대불다, 새되다, 진도 어디까지 나갔어?, 피봤어

ตัวอย่างที่ 7

뭐?! 여자한테 그 얘기를 했어? 넌 왜 맨날 고춧가루 뿌려.
อะไรนะ?! นายพูดเรื่องนั้นกับผู้หญิงหรือ? ทำไมนายถึงชอบทำลายบรรยากาศตลอด

คำว่า 고춧가루 뿌리다(โก-ซุช-กา-รู ปู-รี-ตะ) เดิมหมายถึง โรยพริกป่น มีความหมายเป็นนัยคือ อะไรก็ตามที่มีรสชาติเผ็ด, ไม่ถูกปาก ในที่นี้ 고춧가루 뿌리다จัดเป็นคำสแลงหมายถึงการทำลายสถานการณ์หรือบรรยากาศ ถูกใช้ในกรณีที่พบเจอกับเพศตรงข้าม มีความหมายเหมือนกับประโยคที่ว่า “다 된 밥에 재 뿌리다 (โรยขี้เถ้าบนข้าวสุก)” คือการพูดเกี่ยวกับข้อเสียของใครบางคน

ตัวอย่างที่ 8

가 : 뭐야? 물 좋다고 했잖아... 완전 물 구리다.
나 : 너희가 빨리 왔어야지. 우리 둘다 여자 번호 뺏지롱.
ก: อะไรกันนี่? ไหนบอกว่าดีใจ ไม่เห็นจะดีเลย
ข: พวกนายก็ต้องมาเร็วๆสิ พวกเราสองคนได้เบอร์สาวมาแล้วต่างหาก

คำว่า 물이 좋다(มูล-รี ฉด-ทะ) เดิมหมายถึง(คุณภาพ)น้ำที่ดี ในที่นี้คำว่า 물이 좋다จัดเป็นคำสแลงหมายถึงสถานที่ที่มีผู้ชายหล่อหรือผู้หญิงสวยอยู่เยอะ อย่างเช่น ไนท์คลับหรืองานสังสรรค์ โดยมีความสัมพันธ์กับสำนวน ถูกใช้ในรูปของประโยคคำถามในรูป 물이 어때(น้ำเป็นอย่างไรบ้าง; ที่นั่น(ผู้ชาย/ผู้หญิง)เป็นอย่างไร) และมีการใช้สำนวนตรงข้ามคือ 물이 구리다 (น้ำเหม็น; ไม่ดีเลย, ไม่ได้เรื่อง)

1.1.5 การใช้คำขยาย ‘~(으)ㄴ/는’, ‘-(으)ㄹ’ คำสแลงภาษาเกาหลีที่เติมคำขยายมีจำนวนทั้งสิ้น 3 คำ ได้แก่ 넌장맛을, 불타는 고구마, 찬밥

ตัวอย่างที่ 11

가 : 야 똥뽕이... 왜 우리랑 같이 먹으러 안가?
나 : 나 문제가 있어. 아, 넌장맛을!
ก: นี่ ไอ้อ้วน... ทำไมไม่ไปกินกับพวกเราล่ะ?
ข: ฉันทมีปัญหาหนอย อ่า โธ่เอ๊ย!

คำว่า 넌장맛을(เนน-จัง-มัช-จิล) เดิมหมายถึง คนที่ถูกตีอย่างรุนแรง ในสมัยราชวงศ์โชซอน(1392-1910) มีการลงโทษผู้ที่กระทำผิดด้วยการตีทัั้งที่ให้แก่ผ้าด้วยเครื่องมือที่ใช้ตีเพื่อลงทัณฑ์ในอดีต (เครื่องมือที่ใช้ตีเพื่อลงโทษทำด้วยไม้ยาว ใช้สำหรับเขี่ยนตึกันหรือต้นขาของผู้กระทำผิด) เป็นการทรมานแบบหนึ่ง ในที่นี้คำว่า 넌장맛을 จัดเป็นคำสแลงใช้กับสภาพการณ์ที่ไม่ดีและมีความหมายเหมือนกับ “젠장” (เซ็นจัง, โธ่เอ๊ย, ให้ตายเถอะ คำที่พูดคนเดียวเมื่อไม่ถูกใจหรือไม่ตรงตามเจตนา)

ตัวอย่างที่ 12

가 : 아, 저 거지 돈 달라고 또 왔어.
나 : 뻘새도 완전 구리고, 얼굴도 불타는 고구마네.
ก: อ่า เจ้าขอทานนั้นมาขอเงินอีกแล้ว
ข: กลิ่นก็เหม็นมากเลย แล้วหน้ายังแดงอีก

คำว่า 불타는 고구마(พูล-ทา-นิน โก-กู-มะ) เดิมหมายถึง มันเทศที่ไหม้ ในที่นี้คำว่าจัดเป็นคำสแลงใช้กับคนที่ตีมเหล้าเยอะ และหน้าของเขาเปลี่ยนสีเป็นสีแดงเหมือนกับมันเทศ (โดยเฉพาะที่เกาหลีมีคนจำนวนมากที่แพ้แอลกอฮอล์เช่นนี้)

1.2 การสร้างคำใหม่ คือการนำคำตั้งแต่สองคำขึ้นไปมาประกอบกัน หรือนำคำเดิมมาตัดบางคำออกให้สั้นลงและนำมาประกอบกับอีกคำ โดยคำที่ตัดออกนั้นยังคงส่วนของคำเดิมที่ช่วยให้เข้าใจความหมายเดิม ซึ่งคำที่นำมาประกอบด้วย อาจเป็นคำภาษาเกาหลี คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศทั้งภาษาอังกฤษและภาษาญี่ปุ่น ส่วนมากเป็นคำที่มีความหมายเฉพาะตัว สร้างขึ้นเพื่อแสดงความหมายเพื่อให้เข้าใจกันกับคู่สนทนา โดยความหมายที่สื่อ่นั้นจะมีความหมายที่ชัดเจนหรือแฝงความหมายไว้ โดยคำสแลงที่สร้างขึ้นใหม่ พบจำนวน 40 คำ คิดเป็นร้อยละ 25.48 จำแนกเป็น

1.2.1 คำสแลงภาษาเกาหลีที่เป็นภาษาเกาหลีประกอบด้วยคำภาษาเกาหลี มีจำนวนทั้งสิ้น 27 คำ ได้แก่ 까리하다, 공주병, 꿈사리 끼다, 꿈살리다, 꿀벅지, 눈탱이가 방탕이 되다, 대략난감, 돌직구, 따(왕따, 은따, 전따), 땡잡다, 띠꺾다, 맞장뜨다, 100m.미인, 밤새 달려, 불알 친구, ~빠, 뽀세다, 뽀돌다, 뽀대난다, 뽀빠다, 뽀뜯다, 싸가지 없다, 입이 싸다, 짹통, 짹이다, 쪽팔리다, 88만원 세대

ตัวอย่างที่ 13

가 : 희연아! 이거 오늘 새로 산 옷인데 어때? 나 너무 예뻐진 것 같지 않아?
 나 : 아, 공주병 너무 심하다!
 ก : ฮียอน! นี่เป็นเสื้อที่ฉันซื้อมาใหม่วันนี้นะ เป็นไงบ้าง? ฉันไม่เหมือนสวยขึ้นมากหรือ?
 ข : อ่า โรคเจ้าหญิงนี่รุนแรงมากนะ

คำว่า 공주병 (คอง-จู-พยอง) เป็นการนำคำว่า 공주 (เจ้าหญิง) มารวมกับ ㅍ (โรค) โดยโรคที่เรียกโรคเจ้าหญิงนี้ไม่ใช่โรคที่มีอยู่จริง ในที่นี้คำว่า 공주 병 จัดเป็นคำสแลงใช้เรียกรุ่นเพศหญิงที่ขบคิดไปเองว่าตัวเองสวยเหมือนเจ้าหญิง ซึ่งคล้ายกับคำภาษาอังกฤษที่ว่า “Cinderella Complex” หรือ “JAP (Jewish American Princess)”

ตัวอย่างที่ 14

한숨이 났어? 개 완전 뽀대났었는데.
 เห็นอันซุมไหม? ยัยนั่นดูดีมากเลยนะ

คำว่า 뽀대나다 (โป-แต-นา-ตะ) มาจากคำว่า ㅍ다구 หมายถึง ฟอรัม, ท่าทาง (ลักษณะหรือความเท่ที่ปรากฏออก) ประกอบกับ 나다 หมายถึง ไหลออก ในที่นี้คำว่า 뽀대나다 จัดเป็นคำสแลงหมายถึง ดูดี, หล่อ

1.2.2 คำสแลงภาษาเกาหลีที่เป็นภาษาเกาหลีประกอบด้วย -남/녀 (ปัจจัยที่ใช้เพิ่มความหมายของคำว่าผู้ชายหรือผู้หญิง มีจำนวนทั้งสิ้น 2 คำ ได้แก่ 된장녀, 품절남/녀)

ตัวอย่างที่ 15

가 : 야, 나 방금 압구정 다녀왔어. 여자들 전부 예뻐더라.
 나 : 그렇긴 해도 개네들 거의 다 된장녀야.
 ก : นี่ เมื่อกี้ฉันไปอับกูจองมาละ ผู้หญิงนะสวยทุกคนเลย
 ข : ถึงอย่างนั้นก็เถอะ พวกนั้นแทบจะเป็น ผู้หญิงบัววัตถุนิยม ทั้งหมดนะ

คำว่า 된장녀 (ทเวน-จั้ง-นยอ) โดย 된장 ถูกเปลี่ยนมาจากคำว่า 져장 (โธ่เอ๊ย, ให้อาย) เพราะมีการออกเสียงที่คล้ายกัน และสีของอุจจาระกับสีของเต้าเจี้ยวมีสีเหมือนกัน ในที่นี้คำว่า 된장녀 จัดเป็นคำสแลงหมายถึง ผู้หญิงที่เป็นพวกวัตถุนิยม, ผู้หญิงบัววัตถุนิยม โดยไม่สามารถแยกได้ว่าในหัวของผู้หญิงเหล่านั้นเต็มไปด้วยอุจจาระหรือเต็มไปด้วยเต้าเจี้ยว

ตัวอย่างที่ 16

가 : 지태가 드디어 결혼했대... 민식의 딸이랑. 역시.
 나 : 아. 또 품절남. 너무 슬프다.
 ก : ในที่สุดจีแทก็แต่งงานแล้วนะ กับลูกของมินซิก
 ข : อ่า เป็น ผู้ชายที่แต่งงานแล้วสินะ น่าเศร้าจริง

คำว่า 품질 (남/녀) (พุม-จอล(นม/นยอ)) เดิมหมายถึง คน(ผู้ชาย/ผู้หญิง)ถูกจำหน่ายหมด ในที่นี้คำว่า 품질 (남/녀) จัดเป็นคำสแลงหมายถึง ผู้ชายหรือผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว นี่ใช้เรียก ผู้ชายหรือผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว (โดยเฉพาะคนที่ถือเป็นปลาตัวใหญ่ที่น่าจับ : หน้าตาดี มีฐานะ)

1.2.3 คำสแลงภาษาเกาหลีที่เป็นภาษาเกาหลีประกอบด้วยคำต่างประเทศ มีจำนวนทั้งสิ้น 11 คำ ได้แก่ 강남스타일, 개드립, 고고씽, 귀차니즘, 나이롱 환자, 뽕브라, 섹곤하다, 씽(타다), 태클걸다, 킹닝하다, 후까시 잡다
ตัวอย่างที่ 17

가 : 드디어 시험이 끝났구나! 너 뭐 할거야?
 나 : 술이나 빨리 **고고씽** 해야지. 같이 가자!
 가 : 그래, 넌 답을 알고 있었어. 그럼 넌 A를 받는거야. A는 ‘Alcohol’ 라는 뜻이지. **고고씽하자!**
 ก: ในที่สุดก็สอบเสร็จแล้ว นายจะทำอะไรหรือ?
 ข: ก็ต้องรีบ**ไปกินเหล้ากันสักหน่อยสิ** ไปกันเถอะ!
 ก: แน่نون ฉันก็รู้คำตอบของนายอยู่แล้ว ถ้าฉันนายคงได้เอลอะสิ เอ ที่หมายถึง แอลกอฮอล์**ไปกันเถอะ!**

คำว่า 고고씽(โก-โก-ซิ่ง) มาจากคำว่า 씽 ที่เป็นคำเลียนเสียงจากคำ 씽 씽 (พิ้ว) ที่หมายถึงรถที่แล่นไปด้วยใช้ในกรณีที่ต้องการเร่งหรือกระตุ้นอะไรบางอย่างกับเพื่อน

ตัวอย่างที่ 18

가 : 봉아, 너 무슨일 있던거야?
 나 : 맞아, 너 **뽕브라** 입은것처럼 보여.
 가 : 그래, 네 이름하고도 어울린다. 봉이 **뽕브라**를 입고있다.
 ก: บง เธอมีเรื่องอะไรหรือ?
 ข: ใช่ เธอเหมือนใส่**บราเสริมฟองน้ำ**เลย
 ก: นั่นสิ เข้ากับชื่อเธอดีนะ บงจึงใส่**บราเสริมฟองน้ำ**อยู่ (บงจึง ปงบิรา)

คำว่า 뽕브라(ปง-บิ-รา) มาจากคำว่า 뽕 (1) โป้ัง, ดั่งโป้ัง : เสียงเบาๆ ที่เกิดขึ้นตอนที่ถูกเจาะรูเล็ก ๆ หรือลักษณะนั้น, 2) โป้ัง, ดั่งโป้ัง : เสียงที่เกิดขึ้นในขณะที่แก๊สที่ถูกอัดอยู่เกิดระเบิดออกมาทางรูหรือช่องแคบ ๆ อย่างกะทันหัน) ประกอบกับคำว่า 브라(bra) ในที่นี้คำว่า 뽕브라 จัดเป็นคำสแลงหมายถึง ชุดชั้นในเสริมฟองน้ำ

1.3 การตัดคำ คือการตัดคำหรือประโยคที่ยาวให้สั้นลง ส่วนใหญ่แล้วผู้สนทนา มักนิยมตัดคำให้สั้นลงและกระชับ เพื่อให้ง่ายต่อการพูด เนื่องจากบางประโยคที่ต้องการสื่อสั้นยาวมากเกินไป โดยส่วนใหญ่แล้วนิยมตัดให้เหลือแต่คำตัวหน้า แต่ยังคงความหมายเดิมไว้ หรือมีความหมายในเชิงเปรียบเทียบ คำสแลงภาษาเกาหลีที่เป็นการตัดคำ มีจำนวนทั้งสิ้น 18 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.46 ได้แก่ 감이다, 강추, 돌싱, 몰카, 볼매, 불금, 식후뽕, 쌍수, 쌍얼, 안물, 왜 씽어?, 안습, 엄창, 여병추, 일잠, 지못미, 철판깎다, 출튀

ตัวอย่างที่ 19

개가 잘생기진 않았지만 설명할 수 없는 무언가가 있다고... 내 생각에 아마 개는 **볼매**인 것 같아.
 ถึงแม้เขาจะไม่หล่อแต่ก็บอกไม่ถูกนะว่าเพราะอะไร ในความคิดของฉันนะ เขาคงจะ**ยังมองยังมีเสน่ห์**

คำว่า 불매(พล-แม) เดิมมาจาก “불수록 매력 있다” จัดเป็นคำสแลงหมายถึง ยิ่งมองยิ่งมีเสน่ห์ ใช้บรรยายถึงคนหรือสิ่งของที่ยิ่งมองก็ยิ่งดูดีขึ้น หรือใช้กล่าวถึงลักษณะของบางคนที่อยู่ในตอนแรกดูเฉยๆ แต่ยิ่งมองจะค่อยๆมีเสน่ห์ขึ้นจนไม่สามารถอธิบายได้

ตัวอย่างที่ 20

가 : 그 얼굴 꼬라지는 뭐야? 너 선보려 나오는데 **썩얼**로 온거야? 이제 너 엄마한테 죽었다!
 나 : 아니야 했어. 이거 바로 꾸미지 않은, 깨끗한 - 새로운 **썩얼** 스타일이야. 남자들은 더 이상 딱 칠한 얼굴을 원하지 않는다고.
 ก: นั่นมันหน้าสภาพไหนกันเธอ? นี่เธอออกมาดูตัวแล้วจะมาแบบ**หน้าสด(ไม่แต่งหน้า)**เธอ? เดียวก็โดนแม่เล่นงานหรือ!
 ข: ไม่ใช่ แต่งแล้ว นี่เหมือนไม่ได้แต่งอะไร ใส่ๆ เป็นสไตล์**หน้าสด(แต่งหน้าแบบไม่แต่ง)**แบบใหม่หรือ พวกผู้ชายไม่ได้ต้องการหน้าที่ปกปิดไปกว่านี้หรอกนะ

คำว่า 썩얼(แซง-ออล) เดิมมาจาก “생의 얼굴” เป็นคำประสมของ 생 หมายถึง สด หรือของดิบและ 얼 มาจาก 얼굴 (ใบหน้า) ในที่นี้คำว่า 썩얼 จัดเป็นคำสแลงหมายถึง หน้าสด คนเกาหลีถือว่าการแต่งหน้าก่อนออกจากบ้านเป็นมารยาท แต่ปัจจุบันวิธีการแต่งหน้าให้ดูเหมือนไม่ได้แต่งหน้า หรือให้ดูเป็นธรรมชาตินั้นได้รับความนิยม

1.4 การเปลี่ยนเสียงหรืออักขรวิธี โดยส่วนใหญ่แล้วผู้สนทนามักนิยมเปลี่ยนเสียงพยัญชนะหรือสระ เพราะการตัดแปลงเสียงพยัญชนะหรือสระสามารถเปลี่ยนได้โดยง่ายและเป็นการเน้นย้ำคำที่จะสื่อออกไป เป็นต้น และยังเป็นการสร้างความเป็นกันเองให้แก่คู่สนทนา คำสแลงภาษาเกาหลีที่เปลี่ยนเสียงหรืออักขรวิธี มีจำนวนทั้งสิ้น 15 คำ คิดเป็นร้อยละ 9.56 ได้แก่ 개기다, 고딩(초딩, 중딩, 대딩, 직딩), 깔(따구), 꼬라지, 꼬라지 나다, 꼬지다, 끌었다, 끌통, 뒤땅까다, 따가리, 만먹다, 임마, 째새, 썩다, 허점

ตัวอย่างที่ 21

제 케랄! 난 이 컴퓨터 진짜 싫어. 완전 **꼬지다**.

คำว่า 꼬지다(โก-จี-ตะ) เดิมมาจากคำว่า 거지같다! (เหมือนขอทาน) โดยทั่วไป거지 (ขอทาน, ยาจก) มีความหมายเป็นนัยด้านลบ ในที่นี้คำว่า 꼬지다 จัดเป็นคำสแลงหมายถึง คุณภาพหรือสมรรถนะที่เมื่อเปรียบเทียบกับสิ่งอื่นแล้วล้าสมัย

ตัวอย่างที่ 22

가 : 작년에 피터가 가르치지 않으셨어요?
 나 : 그 썩그만 **끌통!** 귀엽지만 정말 대책이 없는 아이죠.
 ก: เมื่อปีที่แล้วปีเตอร์ไม่ได้สอนแล้วไปหรือ?
 ข: นั่นละ**ตัวปัญหา!** ถึงจะน่ารักแต่เป็นคนที่ไม่มีควมรับผิดชอบเลย

คำสแลงคือ 끌통(กล-ทง) เดิมมาจากคำว่า 끌통 หมายถึง ศีรษะ โดยถูกเปลี่ยนเสียงเป็นเสียงหนัก ในที่นี้คำว่า 끌통จัดเป็นคำสแลงหมายถึง ตัวปัญหา, ตัวก่อเรื่อง ใช้กล่าวถึงคนที่มีพฤติกรรมน่าอับอายโดยไม่รู้อะไรและไม่เพียงตัวเองแต่ยังทำให้คนอื่นได้รับความเสียหายหรือความเดือดร้อน

1.5 คำสแลงที่มาจากภาษาต่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่าคำสแลงที่มาจากภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่นั้นเป็นภาษาญี่ปุ่น และเป็นคำทับศัพท์ที่มาจากภาษาญี่ปุ่น ความหมายที่ใช้นั้นเป็นความหมายเดิมและความหมายเปรียบเทียบกับนอกจากนี้ยังมีคำภาษาอังกฤษซึ่งโดยส่วนมากจะถูกนำมาประกอบกับคำภาษาเกาหลีทั้งคำนาม หรือคำกริยาเพื่อสื่อความหมายที่แปลกใหม่ พบจำนวน 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.1 ได้แก่ 꼬붕, 나와바리, 돛대, 배짜라, 뽕룩, 빼끼, 아다, 이 빼이

ตัวอย่างที่ 23

가 : 악당이 출현했어. **꼬붕!** 빨리 무찌르러 가자.
 나 : 뭐? **꼬붕?** 너 지금 무슨 소리 하는거야. 이 쇼의 주인공은 나야!
 ก: พวกนักเลงออกมาแล้ว **เจ้าเบ๊!** ไปจัดการพวกมันเร็ว
 ข: อะไรนะ? **เจ้าเบ๊** เหรอ? นี่นายพูดอะไร ตัวเอกของโชว์นี่คือฉันนะ

คำว่า 꼬붕(โก-บุง) เดิมมาจากภาษาญี่ปุ่น 二ぶん มีความหมายว่า ลูกน้อง, ผู้ได้บังคับบัญชา ในที่นี้คำว่า 꼬붕 จัดเป็นคำสแลงหมายถึง เบ๊, ลูกกระจอก หรือสถานะที่เป็นผู้ตาม ส่วนใหญ่จะใช้ในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนผู้ชายเพื่อบอกถึงตำแหน่งหรือสถานะของผู้ที่แข็งแกร่งกว่า

ตัวอย่างที่ 24

가 : 야 임마, 내 담배 어디 갔어? 그거 내 **똥대야!**
 나 : 글썄, 나한테 그걸 왜 물어? 난 담배 안 피잖아!
 ก: นี่ ไอ้หนู บุหรี่ของฉันไปไหนแล้ว? นั่นมันเป็น**บุหรี่มวนสุดท้าย**ของฉันนะ
 ข: ไม่รู้สิ ทำไมถึงมาถามฉันล่ะ? ฉันไม่สูบบุหรี่สักหน่อย

คำว่า 똥대(ทช-แด) เดิมมาจากภาษาญี่ปุ่นที่ว่า ひとつ(หนึ่ง) คำนี้ถูกเปลี่ยนเป็น 똥และรวมกับคำว่า 대 (ลักษณะนามของบุหรี่: มวน) ในที่นี้คำว่า 똥대 จัดเป็นคำสแลงหมายถึงบุหรี่ยุติมวนสุดท้าย (เป็นสิ่งที่ให้คนอื่นแย่งไปไม่ได้) หรือหมายถึงคะแนนสุดท้ายที่ลูกบอล 4 ลูกในการเล่นบิลเลียดของเกาหลี

1.6 คำสแลงที่มาจากการเล่นเสียงธรรมชาติ ผู้สนทนามักใช้การเล่นเสียงในการเปรียบเทียบลักษณะหรือสถานการณ์บางอย่าง โดยการนำคำเลียนเสียงมาใช้เป็นคำสแลงเพื่อให้เข้าใจต่อความเข้าใจในการสนทนา คำสแลงที่เป็นคำเลียนเสียง มีจำนวนทั้งสิ้น 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.18 ได้แก่ 짱이다, 땡땡이 치다, 쌍까다, 짹짹땡땡, 퍼떡

ตัวอย่างที่ 25

가 : 우와, 나 10권 당첨이야~ 너 것도 봐봐. 뚜껑에 뭐라도 나왔는지.
 나 : 에이. “다음 기회를 이용해 주세요.” **짱이다**... 내가 하는건 전부 **짱이야**.
 ก: โอ้โฮ ฉันได้รางวัล 10 กระป๋องล่ะ~ ลองดูของนายสิ ที่ฝามีอะไร
 ข: เฮ้อออ “กรุณาใช้โอกาสครั้งหน้า” **ศูนย์เปล่าจริง** ที่ฉันทำไปทั้งหมด**ศูนย์เปล่าจริง**

คำว่า 짱이다(กวง-จิง-ดะ) เดิมมาจาก 짱 짱 โครม ๆ(คำเลียนเสียง: เสียงที่ดังขึ้นเมื่อของแข็งที่มีน้ำหนักมากตกลงมายังพื้น กำแพงหรือกระทบกับวัตถุ) ในที่นี้คำว่า 짱이다 จัดเป็นคำสแลงหมายถึง ศูนย์เปล่า, ทำทั้งหมดเพื่ออะไร, ที่เคยหวังไม่มีอยู่จริง, ไม่ได้เรื่อง

ตัวอย่างที่ 26

가 : 오와, 개 몸 봤어? 휴, 나도 그런 몸매였으면 좋겠다.
 나 : 누구, 김혜수? 개 똥똥해!
 가 : 아니야, **짹짹땡땡**이지! 나는 왜 **짹짹땡땡** 될 수 없는거지?
 ก: ว้าว เห็นหุ่นยัยนั่นไหม? เฮ้อ, ถ้าฉันมีรูปร่างแบบนั้นบ้างก็คงจะดี
 ข: ใคร? คิมฮเยซูเหรอ? ยัยนั่นอ้วนนะ!
 ก: ไม่หรอก ออกจะ**ย้วยวน!** ทำไมฉันถึงไม่**สวยเซ็กซี่**แบบนั้นบ้างนะ?

คำสแลงคือ 짹 짹 땡 땡(จุก-จุก-ปัง-ปัง) เดิมมาจากคำเลียนแบบการเคลื่อนไหวและคำเลียนเสียงธรรมชาติ โดย 짹 짹 แควก ๆ (ลักษณะที่ฉีกกระดาษหรือฉีกผ้าออกไปต่อๆ กันเป็นหลายๆ เส้น) และ 땡 땡 ปัง ๆ, โป้งป้าง, ตามตาม (เสียงที่

แตกออกอย่างกะทันหันแล้วดังอย่างต่อเนื่อง) ในที่นี้คำว่า **쭈쭈뽕뽕** จัดเป็นคำสแลงหมายถึง (รูปร่างที่)เซ็กซี่, ยั่วยวน โดย **쭈** แสดงให้เห็นถึงลักษณะตัวสูงและขายาว และคำว่า **뽕** แสดงให้เห็นถึงหน้าอกและบั้นท้ายที่แน่นจนเหมือนจะแตก

1.7 การยืมคำในภาษาถิ่น ผู้วิจัยพบการใช้ภาษาถิ่นที่เป็นคำสแลงน้อยมาก โดยภาษาถิ่นที่พบเป็นภาษาถิ่นจังหวัดชุงชอง และภาษาถิ่นของเกาะเชจู เนื่องจากภาษาถิ่นของเกาหลีนั้นมีความแตกต่างจากภาษามาตรฐานที่ใช้ ทำให้ผู้ที่ไม่ทราบภาษาถิ่นอาจไม่เข้าใจคำที่ต้องการสื่อ โดยบางครั้งการใช้ภาษาถิ่นที่เป็นคำสแลงอาจทำให้ผู้ร่วมสนทนาเกิดความเข้าใจผิดในคำที่ต้องการสื่อออกไปได้ คำสแลงภาษาเกาหลีที่เป็นภาษาถิ่น มีจำนวนทั้งสิ้น 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.91 ได้แก่ **간지나다, 겁나게, 몽땅**

ตัวอย่างที่ 27

가 : 너 **간지나다!** 오늘 어디 가?
 나 : 하하 오늘 입사면접이 있어서 신경 좀 썼어.
 ก: เธอ**ดูดี**จังเลย วันนี้จะไปไหนหรือ?
 ข: ฮ่าๆ วันนี้มีสัมภาระเข้าทำงานเลยใส่ใจนิดหน่อย

คำว่า **간지나다** (คัน-จี-นัน-คะ) เดิมมาจากภาษาถิ่นของเกาะเชจู คำว่า **간지** ในภาษาถิ่นของเกาะเชจูหมายถึง รวดตากผ้า โดยรวดตากผ้านี้หมายถึงไม้แขวนเสื้อ ในที่นี้คำว่า **간지나다** จัดเป็นคำสแลงหมายถึง ผู้ที่แต่งตัวออกมาได้ดีหรือ มีชิ้นสัในการแต่งตัว

ตัวอย่างที่ 28

가 : 날씨가 왜 이래? 일주일 내내 영하 20도야!
 나 : 응, 밖에 **겁나게** 추워.
 ก: ทำไมอากาศเป็นแบบนี้ล่ะ? -20oc ทั้งสัปดาห์เลย
 ข: อ้อ ช้างนอกหนาว**มาก**เลยล่ะ

คำสแลงคือ **겁나게** (คือบ-นา-เก) เดิมหมายถึง อย่างกลัวหรือหวาดกลัว แต่ในภาษาถิ่นของจังหวัดชอลลาและชุงชองได้หมายถึง ปริมาณที่มีจำนวนมากเท่ากับความกลัว ในที่นี้คำว่า **겁나게** จัดเป็นคำสแลงหมายถึง มาก, เป็นอย่างมาก

2. กลุ่มความหมายของคำสแลง จำแนกได้ 7 กลุ่มความหมาย คือ

2.1 กลุ่มความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก หมายถึง คำสแลงที่ใช้สื่อถึงอารมณ์หรือสภาพความรู้สึกของบุคคลนั้นๆ พบจำนวน 39 คำ คิดเป็นร้อยละ 25.48 โดยจำแนกได้เป็นความรู้สึกด้านบวกคือ การแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ ชอบใจหรือแปลกใจ ได้แก่ **강추, 깡(다구), 대박, 땡잡다, 볼매, 시원하다, 짱이다, 썸다, 뽕, 환장하다** และความรู้สึกด้านลบคือ การแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจ ไม่ชอบหรือความเศร้าใจ ได้แก่ **개드립, 골때린다, 귀차니즘, 꺼져, 꼬라지 나다, 꼬지다, 꼴았다, (혹)깡다, 깡이다, 눈깔이 빼었다, 넌장맞을, 대략난감, 돌아가시겠다, 똥거든, 띠껍다, 말리다, 맛이 갔다, 뽕돌다, 싸가지없다, 썰렁하다, 안습, 왜 씹어? , 지못미, 쥐뿔, 쪽팔리다, 찬밥, 토나오다,, 피똥, 허접** จากคำทั้งหมดพบว่ามีคำสแลงที่กล่าวถึงอารมณ์ความรู้สึกในด้านลบมากกว่าด้านบวก และบางคำที่มีความหมายเหมือนกันแต่มีความแตกต่างในการใช้คำนั้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเลือกใช้คำที่มีความหมายตรงตามสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกนั้นๆ

2.2 กลุ่มความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรม หมายถึง คำสแลงที่แสดงถึงการเคลื่อนไหวหรือการกระทำสิ่งหนึ่ง พบจำนวน 37 คำ คิดเป็นร้อยละ 23.57 โดยสามารถจำแนกออกเป็นพฤติกรรมกรพุด ได้แก่ **갈구다, 구라까다, 고춧가루 뿌리다, 노가리 까다, 네똥 굶다, 돌직구, 뒤똥까다, 뒷북치다, 바가지 굶다, 반사, 불어, 안물, 엉창, 입이 싸다, 태클걸다** พฤติกรรมกรพุดและการข่มขู่ที่ร้าย ได้แก่ **개기다, 까다, 깡치다, 꺾살리다, 낚다, 맞장뜨다, 뽕뜯다** พฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง ได้แก่ **따먹다, 딱지 떼다, 씹(타다), 작업, 진도**

어디까지 나왔어?, 텅기다, 양다리 พฤติกรรมในโรงเรียน ได้แก่ 땡땡이 치다, 출퇴, 킹닝하다 พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติด ได้แก่ 나발불다, 밤새 달려, 식후땡 และพฤติกรรมการใช้จ่าย 빈대불다, 토끼다

2.3 กลุ่มหมายหมายถึงเกี่ยวกับคำเรียก หมายถึง คำสแลงที่ใช้เรียกบุคคลอื่นจากลักษณะภายนอกหรือจากพฤติกรรมที่แสดงออกมา จำนวน 31 คำ คิดเป็นร้อยละ 19.75 ได้แก่ 고딩(초딩, 중딩, 대딩, 직딩), 골초/꼴초, 공주병, 깔(따구), 꼬붕, 꼴통, 나비, 나이롱 환자, 낙하산, 날라리, 농땡이, 대가리, 된장녀, 따(왕따, 은따, 전따), 불금, 불알 친구, ~빠, 빠끼, 사오정, 새대가리, 아다, 양아치, 여병추, 영계, 잉여, 임마, 짬뽕, 짬새, 88만원 세대, 품절(남/녀), 흑역사 จากคำสแลงทั้งหมดพบว่ามีความเกี่ยวข้องกับเพศชายและหญิงมากที่สุดโดยคำเรียกมักเป็นคำที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะของคนๆนั้นไม่ว่าจะเป็นด้านอายุ รูปร่าง นิสัยหรือสถานภาพที่เป็นอยู่ และคำเรียกที่มีความเกี่ยวข้องกับการทำงานหรืออาชีพ รวมถึงคำที่ใช้เรียกในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน โดยคำส่วนใหญ่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบ

2.4 กลุ่มความหมายเกี่ยวกับสภาพ หมายถึง คำสแลงที่แสดงสภาพของปรากฏการณ์ที่ถูกแสดงออกมาในช่วงใดช่วงหนึ่ง พบจำนวน 27 คำ คิดเป็นร้อยละ 17.19 ได้แก่ 겁나게, 고고씽, 꿈사리 끼다, 나와바리, 낙동강 오리알, 노가다, 돌싱, 만먹다, 몰카, 몽땅, 물이 좋다, 바가지 쓰다, 방콕, 배째라, 버락치기, 뽕세다, 뽕빠다, 삼질하다, 새되다, 쌤까다, 이빠이, 일잠, 잘 나가, 쥐 꼬리만큼, 첩판 깔다, 퍼떡, 후까시 잡다

2.5 กลุ่มความหมายเกี่ยวกับภาพลักษณ์ หมายถึง คำสแลงที่บรรยายถึงลักษณะหรือรูปร่างภายนอก โดยมีคำสแลงที่เป็นคำชมและตำหนิ พบจำนวน 17 คำ คิดเป็นร้อยละ 10.19 โดยจำแนกได้เป็นคำสแลงที่กล่าวถึงลักษณะของใบหน้า รูปร่าง และการแต่งกาย ได้แก่ 강남스타일, 꼴벅지, 눈탱이가 밤탱이 되다, 불타는 고구마, 쌍수, 쌤얼, 섹끈하다, 꺽꺽뽕뽕, 하의실종 คำสแลงที่เป็นคำชมเชย ได้แก่ 간지나다, 까리하다, 뽕대난다, 착하다 และคำสแลงที่เป็นคำตำหนิ ได้แก่ 구리다, 꼬라지, 100m.미인, 폭탄이다 โดยความหมายของคำสแลงในกลุ่มนี้มีการแฝงความหมายและการใช้ความหมายในเชิงเปรียบเทียบ

2.6 กลุ่มความหมายเกี่ยวกับสิ่งของ หมายถึง คำสแลงที่ใช้เรียกวัตถุใด ๆ ที่มีรูปร่างลักษณะเฉพาะ พบจำนวน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.55 สามารถจำแนกออกเป็นคำสแลงที่เกี่ยวข้องกับบุหรื ได้แก่ 돛대, 따가리 คำสแลงที่เกี่ยวข้องกับเสื้อชั้นใน ได้แก่ 뽕브รา และคำสแลงที่เกี่ยวข้องกับของเลียนแบบ ได้แก่ 짝퉁

2.7 กลุ่มความหมายเกี่ยวกับลำดับ หมายถึง คำสแลงที่แสดงถึงลำดับขั้นหรือสถานภาพของบุคคลสังคม พบจำนวน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.27 ได้แก่ 갑이다, 말 까다 โดยคำสแลงทั้งสองเป็นคำที่แสดงถึงความเป็นรุ่นเดียวกัน ซึ่งโดยปกติแล้วคนเกาหลีจะแบ่งแยกคนตามตำแหน่งและอายุอย่างเคร่งครัด ในการพูดคุยจะมีการถามปีเกิดเพื่อการเลือกใช้ระดับภาษาให้ถูกต้องเพื่อใช้กับคู่สนทนา

3. คำนิยมที่สะท้อนจากคำสแลง

ผลจากการวิเคราะห์ค่านิยมที่ปรากฏในคำสแลงภาษาเกาหลี ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นค่านิยมศึกษาโดยเรียงลำดับจากค่านิยมที่พบมากไปน้อย สรุปได้ดังนี้

3.1 ค่านิยมด้านภาพลักษณ์ภายนอก เช่น 간지나다(ดูดี), 까리하다(ดูดี, หล่อ), 100m 미인 (สวย 100 เมตร) ฯลฯ คนเกาหลีส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ภายนอกไม่ว่าจะเป็นทรงผม เสื้อผ้า รูปร่างหน้าตา รวมทั้งการทำศัลยกรรมตกแต่งที่คนเกาหลีมองว่าเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งไปแล้วเพื่อสื่อถึงสิ่งที่เป็นให้แสดงออกผ่านทางภาพลักษณ์ภายนอก และในปัจจุบันการแข่งขันในหน้าที่การงานในสังคมเกาหลีจึงมีอัตราสูง เมื่อความรู้ความสามารถที่มีพอๆ กัน จึงทำให้มีการคัดเลือกที่บุคลิกและหน้าตามากขึ้น โดยเฉพาะผู้หญิงที่หากใครสวยเป็นทุนเดิม ทั้งโดยธรรมชาติหรือการปรับแต่ง ก็ล้วนทำให้มีชัยไปกว่าครึ่ง (มินตรา ชวัลย์กมล, 2552) ทำให้มีคำสแลงที่ใช้ชื่นชมและตำหนิบุคคลอื่นจากภาพลักษณ์ที่แสดงออกมา

3.2 ค่านิยมด้านพฤติกรรมความรุนแรง เช่น 갈구다(หยอกล้อ, แชว), 대가리(หัวหน้า, ผู้นำกลุ่ม), 왕따(คนที่เพื่อนไม่คบ) ฯลฯ การศึกษาของเกาหลีได้มีการแข่งขันกันสูงมาก ชีวิตวัยเรียนของนักเรียนเกาหลีจึงมีแต่การแข่งขันและอัด

แน่นด้วยตำราเรียน ความสัมพันธ์ในโรงเรียนหลายแห่งแทนที่จะเป็นเพื่อนกับเพื่อนกลับกลายเป็นศัตรูท่ามกลางสังคมที่ต้องแข่งขันกันจนทำให้ในบางโรงเรียนเกิดวัฒนธรรมนักเลงซึ่งเป็นหนึ่งในผลของระบบการศึกษาและจากสภาพแวดล้อมที่นักเรียนถูกคาดหวังโดยพ่อแม่ทำให้มีนักเรียนบางกลุ่มที่แสดงออกอย่างก้าวร้าวและการสถาปนาตนเป็นผู้แข็งแกร่งหรือเหนือกว่านักเรียนคนอื่นที่อ่อนแอกว่า นอกจากนี้ยังมีการหยอกล้อกันอย่างรุนแรงหรือการนินทา เพื่อมู่งร้าย โดยจากการศึกษาคำสแลงพบว่าคำสแลงที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรุนแรงและคำสแลงที่ใช้เรียกหรือคำที่ใช้ดูแคลนผู้ที่อ่อนแอกว่า

3.3 คำนิยมที่มีความเกี่ยวข้องกับเพศและความสัมพันธ์ เช่น 따막다(คุ่นอนคืนเดียว), 돌싱 (กลับมาโสด), 양다리(การคบซ้อน) ฯลฯ จากการศึกษาคำสแลงภาษาเกาหลีพบว่าคำสแลงที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ โดยคำสแลงเหล่านี้มีความหมายเกี่ยวข้องกับการแบ่งแยกทางเพศ ทางด้านอายุ ลักษณะภายนอก อารมณ์ความรู้สึกและพฤติกรรมทางเพศผ่านคำสแลง

3.4 คำนิยมด้านการดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ เช่น 나발불다(ดื่มเหล้าแบบกระดกขวด), 밤새 달려(เที่ยวดื่มตลอดทั้งคืน), 골초/꿀초(คนสูบบุหรี่จัด), 뚫다(บุหรี่มวนสุดท้าย) ฯลฯ ประเทศเกาหลีใต้ถือเป็นประเทศที่มีดื่มแอลกอฮอล์มากเป็นอันดับต้นๆของโลก การดื่มเครื่องดื่มประเภทแอลกอฮอล์ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ผู้ชายส่วนใหญ่จะดื่มสุราหรือโซจู ภายหลังจากการทำงานในแต่ละวันและในยามสังสรรค์ เช่นเดียวกับผู้หญิงทำงานทั้งในเมืองและชนบท ส่วนนักศึกษาจะดื่มกันมากทั้งชายและหญิง อีกทั้งมีการแข่งขันกันดื่มจนหมดถ้วยในการยกดื่มแต่ละครั้ง นอกจากนี้มีการผสมระหว่างเหล้า เบียร์ ไวน์และเหล้าตะวันตกหลายชนิดเพื่อแข่งกันดื่มดูว่าใครจะคอแข็งกว่ากัน (ดำรง ฐานดี, 2555) และยังถือว่าการพบปะสังสรรค์เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันทำให้เกิดความสนิทสนมกันมากขึ้นจากการดื่ม จากคำสแลงจะพบว่าคำที่เกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ไม่ว่าจะเป็นลักษณะการดื่ม หรือคำเชื้อเชิญในหมู่เพื่อน และมองว่าการดื่มช่วยให้ความสัมพันธ์แนบแน่นกันมากขึ้น ยังถือเป็นการลดช่องว่างระหว่างกันระหว่างผู้อาวุโสและผู้น้อยเพราะจากการที่สังคมเกาหลียึดถือระบบอาวุโสทำให้เกิดช่องว่างระหว่างบุคคลได้ ไม่ว่าจะจากอายุ หรือระดับชั้นทางสังคม ส่วนการสูบบุหรี่ถือเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่เป็นที่นิยมมาก ชายวัยทำงานส่วนใหญ่จะสูบบุหรี่จัดโดยให้เหตุผลว่าเพราะความเครียดจากการทำงาน ในขณะที่วัยรุ่นต่างเลียนแบบและสูบบุหรี่มาจนเป็นผู้ใหญ่ ทำให้อัตราการสูบบุหรี่ของคนเกาหลีมีอยู่สูงมาก

3.5 คำนิยมด้านสิ่งของเครื่องใช้และการใช้จ่าย เช่น 나이푼 환자(ผู้ป่วยinolอน), 돈장녀(ผู้หญิงวัตถุนิยม), 짚(따꾸)(ริน) ฯลฯ จากคำสแลงที่พบทำให้พบว่าเงินมีความสำคัญต่อความสัมพันธ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนหรือการออกเดทของชายหญิง ในการนัดพบกันระหว่างชายและหญิง โดยส่วนใหญ่เพศชายมักชำระเงินต่างๆ เพราะจากธรรมเนียมหรือคตินี้ที่ผู้ชายถูกปลูกฝังว่าในการนัดพบกันฝ่ายชายจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดและคอยดูแล อีกทั้งการที่มีผู้มาเยี่ยมเยียน ผู้ที่เป็นเจ้าบ้านจะต้องเป็นผู้ดูแลและรับผิดชอบให้ความสะดวกสบายทางด้านต่างๆ และการบริโภคนิยมของบางกลุ่มคนในสังคมที่นิยมบริโภคสินค้าที่เกินความจำเป็นและฟุ่มเฟือย

3.6 คำนิยมด้านการทำงาน เช่น 농땡이(คนไม่เอาการเอางาน, คนขี้เกียจสันหลังยาว), 삐세다(ทำงานหนัก), 양아(คนว่างงาน) ฯลฯ คำนิยมนี้เป็นค่านิยมที่เห็นได้ทั่วไปในสังคมเกาหลีที่คนเกาหลีส่วนใหญ่นิยมทำงานหนัก ไม่ว่าจะงานที่ยากเย็นแสนเข็ญ หากคนเกาหลีได้ลงมือทำแล้ว จะได้รับความสำเร็จเสมอ และบ่อยครั้งเป็นความสำเร็จที่ทำได้เกินเป้าหมายที่ตั้งไว้แต่แรกเสียอีก จึงมีการเรียกรหัสกรรมในการทำงานแบบนี้ว่า “จิตวิญญาณเราทำได้ (Can-do spirit)” ซึ่งนักวิชาการเกาหลีตั้งอ้างว่า ปัจจัยด้านจริยธรรมในการทำงานหนักนี้เองที่เป็นผลให้ประเทศเกาหลีประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจภายในระยะเวลาอันสั้น (ดำรง ฐานดี 2555) แต่จากการศึกษาคำนิยมทางการทำงานพบว่าเป็นคำสแลงที่แสดงความยากลำบากในการทำงานหรือการหางาน และคำสแลงในด้านตรงกันข้ามคือความเกียจคร้าน

3.7 คำนิยมด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น 갑이다(รุ่นเดียวกัน), 말까다(พูดแบบกันเอง), 불안친구 (เพื่อนวัยเด็ก) ฯลฯ โดยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของคนเกาหลีมองว่าจะส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมจากแนวคิดของลัทธิขงจื้อที่ปรากฏอยู่ในสังคมเกาหลีมาช้านานและยังคงอยู่ในปัจจุบัน ทำให้คนเกาหลีมีการแบ่งแยกบุคคลจากตำแหน่งและอายุอย่างเคร่งครัด ผู้ใช้คำสแลงส่วนใหญ่จะใช้กับผู้ที่มีอายุเท่ากันหรือน้อยกว่า โดยถือเรื่องความสนิทสนมของทั้งสองฝ่าย จากคำสแลง

จะพบว่าคำสแลงที่ใช้แสดงความเป็นรุ่นเดียวกันและคำที่ใช้ในการลดระดับทางภาษา และหากอยู่ในวัยเดียวกันแต่อีกฝ่ายมีคุณวุฒิมากกว่าก็ไม่สามารถใช้คำที่เป็นกันเองได้เพราะถือเรื่องความอาวุโส และผู้ที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน ยิ่งเป็นเพื่อนนักเรียนกันแล้วความสัมพันธ์สนมย่อมมีมากขึ้น

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ค่านิยมจากการใช้คำสแลงพบว่า ค่านิยมทางสังคมมาจากพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศเกาหลีอย่างการยึดแนวทางการดำเนินชีวิตตามลัทธิขงจื้อที่ โดยเน้นเรื่องความสุภาพ ยึดรูปลักษณ์ที่เป็นทางการ และชอบรักษาภาพลักษณ์ให้ดูดีเสมอ อีกทั้งจากการปฏิรูปสังคมที่มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจและมีการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจส่งผลให้สังคมเกาหลีปรับเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมไปเป็นมุ่งสร้างความสำเร็จทางอุตสาหกรรมและความมั่นคงให้แก่ประเทศ ประกอบกับการกลายเป็นสังคมที่เปิดกว้างและรับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาในประเทศมากขึ้นทำให้สังคมมีความเปลี่ยนแปลงให้ความสำคัญกับค่านิยมดั้งเดิมลดลงแต่ก็ยังคงอยู่ ซึ่งส่งผลทำให้สภาพสังคมและค่านิยมต่างๆ รวมทั้งค่านิยมในการทำงานของคนเกาหลีเปลี่ยนแปลงไป คนเกาหลีเปลี่ยนมายอมรับความเป็นตัวของตัวเอง ชอบความเป็นอิสระ มีเชื่อมั่นในตนเองและชอบเอาชนะ ในการทำงานหรือการเรียนมีความมุ่งมั่น ทำงานหนักและอดทนเพื่อให้ได้รับผลสัมฤทธิ์ในระดับสูง แต่ในทางกลับกันก็ก่อให้เกิดการแสดงออกในรูปของความดื้อรั้นและเอาแต่ใจตนเอง ส่วนค่านิยมในด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่าวัฒนธรรมในการดื่มของคนเกาหลีมีลักษณะเฉพาะจากวัฒนธรรมอื่นโดยมองว่าเป็นการดื่มเพื่อเข้าสังคม การดื่มของคนเกาหลีมีการแบ่งการดื่มออกเป็นรอบ หากดื่มรอบที่หนึ่งสิ้นสุดลงก็จะมีการดื่มในรอบที่สองและสาม ผู้ดื่มส่วนใหญ่หากเรียงจากมากไปน้อยจะแบ่งออกเป็นกลุ่มเพื่อน เพื่อนร่วมงาน คนในครอบครัว และลูกค้าของบริษัท แม้จะมีคนที่ไปดื่มเพียงคนเดียวแต่ก็มีอัตราส่วนที่น้อยมากเพราะถูกมองว่าการดื่มคนเดียวและการดื่มเหล้าให้ตัวเองนั้นเป็นคนที่มีความทุกข์หรือมีปัญหา เวลาดื่มจะดื่มร่วมกับผู้อื่นและไม่รินสุราให้ตัวเอง เหตุผลหลักในการดื่มคือเพื่อความปรองดองและความสนิทสนมของหมู่คณะ และมีการแบ่งวัฒนธรรมในการดื่มออกเป็น 1) 폭음 문화 คือวัฒนธรรมในการดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนัก หากดื่มแอลกอฮอล์ก็จะต้องดื่มให้ถึงที่สุดจนกว่าจะเมาไปด้วยกันกับผู้ร่วมดื่ม 2) 대작 문화 คือวัฒนธรรมในการดื่มร่วมกัน อย่างเช่นการรินสุราให้ผู้อื่น คอยสังเกตสุราในแก้วของผู้อื่นว่าหมดแล้วหรือยังและจะไม่รอให้เจ้าของแก้วถามว่าใครจะรินให้ซึ่งถือเป็นการใส่ใจผู้ร่วมดื่ม และ 3) 집단 문화 คือวัฒนธรรมในการดื่มร่วมกันเป็นหมู่คณะ วัฒนธรรมในการดื่มแอลกอฮอล์ของเกาหลีถือเป็นส่วนสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเช่นกัน เพราะจากการร่วมดื่มกันเป็นหมู่คณะทำให้เกิดความสัมพันธ์เพิ่มขึ้นและหากมีผู้ไม่ไปดื่มร่วมกันอาจทำให้ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ลดลงจนอาจทำให้ความสัมพันธ์มอดลงจนกลายเป็นบุคคลอื่นได้

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์คำสแลงในภาษาเกาหลีที่ในด้านรูปแบบการสร้างคำสแลงและการจัดกลุ่มทางความหมายของคำสแลง และ 2) เพื่อวิเคราะห์ค่านิยมที่สะท้อนจากคำสแลงในภาษาเกาหลี โดยศึกษาหนังสือ Korean Slang (As Much As a Rat's Tail) จำนวน 157 คำ ผลการศึกษารูปแบบการสร้างคำสแลงเกาหลีพบว่า คำสแลงในภาษาเกาหลีมีการสร้างคำโดยการนำคำที่มีอยู่แล้วมาสื่อความหมายใหม่มากที่สุด โดยนำคำที่มีอยู่แล้วมาสื่อความหมายในเชิงเปรียบเทียบหรือแฝงความหมาย หรืออาจมีเติมคำขยาย ‘~(으)ㄴ/는’, ‘-(으)ㄹ’ รองลงมาคือการสร้างคำใหม่โดยการประสมคำซึ่งอาจเป็นการประสมคำระหว่างคำภาษาเกาหลีกับคำภาษาเกาหลี หรือคำภาษาเกาหลีกับคำภาษาต่างประเทศทั้งภาษาอังกฤษและภาษาญี่ปุ่น และคำภาษาเกาหลีประกอบด้วย -ㅅ/ㅆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ใช้เพิ่มความหมายลักษณะหรือสภาพของคำว่าผู้ชายหรือผู้หญิง วิธีสร้างคำลำดับถัดมาคือการตัดคำ การเปลี่ยนเสียงหรืออักขรวิธี การนำคำจากภาษาต่างประเทศมาสื่อความหมายใหม่ การเลียนเสียงธรรมชาติ และวิธีที่พบน้อยที่สุดคือการนำคำจากภาษาถิ่นมาสื่อความหมาย

ผลจากการศึกษารูปแบบการสร้างคำสแลงพบว่าสอดคล้องกับการศึกษาของ สุชาดา เทวะผลิน (2531) นवलพรรณ พลังคะพันธ์พงศ์(2541) และอรอุษา ถิวันดี (2551) ที่พบว่าทางการสร้างคำสแลงว่าแบ่งออกเป็น การสร้างคำสแลงแท้ เช่น การเปลี่ยนเสียง การตัดพยางค์แล้วเปลี่ยนเสียง การย่อคำ การทับศัพท์คำต่างประเทศ การเปลี่ยนความหมายจากเดิม การ

กำหนดคำให้มีเสียงเลียนเสียงธรรมชาติ การสร้างคำจากอิทธิพลของสื่อหรือปรากฏการณ์ทางสังคม ส่วนคำสแลงไม่แท้มีลักษณะการสร้างคำคือ การนำคำที่ไม่ทราบที่มามาใช้ให้มีความหมายเชิงสแลง การนำคำที่ทราบความหมายมาประกอบเป็นคำ และสอดคล้องกับโกอินยอง (고은영, 2013) ที่ตั้งข้อสังเกตไว้คือ มีการใช้ ‘ㄱH-, -ㅎ(คำที่ใช้เรียกผู้ชายอย่างดูหมิ่นดูแคลน), -ㄷ(คำที่ใช้เรียกผู้หญิงอย่างดูหมิ่นดูแคลน)’ ในการศึกษาพบว่ามีการใช้ ‘ㄱH-’ และการใช้ ‘-ㅎ(ปัจจัยที่ใช้เพิ่มความหมายของคำว่า ‘ผู้ชาย’), -ㄷ(ปัจจัยที่ใช้เพิ่มความหมายของคำว่า ‘ผู้หญิง)’ ซึ่งเป็นคำที่ใช้กล่าวถึงผู้ชายและผู้หญิงเช่นเดียวกันแต่มีความแตกต่างในระดับความรุนแรงของคำ การใช้คำขยาย ‘-ㄴ’, ‘-은’ ในคำสแลง ด้วยเหตุที่คำสแลงในภาษาเกาหลีมีการนำคำที่มีอยู่แล้วมาสื่อความหมายใหม่ในรูปแบบของการแฝงความหมายหรือการเปรียบเทียบมากที่สุด ทำให้สามารถเห็นถึงความคิดและค่านิยมของคนเกาหลีต่อสิ่งต่างๆ ในสังคม คำสแลงจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนสังคม ค่านิยมและความคิดของคนเกาหลีได้เป็นอย่างดี และการจัดกลุ่มทางความหมายของคำสแลงพบว่า คำสแลงในภาษาเกาหลีสามารถแบ่งคำออกเป็น 7 กลุ่มความหมาย โดยเรียงจากกลุ่มคำที่พบมากที่สุดไปน้อยคือ กลุ่มอารมณ์ความรู้สึก กลุ่มพฤติกรรม กลุ่มคำเรียก กลุ่มสภาพ กลุ่มภาพลักษณ์ กลุ่มสิ่งของและกลุ่มลำดับ

ในการศึกษาค่านิยมที่สะท้อนจากคำสแลงในภาษาเกาหลีพบค่านิยม 7 ประการคือ ค่านิยมด้านภาพลักษณ์ภายนอก ค่านิยมด้านพฤติกรรมความรุนแรง ค่านิยมที่มีความเกี่ยวข้องกับเพศและความสัมพันธ์ ค่านิยมด้านการดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ ค่านิยมด้านสิ่งของเครื่องใช้และการใช้จ่าย ค่านิยมด้านการทำงาน และค่านิยมด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยค่านิยมเหล่านี้มาจากพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศเกาหลีที่ในปัจจุบันมีการรับวัฒนธรรมจากต่างชาติมากขึ้นส่งผลต่อค่านิยมดั้งเดิมที่มีอยู่เกิดการเปลี่ยนแปลงและการใช้คำสแลงถือเป็นการใช้ภาษารูปแบบหนึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความคิด ความรู้สึกของผู้ใช้ภาษาได้

จากการวิจัยคำสแลงในภาษาเกาหลีเป็นการศึกษาในวงแคบเพียงในหนังสือเท่านั้น ควรมีการวิจัยและใช้ข้อมูลของคำสแลงที่มีแหล่งศึกษาที่หลากหลายขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาคำสแลงภาษาเกาหลีที่ปรากฏตามสังคมออนไลน์หรือสื่อต่างๆ
2. ควรมีการศึกษาคำที่เกิดขึ้นใหม่ (신조어) หรือคำที่นิยมใช้ (유행어) เพื่อศึกษาการสร้างคำหรือลักษณะสังคมที่สะท้อนผ่านคำเหล่านี้

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา พุทธิเมตตะ. (2546). **คำสแลง**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัชณีย์ วินิจชัยนันท์. (2549). **การวิเคราะห์คำศัพท์สแลงของชายที่มีจิตใจเป็นหญิง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดำรงค์ ฐานดี. (2555). **คนเกาหลี : มุมมองจากคนภายใน**. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการพัฒนาขีดความสามารถเชิงการแข่งขัน (competency) ของชุมชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยการถอดบทเรียนการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (best practice) ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนและชุมชนของประชากรชาวเกาหลีได้ในประเทศไทยและประเทศเกาหลีใต้ ศูนย์เกาหลีศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- แนนน้อย บุญเนตร. (2528). **คำคะนองในหนังสือพิมพ์รายวันระหว่างปีพุทธศักราช 2521-2525**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มินตรา ชัชวาลย์กาล. (2552). **กินให้สุขภาพดีสไตล์สาวเกาหลี**. กรุงเทพฯ: ฟิลกูด.
- ศุภชัย ดีะวิชัย. (2558). **ความหมายของรูปภาพในระดับต่างๆ**. เอกสารคำสอนวิชาการวรรณคดีภาษาไทย 411 413, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุชาติ เทวะผลิน. (2531). **คำสแลงในภาษาไทยจากหนังสือพิมพ์รายวัน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารอ้างอิง

- อรทัย ชินอัครพงศ์. (2557). การศึกษาคำคำในภาษาไทยตามแนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์และวัฒนธรรมปฏิบัติศาสตร์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Peter Liptak, and Siwoo Lee. (2015). Korea Slang (As Much As a Rat's Tail, 쥐꼬리만). U.S.A: EXILE PRESS.
- 강동철. (2005). 청소년의속어사용과자아개념과의관계. 석사학위논문. 목포대학교.
- 고은영. (2013). 청소년비속어특징과순화방안. 석사학위논문. 한국교원대학교.
- 김정선, 이필영, 김태경, 이삼형, 장경희, 전은진. (2013). “청소년의입말에나타난비속어와공격적언어표현사용실태조사” [한국어교육학회국어교육], 2013-140. 153-181.
- 김흥규, 이상란. (2014). 한국인의가치관과라이프스타일에관한연구. 인하대학교교육연구소.
- 박예진. (2015). 청소년의비속어사용실태와의식연구. 석사학위논문. 연세대학교.
- นวลวรรณ พลังคะพันธ์พงศ์. (2541). การวิเคราะห์ภาษาในนิตยสารบันเทิง. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. เข้าถึงเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2558. เข้าถึงได้จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=341020&query=%B9%C7%C5%C7%C3%C3%B3%20%BE%C5%D1%A7%A4%D0%BE%D1%B9%B8%EC%BE%A7%C8%EC&s_mode=any&d_field=&d_start=0000-00-00&d_end=2558-11-04&limit_lang=&limited_lang_code=&order=&order_by=&order_type=&result_id=1&maxid=1
- สมใจ เสรีวงศ์. (2526). ภาษาสแลงในภาษาไทยกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์และภาษาเอเชียอาคเนย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรอุษา ถิวันดี. (2551). การศึกษาลักษณะและการใช้คำสแลงในนิตยสารบันเทิงภาษาไทย พุทธศักราช 2549. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การศึกษาการขยายตัวของเทศบาลตำบลบางแพกับความเหมาะสมของโครงสร้างพื้นฐาน

A Study of Urban Expansion of Bang Phae Municipality and the Suitability of Infrastructure

ศุภิสราพร น่วมคุณทรัพย์¹

นำพัลลภ กิจรักษ์กุล²

กัลยา เทียนวงศ์³

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการขยายตัวของเมืองในเขตเทศบาลตำบลบางแพ และ 2) วิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงสร้างพื้นฐานในเขตเทศบาลตำบลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี โดยวิธีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ศึกษารูปแบบการขยายตัวของเทศบาลตำบลบางแพโดยการแปลภาพถ่ายจากดาวเทียม Landsat-5 TM Path 129 Row 51 วันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2540 และ ดาวเทียม Landsat-8 OLI Path 129 Row 51 วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2558 ร่วมกับการสำรวจภาคสนาม และ 2) วิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงสร้างพื้นฐานโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์และมาตรฐานผังเมืองรวม พ.ศ. 2549 ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่เมืองและสิ่งปลูกสร้างขยายตัวเพิ่มขึ้น 5,373.12 ไร่ โดยขยายตัวไปตามเส้นทางคมนาคมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ซึ่งเป็นไปตามรูปแบบการขยายตัวของเมืองในแนวยาว (Linear Pattern) แต่เนื่องจากข้อจำกัดทางพื้นที่ของถนน ทำให้พื้นที่เมืองต้องกระจายตัวออกจากศูนย์กลางชุมชน คือ ชุมชนตลาดบางแพ ไปทางฝั่งซ้ายและฝั่งขวาโดยมีลักษณะเป็นรูปปลีมนั้นได้มาตรฐานตามเกณฑ์และมาตรฐานผังเมือง ส่วน ประปา ถนน โรงเรียน สถานีตำรวจ ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์และมาตรฐานผังเมือง

คำสำคัญ: การขยายตัวของเมือง โครงสร้างพื้นฐาน เทศบาลตำบลบางแพ

Abstract

This research were 2 main objectives 1) study the expansion of Bang Phae Municipality and 2) study the suitability of infrastructure. The analysis was divided in to 2 parts. 1) analyzing the urban expansion in 1997 and 2015 by satellite images interpretations together with field survey. and 2) analyzing the suitability of infrastructure by comparing with the 2016 comprehensive plan. The results revealed the Urban and Built-up areas have increased around 5,373.12 Rai. The settlements along Sector Theory. The urban expanded along main road to connect the urban center and other residences. According to the comparison with the 2006 comprehensive plan. It was found that the electricity, Hospital and fire station services suitable in criterion and standards. Then road, school, and police station could not meet its criterion and standards.

Keywords: Urban Expansion, Infrastructure, Bang Phae Municipality

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² รองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร; อาจารย์ที่ปรึกษาทความวิจัย

³ อาจารย์ ดร. ประจำภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร; อาจารย์ที่ปรึกษาทความวิจัย

ที่มาและความสำคัญ

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการการปกครองในท้องถิ่นของตนเอง เพื่อเป็นการกระจายอำนาจทางประชาธิปไตย คือการกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเอง มีอำนาจในการบริหาร และจัดสรรงบประมาณท้องถิ่น โดยที่รัฐบาลกลางทำหน้าที่เพียงกำกับดูแล ซึ่งในปัจจุบันการปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยแบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ ประกอบด้วย 1) กรุงเทพมหานคร 2) เมืองพัทยา 3) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) 4) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และ 5) เทศบาล

การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ 1) เทศบาลนคร 2) เทศบาลเมือง และ 3) เทศบาลตำบล ซึ่งเขตเทศบาลส่วนใหญ่จึงเป็นเขตศูนย์กลางของการให้บริการขั้นพื้นฐานที่มักจะมีมาตรฐานมากกว่าเขตท้องถิ่นอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของประชากรจากท้องถิ่นอื่นเข้ามาในเขตเมือง (เทศบาล) มากขึ้น ส่งผลให้เมืองขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่าที่ดินในเมืองจึงควรที่จะมีการเข้าถึงที่ดีของโครงข่ายบริการสาธารณะ เพื่อรองรับความสุข ความสะดวกสบาย ความปลอดภัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดี นักวางแผนส่วนใหญ่จึงต้องให้ความสำคัญกับความถูกต้องของข้อมูลในการวางแผนเพื่อให้โครงสร้างสาธารณะเหล่านี้เข้ากันได้ดีกับการใช้ที่ดินและพัฒนาเพื่อให้บริการแก่เมือง (ชมชิต อิมวิทยา, 2546)

โครงสร้างพื้นฐานเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศ โดยเป็นโครงสร้างซึ่งรองรับชุมชน หรือความเจริญของชุมชน เช่น ที่อยู่อาศัย ระบบคมนาคม การสื่อสารหรือโทรคมนาคม ระบบไฟฟ้าและประปา ปัจจุบันมีการขยายตัวของโครงสร้างพื้นฐานอันเนื่องมาจากการใช้งานและความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการด้านสังคม และดำเนินงานอย่างถูกต้อง คำนึงตามหลักเศรษฐศาสตร์ (หน่วยปฏิบัติการวิจัยการจัดการโครงสร้างพื้นฐาน, 2556) โครงสร้างพื้นฐานนอกจากจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชนแล้ว ยังเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถชี้วัดความเจริญเติบโตขึ้นของเมืองได้อีกด้วย

ดังนั้นเทศบาลตำบลบางแพหลังจากได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาล เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 (ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 9ก. ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2542) เทศบาลบางแพจึงครอบคลุมพื้นที่เพิ่มขึ้นถึง 53.05 ตารางกิโลเมตร ซึ่งประกอบไปด้วยพื้นที่ของตำบลบางแพและตำบลวังเย็นรวมเข้าด้วยกัน จึงมีชุมชนรวมถึง 21 ชุมชน จากความเจริญเติบโตของพื้นที่ดังกล่าว จึงส่งผลให้ปัจจุบันเขตเทศบาลตำบลบางแพมีการขยายตัวของเมืองเพิ่มมากขึ้น ทั้งทางด้าน การเข้ามาตั้งถิ่นฐานของประชากรในเขตเทศบาลตำบลบางแพที่เพิ่มมากขึ้นถึง 16,127 คน (กรมการปกครอง, 2558) รวมทั้งด้านเศรษฐกิจ อีกทั้งจังหวัดราชบุรีที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเขตอุตสาหกรรมพิเศษ จึงส่งผลให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนและจัดตั้งอุตสาหกรรมในเขตเทศบาลตำบลบางแพมากขึ้น จนปัจจุบันมีการตั้งอุตสาหกรรมในเขตเทศบาลตำบลบางแพจำนวน 43 โรง (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2559) จากการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของเมืองและจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นนั้นส่งผลให้เกิดความต้องการของการบริการด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เพิ่มขึ้น การให้บริการโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอและเหมาะสมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อเมือง (เทศบาล) ที่เติบโตขึ้น

ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นในการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการขยายตัวของเมืองในเขตเทศบาลตำบลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี หลังจากได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลและความเหมาะสมของโครงสร้างพื้นฐานในเขตเทศบาลตำบลบางแพ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาความสมดุลของการขยายตัวของพื้นที่ และการศึกษาความเหมาะสมของโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารูปแบบการขยายตัวของเมืองในเขตเทศบาลตำบลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2558
2. เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงสร้างพื้นฐานในเขตเทศบาลตำบลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

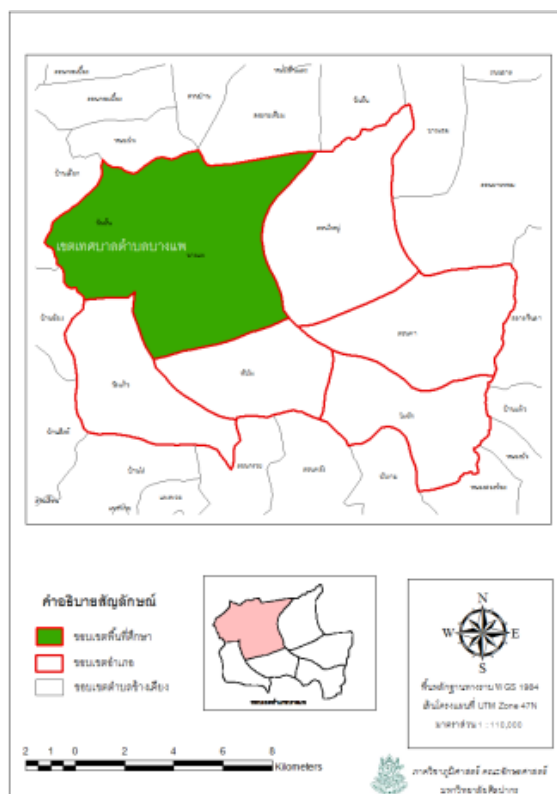
1. ทำให้ทราบรูปแบบการขยายตัวของเมืองในเขตเทศบาลตำบลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
2. ทำให้ทราบความเหมาะสมของโครงสร้างพื้นฐานในเขตเทศบาลตำบลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
3. ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการใช้ที่ดินและโครงสร้างพื้นฐาน อันเนื่องมาจากการขยายตัวของเมืองในเขตเทศบาล
4. ผลงานวิจัยนี้สามารถเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการพัฒนาท้องถิ่นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - 1.1 การศึกษารูปแบบการขยายตัวของเมืองในเขตเทศบาลตำบลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี จะทำการศึกษาโดยการแปลภาพถ่ายดาวเทียม Landsat-5 TM Path 129 Row 51 วันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2540 และดาวเทียม Landsat-8 OLI Path 129 Row 51 วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2558
 - 1.2 การศึกษาการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน จะจำแนกตามเกณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดิน โดยแบ่งการใช้ที่ดินออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) พื้นที่เมืองและสิ่งปลูกสร้าง (Urban and Built-up area) 2) พื้นที่เกษตรกรรม (Agricultural area) 3) พื้นที่เขตเตล็ด (Miscellaneous area) 4) พื้นที่แหล่งน้ำ (Water body area)
 - 1.3 การศึกษาความเหมาะสมของโครงสร้างพื้นฐาน จะใช้เกณฑ์และมาตรฐานผังเมืองรวม พ.ศ. 2549 ของกรมโยธาธิการและผังเมือง โดยปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานที่นำมาวิเคราะห์ ได้แก่ ด้านสาธารณูปโภค ประกอบด้วย ถนน การไฟฟ้า การประปา ด้านสาธารณูปการ ประกอบด้วย โรงเรียน โรงพยาบาล สถานีตำรวจ สถานีดับเพลิง
2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี รวมพื้นที่ 53.05 ตารางกิโลเมตร

ครอบคลุมพื้นที่ 2 ตำบล คือ ตำบลบางแพ และตำบลวังเย็น

ภาพที่ 1 ขอบเขตพื้นที่ศึกษาเขตเทศบาลตำบลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

วิธีการศึกษา

1. เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา

อุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

1.1 ฮาร์ดแวร์ (Hardware) ได้แก่

- 1) คอมพิวเตอร์พกพา
- 2) เครื่องพิมพ์เอกสาร
- 3) เครื่องคำนวณตำแหน่งพิกัดโลก (GPS)
- 4) กล้องถ่ายรูปดิจิทัล (Digital Camera)

1.2 ซอฟต์แวร์ (Software) ด้านภูมิสารสนเทศเป็น demo license ในห้องปฏิบัติการณภาคภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

1) ข้อมูลการใช้ที่ดิน จากการสำรวจข้อมูลภาคสนามของเขตเทศบาลตำบลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

2) ข้อมูลสาธารณูปโภค ที่นำมาใช้วัดความเหมาะสมของโครงสร้างพื้นฐาน คือ ถนน ไฟฟ้า และประปา

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

ข้อมูลทุติยภูมิได้จากการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการค้นคว้าข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ต ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทุติยภูมิ

ข้อมูล	แหล่งข้อมูล
1. เกณฑ์และมาตรฐานผังเมืองรวม พ.ศ. 2549 ในการประเมินด้านการคมนาคม การไฟฟ้า การศึกษา บริการ การแพทย์และสาธารณสุข สวนสาธารณะ และสถานีตำรวจ	1. กรมโยธาธิการและผังเมือง
2. เกณฑ์ในการประเมินด้านการประปาและสถานีดับเพลิง	2. สำนักงานวิศวกรรมผังเมือง กรมโยธาธิการและผังเมือง
3. ภาพถ่ายจากดาวเทียม Landsat-5 TM พ.ศ. 2540 Path 129 Row 51 และดาวเทียม Landsat-8 OLI พ.ศ. 2558 Path 129 Row 51	3. Earth Explorer.USGS
4. ฐานข้อมูลดิจิทัลทางภูมิศาสตร์	4. กระทรวงคมนาคม
5. ภาพถ่ายจากดาวเทียม Quickbird พ.ศ. 2558	5. Google Earth
6. ข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐานในเขตเทศบาลตำบลบางแพ	6. สำนักงานเทศบาลตำบลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย จะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ดังนี้

3.1 การศึกษาการขยายตัวของเมืองในเขตเทศบาลตำบลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด และทฤษฎี แล้วรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเมือง การขยายตัวของเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ศึกษาเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา

2) ทำการดาวน์โหลดภาพถ่ายจากดาวเทียม Landsat-5 TM Path 129 Row 51 วันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2540 และภาพถ่ายจากดาวเทียม Landsat-8 OLI Path 129 Row 51 วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2558 จาก Earth Explorer.USGS

3) ทำการแปลงภาพถ่ายจากดาวเทียม โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1) กระบวนการก่อนการแปลงภาพ (Pre-Classification)

3.1.1) นำเข้าภาพถ่ายจากดาวเทียมทั้ง 2 ช่วงปีที่ได้จากการดาวน์โหลด โดยนำภาพถ่ายจากดาวเทียม Landsat-5 TM พ.ศ. 2540 มาทำการใส่ค่าพิกัดภูมิศาสตร์ และนำภาพถ่ายจากดาวเทียม Landsat-8 OLI พ.ศ. 2558 มาทำการตรึงพิกัดให้ตรงกัน (Rectify)

3.1.2) ทำการปรับความคมชัดของภาพและตัดภาพตามขอบเขตการปกครองของเขตเทศบาล ตำบลบางแพ เพื่อให้สะดวกต่อการบันทึกข้อมูลภาพ

3.2) กระบวนการแปลงภาพ (Classification)

3.2.1) ทำการระบุประเภทการใช้ที่ดิน (Nomenclature) ออกเป็น 4 ประเภท คือ (1) พื้นที่เมืองและสิ่งปลูกสร้าง (Urban and Built-up area) (2) พื้นที่เกษตรกรรม (Agricultural area) (3) พื้นที่เบ็ดเตล็ด (Miscellaneous area) (4) พื้นที่แหล่งน้ำ (Water area) ตามกรมพัฒนาที่ดิน และแปลงการใช้ที่ดินในระดับที่ 1 (Level 1)

3.2.2) ทำการแปลงภาพถ่ายจากดาวเทียม Landsat-5 TM พ.ศ. 2540 และภาพถ่ายจากดาวเทียม Landsat-8 OLI พ.ศ. 2558 โดยใช้วิธีการจำแนกแบบกำกับดูแล (Supervised Classification) โดยใช้เทคนิคโครงข่ายประสาทเทียม (Neural Network)

3.2.3) ทำการสร้างแผนที่แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตเทศบาลตำบลบางแพ พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2558

3.3) กระบวนการหลังการแปลง (Post Classification)

3.3.1) ทำการสำรวจภาคสนามและเก็บตำแหน่งพิกัดภูมิศาสตร์ของการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตเทศบาลตำบลบางแพ จำแนกประเภทการใช้ที่ดินละ 40 จุด จำนวนทั้งสิ้น 160 จุด

3.3.2) นำข้อมูลภาพ พ.ศ. 2558 ที่ได้จากการแปลงมาตรวจสอบความถูกต้อง โดยนำตำแหน่งพิกัดภูมิศาสตร์ที่เก็บมาซ้อนทับกับภาพ และทำการตรวจสอบความถูกต้อง (Accuracy) โดยใช้โปรแกรม Envi ในคำสั่ง Confusion Matrix

4) กระบวนการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

ทำการซ้อนทับของข้อมูล 2 ช่วงเวลา ทั้งเชิงพื้นที่และเชิงตาราง เพื่อตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและการขยายตัวของเมือง พร้อมทั้งส่งออกข้อมูลการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในรูปของตาราง

5) เขียนอธิบายรูปแบบการขยายตัวของเมืองในเขตเทศบาลตำบลบางแพ เทียมตามแนวคิด ทฤษฎีการใช้ที่ดินและการขยายตัวของเมือง

3.2 การศึกษาความเหมาะสมของโครงสร้างพื้นฐานในการให้บริการประชาชน มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาตามเกณฑ์และมาตรฐานผังเมืองรวม พ.ศ. 2549 เพื่อวัดความเหมาะสมของโครงสร้างพื้นฐานประกอบด้วย ปริมาณโครงสร้างพื้นฐานต่อคน และรัศมีบริการ โดยเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับเทศบาลตำบลบางแพ โดยพิจารณาปัจจัย

2) นำข้อมูลที่ได้จากการแปลภาพถ่ายจากดาวเทียม Quickbird พ.ศ. 2558 เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบด้วย โรงเรียน โรงพยาบาล สถานีตำรวจ มาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวัดระยะห่าง (buffer) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ขั้นต่อไป

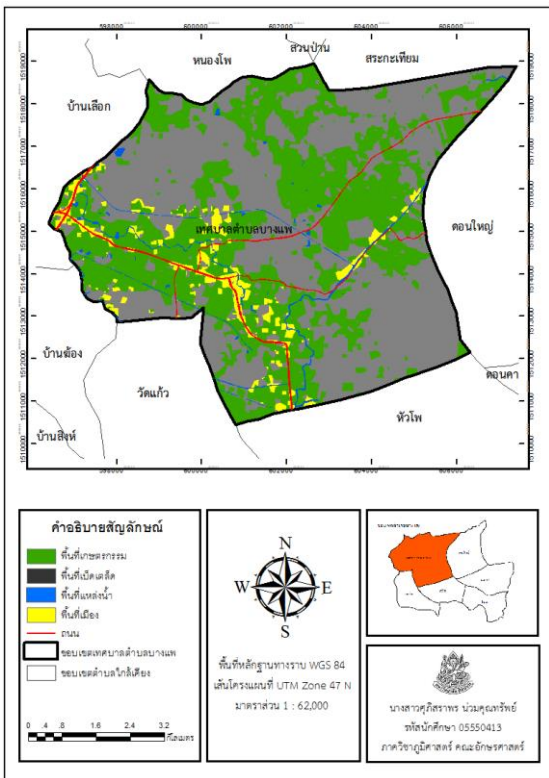
3) นำข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานเชิงปริมาณส่วนที่ไม่ได้ใช้วิธีการวัดระยะห่าง (buffer) ประกอบด้วย ถนน สถานีดับเพลิง การไฟฟ้า และการประปา มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์และมาตรฐานต่ำสุดของกรมโยธาธิการและผังเมือง แล้ววิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงสร้างพื้นฐาน

4) สรุปผลการศึกษา

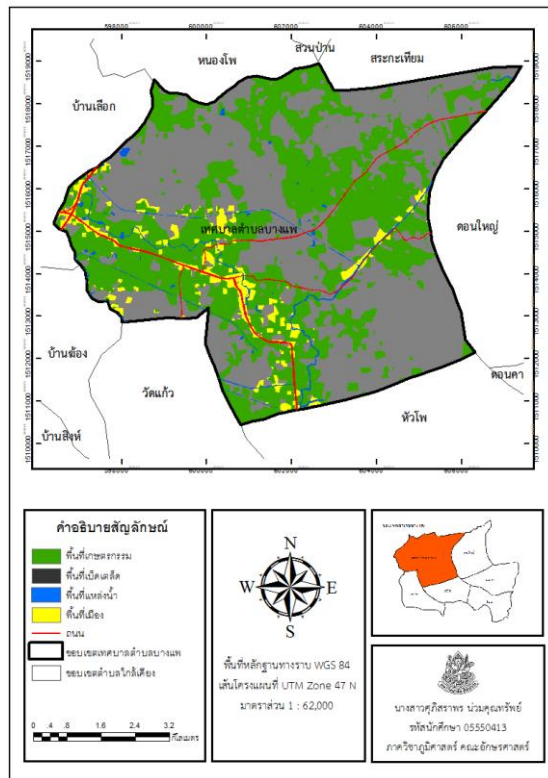
ผลการศึกษา

1. การศึกษารูปแบบการขยายตัวของเมืองในเขตเทศบาลตำบลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

จากผลการศึกษาด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทำให้ทราบว่าพื้นที่เมืองและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2540 ถึง 5,373.12 ไร่ แสดงในภาพที่ 2 และ 3 โดยพื้นที่เกษตรกรรมเปลี่ยนเป็นพื้นที่เมืองมากที่สุดถึง 3,490.07 ไร่ หรือร้อยละ 49.52 ของการเพิ่มของพื้นที่เมือง เนื่องจากเดิมพื้นที่เกษตรกรรมจะกระจายทั่วไปในพื้นที่รวมทั้งบริเวณขนานไปกับเส้นทางคมนาคม แต่เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลบางแพถึง 16,127 คน (กรมการปกครอง, 2558) ทำให้ความต้องการด้านที่อยู่อาศัยมีเพิ่มขึ้น พื้นที่บริเวณที่ขนานกับเส้นทางคมนาคมจึงเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเป็นที่อยู่อาศัย และสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ เช่น อาคารพาณิชย์ ที่ถูกสร้างขึ้นอย่างต่อเนื่องบนถนนทางหลวงสาย 325 (บางแพ-ดำเนินฯ) เพราะสะดวกต่อการเข้าถึงและการคมนาคม ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้พื้นที่เกษตรกรรมเหล่านั้นถูกเปลี่ยนเป็นพื้นที่เมืองเป็นส่วนใหญ่

ภาพที่ 2 การใช้ประโยชน์ที่ดิน พ.ศ. 2540

ภาพที่ 3 การใช้ประโยชน์ที่ดิน พ.ศ. 2558

นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มขึ้นของลานชายไม้ที่กระจายอยู่ตลอดเส้นทางคมนาคมในเขตเทศบาลตำบลบางแพ รวมการเกิดขึ้นของพิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งสยาม บริเวณตำบลวังเย็น ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอบางแพ ลำดับรองลงมา คือ พื้นที่เบ็ดเตล็ดเปลี่ยนเป็นพื้นที่เมือง มีการเพิ่มขึ้น 2,268.93 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.19 เนื่องจากพื้นที่เบ็ดเตล็ดในเขตเทศบาลตำบลบางแพส่วนใหญ่เป็นพื้นที่รกร้างว่างเปล่า ทำให้การนำพื้นที่ส่วนนี้มาใช้ประโยชน์ในด้านที่อยู่อาศัย จึงทำให้เป็นหมู่บ้านต่าง ๆ ทั้งในตำบลบางแพ และตำบลวังเย็น การเพิ่มขึ้นของเมืองลำดับต่อมา คือพื้นที่แหล่งน้ำเปลี่ยนเป็นพื้นที่เมือง มีพื้นที่ 35.78 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.51 ของการเพิ่มขึ้นของเมือง ทั้งนี้อาจเกิดจากการถมพื้นที่แหล่งน้ำบางส่วนเพื่อมาทำเป็นที่อยู่อาศัย และสุดท้ายการยังคงเป็นพื้นที่เมือง มีพื้นที่ 1,253.22 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.78 ของการขยายตัวของเมืองทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชุมชนเดิมบริเวณตลาดสดบางแพและที่ว่าการอำเภอบางแพซึ่งเป็นศูนย์กลางของเขตพื้นที่ศึกษานี้ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่ แสดงในตารางที่ 2 และภาพที่ 4

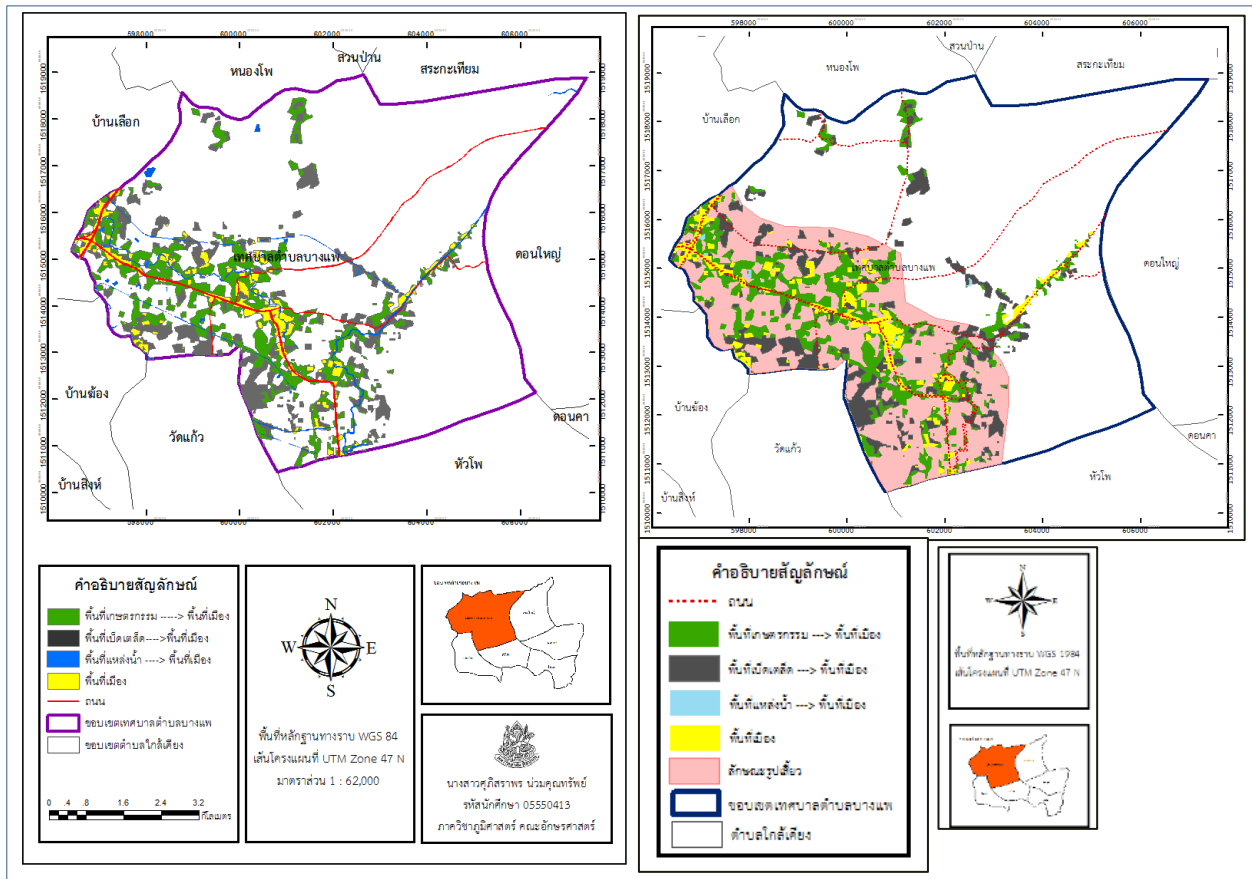
ตารางที่ 2 การขยายตัวของเมือง

การขยายตัวของเมือง	พื้นที่ (ไร่)	สัดส่วนการขยายตัวของเมือง (ร้อยละ)
พื้นที่เกษตรกรรมเปลี่ยนเป็นพื้นที่เมือง	3,490.07	49.52
พื้นที่เบ็ดเตล็ดเปลี่ยนเป็นพื้นที่เมือง	2,268.93	32.19
พื้นที่แหล่งน้ำเปลี่ยนเป็นพื้นที่เมือง	35.78	0.51
พื้นที่เมือง	1,253.22	17.78
รวม	7,048.00	100

จากการศึกษารูปแบบขยายตัวของเทศบาลตำบลบางแพ แสดงให้เห็นว่าพื้นที่เมืองและสิ่งปลูกสร้างมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น โดยการศึกษาพบว่า การขยายตัวของเทศบาลตำบลบางแพมีการขยายตัว 2 ลักษณะ คือ

1) การขยายตัวของเมืองจากเมืองเดิม ที่ตั้งติดถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ซึ่งอยู่บริเวณใจกลางเมือง คือ บริเวณตลาดสดบางแพ แต่เนื่องจากมีข้อจำกัดทางพื้นที่ที่เป็นพื้นที่แคบ และมีอาคารพาณิชย์ตั้งอยู่หนาแน่น จึงส่งผลให้เมืองที่เกิดขึ้นใหม่ขยายตัวจากเมืองเดิมมีลักษณะเป็นรูปรีม ดังภาพที่ 4 (ข) ขยายออกบริเวณด้านข้างเป็นจำนวนมาก ซึ่งบริเวณที่ขยายตัว คือ บริเวณหมู่ 5 ตำบลบางแพ

2) แนวโน้มการขยายตัวของเทศบาลตำบลบางแพไปเส้นทางใหม่ บริเวณทิศตะวันออกเฉียงเหนือไปตามแนวถนน และคาดว่าในอนาคตจะเป็นการขยายตัวของเมืองใหม่ เป็นรูปแบบการขยายตัวที่มีการพัฒนามาจากการตั้งถิ่นฐานตามแนวเส้นทางคมนาคม เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ต้องการความสะดวกสบายในการเดินทาง จึงเลือกการตั้งถิ่นฐานและอาศัยอยู่บริเวณเส้นทางคมนาคมเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ บริเวณถนนบางแพ-ดอนใหญ่

ภาพที่ 4 (ก) การขยายตัวของเทศบาลตำบลบางแพ (ข) รูปร่างการขยายตัวเป็นแบบลิ้ม

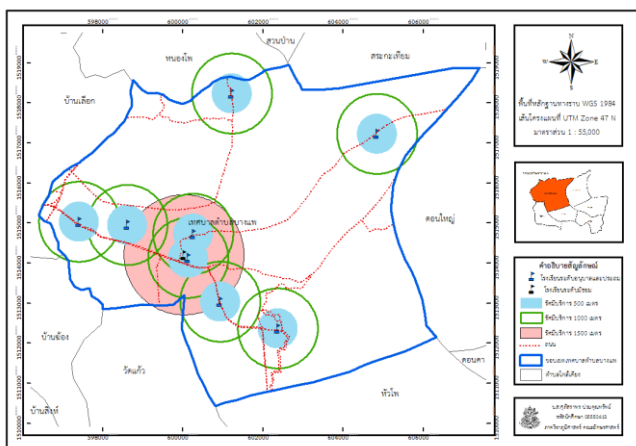
2. การศึกษาความเหมาะสมของโครงสร้างพื้นฐานในเขตเทศบาลตำบลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

จากการเหมาะสมของโครงสร้างพื้นฐานในเขตเทศบาลตำบลบางแพ ได้ทำการศึกษาจากการเปรียบเทียบโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบางแพกับเกณฑ์ขั้นต่ำสุดของเกณฑ์และมาตรฐานผังเมือง พ.ศ. 2549 ของกรมโยธาธิการและผังเมือง ผลการศึกษามีรายละเอียด ดังตารางที่ 3 และภาพที่ 5 6 และ 7

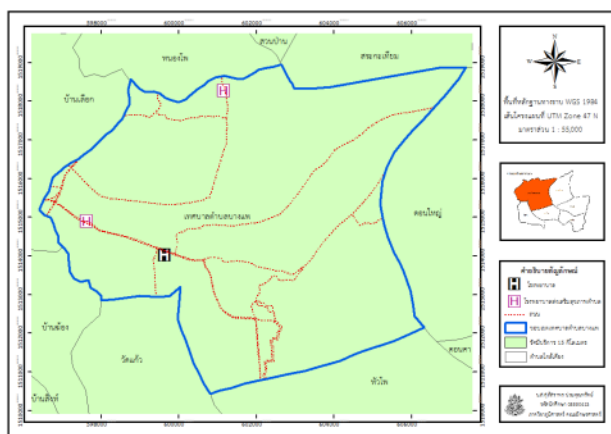
ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความเหมาะสมของโครงสร้างพื้นฐาน

ประเภทโครงสร้างพื้นฐาน	โครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลบางแพ	เกณฑ์และมาตรฐานผังเมืองรวม
1. ถนน	- สายประธาน กว้าง 40 เมตร - สายหลัก กว้าง 23 เมตร - สายรอง กว้าง 8, 7, 6 เมตร - สายย่อย กว้าง 6 เมตร	- สายประธาน กว้าง 40 เมตร - สายหลัก กว้าง 30 เมตร - สายรอง กว้าง 10 เมตร - สายย่อย กว้าง 8 เมตร
2. โรงเรียน	- โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับอนุบาล จำนวน 8 แห่ง - โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษา จำนวน 8 แห่ง - โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 แห่ง	- รัศมีให้บริการ 500 เมตร - รัศมีให้บริการ 1,000 เมตร - รัศมีให้บริการ 1,500 เมตร
3. โรงพยาบาล	- ขนาด 60 เตียง - สถานีอนามัยชั้น 1	- ขนาด 30 เตียง รัศมี 15 กิโลเมตร - สถานีอนามัย รัศมี 15 กิโลเมตร

ประเภทโครงสร้างพื้นฐาน	โครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลบางแพ	เกณฑ์และมาตรฐานผังเมืองรวม
4. สถานีตำรวจ	- พื้นที่รับผิดชอบ 30,000 ไร่	- พื้นที่รับผิดชอบ 10,000 – 25,000 ไร่
5. สถานีดับเพลิง	- รถยนต์ดับเพลิง จำนวน 2 คัน - รถบรรทุกน้ำ สปร. จำนวน 1 คัน	- รถดับเพลิง 2 คัน รถบันได 1 คัน
6. ไฟฟ้า	- 1.61 KW/คน/วัน	- 1.00 – 2.00 KW/คน/วัน
7. ประปา	- 137 ลิตร/คน/วัน	- 80 – 120 ลิตร/คน/วัน

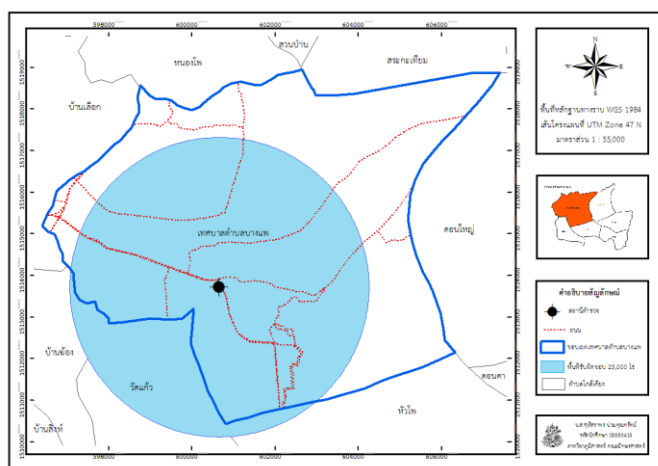

ภาพที่ 5 รัศมีการให้บริการโรงเรียนในเขตเทศบาลตำบลบางแพ

ภาพที่ 6 รัศมีการให้บริการโรงพยาบาลและโรงพยาบาล

ส่งเสริมสุขภาพตำบลในเขตเทศบาลตำบลบางแพ

ภาพที่ 7 รัศมีการให้บริการสถานีตำรวจในเขตเทศบาลตำบลบางแพ

สรุปผลการศึกษา

1. การศึกษารูปแบบการขยายตัวของเมืองในเขตเทศบาลตำบลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

จากการศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อศึกษาขยายตัวของเทศบาลตำบลบางแพ แสดงให้เห็นว่าพื้นที่เมืองและสิ่งปลูกสร้างมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น โดยขยายตัวไปตามเส้นทางคมนาคมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดรูปแบบการขยายตัวของเมืองในแนวยาว (Linear Pattern) แต่เนื่องจากข้อจำกัดทางพื้นที่ของถนน ทำให้พื้นที่เมืองต้องกระจายตัวออกจากศูนย์กลางชุมชน คือ ชุมชนตลาดบางแพ ไปทางฝั่งซ้ายและฝั่งขวา โดยมีลักษณะเป็นรูปปลีมนซึ่งจะขยายออกไปตามเส้นทางการคมนาคมขนส่งที่เชื่อมไปยัง ศูนย์กลางทางการค้า และที่อยู่อาศัยบริเวณอื่นๆ นอกจากนี้ผล

การศึกษายังพบว่าแนวโน้มการขยายตัวของเทศบาลตำบลบางแพได้ตรงตามแนวคิดรูปแบบการขยายตัวของเมือง คือรูปแบบขยายตัวในแนวยาว (Linear Pattern) เป็นรูปแบบการขยายตัวที่มีการพัฒนามาจากการตั้งถิ่นฐานตามแนวเส้นทางคมนาคม เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ต้องการความสะดวกสบายในการเดินทาง จึงเลือกการตั้งถิ่นฐานและอาศัยอยู่บริเวณเส้นทางคมนาคมเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ บริเวณถนนบางแพ-ดอนใหญ่ อยู่ทางทิศตะวันออกของพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่การขยายของเมืองได้กระจายเกือบเต็มพื้นที่บริเวณทิศตะวันตกเฉียงใต้แล้ว

2. การวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงสร้างพื้นฐานในเขตเทศบาลตำบลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

จากการศึกษาความเหมาะสมของโครงสร้างพื้นฐานในเขตเทศบาลตำบลบางแพ พบว่าโครงสร้างพื้นฐานที่ตรงตามเกณฑ์และมาตรฐานผังเมืองรวม พ.ศ. 2549 ประกอบด้วย ไฟฟ้า โรงพยาบาล และสถานีดับเพลิง นอกจากนั้น ได้แก่ ประปา ถนน โรงเรียน สถานีตำรวจ ยังไม่เป็นไปตามที่เกณฑ์และมาตรฐานผังเมืองรวมได้กำหนดไว้ เนื่องจากประปามีอัตราการให้บริการสูงกว่าที่เกณฑ์และมาตรฐานผังเมืองกำหนดไว้ ถนนส่วนใหญ่มีความกว้างของถนนไม่เป็นไปตามเกณฑ์และมาตรฐานเพราะมีข้อจำกัดทางพื้นที่เนื่องจากบริเวณติดถนนเกิดสิ่งปลูกสร้างเป็นจำนวนมากที่ทำให้ถนนไม่สามารถขยายให้กว้างออกไปตามเกณฑ์ได้ โรงเรียนยังมีพื้นที่เกินกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งหมดยังอยู่นอรัศมีการให้บริการของโรงเรียนและสถานีตำรวจที่มีพื้นที่รับผิดชอบสูงกว่าที่เกณฑ์และมาตรฐานผังเมืองรวม พ.ศ. 2549 กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ในการศึกษาารูปแบบการขยายตัวของเมือง ควรใช้ภาพถ่ายจากดาวเทียมรายละเอียดสูงในการแปลการใช้ประโยชน์ที่ดิน จะทำให้สามารถจำแนกประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาโครงสร้างพื้นฐานด้านอื่นๆ ด้วย เช่น การระบายน้ำ การกำจัดขยะมูลฝอย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2558). **จำนวนประชากร**. เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2559. เข้าถึงได้จาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age.php.
- กรมโรงงานอุตสาหกรรม. (2555). **จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม**. เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.diw.go.th/hawk/default.php>.
- ชมชิต อิมวิทยา. (2546). **การวางแผนโครงสร้างพื้นฐานด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิงหิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภูมิศาสตร์การวางแผนการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ ภาควิชาภูมิศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐชยาน์ จงคำ. (2556). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมืองเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- หน่วยปฏิบัติการวิจัยการจัดการโครงสร้างพื้นฐาน. (2546). **โครงสร้างพื้นฐาน**. เข้าถึงเมื่อ 20 มกราคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.infra.chula.ac.th/about.php>.
- สำนักงานเทศบาลตำบลบางแพ. (2557). **แผนพัฒนาสามปี**. (อัดสำเนา). ราชบุรี

การศึกษาแบบรูปเชิงพื้นที่และสาเหตุของการป่วยเป็นโรคซึมเศร้า

กรณีศึกษา: อำเภอสามชุกและอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

A Study of Spatial Pattern and the Causes of Depression:

A Case Study in Samchuk and U-thong District, Suphanburi Province

สุภาภรณ์ พันธน์¹

อภิเศก ปันสุวรรณ²

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สองประการคือ ประการแรกเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงและแบบรูปเชิงพื้นที่ของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าและประการที่สองเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยโรคซึมเศร้าโดยใช้อำเภอสามชุกและอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นพื้นที่ศึกษาด้วยข้อมูลของสถิติผู้ป่วยจากกรมสุขภาพจิต และเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ป่วยจำนวน 6 ราย โดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2559 ผลการศึกษาพบว่าประเทศไทยมีแนวโน้มผู้ป่วยโรคซึมเศร้าเพิ่มขึ้นจาก 33,995 ในพ.ศ. 2546 เพิ่มขึ้นเป็น 223,564 คนในพ.ศ. 2556 ที่ผ่านมา โดยจังหวัดสุพรรณบุรีมีแนวโน้มผู้ป่วยโรคซึมเศร้าเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.22 ในพ.ศ. 2553 เป็นร้อยละ 41.77 ใน พ.ศ. 2558 และมีจำนวนผู้ป่วยสะสมรวมทั้งสิ้น 4,426 คน โดยมีอัตราผู้ป่วยที่พบมากที่สุด ได้แก่อำเภอสามชุกและอำเภอดอนเจดีย์ และอัตราผู้ป่วยที่พบน้อยที่สุด ได้แก่อำเภอบางปลาม้า อำเภออุทองและอำเภอสองพี่น้อง โดยลักษณะของผู้ป่วยที่พบทั้งหมดเป็นเพศหญิง ที่อยู่ในช่วงสูงอายุประกอบกับมีภาวะการว่างงานเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งมีปัญหาด้านรายได้ พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในพื้นที่ศึกษา คือปัจจัยทั้ง 3 ด้านได้แก่ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยตัวก่อโรคและปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกิดจากปัญหาทางครอบครัวและปัญหาเรื่องรายได้เป็นหลัก

คำสำคัญ : โรคซึมเศร้า แบบรูปเชิงพื้นที่ จังหวัดสุพรรณบุรี

Abstract

The purpose of this research is to study a change and spatial pattern as well as the risk factors of depressive patients compared with the difference district; Samchuk and U-thong district. The data were collected through 6 cases by purposive sampling. The study found that the depression rate increase from 1.22 percent in 2010 to 41.77 percent in 2015 and has a total 4,426 cases. According to the study, the most prevalent rate was found in Donchedi and Sam Chuk district, while the least prevalent rate was found in Bang Pla Ma, U-thong and Song Phi Nong district.

Most of the cases were all the elderly females. The majority of them had an unemployment situation. In terms of factors that relates them the most were all studied factors; Host, agent and environment about a relationship problem in their family including of lacking of money.

Keywords: Depression, Spatial Pattern, Suphanburi Province

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์ ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร; อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย

ที่มาและความสำคัญ

ในปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าประมาณร้อยละ 5 หรือกว่า 3 ล้านคน (ศิริพร เค้าภูไทย, 2550) โรคซึมเศร้าถูกจัดตามองค์การอนามัยโลกเป็นปัญหาสาธารณสุขอันดับ 4 ของประเทศ จาก พ.ศ. 2552 จนถึง พ.ศ. 2556 พบว่าการฆ่าตัวตาย เป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับต้นๆ ของประเทศไทยโดยแนวโน้มผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในประเทศไทย พบว่าตั้งแต่พ.ศ. 2540 จนถึง พ.ศ. 2556 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จาก 33,995 คน เป็น 223,564 คน เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 0.34 ต่อปี ปัจจุบันพ.ศ. 2558 มีอัตราการเข้าถึงบริการโรคซึมเศร้าภาพรวมของประเทศเป็นกว่าร้อยละ 44.50 (ศูนย์วิจัยและสารสนเทศโรคซึมเศร้า, 2558) ซึ่งเป็นปีที่อัตราการเข้าถึงบริการที่เพิ่มขึ้นและสูงที่สุด ธนาคารโลกและองค์การอนามัยโลกได้ทำการสำรวจและรายงานโรคที่ จะสร้างปัญหาให้กับประชาชนและประเทศไทย พบว่าใน พ.ศ. 2563 โรคจิตเวชโดยเฉพาะโรคซึมเศร้าจะมีแนวโน้มสูงขึ้น มี อัตราการเจ็บป่วยของประชากรสูงขึ้นเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากโรคหลอดเลือดหัวใจอุดตัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าโรคซึมเศร้าเป็น โรคที่ประชากรไทยมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มการเกิดโรคเพิ่มขึ้นจากในอดีต อันเนื่องมาจากสาเหตุในปัจจุบันหลาย ประการ ไม่ว่าจะเป็น ความเครียด ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาครอบครัว ทำให้โรคซึมเศร้าได้กลายมาเป็นโรคที่ ประเทศไทยควรจะต้องเฝ้าระวังมากขึ้น

จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งทางภาคกลางที่มีแนวโน้มจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าเพิ่มสูงขึ้น จากสถิติผู้ป่วยโรค ซึมเศร้าของกรมสุขภาพจิตพบว่าใน พ.ศ. 2552 จนถึง พ.ศ. 2556 จำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าของจังหวัดสุพรรณบุรีมีจำนวน เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้พบว่ามีจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยและได้รับการรักษาในจังหวัดกว่าร้อยละ 41.92 รวมทั้ง จากสถิติการให้บริการตรวจรักษาผู้ป่วยโรคทางจิต โดยเฉพาะโรคซึมเศร้าใน พ.ศ. 2549 และ พ.ศ. 2550 มีจำนวนกว่า 2,026 และ 1,927 ตามลำดับ ขณะเดียวกันอำเภอสามชุกเป็นอำเภอที่พบอัตราผู้ป่วยโรคซึมเศร้าสะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยพบอัตราผู้ป่วย 121.09 ต่อประชากรหมื่นคน ในขณะที่อำเภออุทุมพรพิสัยพบอัตราผู้ป่วยโรคซึมเศร้า สะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุดในจังหวัดสุพรรณบุรี มีอัตราผู้ป่วย 23.50 ต่อประชากรหมื่นคน ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบปัจจัย ของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในอำเภอดังกล่าวถึงความเหมือนและความแตกต่างกัน เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัจจัยที่ เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในจังหวัดสุพรรณบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงและแบบรูปเชิงพื้นที่ของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในจังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในอำเภอสามชุกและอุทุมพรพิสัย จังหวัดสุพรรณบุรี

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตเชิงพื้นที่

1.1 ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงและแบบรูปเชิงพื้นที่ของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในจังหวัดสุพรรณบุรีนี้จะพิจารณา ผู้ป่วยในจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งประกอบไปด้วย 10 อำเภอ ได้แก่ อำเภอท่าช้าง อำเภอหนองหญ้าไซ อำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอสามชุก อำเภอดอนเจดีย์ อำเภอศรีประจันต์ อำเภอเมือง อำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอบางปลาม้าและอำเภอสองพี่น้อง

1.2 ในการเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในอำเภอสามชุกและอุทุมพรพิสัย จังหวัดสุพรรณบุรีจะ ทำการศึกษาในอำเภอสามชุกซึ่งเป็นอำเภอที่มีอัตราผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามากที่สุดในจังหวัดสุพรรณบุรี และอำเภออุทุมพรพิสัย ซึ่งเป็น อำเภอที่มีอัตราผู้ป่วยโรคซึมเศร้าน้อยที่สุดในจังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 1 ขอบเขตอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรีและขอบเขตจังหวัดใกล้เคียง

2. ขอบเขตเชิงเนื้อหา

2.1 การศึกษาการเปลี่ยนแปลงและแบบรูปเชิงพื้นที่ของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในจังหวัดสุพรรณบุรี จะใช้ข้อมูลสถิติผู้ป่วยโรคซึมเศร้าสะสมของจังหวัดสุพรรณบุรี จากศูนย์วิจัยและสารสนเทศโรคซึมเศร้า โรงพยาบาลศรีมหาโพธิ์ กรมสุขภาพจิต ทำการศึกษาในพ.ศ. 2552 – 2559

2.2 การเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยโรคซึมเศร้าของอำเภอสามชุกและอู่ทอง จะทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่พยาบาลและผู้ป่วยโรคซึมเศร้า และศึกษาปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล (Host) ปัจจัยตัวก่อโรค (Agent) และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม (Environment)

วิธีการศึกษา

1. การศึกษาการเปลี่ยนแปลงและแบบรูปเชิงพื้นที่ของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในจังหวัดสุพรรณบุรี

1.1 ศึกษาการเปลี่ยนแปลงและแบบรูปเชิงพื้นที่ของผู้ป่วยจากสถิติผู้ป่วยสะสมโรคซึมเศร้าจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2552 – 2559 จากข้อมูลออนไลน์ของศูนย์วิจัยและสารสนเทศโรคซึมเศร้า กรมสุขภาพจิต

เว็บไซต์: http://110.164.197.220/depress_report/report_58.php

1.2 ทำการวิเคราะห์อัตราสถิติผู้ป่วยสะสมโรคซิฟิลิสเทียบกับประชากรหมื่นคน รายอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยสูตรการหาอัตราผู้ป่วยดังนี้

$$\text{อัตราผู้ป่วย} = \frac{\text{จำนวนผู้ป่วย}}{\text{จำนวนประชากร}} \times 10,000 \text{ คน}$$

1.3 ทำแผนที่อัตราผู้ป่วยโรคซิฟิลิสจังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) โดยกำหนดระดับความรุนแรงของโรคซิฟิลิสในพื้นที่ ออกเป็น 5 ระดับด้วยวิธีการแบ่งแบบธรรมชาติ (Natural Breaks) คือ น้อยมากที่สุด (Very low) น้อย (Low) ปานกลาง (Medium) มาก (High) และมากที่สุด (Very high)

1.4 อธิบายและสรุปผลการศึกษา

2. การเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยโรคซิฟิลิสในอำเภอสามชูกและอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

2.1 ในการเปรียบเทียบปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยโรคซิฟิลิสจะลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ปัจจัยเสี่ยง ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) จากเจ้าหน้าที่และผู้ป่วยโรคซิฟิลิส และวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ทำการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2559

2.2 สร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ ด้วยการกำหนดปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดโรคซิฟิลิสในจังหวัดสุพรรณบุรี 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล (Host) ปัจจัยตัวก่อโรค (Agent) และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม (Environment)

2.3 ประสานงานกับทางสาธารณสุขอำเภอสามชูกและอุทองเพื่อขอติดต่อสัมภาษณ์ทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลย่านยาว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองผักนากและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอุทอง (บ้านโคก)

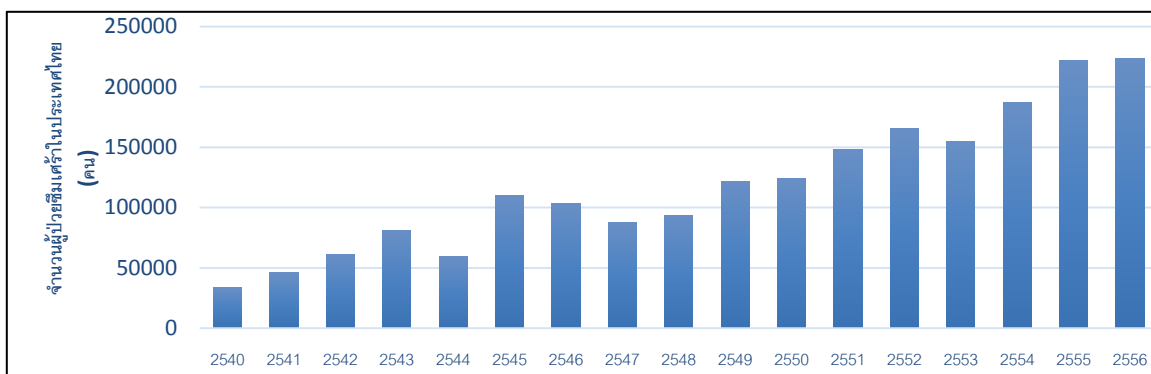
2.4 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายและเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยโรคซิฟิลิสในอำเภอสามชูกและอุทอง

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ผล

1. การศึกษาการเปลี่ยนแปลงและแบบรูปเชิงพื้นที่ของผู้ป่วยโรคซิฟิลิสในจังหวัดสุพรรณบุรี

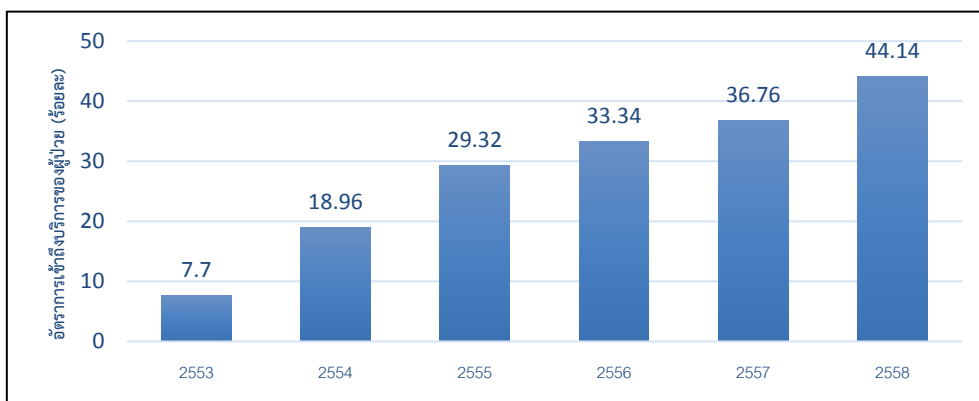
จากการศึกษาข้อมูลผู้ป่วยโรคซิฟิลิสของกรมสุขภาพจิต พบว่า พ.ศ. 2540 ประเทศไทยมีจำนวนผู้ป่วยโรคซิฟิลิสทั้งสิ้น 33,995 คน ต่อมาพ.ศ. 2556 จำนวนผู้ป่วยโรคซิฟิลิสของประเทศเพิ่มขึ้นเป็น 223,564 คน ดังภาพที่ 2 ซึ่งมีแนวโน้มของผู้ป่วยโรคซิฟิลิสเพิ่มขึ้น จากข้อมูลของศูนย์วิจัยและสารสนเทศโรคซิฟิลิสยังพบว่าแนวโน้มการเข้าถึงบริการของผู้ป่วยโรคซิฟิลิสมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดย พ.ศ. 2553 มีอัตราการเข้าถึงบริการร้อยละ 7.7 แต่ในพ.ศ.2558 มีอัตราการเข้าถึงบริการของผู้ป่วยเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 44.14 ดังภาพที่ 3

จากข้อมูลสะสม พ.ศ. 2552 - 2556 พบว่าอัตราผู้ป่วยโรคซิฟิลิสพบมากอยู่ที่จังหวัดลำพูน จังหวัดเลย กรุงเทพมหานคร จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดชัยนาท จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสระบุรี จังหวัดพิจิตร และจังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 2 แนวโน้มผู้ป่วยโรคชิเมเศร้าในประเทศไทย พ.ศ. 2540 - 2556

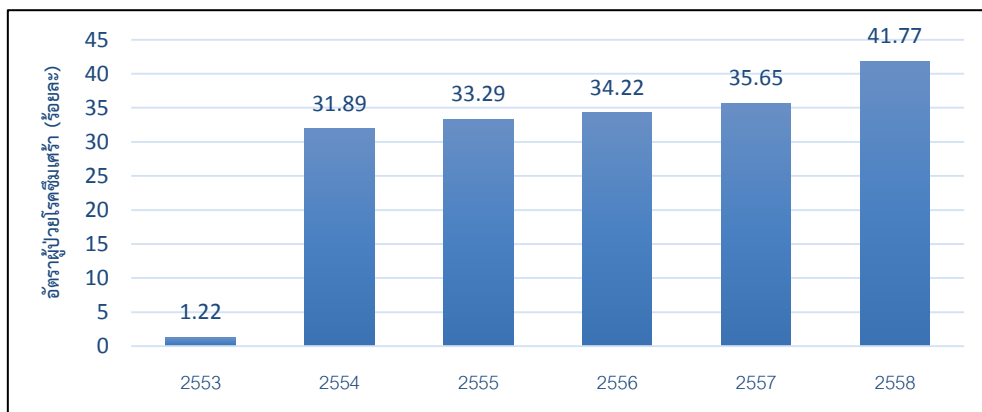
ที่มา: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2558

ภาพที่ 3 อัตราการเข้าถึงบริการของผู้ป่วยโรคชิเมเศร้าในประเทศไทย พ.ศ. 2553 - 2558

ที่มา: ศูนย์วิจัยและสารสนเทศโรคชิเมเศร้า กรมสุขภาพจิต, 2558

จะเห็นได้ว่าจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีปัญหาเรื่องโรคชิเมเศร้า ผลจากการศึกษาอัตราผู้ป่วยโรคชิเมเศร้าของจังหวัดสุพรรณบุรีพบว่าแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยพ.ศ. 2553 มีอัตราผู้ป่วยร้อยละ 1.22 ต่อมาอัตราผู้ป่วยเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 31.89 ในพ.ศ. 2554 และมีอัตราผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นผลมาจากกระทบจากเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในพ.ศ. 2554 พบว่าจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นหนึ่งในจังหวัดที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติน้ำท่วมมากที่สุดอยู่ในอันดับ 4 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภัยพิบัติน้ำท่วมดังกล่าวส่งผลให้ประชาชนเกิดความเครียดมากขึ้น จนกลายเป็นภาวะชิเมเศร้าที่มีอัตราสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ดังแสดงในภาพที่ 4

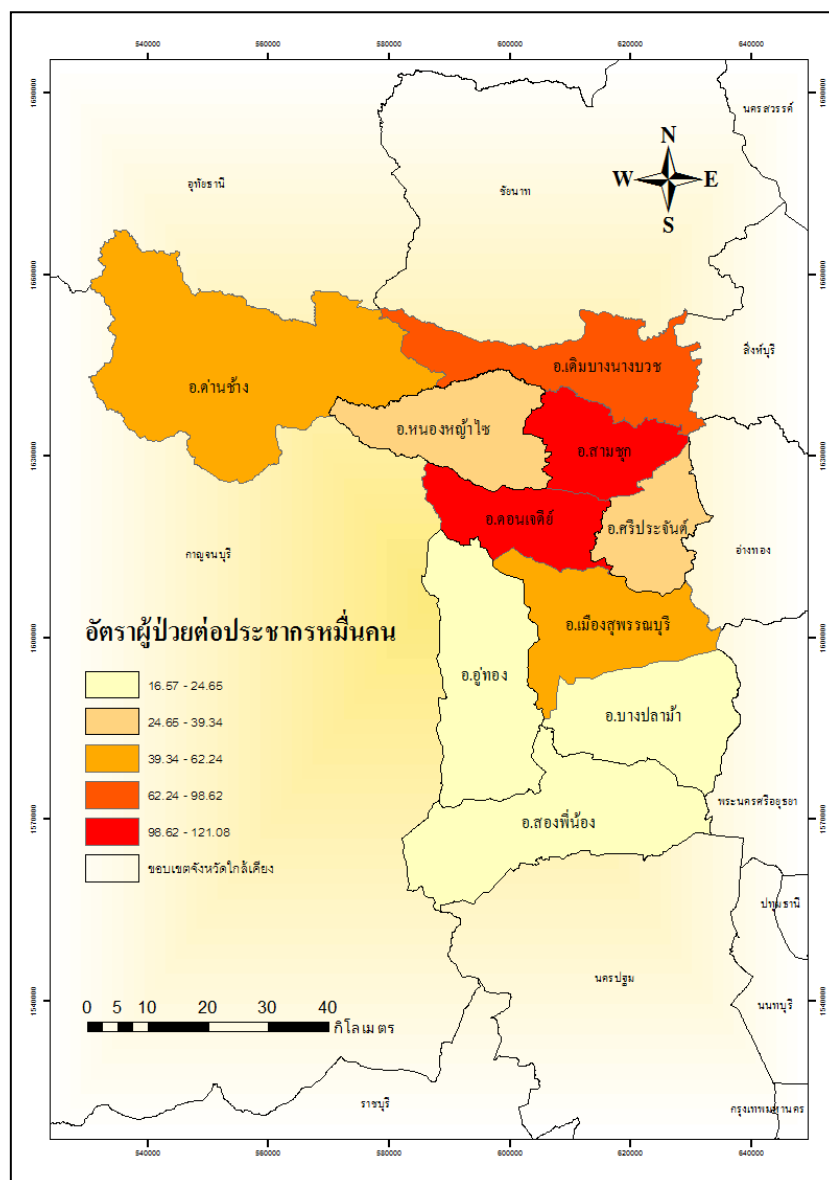

ภาพที่ 4 อัตราผู้ป่วยโรคชิเมเศร้าในจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2553 - 2558

ที่มา: ศูนย์วิจัยและสารสนเทศโรคชิเมเศร้า กรมสุขภาพจิต, 2559

จากการศึกษาข้อมูลสถิติผู้ป่วยโรคซิริมเศร่าสะสมจากรายงานการเข้าถึงบริการของผู้ป่วยโรคซิริมเศร่าจากกรมสุขภาพจิต พบว่าในจังหวัดสุพรรณบุรีมีจำนวนผู้ป่วยสะสมรวมทั้งสิ้น 4,426 คน โดยพื้นที่ที่มีจำนวนผู้ป่วยสะสมมากที่สุดคืออำเภอเมืองสุพรรณบุรี รองลงมาคืออำเภอเดิมบางนางบวช และพื้นที่ที่มีจำนวนผู้ป่วยสะสมน้อยที่สุดคืออำเภอบางปลาม้า และอำเภอหนองหญ้าไซ แต่หลังจากทำการวิเคราะห์อัตราสถิติผู้ป่วยสะสมโรคซิริมเศร่าเทียบกับประชากรหมื่นคน พบว่าอัตราผู้ป่วยที่พบมากที่สุดในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่อำเภอดอนเจดีย์และอำเภอสามชูก ในขณะที่อัตราผู้ป่วยน้อยที่สุด ได้แก่อำเภออุทัย อำเภอบางปลาม้าและอำเภอสองพี่น้อง ดังแสดงในภาพที่ 5

จะเห็นว่าอำเภอที่มีอัตราผู้ป่วยโรคซิริมเศร่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่อำเภอดอนเจดีย์ อำเภอสามชูก และอำเภอเดิมบางนางบวช จะเป็นกลุ่มอำเภอที่อยู่ติดกัน ในขณะที่อำเภอที่มีอัตราผู้ป่วยน้อยที่สุด ได้แก่ อำเภออุทัย อำเภอบางปลาม้า และอำเภอสองพี่น้อง ก็เป็นกลุ่มอำเภอที่มีอาณาเขตติดต่อกันเช่นกัน

ภาพที่ 5 อัตราผู้ป่วยสะสมโรคซิริมเศร่าระดับอำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2552 - 2559

ที่มา: ศูนย์วิจัยและสารสนเทศโรคซิริมเศร่า กรมสุขภาพจิต, 2558

2. การเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในอำเภอสามชูกและอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโรคซึมเศร้า โดยแบ่งการศึกษาเป็น 2 พื้นที่ ได้แก่ อำเภอสามชูก ซึ่งมีอัตราผู้ป่วยมากที่สุด และอำเภอบ่อทอง ซึ่งมีอัตราผู้ป่วยน้อยที่สุด โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่และทำการสัมภาษณ์ ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2559 ทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ได้กรณีศึกษาทั้งสิ้น 6 ราย แล้วจึงนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ในเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยแบ่งปัจจัยออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ ปัจจัยส่วนบุคคล (Host) ปัจจัยตัวก่อโรค (Agent) และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม (Environment)

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล (Host)

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า โดยการเก็บข้อมูลจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทั้งสิ้น 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองผักนากและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลย่านยาว อำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี กับ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ่อทอง (บ้านโคก) อำเภอบ่อทอง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ที่มีอายุระหว่าง 50 - 75 ปี และเป็นเพศหญิงทั้งหมด ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสเป็นหม้ายเนื่องจากสามีเสียชีวิต ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา และว่างงานเกือบทั้งหมด จำนวนสมาชิกในครอบครัวอยู่ด้วยกันตั้งแต่ 1-5 คน ผู้ป่วยมักพบปัญหาเรื่องความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ส่วนใหญ่มีความขัดแย้งกับลูกหลานหรือลูกทิ้งให้อยู่ตามลำพัง เช่น ในกรณีของ นาง ก ที่หลังจากสามีเสียชีวิต ลูกบุญธรรมก็ไม่กลับมาดูแล ทำให้ต้องอยู่คนเดียว ผู้ป่วยบางรายที่อาศัยอยู่กับครอบครัวหรือสามี ถึงแม้จะไม่ได้อยู่เพียงลำพังแต่ก็ยังพบความขัดแย้งกับลูกหลาน เช่น ในกรณีนาง ค ที่อยู่กับสามี แต่มีปัญหาเรื่องลูกเนื่องจากลูกไม่กลับบ้านและมีปัญหาเรื่องยาเสพติด

พฤติกรรมร่วมกันของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่พบในพื้นที่ศึกษาคือการปิดกั้นตนเองจากสังคม ผู้ป่วยขาดการพูดคุยกับบุคคลอื่น ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง แม้กระทั่งบุคคลภายในครอบครัว เพราะคิดว่าการพูดคุยกับบุคคลในครอบครัวไม่ทำให้รู้สึกดีขึ้น บางคนรู้สึกแย่กว่าเดิม เนื่องจากคนรอบข้างไม่เข้าใจในสิ่งที่ตนกำลังเผชิญและโดยทั่วไปมองว่าโรคซึมเศร้าไม่ได้ร้ายแรง เป็นเพียงอาการนอนไม่หลับวิตกกังวลเท่านั้น ผู้ป่วยจึงชอบเก็บตัวอยู่คนเดียวและคิดมากตลอดเวลา ซึ่งทำให้ผู้ป่วยไม่ได้มีการทำกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชนเลย ผู้ป่วยบางคนแทบไม่รู้จักเพื่อนบ้านของตนเองเพราะต่างคนต่างอยู่ ซึ่งตามปกติแล้วผู้ป่วยโรคซึมเศร้าจะมีสภาพจิตใจที่อ่อนไหวมากกว่าคนปกติทั่วไป การพบปะพูดคุยกับบุคคลอื่นเป็นประจำนั้นแทบจะไม่มีเลย

ภาวะสุขภาพ ถือเป็นอีกสาเหตุร่วมหนึ่งสาเหตุที่ทำให้ผู้ป่วยเกิดความท้อแท้กับชีวิต และเกิดความเครียด เนื่องจากต้องรับประทานยาต่อเนื่องเป็นจำนวนมาก ผู้ป่วยหลายคนจึงรู้สึกเบื่อหน่ายกับภาวะสุขภาพเช่นนี้ ผู้ป่วยเกือบทั้งหมดมักมีโรคเรื้อรัง ไม่ว่าจะเป็นโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง อัมพาต โรคเบาหวาน โรคข้อเข่าเสื่อม โรคเครียดเรื้อรังและโรคกระเพาะอาหาร โรคเรื้อรังเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับโรคซึมเศร้า พบว่าผู้ป่วยบางรายมีโรคแทรกซ้อนตามมาหลังจากมีภาวะซึมเศร้าด้วยเช่นกัน ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง โรคกระเพาะอาหาร โรคนอนไม่หลับและโรคเครียดเรื้อรัง

ส่วนที่ 2 ปัจจัยตัวก่อโรค (Agent)

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยตัวก่อโรคของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่พบร่วมกันในพื้นที่ศึกษาคือความเครียด ซึ่งมาจากสาเหตุต่อเนื่องของปัญหาหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางครอบครัวที่ถูกทอดทิ้งจากลูกหลาน ถูกมองว่าโรคซึมเศร้าไม่ได้มีอาการร้ายแรง ครอบครัวของผู้ป่วยบางรายไม่รู้ว่ามีภาวะของโรคซึมเศร้าจึงละเลยไม่สนใจ ยิ่งทำให้อาการป่วยของโรครุนแรงมากขึ้นเนื่องจากไม่ได้เข้ารับการรักษาได้ทันที่ นอกจากนี้เป็นความเครียดที่เกิดจากภาวะสุขภาพ เช่น อัมพาต โรคข้อเข่าเสื่อม ทำให้การเคลื่อนไหวร่างกาย การเดิน การทำกิจกรรมต่างๆ ทำได้น้อยลง ผู้ป่วยจึงเกิดความเครียดและคิดว่าตนเองเป็นภาระของครอบครัวและสังคม และเป็นความเครียดที่มาจากปัญหาด้านรายได้ ผู้ป่วยเกือบทุกคนว่างงาน บางรายได้รับเบี้ยเลี้ยงผู้สูงอายุแต่ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย บางรายมีความเครียดจากปัญหาน้ำแล้ง ทำนาไม่ได้ ปัญหาเหล่านี้เป็นสาเหตุร่วมที่ทำให้ผู้ป่วยเกิดความเครียดมาเป็นระยะเวลานาน จนเกิดการสะสมและนำไปสู่การพยายามฆ่าตัวตายในที่สุด

ส่วนที่ 3 ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม (Environment)

พบว่าปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมมาจากปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นปัญหาทางครอบครัวและการเงินของผู้ป่วยเป็นหลัก ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการป่วยเป็นโรคซึมเศร้าของผู้ป่วยมากที่สุด

ด้านเศรษฐกิจ เป็นปัญหาทางรายได้ของผู้ป่วย ผู้ป่วยเกือบทุกคนมีภาวะว่างงาน ไม่ได้ทำงานเนื่องจากมีอายุมาก ต้องพึ่งพาญาติพี่น้องหรือลูกหลานในการเลี้ยงดูหรือบางคนได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเท่านั้น ดังในกรณีของนาง ก ที่ป่วยเป็นอัมพาตเดินไม่ได้และสามีเสียชีวิต ลูกบุญธรรมไม่ค่อยกลับมาดูแล ทำให้ผู้ป่วยมีปัญหาเรื่องรายได้และเงินที่ต้องดูแลภาวะสุขภาพของตนเองเนื่องจากต้องจ้างคนมาคอยดูแลช่วงกลางวันของทุกวัน ในกรณีของนาง ข ครอบครัวประสบภาวะน้ำแล้งไม่มีน้ำทำนา ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้ของครอบครัว ในกรณีของนาง ค ที่นอกจากจะรับภาระของตนเองและสามียังต้องดูแลหลาน ซึ่งลูกของตนเองนำมาทิ้งไว้ให้เลี้ยงดู ในกรณีของนาง ง ที่ขาดคนส่งเสีย เนื่องจากไม่มีญาติพี่น้องหรือลูกหลานมาดูแล ได้รับเพียงเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและไม่เพียงพอ นอกจากนี้ผู้ป่วยที่มาจากอาชีพเกษตรกรก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกันเนื่องจากบางช่วงเกิดภาวะน้ำแล้งจึงส่งผลกระทบต่อรายได้ ปัญหาด้านการเงินจึงเป็นปัญหาที่พบในผู้ป่วยส่วนใหญ่ แต่ในขณะที่เดียวกันผู้ป่วยบางคนกลับไม่มีปัญหาด้านนี้ ดังในกรณีของนาง จ และกรณีนาง ฉ ที่ไม่มีปัญหาเรื่องรายได้แม้จะว่างงานก็ตาม ผู้วิจัยพบว่ากรณีของผู้ป่วยทั้งสองรายที่ไม่มีปัญหารายได้กลับมีปัญหาทางครอบครัวที่ทำให้เกิดโรคซึมเศร้าแทน หรือรับไม่ได้ที่สามีเสียชีวิตและปัญหาทางด้านภาวะสุขภาพของตนเอง

ด้านสังคม เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยโดยตรงและเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยมากที่สุด เช่นเดียวกับปัญหาครอบครัว ถึงแม้จะอาศัยอยู่กันเป็นครอบครัวแต่ก็เกิดความขัดแย้งกันภายในโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับลูก ไม่เข้าใจกัน ลูกไม่สนใจ ไม่มาดูแล ทิ้งให้ผู้ป่วยอยู่กับคนอื่นหรืออยู่โดยลำพัง โดยตนเองย้ายไปอยู่ที่อื่น ไปทำงานที่อื่นและมีครอบครัวใหม่ ท้ายที่สุดคือลูกตัดขาดจากผู้ป่วยไม่ติดต่อกลับมาอีก เช่นกรณีนาง ก ที่สามีเสียชีวิต ส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้ป่วยอย่างมากเนื่องจากเป็นคู่ชีวิตมานาน มีปัญหาคอยปรึกษากันและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังนั้นเมื่อคู่ชีวิตตนเสียชีวิตลงผู้ป่วยจึงรับไม่ได้ แม้จะผ่านมาหลายสิบปีก็ยังไม่เข้าใจไม่ได้ จึงเริ่มมีภาวะซึมเศร้าเกิดขึ้น ซึ่งเป็นอาการเรื้อรังจนถึงปัจจุบัน ยิ่งไปกว่านั้นหลังจากสามีเสียชีวิตผู้ป่วยก็เริ่มมีปัญหากับญาติพี่น้อง ถูกลูกหลานทอดทิ้งให้อยู่ลำพัง ไม่สนใจ เกิดความขัดแย้งกันภายในครอบครัวในกรณีของนาง ข ที่คนในครอบครัวขาดความเข้าใจในปัญหาของผู้ป่วย ผู้ป่วยจึงเข้าใจว่าตนเองเป็นภาระของครอบครัว ทำให้ไม่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนในครอบครัว ในกรณีของนาง ค ที่มีปัญหาเรื่องลูกเป็นหลักเนื่องจากลูกติดยาเสพติดส่วนลูกอีกคนมีปัญหากาเรและเรียนไม่จบ ในกรณีของนาง จ ที่เกิดจากความคาดหวัง และห่วงในตัวลูกหลานโดยเฉพาะหลานในช่วงวัยรุ่นที่มักสร้างปัญหาให้ครอบครัว นอกจากนี้ในกรณีของนาง ง ที่ป่วยเป็นโรคซึมเศร้าชนิดรุนแรง เนื่องจากทั้งญาติพี่น้อง หรือแม้กระทั่งลูกไม่เคยดูแลและตัดขาดจากผู้ป่วย ทำให้ผู้ป่วยเกิดความเครียดและพยายามฆ่าตัวตายหลายครั้ง

ในด้านความแตกต่างของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าจากสองอำเภอนั้น จากข้อมูลสำมะโนประชากรของจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2553 พบว่าอำเภอสามชูกซึ่งเป็นอำเภอที่มีอัตราผู้ป่วยโรคซึมเศร้าสูงที่สุด มีอัตราประชากรเพศหญิงสูงอายุในพื้นที่มากกว่าในอำเภออุทอง โดยมีอัตราอยู่ที่ร้อยละ 10.36 ในขณะที่อำเภออุทองมีร้อยละ 9.42 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าอำเภอสามชูกมีอัตราความเสี่ยงต่อการเกิดโรคซึมเศร้ามากกว่า จึงเป็นอีกหนึ่งสาเหตุที่ทำให้อำเภอสามชูกมีอัตราผู้ป่วยมากกว่าอำเภออุทอง

ความแตกต่างด้านความยากจน โดยข้อมูลจากตัวชี้วัดความยากจนภาพรวม พ.ศ. 2556 ในมิติด้านค่าใช้จ่าย พบว่าอำเภอสามชูกมีสัดส่วนคนจนร้อยละ 17.5 ในขณะที่อำเภออุทองมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 13.0 รวมทั้งความรุนแรงความยากจนของอำเภอสามชูกมีค่าร้อยละ 1.0 ในขณะที่อำเภออุทองมีความรุนแรงอยู่ที่ร้อยละ 0.7 พบว่าลักษณะการประกอบอาชีพ ความเป็นอยู่ของสองอำเภอก็มีความแตกต่างกัน อาชีพในชุมชนส่วนใหญ่ของผู้ป่วยในอำเภอสามชูกจะประกอบอาชีพเกษตรกร ทำนา ในขณะที่อำเภออุทองจะประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ส่งผลให้ผู้ป่วยในอำเภอสามชูกบางรายมีปัญหาด้านรายได้จากผลกระทบของน้ำแล้งในบางช่วงทำให้ไม่สามารถทำการเกษตรได้

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าอำเภอสามชุกได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ จากภาพที่ 4.3 ซึ่งแสดงอัตราผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2553 - 2558 จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ พ.ศ. 2554 อัตราผู้ป่วยโรคซึมเศร้าเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจนถึงปัจจุบัน ในปีดังกล่าวเป็นปีที่เกิดภัยพิบัติน้ำท่วมใหญ่ของประเทศไทย อำเภอสามชุกเป็นหนึ่งในอำเภอที่ได้รับผลกระทบอย่างหนักจากเหตุการณ์ครั้งนั้น ทำให้เกิดความเสียหายต่อนาข้าวและผลผลิตทางการเกษตรจำนวนมาก กระทั่งราคาสินค้าเกษตร สภาพชีวิตความเป็นอยู่และรายได้ของชุมชน จึงทำให้ประชาชนเกิดความเครียดและก่อให้เกิดภาวะซึมเศร้าในที่สุด

สรุปผลการศึกษา

1. จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงและแบบรูปเชิงพื้นที่ของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในจังหวัดสุพรรณบุรีมีจำนวนผู้ป่วยสะสมรวมทั้งสิ้น 4,426 คน โดยพื้นที่ที่พบอัตราผู้ป่วยอยู่มากที่สุด ได้แก่อำเภอดอนเจดีย์และอำเภอสามชุก ในขณะที่อัตราผู้ป่วยที่พบน้อยที่สุด ได้แก่อำเภออู่ทอง อำเภอบางปลาม้าและอำเภอสองพี่น้อง พบว่ามีแนวโน้มอัตราผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยพ.ศ. 2553 มีอัตราผู้ป่วยร้อยละ 1.22 ต่อมาอัตราผู้ป่วยเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 31.89 ใน พ.ศ. 2554 และมีอัตราผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นผลมาจากกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ อันเนื่องมาจากเหตุการณ์น้ำท่วมรุนแรงในพ.ศ. 2554

2. จากการเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในอำเภอสามชุกและอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล (Host) ปัจจัยตัวก่อโรค (Agent) และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม (Environment) ล้วนเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยทั้งสองอำเภอ ซึ่งเกิดจากปัญหาครอบครัว สังคมและเศรษฐกิจ สำหรับความแตกต่างของผู้ป่วยของพื้นที่ศึกษา พบว่าอำเภอสามชุกพบกลุ่มเสี่ยงเพศหญิงสูงอายุมากกว่าอำเภออู่ทอง และมีสัดส่วนคนยากจนมากกว่าอำเภออู่ทอง นอกจากนี้ยังมีการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน อำเภอสามชุกประกอบอาชีพเกษตรกร ในขณะที่อำเภออู่ทองทำอาชีพรับจ้างทั่วไป

โดยผลการศึกษาพบว่าลักษณะและสภาพภาพรวมที่พบในผู้ป่วยส่วนใหญ่ ซึ่งได้แก่ เพศหญิงสูงอายุ ระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาและมีโรคเรื้อรังได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาเสื่อม และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยมาจากปัญหาเรื่องครอบครัว รายได้ที่ไม่เพียงพอและพฤติกรรมปิดกั้นตนเองจากสังคมของผู้ป่วยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตที่ได้ทำการศึกษา ได้แก่งานวิจัยของทศพร บริบูรณ์ (2553) ที่พบผลการศึกษาแบบเดียวกันของลักษณะพื้นฐานของผู้ป่วยและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยจากปัญหาทางครอบครัวและรายได้ และพบว่าโรคเรื้อรังสามารถส่งผลต่อการเกิดโรคซึมเศร้าได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเกศกาญจน์ บัวผันและคณะ (2554) ที่พบว่าปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดโรคซึมเศร้านั้นประกอบด้วยปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ด้านร่างกาย โรคประจำตัว ปัจจัยด้านจิตใจ มีความเครียดเรื่องการเงิน ครอบครัว การงานและสังคม ปัจจัยทางสังคมที่กลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ส่วนความสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศนั้น งานวิจัยของ Munhoz TN.และคณะ (2015) ที่ศึกษาภาวะซึมเศร้าของประชากรในประเทศบราซิลและงานวิจัยของ Kyung-Jae Leeและคณะ (2015) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับโรคซึมเศร้าของผู้หญิงวัยทำงานในประเทศเกาหลี พบตรงกันว่าปัญหาสุขภาพส่งผลต่อการเกิดโรคซึมเศร้าของผู้ป่วย

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นศึกษาแบบรูปเชิงพื้นที่และสาเหตุของการป่วยเป็นโรคซึมเศร้าในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยเลือกพื้นที่ศึกษา 2 อำเภอ จึงควรขยายขอบเขตการศึกษาโดยศึกษาในอำเภออื่นๆ ด้วย เนื่องจากจะได้ผลการศึกษาที่ครบถ้วนและละเอียดมากขึ้น

2. จากการศึกษาครั้งนี้ควรจะมีการเพิ่มเติมการศึกษาถึงแนวทางการลดปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคซึมเศร้าในจังหวัดสุพรรณบุรีด้วย เพื่อจะช่วยให้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเชิงนโยบายของจังหวัดต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข. (2011). สถิติการเจ็บป่วยทางจิตเวช. เข้าถึงเมื่อ 27 เมษายน 2559 เข้าถึงได้จาก <http://www.dmh.go.th/report/report1.asp>
- คลังข้อมูลน้ำและภูมิอากาศแห่งชาติ. (2554). บันทึกเหตุการณ์มหาอุทกภัยปี 2554. เข้าถึงเมื่อ 19 พฤษภาคม 2559 เข้าถึงได้จาก <http://www.thaiwater.net/current/flood54.html/>.
- มาโนช หล่อตระกูล. (2547). ข้อมูลเกี่ยวกับกรมสุขภาพจิต (โรคซึมเศร้า). . เข้าถึงเมื่อ 16 มกราคม 2559 เข้าถึงได้จาก <http://www.dmh.go.th>
- ศิริพร เค้าภูไทย. (2550). สถานการณ์ข่าวสุขภาพ. เข้าถึงเมื่อ 7 มกราคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.hiso.or.th>.
- ศูนย์วิจัยและสารสนเทศโรคซึมเศร้า. (2558). รายงานอัตราการเข้าถึงบริการของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าจำแนกตาม **ปีงบประมาณ 2553-2558**. เข้าถึงเมื่อ 7 มกราคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaidepression.com>.
- สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสุพรรณบุรี. เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.suphanburi.go.th>
- สายฝน เอกวรรณ. (2553). รู้จัก เข้าใจ ดูแล ภาวะซึมเศร้า. พิมพ์ครั้งที่ 2. ส.เอเชียเพรส (1989)
- องค์การอนามัยโลก. (2015). Depression. เข้าถึงเมื่อ 7 มกราคม 2559. เข้าถึงได้จาก http://www.who.int/mental_health

การศึกษาขอบเขตการให้บริการรถสองแถวในจังหวัดระยอง

A Study of Mini Bus's Service Area in Rayong Province

บุญจิรา จิตรประสงค์¹

ศุภฤกษ์ โออินทร์²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขอบเขตการให้บริการรถสองแถว เปรียบเทียบสถานการณ์การให้บริการของรถสองแถว และศึกษาความสัมพันธ์ของพื้นที่ในแต่ละพื้นที่ที่รถสองแถววิ่งผ่านในจังหวัดระยอง โดยนำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เข้ามาประยุกต์ร่วมกับข้อมูลรถสองแถวจากกรมขนส่งจังหวัดระยอง ประกอบด้วยข้อมูลรายละเอียดผู้ประกอบการขนส่งที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารประเภทประจำทางหมวด 1 และ 4 ปี 2558 และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการรถสองแถว ผลการศึกษาพบว่าเส้นทางการให้บริการของรถสองแถวในจังหวัดระยองมีทั้งหมด 17 เส้นทาง ให้บริการเป็นลักษณะระหว่างเมืองและการให้บริการภายในเมืองโดยมีจุดเริ่มต้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง ซึ่งมีลักษณะโครงข่ายการให้บริการแบบโครงข่ายรูปแบบรัศมี (Radial patterns) ตามทฤษฎีโครงข่ายการให้บริการ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 8 อำเภอ เส้นทางวิ่งไกลที่สุด คือ จากสถานีขนส่งไปยังสามย่าน มีระยะทาง 48.33 กิโลเมตร ส่วนอัตราค่าโดยสารมีการจัดเก็บแบบแบ่งตามเขตพื้นที่ (Zone fares) โดยเส้นทางสถานีขนส่งไปยังแหลมแม่พิมพ์ มีค่าบริการสูงสุดที่ 50 บาท คิดเป็น 0.633 บาท (เฉลี่ยต่อกิโลเมตร) โดยเส้นทางที่มีจำนวนรอบวิ่งและจำนวนผู้โดยสารมากที่สุด คือ สถานีขนส่งไปยังแหลมแม่พิมพ์ มี 140 รอบต่อวัน และมีจำนวนผู้โดยสาร 1,000 คนต่อวัน โดยการให้บริการดังกล่าว เป็นเพราะปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คือ เป็นพื้นที่ที่มีการตั้งโรงงานจำนวนมากจำนวนมาก ทำเทียบเรือ แหล่งพาณิชย์กรรม และแหล่งท่องเที่ยว

คำสำคัญ : รถสองแถว ขอบเขตการให้บริการ โครงข่ายการให้บริการ

Abstract

The objectives of this research are to analyze the minibus service boundaries, examine the most and least famous route and study the relationship of the areas where minibuses pass, in Rayong. The research investigated the relationship of the areas by utilizing the minibus entrepreneurship data in the year of 2015 from the Ministry of Transport, Geographic Information System and the collected data from the interviews. The findings illustrated that minibus services operated 17 routes. There were two types of services: the transit and the intercity minibus services. The starting point was at the Rayong Bus Terminal. The radial pattern was used in the minibus services which covered in eight Amphurs. The furthest route was from the Rayong Bus Terminal to Samyan which was 48.33 kilometers. According to the zone fares theory, the most expensive route started from the Rayong Bus Terminal to Laemmaepim costing 50 Baht (0.633 Baht per kilometer). Furthermore, it was the most popular route of 140 rounds a day with the highest number of passengers of approximately 1000 passengers per day. The route was famous because of the economic factors: a number of industrial factories, ports, commercial attractions and tourist attractions.

Keywords: Minibus, Service Boundaries, Network Service

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ประจำภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร; อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย

บทนำ

จังหวัดระยองเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความสำคัญในหลายๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวหรืออุตสาหกรรม ทำให้จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยจากข้อมูลสถิติสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2558 จังหวัดระยองมีประชากรรวมทั้งหมด 1,352,332 เป็นประชากร 630,227 คน คิดเป็นสัดส่วน 0.47 และมีประชากรแฝง 722,104 คิดเป็นสัดส่วน 0.53 คิดเป็นร้อยละจำนวนประชากรแฝง 114.58 ซึ่งคาดว่าในพ.ศ. 2559 ร้อยละจำนวนประชากรแฝงจะเพิ่มขึ้นเป็น 119.75 ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของเมืองอย่างไร้ทิศทาง (Urban Sprawl) ความหนาแน่นของประชากรและอาคารบ้านเรือนที่เพิ่มมากขึ้น บวกกับในด้านการท่องเที่ยวที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นในทุกๆ ปีจึงทำให้การคมนาคมและการขนส่งทางบกมีปริมาณเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการเดินทางแบ่งเป็นสองลักษณะ คือ การเดินทางด้วยรถส่วนบุคคลกับการเดินทางโดยรถสาธารณะ ซึ่งการเดินทางส่วนใหญ่ของประชาชนในระยองจะใช้รถส่วนตัวมากกว่ารถสาธารณะ นำไปสู่ปัญหาการจราจรติดขัดและอัตราการเกิดอุบัติเหตุที่ก็มีแนวโน้มสูงขึ้น แนวทางการแก้ปัญหาที่เน้นเรื่องของการเพิ่มช่องทางการจราจร การกำหนดมาตรการต่างๆ ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ไม่ยั่งยืน ส่งผลให้เกิดปัญหาซ้ำๆ เมืองจึงพัฒนาไปอย่างไร้ทิศทาง

ดังนั้นสิ่งที่ต้องกลับมาพิจารณาเรื่องระบบขนส่งสาธารณะที่เป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาการเพิ่มขึ้นของปริมาณการจราจรบนท้องถนน ลดการสูญเสียพลังงานและลดค่าใช้จ่ายของประชาชนด้วย อีกทั้งระบบขนส่งสาธารณะยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจและสังคมอีกด้วย โดยเฉพาะรถโดยสารประจำทางประเภทรถสองแถว ที่เป็นรูปแบบการขนส่งสาธารณะภายในเมืองระบบหลัก ของประชาชนในจังหวัดระยอง จากสถิติของกรมขนส่งพบว่าจำนวนรถสองแถวที่จัดประกอบการขนส่งนั้นมีปริมาณมากกว่ารถโดยสารสาธารณะประเภทอื่น กรมขนส่งจังหวัด ระยอง พ.ศ. 2558 แต่ด้วยคุณภาพและประสิทธิภาพการให้บริการของรถสองแถวยังไม่ดีมีมาตรฐานเท่าที่ควร ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้เห็นความสำคัญของระบบขนส่งและประเด็นในการศึกษา ที่สามารถช่วยจัดการระบบขนส่งรถโดยสารประจำทางประเภทรถสองแถวได้ ด้วยการนำองค์ความรู้ภูมิศาสตร์และระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์มาใช้ศึกษาขอบเขตพื้นที่การให้บริการและทำแผนที่เส้นทางให้บริการรถสองแถวในแต่ละเส้นทางภายในจังหวัดระยอง รวมถึงเรื่องของการบริการ เช่น เรื่องของอัตราค่าโดยสาร ความถี่ในการให้บริการในแต่ละวันแต่ละเส้นทาง จุดเริ่มต้น จุดสิ้นสุดการให้บริการและจำนวนของผู้ใช้บริการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการและพัฒนาระบบบริการขนส่งสาธารณะในอนาคต รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาระบบขนส่งภายในจังหวัดให้ยั่งยืนต่อไป (Sustainable Transport)

วัตถุประสงค์

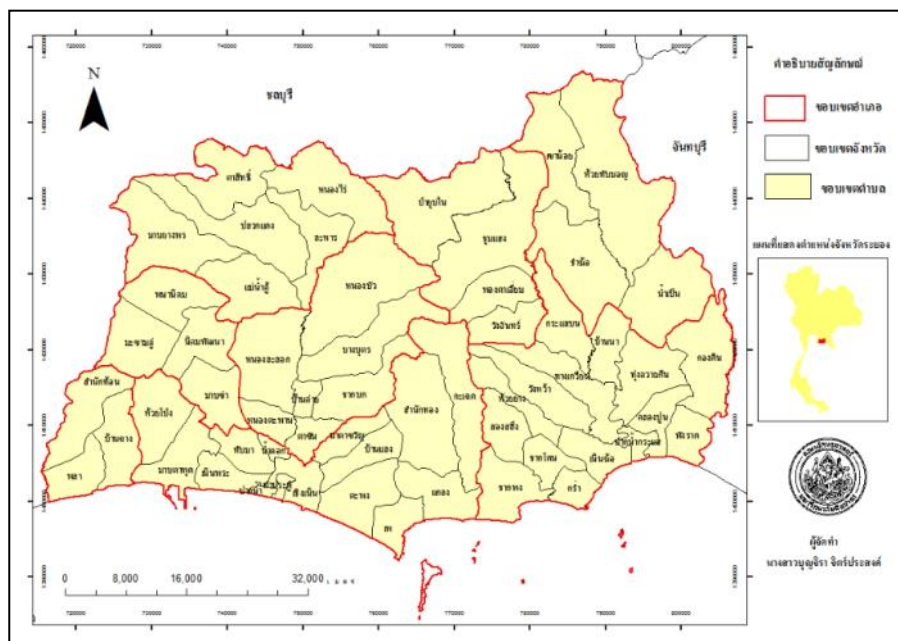
1. เพื่อศึกษาขอบเขตการให้บริการรถสองแถวในจังหวัดระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบสถานการณ์การให้บริการรถสองแถวในจังหวัดระยอง
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อขอบเขตการให้บริการของรถสองแถวในจังหวัดระยอง

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งขอบเขตทางการศึกษาออกเป็น 3 ประเภท

1. ขอบเขตทางพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้การการขนส่งสาธารณะของรถสองแถวในจังหวัดระยอง ที่ประกอบไปด้วย 8 อำเภอ คืออำเภอเมืองระยอง บ้านฉาง แกลง วังจันทร์ บ้านค่าย ปลวกแดง เขาชะเมา และนิคมพัฒนา ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 พื้นที่ศึกษาจังหวัดระยองประกอบด้วย 8 อำเภอ 54 ตำบล

2. ขอบเขตทางเนื้อหา

2.1 ศึกษาเฉพาะรถสองแถว ที่จุดเริ่มต้นการให้บริการอยู่ที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 17 เส้นทาง ดังตารางที่ 2

2.2 ในการศึกษาเส้นทางการให้บริการ จะใช้ข้อมูลรายละเอียดผู้ประกอบการขนส่งที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารประเภทประจำทางหมวด 1 และ 4 พ.ศ. 2558 และแบบสัมภาษณ์ขอบเขตการให้บริการจากผู้ประกอบการรถสองแถวโดยพิจารณาในช่วงวันเวลาในการให้บริการ

2.3 ในการเปรียบเทียบสถานการณ์การให้บริการของรถสองแถวของแต่ละเส้นทาง โดยศึกษาจากความถี่ของช่วงเวลาการให้บริการ จำนวนรอบของรถโดยสารที่วิ่งในแต่ละวัน จำนวนผู้โดยสารเฉลี่ยในแต่ละวัน อัตราค่าโดยสารระยะทางในแต่ละเส้นทางและค่าเฉลี่ยของค่าโดยสารเฉลี่ยต่อกิโลเมตร

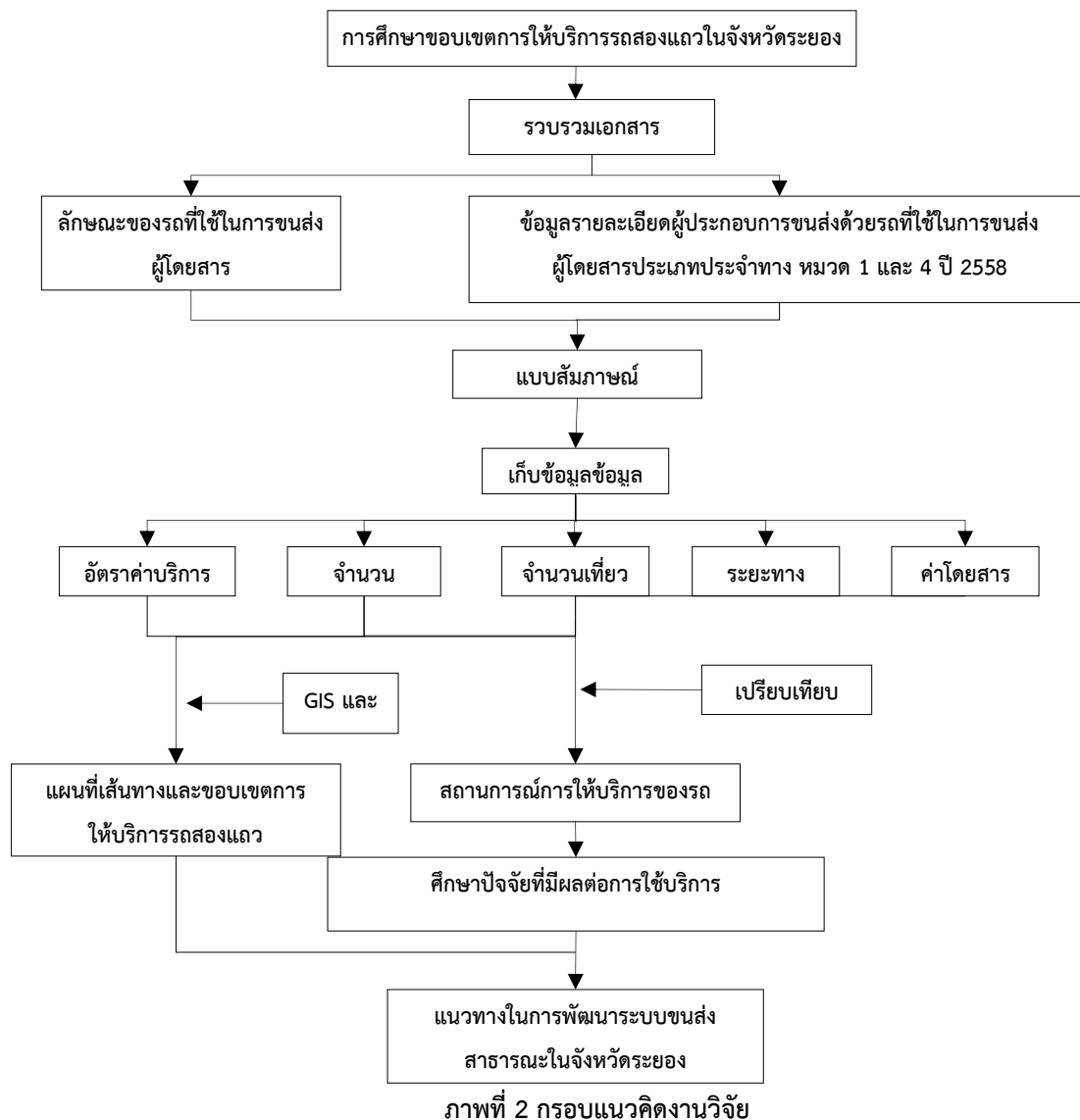
3. ขอบเขตทางด้านประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้จะทำการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ประกอบการรถสองแถวในจังหวัดระยองที่เส้นทางการให้บริการเริ่มต้นอยู่ที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง

ทบทวนวรรณกรรมและวิธีการดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบขนส่งสาธารณะในประเทศไทย ได้มีงานที่ศึกษาเกี่ยวกับระบบขนส่งสาธารณะอยู่ในหลายๆ งานและการศึกษาในหลายๆ ประเด็นด้วยกัน เนื่องมาจาก ระบบขนส่งสาธารณะมีความสำคัญต่อการพัฒนาเมือง เศรษฐกิจและสังคม โดยมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับระบบขนส่งสาธารณะไว้ในหลายๆ ประเด็นด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นงานของสุเมธี เจริญธรรมและปรเมศวร์ เหลือเทพ (2558) ที่ศึกษาเกี่ยวกับรถสองแถวในจังหวัดภูเก็ตในเรื่องของการบริการและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการหรือในงานของ วสันต์ อนันตภักดิ์ (2554) ที่ศึกษาทัศนคติของผู้เดินทางที่ใช้บริการของรถขนส่งสาธารณะ บอถึงเหตุผลของการใช้งานบริการรถขนส่งสาธารณะ เพราะความสะดวก ทั้งนี้การยังมีการศึกษาในเรื่องของการเข้าถึงการเดินทางโดยระบบขนส่งสาธารณะของ ชูติมา เจริญนท (2554) ที่ศึกษาการเข้าถึงระบบขนส่งในจังหวัดนครราชสีมา ที่ไปสอดคล้องกับงานของ ชลธิชา บรรพศิริ (2554) ที่ศึกษาเส้นทางของรถโดยสารโดยใช้การ

วิเคราะห์ด้วย Network Analysis ว่ามีพื้นที่ไหนบ้างที่มีการบริการขนส่งสาธารณะเข้าถึงหรือครอบคลุมพื้นที่หรือไม่อย่างไร ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของระบบขนส่งสาธารณะ ซึ่งต่างประเทศก็เริ่มให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เช่นกันจะเห็นได้จากงานวิจัยของ Rakesh Belwal and Shweta Belwal (2010) ได้ศึกษาเรื่องการบริการขนส่งสาธารณะในโอมาน และแสดงให้เห็นว่าการบริการขนส่งสาธารณะเป็นหัวใจสำคัญของเมืองอย่างไรบ้าง ซึ่งหลังจากการทบทวนวรรณกรรมและอ่านงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาประเด็นเรื่องของการให้บริการของรถโดยสารสาธารณะ โดยเลือกที่จะทำการศึกษาในจังหวัดระยองซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความน่าสนใจในหลายๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว เป็นต้น อีกทั้งยังมีบริการรถโดยสารสาธารณะหลายๆ ประเภทอีกด้วย จึงตั้งประเด็นและวิธีการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ศึกษาขอบเขตการให้บริการรถสองแถวในจังหวัดระยองและเปรียบสถานการณ์การให้บริการรถสองแถวในจังหวัดระยอง โดยการรวบรวมเอกสารงานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสาธารณะ ข้อมูลรายละเอียดผู้ประกอบการขนส่งที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารประเภทประจำทางหมวด 1 และ 4 พ.ศ.2558 จากกรมขนส่งทางบกจังหวัดระยอง ใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสัมภาษณ์โดยใช้คำถามปลายเปิดแบบเชิงลึก (In-depth interview) ผู้สัมภาษณ์ตัวแทนผู้ประกอบการรถสองแถวในจังหวัดระยอง โดยที่กำหนดเส้นทางที่จะทำการศึกษาเฉพาะเส้นทางที่มีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดการให้บริการที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองเท่านั้น

2. ลงพื้นที่เพื่อทำการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการรถสองแถวในจังหวัดระยองจำนวน 17 เส้นทาง ที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในเรื่องขอบเขตการให้บริการในแต่ละท่ารถ จำนวนของผู้ใช้บริการต่อวัน จำนวนเที่ยวการให้บริการ จำนวนของรถที่ให้บริการในแต่ละวัน ช่วงวันเวลาของการใช้บริการและอัตราค่าโดยสารตามจุดขึ้นลง

3. ใช้ข้อมูลรายละเอียดผู้ประกอบการขนส่งที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารประเภทประจำทางหมวด 1 และ 4 พ.ศ. 2558 จากกรมขนส่งทางบกจังหวัดระยองและข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการรถสองแถวจำนวน 17 เส้นทาง มาจัดทำแผนที่เส้นทางการให้บริการของรถสองแถวและแผนที่ขอบเขตการให้บริการของรถสองแถวในจังหวัดระยองด้วยโปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และจะได้ระยะทางเฉลี่ยของการให้บริการในแต่ละเส้นทาง และนำข้อมูลจำนวนของผู้ใช้บริการต่อวัน จำนวนเที่ยวการให้บริการ จำนวนของรถที่ให้บริการในแต่ละวัน ช่วงวันเวลาของการใช้บริการและอัตราค่าโดยสารตามจุดขึ้นลง มาทำการจำแนกตารางความสัมพันธ์ เพื่อให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของเส้นทางการให้บริการ และจัดทำกราฟเพื่อแสดงผลการเปรียบเทียบ

4. นำผลการเปรียบเทียบจำนวนเที่ยวและจำนวนผู้โดยสารรถสองแถวสูงสุด 3 เส้นทางแรกมาศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยทางกายภาพที่มีผลต่อจำนวนการให้บริการและจำนวนผู้โดยสารของรถสองแถว โดยใช้ข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรม สถานที่ท่องเที่ยว จำนวนประชากร และแหล่งพาณิชย์กรรม

5. วิเคราะห์รูปแบบโครงข่ายการให้บริการของรถสองแถวโดยใช้ทฤษฎีโครงข่ายการเดินทางของรถสองแถวและการกำหนดโครงสร้างอัตราค่าโดยสาร (Fare structure) จากผลการศึกษาที่ได้

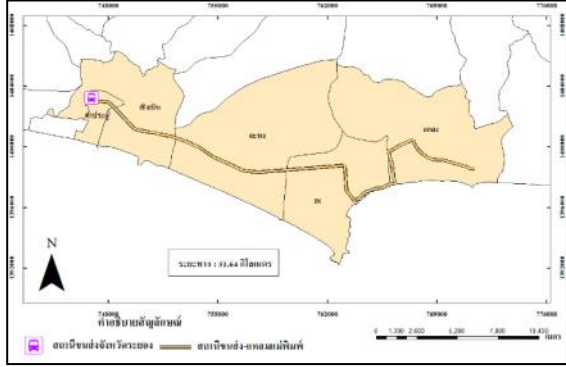
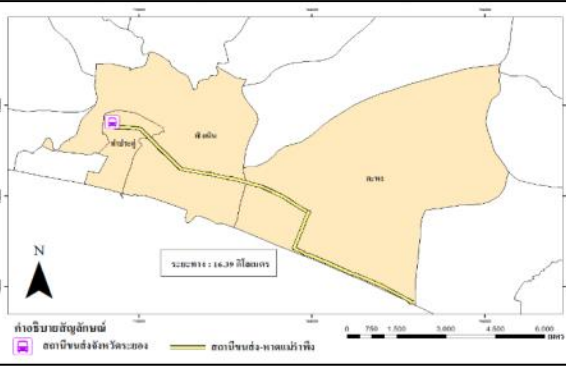
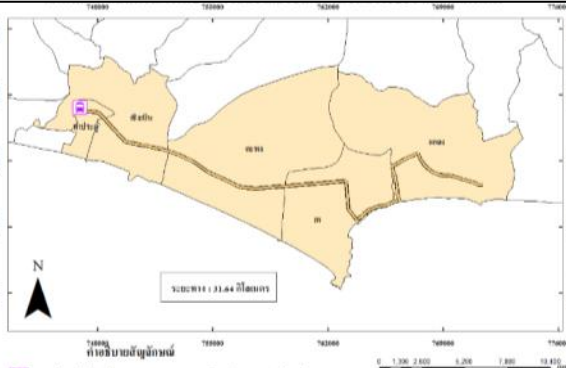
ตารางที่ 1 วิธีการดำเนินงานวิจัย

วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	ผลที่ได้
การศึกษาเส้นทางและขอบเขตการให้บริการของรถสองแถวในจังหวัดระยอง	<ul style="list-style-type: none"> ทำการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการรถสองแถวในเรื่องเส้นทางและขอบเขตการให้บริการรถสองแถว 	<ul style="list-style-type: none"> ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบขนส่งจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลรายละเอียดผู้ประกอบการขนส่งที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารประเภทประจำทางหมวด 1 และ 4 พ.ศ.2558 จากกรมขนส่งทางบกจังหวัดระยอง ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> ขอบเขตการให้บริการรถสองแถวในจังหวัดระยอง แผนที่แสดงเส้นทางการให้บริการรถสองแถวโดยสารในจังหวัดระยอง
การศึกษาเปรียบเทียบสถานการณ์การให้บริการรถสองแถวในจังหวัดระยอง	<ul style="list-style-type: none"> นำข้อมูลที่ได้จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มาทำการจำแนก ความถี่ของการออกรถ จำนวนรถ จำนวนเที่ยวการให้บริการ จำนวนผู้โดยสาร และอัตราค่าโดยสาร เปรียบเทียบโดยทำการจำแนกตารางความสัมพันธ์ 	<ul style="list-style-type: none"> ข้อมูลความถี่ของการออกรถ จำนวนรถ จำนวนเที่ยวการให้บริการ จำนวนผู้โดยสาร และอัตราค่าโดยสาร 	<ul style="list-style-type: none"> ความถี่ของการออกรถ จำนวนรถ จำนวนเที่ยวการให้บริการ จำนวนผู้โดยสาร และอัตราค่าโดยสารที่มีความเหมือนและความแตกต่างของเส้นทางการให้บริการ
การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อขอบเขตการให้บริการของรถสองแถวในจังหวัดระยอง	<ul style="list-style-type: none"> นำข้อมูลสถานการณ์การให้บริการรถสองแถวมาจัดอันดับมากที่สุด 3 อันดับ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการวิ่งของรถสองแถว 	<ul style="list-style-type: none"> ข้อมูลจำนวนประชากรจังหวัดระยอง ข้อมูลการท่องเที่ยว ข้อมูลแหล่งพาณิชย์กรรม 	<ul style="list-style-type: none"> ปัจจัยทางกายภาพที่มีผลต่อความสัมพันธ์ของพื้นที่ที่รถโดยสารวิ่งผ่าน

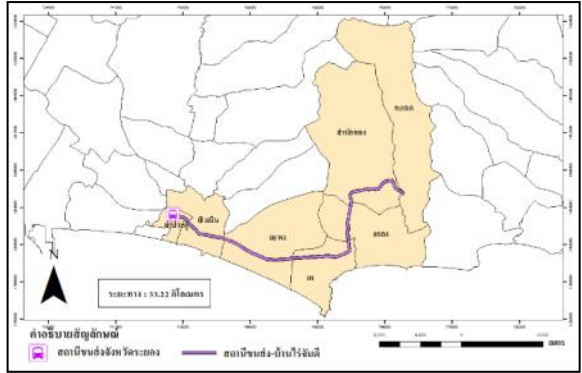
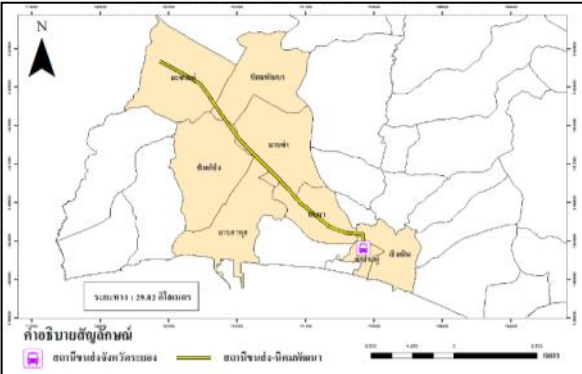
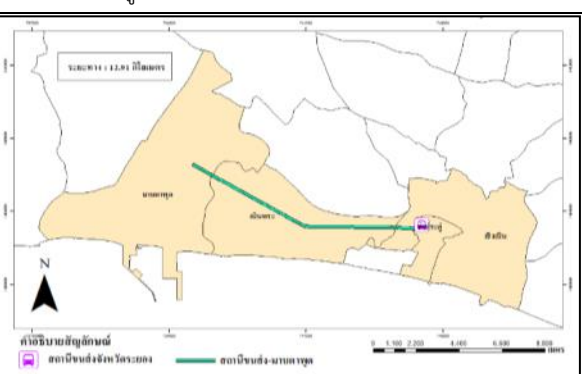
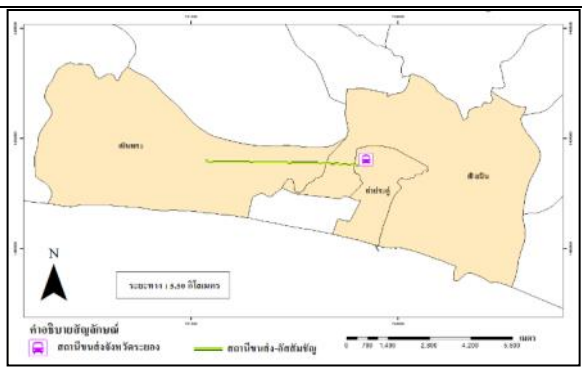
ผลการศึกษา

ผลการศึกษาขอบเขตการให้บริการรถสองแถวในจังหวัดระยอง พบว่ามีบริการรถสองแถวจำนวน 17 เส้นทางโดยที่จุดเริ่มต้นของการให้บริการจะอยู่ที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง โดยได้ใช้ข้อมูลรายละเอียดผู้ประกอบการขนส่งที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารประเภทประจำทางหมวด 1 และ 4 พ.ศ. 2558 จากสำนักงานขนส่งจังหวัดระยอง ซึ่งรถโดยสารประจำทางหมวด 1 คือ เส้นทางรถขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสารภายในเมือง จำนวน 3 เส้นทาง และหมวดที่ 4 เส้นทางรถขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสารระหว่างตัวเมืองกับอำเภอ จำนวน 14 เส้นทาง ครอบคลุมทั้งหมดพื้นที่ 36 ตำบล ใน 7 อำเภอ ข้อมูลลักษณะรถและขนาดรถตาม พ.ร.บ.การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 จากสำนักขนส่งทางบก เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบการสร้างแบบสัมภาษณ์และลงพื้นที่เก็บข้อมูล ดังตารางที่ 2

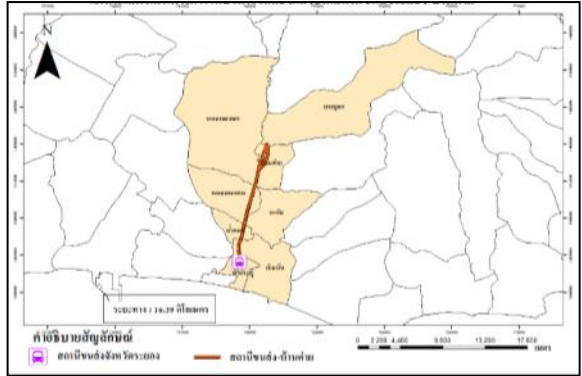
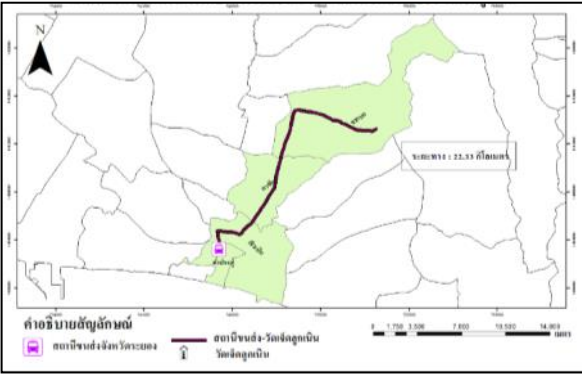
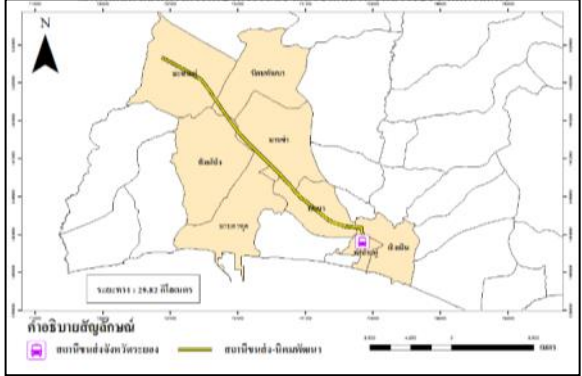
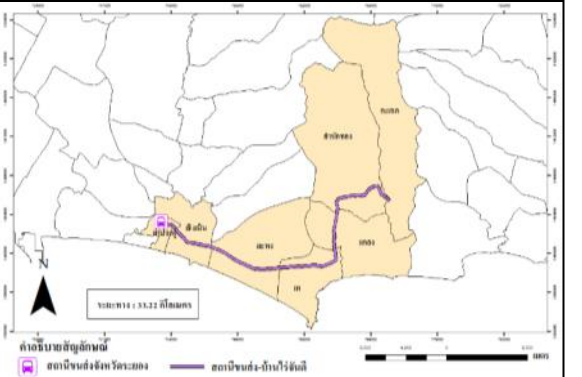
ตารางที่ 2 ชื่อเส้นทางรถสองแถวในจังหวัดระยองจำนวน 17 เส้นทาง

ชื่อเส้นทาง	รายละเอียด
 <p>1. เส้นทางที่ 1641 (ก) สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-แหลมแม่พิมพ์</p>	<p>เส้นทางที่ 1641 (ก) เส้นทางสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองไปยังแหลมแม่พิมพ์ ขอบเขตการให้บริการจะเริ่มต้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองตั้งอยู่ที่ ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง ผ่านตำบลเชิงเนิน ตำบลตะพง ตำบลเพ จนสุดทางที่วัดท่าเรือ ตำบลแกลง อำเภอเมืองระยอง รวมระยะทางในการให้บริการประมาณ 31.64 กิโลเมตร</p>
 <p>2. สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-หาดแม่รำพึง</p>	<p>เส้นทางที่ 1641 (ข) เส้นทางสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองไปยังหาดแม่รำพึง โดยเส้นทางนี้ขอบเขตการให้บริการจะเริ่มต้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองที่ ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง ผ่านตำบลเชิงเนิน จนสุดสายที่ลานหินขาว ตำบลตะพง อำเภอเมืองระยอง รวมระยะทางในการให้บริการประมาณ 16.39 กิโลเมตร</p>
 <p>3. สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-สามย่าน</p>	<p>เส้นทางที่ 1641 (ค) เส้นทางสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองไปยังสามย่าน โดยเส้นทางนี้ขอบเขตการให้บริการจะเริ่มต้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองตั้งอยู่ที่ ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง ผ่านตำบลเชิงเนิน ตำบลตะพง ตำบลเพ ตำบลแกลง ตำบลชากพง ตำบลสองสลึง ตำบลชากโดน ตำบลห้วยยาง ตำบลวังหว้า จนสุดทางที่ตลาดสามย่าน ตำบลทางเกวียน อำเภอแกลง รวมระยะทางในการ</p>

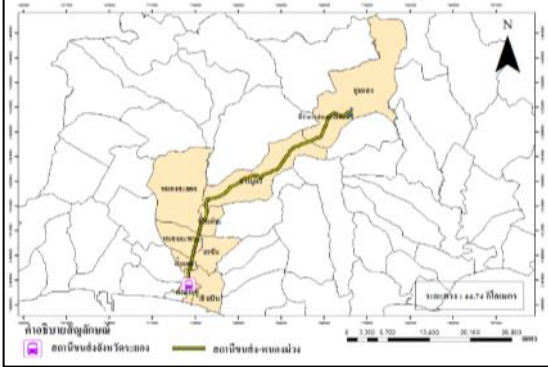
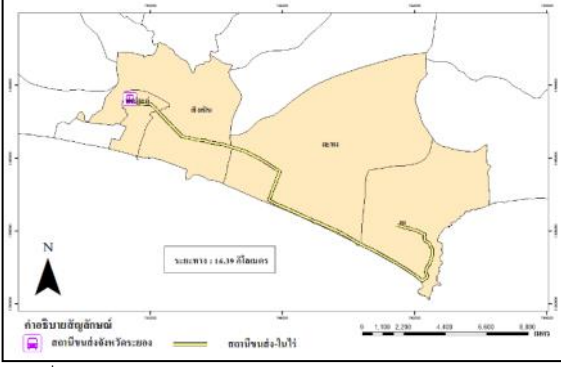
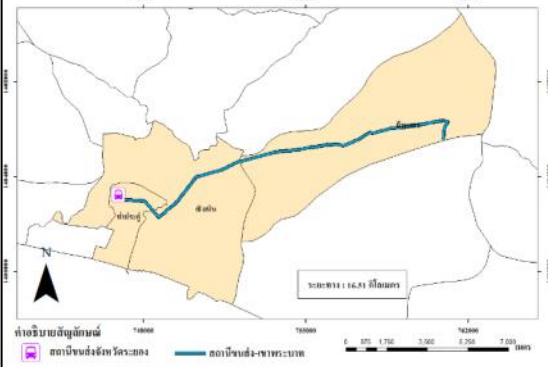
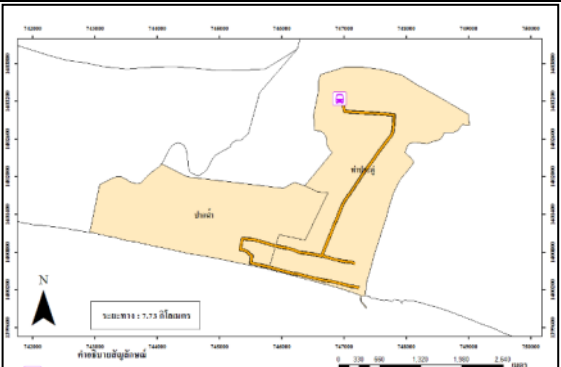
ตารางที่ 2 (ต่อ) ชื่อเส้นทางรถสองแถวในจังหวัดระยองจำนวน 17 เส้นทาง

ชื่อเส้นทาง	รายละเอียด
 <p>4. สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-บ้านไร่จันดี</p>	<p>เส้นทางที่ 1642 (ค) เส้นทางสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง ไปยังบ้านไร่จันดี โดยเส้นทางนี้ขอบเขตการให้บริการจะเริ่มต้นที่ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง ที่ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง ผ่านตำบลเชิงเนิน ตำบลตะพง ตำบลเพ ตำบลแก่ง ตำบลสำนักทอง จนสุดทางที่สี่แยกสวนภูการ ตำบลกะเจ็ด อำเภอเมืองระยอง รวมระยะทางในการให้บริการประมาณ 33.22 กิโลเมตร</p>
 <p>5. สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-บ้านฉาง</p>	<p>เส้นทางที่ 1643 (ก) เส้นทางสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง ไปยังบ้านฉาง โดยเส้นทางนี้ขอบเขตการให้บริการจะเริ่มต้นที่ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง ที่ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง ผ่านตำบลเชิงเนิน ตำบลเนินพระ ตำบลมาบตาพุด ตำบลห้วยโป่ง ตำบลบ้านฉาง จนสุดทางที่ตลาดบ้านฉาง ตำบลพลลา อำเภอบ้านฉาง รวมระยะทางในการให้บริการประมาณ 27.15 กิโลเมตร</p>
 <p>6. สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-มาบตาพุด</p>	<p>เส้นทางที่ 1643 (ก) เส้นทางสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง ไปยังมาบตาพุด โดยเส้นทางนี้ขอบเขตการให้บริการจะเริ่มต้นที่ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง ที่ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง ผ่านตำบลเนินพระ จนถึงตลาดมาบตาพุด ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง รวมระยะทางในการให้บริการประมาณ 12.91 กิโลเมตร</p>
 <p>7. สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-อัสสัมชัญ</p>	<p>เส้นทางที่ 1643 (ก) เส้นทางสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง ไปยังอัสสัมชัญ โดยเส้นทางนี้ขอบเขตการให้บริการจะเริ่มต้นที่ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองที่ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง ผ่านตำบลเชิงเนิน จนถึงตลาดหน้าโรงเรียนอัสสัมชัญ ระยอง ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง รวมระยะทางในการให้บริการประมาณ 5.50 กิโลเมตร</p>

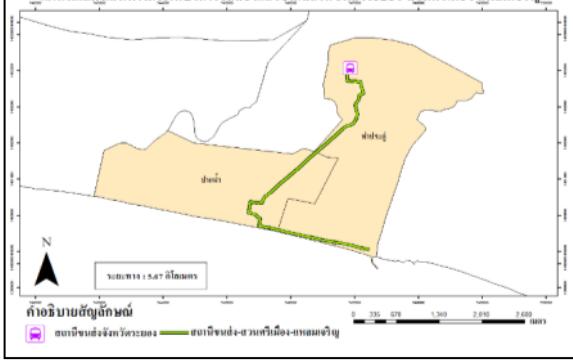
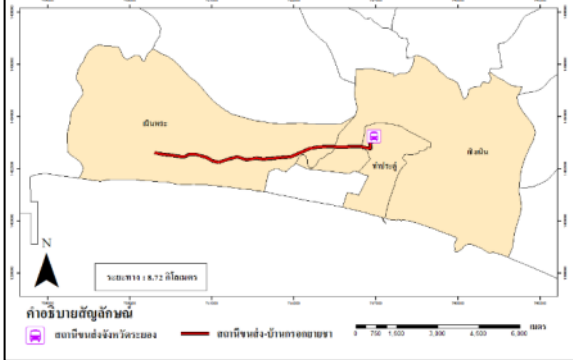
ตารางที่ 2 (ต่อ) ชื่อเส้นทางรถสองแถวในจังหวัดระยองจำนวน 17 เส้นทาง

ชื่อเส้นทาง	รายละเอียด
 <p>ภาพที่ 8 สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-บ้านค่าย</p>	<p>เส้นทางที่ 1644 (ก) เส้นทางสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองไปยังบ้านค่าย โดยเส้นทางนี้ขอบเขตการให้บริการจะเริ่มต้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองที่ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง ผ่านตำบลเชิงเนิน ตำบลน้ำคอก ตำบลหนองตะพาน ตำบลหนองละลอก จนสุดทางที่ตลาดวัดไผ่ล้อมตำบลบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย รวมระยะทางในการให้บริการประมาณ 16.39 กิโลเมตร</p>
 <p>ภาพที่ 9 สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-บ้านเจ็ดลูกเนิน</p>	<p>เส้นทางที่ 6000 เส้นทางสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองไปยังบ้านเจ็ดลูกเนิน โดยเส้นทางนี้ขอบเขตการให้บริการจะเริ่มต้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง ที่ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง ผ่านตำบลเชิงเนิน ตำบลตาชัน จนถึงวัดเจ็ดลูกเนิน ตำบลชากบก อำเภอบ้านค่าย รวมระยะทางในการให้บริการประมาณ 22.33 กิโลเมตร</p>
 <p>ภาพที่ 10 สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-นิคมพัฒนา</p>	<p>เส้นทางที่ 6049 เส้นทางสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองไปยังนิคมพัฒนา โดยเส้นทางนี้ขอบเขตการให้บริการจะเริ่มต้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง ที่ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง ผ่านตำบลเชิงเนิน ตำบลทับมา ตำบลมาบข่า ตำบลนิคมพัฒนา จนสุดทางที่ซอย 13 ตำบลมะขามคู่ อำเภอนิคมพัฒนา รวมระยะทางในการให้บริการประมาณ 29.82 กิโลเมตร</p>
 <p>ภาพที่ 11 สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-บ้านตาสีห์</p>	<p>เส้นทางที่ 6146 เส้นทางสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองไปยังบ้านตาสีห์ โดยเส้นทางนี้ขอบเขตการให้บริการจะเริ่มต้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง ที่ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง ผ่านตำบลเชิงเนิน ตำบลน้ำคอก ตำบลหนองตะพาน ตำบลหนองละลอก ตำบลหนองตะพาน ตำบลบ้านค่าย ตำบลบางบุตร ตำบลหนองบัว ตำบลละหาร ตำบลปลวกแดง จนสุดทางที่โรงงานน้ำตาล ตำบลตาสีห์ อำเภอปลวกแดง รวมระยะทางในการให้บริการประมาณ 43.27 กิโลเมตร</p>

ตารางที่ 2 (ต่อ) ชื่อเส้นทางรถสองแถวในจังหวัดระยองจำนวน 17 เส้นทาง

ชื่อเส้นทาง	รายละเอียด
 <p>ภาพที่ 12 สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-บ้านหนองม่วง</p>	<p>เส้นทางที่ 6027 เส้นทางสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองไปยังบ้านหนองม่วง โดยเส้นทางนี้ขอบเขตการให้บริการจะเริ่มต้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง ที่ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง ผ่านตำบลเชิงเนิน ตำบลน้ำคอก ตำบลหนองตะพาน ตำบลหนองละลอก ตำบลบ้านค่าย ตำบลบางบุตร จนสุดทางที่สี่แยกวังจันทร์ ตำบลชุมแสง อำเภอวังจันทร์ รวมระยะทางในการให้บริการประมาณ 31.64 กิโลเมตร</p>
 <p>ภาพที่ 13 สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-บ้านโนไร่</p>	<p>เส้นทางที่ 6237 เส้นทางสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองไปยังหมู่บ้านโนไร่ โดยเส้นทางนี้ขอบเขตการให้บริการจะเริ่มต้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง ที่ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง ผ่านตำบลเนินพระ จนถึงตลาดมาบตาพุด ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง รวมระยะทางในการให้บริการประมาณ 12.91 กิโลเมตร</p>
 <p>ภาพที่ 14 สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-เขาพระบาท</p>	<p>เส้นทางที่ 6051 เส้นทางสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองไปยังเขาพระบาท โดยเส้นทางนี้ขอบเขตการให้บริการจะเริ่มต้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง ที่ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง ผ่านตำบลเชิงเนิน จนถึงทางที่วัดเขาพระบาท ตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง รวมระยะทางในการให้บริการประมาณ 16.51 กิโลเมตร</p>
 <p>ภาพที่ 15 สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-บ้านแหลมเจริญ</p>	<p>เส้นทางที่ 5 เส้นทางสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองไปยังบ้านแหลมเจริญ โดยทางนี้ขอบเขตการให้บริการจะเริ่มต้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองที่ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง จนถึงสายที่แหลมเจริญ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองระยอง รวมระยะทางในการให้บริการประมาณ 7.73 กิโลเมตร</p>

ตารางที่ 2 (ต่อ) ชื่อเส้นทางรถสองแถวในจังหวัดระยองจำนวน 17 เส้นทาง

ชื่อเส้นทาง	รายละเอียด
 <p>ภาพที่ 16 สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-สวนศรีเมือง-บ้านแหลมเจริญ</p>	<p>เส้นทางที่ 6 เส้นทางสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองไปยังสวนศรีเมืองและบ้านแหลมเจริญ โดยเส้นทางนี้ขอบเขตการให้บริการจะเริ่มต้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองที่ตำบลท่าประดู่ จนสุดสายที่บ้านแหลมเจริญ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองระยอง รวมระยะทางในการให้บริการประมาณ 5.67 กิโลเมตร</p>
 <p>ภาพที่ 17 สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-บ้านกรอกายชา</p>	<p>เส้นทางที่ 4 เส้นทางสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองไปยังโรงพยาบาลกรุงเทพระยองและบ้านกรอกายชา โดยเส้นทางนี้ขอบเขตการให้บริการจะเริ่มต้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง ที่ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง ผ่านตำบลเชิงเนิน จนสุดสายที่หนองแดงเม (หลังวัดกรอกายชา) ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง รวมระยะทางในการให้บริการประมาณ 8.72 กิโลเมตร</p>

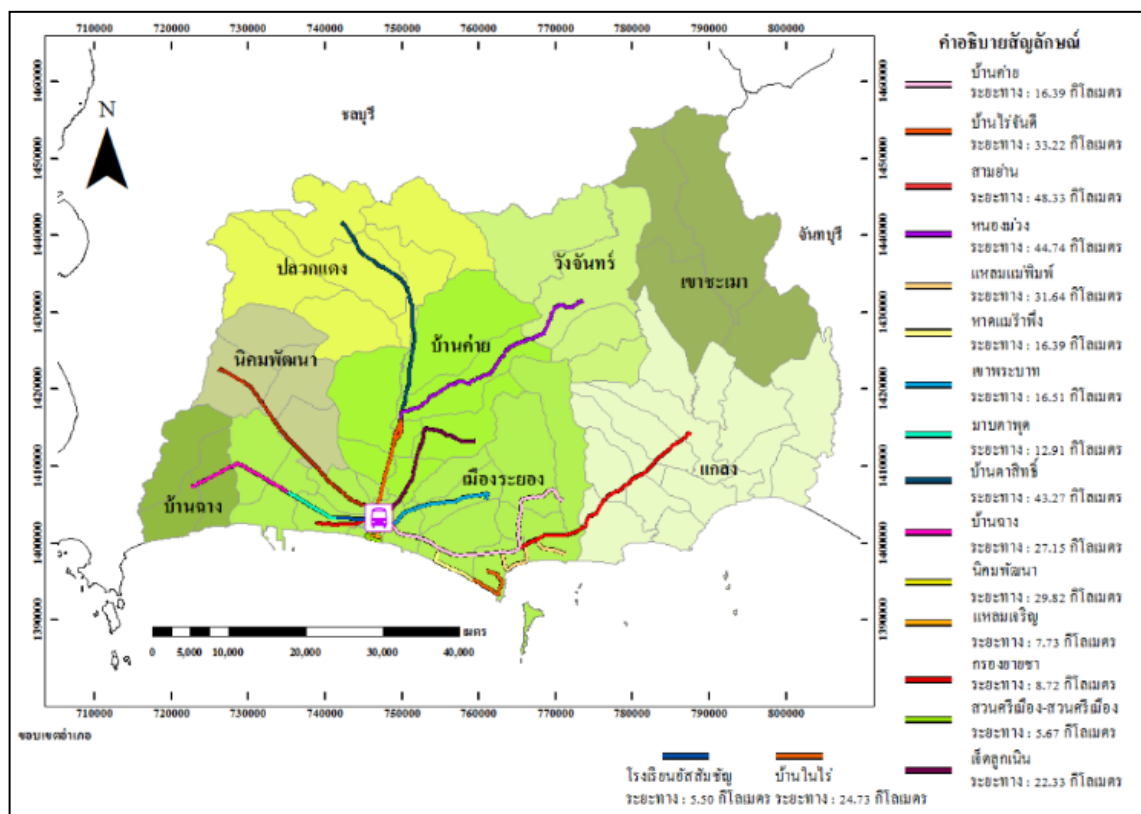
ที่มา: กรมขนส่งจังหวัดระยอง

จากผลการศึกษาขอบเขตการให้บริการจะเห็นได้ว่าเส้นทางทั้ง 17 เส้นทาง ดังภาพที่ นั้นครอบคลุมทั้งหมดพื้นที่ 36 ตำบล ใน 7 อำเภอ แต่ไม่ครอบคลุมอำเภอเขาชะเมา ดังนั้นการเดินทางไปอำเภอเขาชะเมานั้นจะต้องใช้บริการรถสองแถว เส้นทางตลาดเขาหินไปยังเขาชะเมา จุดเริ่มต้นการให้บริการจะอยู่ที่ตลาดเขาหิน ตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง โดยรถสองแถว เส้นทางตลาดเขาหินไปยังเขาชะเมาจะเริ่มให้บริการตั้งแต่เวลา 06.00 – 16.00 น. และความถี่ของการออกรถ 20 นาที

เส้นทางวิ่งไกลที่สุดคือสถานีขนส่งไปยังสามย่าน มีระยะทางเฉลี่ย 48.33 กิโลเมตร โดยครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง ตำบลเชิงเนิน ตำบลตะพง ตำบลเพ ตำบลแกลง ตำบลชากพง ตำบลสองสลึง ตำบลชากโดน ตำบลห้วยยาง ตำบลวังหว้า จนสุดทางที่ตลาดสามย่าน ตำบลทางเกวียน อำเภอแกลง รวม 11 ตำบล 2 อำเภอ และน้อยสุดเป็นเส้นทางเส้นทางที่ 1643 (ก) เส้นทางสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองไปยังอัสสัมชัญ โดยเส้นทางนี้ขอบเขตการให้บริการจะเริ่มต้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองที่ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง ผ่านตำบลเชิงเนิน จนถึงตลาดหน้าโรงเรียนอัสสัมชัญระยอง ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง รวมระยะทางในการให้บริการประมาณ 5.50 กิโลเมตรเท่านั้น

เส้นทางที่มีอัตราค่าโดยสารมากที่สุดคือเส้นทางสถานีขนส่งไปแหลมแม่พิมพ์ มีอัตราค่าบริการสูงสุดที่ 50 บาท คิดเป็น 0.633 บาท (เฉลี่ยต่อกิโลเมตร) ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง ตำบลเชิงเนิน ตำบลตะพง ตำบลเพ จนสุดทางที่วัดท่าเรือ ตำบลแกลง อำเภอเมืองระยอง รวม 6 ตำบล ระยะทางในการให้บริการประมาณ 31.64 กิโลเมตร และเส้นทางที่มีอัตราค่าโดยสารต่ำที่สุด จะอยู่ที่ราคา 10 บาท ซึ่งเป็นราคาเริ่มต้นการให้บริการ

เส้นทางที่มีจำนวนรอบของการให้บริการและจำนวนผู้ใช้บริการมากที่สุดมากที่สุดคือ เส้นทางสถานีขนส่งไปยังนิคมพัฒนาจำนวน 140 รอบต่อวัน จำนวนผู้ใช้บริการเฉลี่ย 1000 คนต่อวัน โดยที่ความถี่ของการออกรถอยู่ที่ประมาณ 5 – 10 นาที โดยครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง ตำบลเชิงเนิน ตำบลทับมา ตำบลมาบข่า ตำบลนิคมพัฒนา จนสุดทางที่ซอย13 ตำบลมะขามคู่ อำเภอนิคมพัฒนา รวม 6 ตำบล ระยะทางในการให้บริการประมาณ 29.82 กิโลเมตรและเส้นทางที่มีจำนวนรอบและผู้ใช้บริการน้อยที่สุด คือ เส้นทางสถานีขนส่งไปยังสวนศรีเมืองและบ้านแหลมเจริญ ซึ่งมีจำนวนรอบ 16 รอบต่อวัน จำนวนผู้ใช้บริการเฉลี่ย 100 คนต่อวัน โดยครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่าประดู่ จนสุดสายที่แหลมเจริญ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองระยอง รวมระยะทางในการให้บริการประมาณ 5.67 กิโลเมตร

ภาพที่ 20 ขอบเขตการให้บริการรถสองแถวในจังหวัดระยอง

ผลการศึกษาศานการณการให้บริการรถสองแถวในจังหวัดระยอง จากการแบ่งช่วงชั้นจำนวนรอบและจำนวนผู้โดยสารโดยแบ่งเป็นระดับมาก ปานกลางและน้อย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 3 การแบ่งช่วงชั้นสถานการณการให้บริการของรถสองแถว

ข้อมูล	ช่วงชั้น	ระดับ
จำนวนรอบวิ่ง	16 - 57	น้อย
	58 - 99	ปานกลาง
	100 - 140	มาก
จำนวนผู้โดยสาร	100 - 400	น้อย
	401 - 700	ปานกลาง
	701 - 1000	มาก

พบว่าเส้นทางที่มีจำนวนความถี่ในการให้บริการมากที่สุดจะอยู่ในช่วง 100-140 รอบต่อวัน คือเส้นทางจากสถานีขนส่งไปยังแหลมแม่พิมพ์ มีจำนวน 140 เที่ยวต่อวัน รองลงมาคือเส้นทางจากสถานีขนส่งไปยังบ้านฉางและเส้นทางจากทางสถานีขนส่งไปยังนิคมพัฒนา มีจำนวน 120 เที่ยวต่อวันเท่ากับ 2 เส้นทาง ส่วนจำนวนความถี่ในการให้บริการระดับปานกลางจะอยู่ในช่วง 58-99 รอบต่อวัน คือเส้นทางจากสถานีขนส่งไปยังโรงเรียนอัสสัมชัญ มีจำนวน 90 เที่ยวต่อวัน เส้นทางจากสถานีขนส่งไปยังบ้านค่าย จำนวน 80 เที่ยวต่อวัน เส้นทางจากสถานีขนส่งไปยังบ้านโนไร่ จำนวน 78 เที่ยวต่อวัน เส้นทางจากสถานีขนส่งไปยังหาดแม่รำพึง จำนวน 75 เที่ยวต่อวัน เส้นทางจากสถานีขนส่งไปยังบ้านแหลมเจริญ จำนวน 70 เที่ยวต่อวัน เส้นทางจากสถานีขนส่งไปยังบ้านฉางและเส้นทางจากสถานีขนส่งไปยังมาบตาพุด จำนวน 60 เที่ยวเท่ากับ 2 เส้นทาง และจำนวนความถี่ในการให้บริการระดับปานกลางจะอยู่ในช่วง 16-57 รอบต่อวัน คือเส้นทางจากสถานีขนส่งไปยังบ้านไร่จันดี เส้นทางจากสถานีขนส่งไปยังบ้านเจ็ดลูกเนินและเส้นทางจากสถานีขนส่งไปยังบ้านกรอกยายชา จำนวน 50 เที่ยวต่อวันเท่ากับ 3 เส้นทาง เส้นทางจากสถานีขนส่งไปยังเขาพระบาท จำนวน 30 เที่ยวต่อวัน ส่วนเส้นทางที่มีจำนวนเที่ยววิ่งน้อยที่สุดมี 3 เส้นทาง คือ เส้นทางสถานีขนส่งไปยังบ้านบ้านตาสีหิธิ เส้นทางสถานีขนส่งไปยังบ้านหนองม่วงและเส้นทางสถานีขนส่งสวนศรีเมืองไปยังบ้านแหลมเจริญ ที่มีจำนวน 16 เที่ยว

ส่วนเรื่องอัตราการให้บริการจากการศึกษาและเปรียบเทียบอัตราการให้บริการในแต่ละเส้นทางทั้งหมด 17 เส้นทาง ได้จากการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ประกอบการรถสองแถว พบว่าเส้นทางที่มีอัตราค่าบริการสูงที่สุดคือ เส้นทางสถานีขนส่งไปยังแหลมแม่พิมพ์ จำนวน 50 บาท รองลงมาคือ เส้นทางสถานีขนส่งไปยังบ้านตาสีหิธิ จำนวน 45 บาท เส้นทางสถานีขนส่งไปยังบ้านหนองม่วง จำนวน 40 บาท เส้นทางสถานีขนส่งไปยังนิคมพัฒนา จำนวน 32 บาท เส้นทางสถานีขนส่งไปยังสามย่าน เส้นทางสถานีขนส่งไปยังบ้านไร่จันดี เส้นทางสถานีขนส่งไปยังบ้านโนไร่และเส้นทางสถานีขนส่งไปยังเขาพระบาท จำนวน 25 บาทเท่ากับ 4 เส้นทาง เส้นทางสถานีขนส่งไปยังหาดแม่รำพึง เส้นทางสถานีขนส่งไปยังบ้านฉาง เส้นทางสถานีขนส่งไปยังบ้านเจ็ดลูกเนินและเส้นทางสถานีขนส่งไปยังบ้านกรอกยายชา จำนวน 20 บาทเท่ากับ 4 เส้นทาง เส้นทางสถานีขนส่งไปยังมาบตาพุดและเส้นทางสถานีขนส่งสวนศรีเมืองถึงบ้านแหลมเจริญ จำนวน 15 บาทเท่ากับ 2 เส้นทาง ส่วนเส้นทางที่อัตราการให้บริการน้อยที่สุดคือ เส้นทางสถานีขนส่งไปยังโรงเรียนอัสสัมชัญ จำนวน 10 บาท ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 4 ข้อมูลการเปรียบเทียบสถานการณ์การให้บริการรถสองแถวในจังหวัดระยอง

เลขที่เส้นทาง	ชื่อเส้นทาง	ระยะทาง (กิโลเมตร)	ค่าโดยสาร (บาท)	ค่าโดยสารเฉลี่ย/กิโลเมตร (การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ)	ค่าโดยสารเฉลี่ย/กิโลเมตร (กำหนดโดยกรมขนส่ง)
1641 (ก)	สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-แหลมแม่พิมพ์	31.64	50	1.58	0.51
6049	สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-นิคม	29.82	32	1.07	0.51
1641 (ค)	สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-สามย่าน	48.33	25	0.52	0.51
1644 (ก)	สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-บ้านค่าย	16.39	18	1.1	0.51
1641 (ข)	สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-หาดแม่รำพึง	16.39	20	1.22	0.51
6237	สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-บ้านโนไร่	24.73	25	1.01	0.51

ตารางที่ 4 (ต่อ) ข้อมูลการเปรียบเทียบสถานการณ์การให้บริการรถสองแถวในจังหวัดระยอง

เลขที่ เส้นทาง	ชื่อเส้นทาง	ระยะทาง (กิโลเมตร)	ค่าโดยสาร (บาท)	ค่าโดยสารเฉลี่ย/กิโลเมตร (การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ)	ค่าโดยสาร เฉลี่ย/กิโลเมตร (กำหนดโดย กรมขนส่ง)
1643 (ก)	สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัด ระยอง-บ้านฉาง	27.15	20	0.74	0.51
	สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัด ระยอง-มาบตาพุด	12[.91	15	1.16	0.51
	สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัด ระยอง-อัสสัมชัญ	5.50	10	1.82	0.51
5	สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัด ระยอง-บ้านแหลมเจริญ	7.73	12	1.55	0.51
1642 (ค)	สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัด ระยอง-บ้านไร่จันทิ	33.22	30	0.75	0.51
6000	สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัด ระยอง-บ้านเจ็ดลูกเนิน	22.33	20	0.90	0.51
6146	สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัด ระยอง-บ้านตาสีห์	43.27	45	1.04	0.51
6027	สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัด ระยอง-บ้านหนองม่วง	44.74	40	0.89	0.51
6051	สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัด ระยอง-เขาพระบาท	16.51	25	1.51	0.51
6	สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง- สวนศรีเมือง-บ้านแหลมเจริญ	5.67	15	2.65	0.51
4	สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัด ระยอง-บ้านกรอกยายชา	8.72	20	2.29	0.51

จากการศึกษา อัตราค่าที่ได้จากการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ประกอบการรถสองแถวและอัตราต่อกิโลเมตรกับอัตราค่าโดยสารที่กำหนดโดยกรมขนส่งทางบก คิดเป็นอัตราต่อกิโลเมตรละ 0.51 บาท พบว่ารถสองแถวทั้ง 17 เส้นทางคิดราคาค่าบริการเกินกว่าที่กรมขนส่งทางบกกำหนดทุกเส้นทางอันเนื่องจากปัจจัยในหลายๆ อย่าง เช่น สภาพเศรษฐกิจ ราคาน้ำมัน ค่าครองชีพ ค่าซ่อมบำรุงรถ เป็นต้น

ปัจจัยที่มีผลต่อขอบเขตการให้บริการของรถสองแถว ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการรถสองแถวนั้นได้แบ่งเป็น 4 ปัจจัยด้วยกัน คือปัจจัยด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและการท่องเที่ยว

ปัจจัยทางด้านกายภาพ เป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดเส้นทางให้บริการของรถสองแถว ที่สามารถอธิบายพื้นที่ที่ไม่มีรถสองแถวผ่านก็คืออำเภอเขาชะเมา เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความสูง 1,018 เมตรจากระดับน้ำทะเล ส่งผลให้ไม่มีถนนตัดผ่านทำให้ไม่มีการให้บริการของรถสองแถวจากสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองไปยังอำเภอเขาชะเมา โดยที่ปัจจัยทางกายภาพนั้นจะส่งผลต่อการวางแผนเส้นทางให้บริการของผู้ประกอบการ เพราะต้องคำนึงถึงระยะทางที่ต้องคุ้มค่าต่อการลงทุน

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ จะพิจารณาเรื่องของเขตอุตสาหกรรม จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 5 จากความต้องการของรัฐบาลที่ต้องการพัฒนาประเทศและขยายตัวทางเศรษฐกิจ ตามแนวคิดการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค จังหวัดระยองจึงเป็นตัวเลือกที่สำคัญของรัฐบาล โดยเริ่มจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นจนในปัจจุบันมีทั้งหมด 11 นิคมอุตสาหกรรม โดยที่พื้นที่เขตอุตสาหกรรมเป็นพื้นที่ที่มีเส้นทางรถสองแถวผ่านในทุกๆ นิคมอุตสาหกรรมดังนี้

1) สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-บ้านฉาง ผ่าน นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออกมาบตาพุด นิคมอุตสาหกรรมผาแดง นิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด และนิคมอุตสาหกรรมเหมราชอีสเทิร์นซีบอร์ด

2) สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-บ้านฉาง ผ่าน นิคมอุตสาหกรรมเอเชีย

3) สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-เขาพระบาท ผ่าน นิคมอุตสาหกรรมหลักชัยเมืองยาง

4) สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-บ้านค่าย ผ่าน นิคมอุตสาหกรรมหนองละลอก

5) สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง-บ้านตาสีสิทธิ์ ผ่าน นิคมอุตสาหกรรมหนองละลอก นิคมอุตสาหกรรมอาร์ไอแอล และนิคมอุตสาหกรรมโรจนะ

ปัจจัยด้านสังคม จะพิจารณา 2 เรื่องด้วยกัน คือเรื่องความหนาแน่นของประชากรและพื้นที่บริการสาธารณูปโภค โดยเส้นทางที่รถสองแถววิ่งจะเป็นช่วงที่มีความหนาแน่นของประชากรในระดับมากที่สุด มากและระดับปานกลาง

ความหนาแน่นของประชากร ซึ่งความหนาแน่นของพื้นที่จะไปสัมพันธ์กับการใช้พื้นที่ในแต่ละพื้นที่ ซึ่งพื้นที่ที่มีประชากรหนาแน่นที่สุด คือตำบลท่าประดู่ซึ่งเป็นพื้นที่ย่านศูนย์การค้าและที่อยู่อาศัย

พื้นที่บริการสาธารณูปโภค การให้บริการพื้นที่สาธารณูปโภค คือพื้นที่ที่เป็นสถานที่ราชการหรือรัฐวิสาหกิจ โรงเรียน โรงพยาบาล เป็นต้น ซึ่งการใช้พื้นที่เหล่านี้จะส่งผลต่อการเข้าถึงของเส้นทางอย่างมาก โดยเฉพาะสถานที่สำคัญๆ อย่างที่ว่าการอำเภอจะเห็นได้ชัดว่าจะมีเส้นทางของรถสองแถววิ่งผ่านหรือเข้าไปจอดเทียบท่า

ปัจจัยทางการท่องเที่ยว เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเข้าถึงของเส้นทางทำให้บริการรถสองแถว ซึ่งจังหวัดระยองเป็นจังหวัดที่ถือได้ว่ามีแหล่งท่องเที่ยวที่ติดอันดับน่าสนใจ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558) ซึ่งส่งผลต่อการเข้าถึงของเส้นทางรถสองแถวอย่างมาก ที่เห็นได้ชัดเจน คือเส้นทางจากสถานีขนส่งผู้โดยสารไปยังแหลมแม่พิมพ์เป็นเส้นทางที่มีจำนวนรอบและจำนวนผู้โดยสารมากที่สุด โดยเส้นทางนี้มีขอบเขตการให้บริการครอบคลุมพื้นที่ ตำบลท่าประดู่ ตำบลเชิงเนิน ตำบลตะพง ตำบลเพ จนสุดทางที่วัดท่าเรือ ตำบลกลอง อำเภอเมืองระยอง รวม 5 ตำบล โดยเส้นทางดังกล่าวมีจุดรับ-ส่งผู้โดยสารที่สำคัญคือ จุดท่าเรือโดยสารที่ตำบลบ้านเพ โดยตำบลบ้านเพมีจำนวนท่าเรือรับส่งผู้โดยสารจำนวนมาก ดังตารางที่ ซึ่งเป็นแหล่งท่าเรือรับส่งผู้โดยสารไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ เกาะเสม็ดและอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า อีกทั้งยังเป็นเส้นทางที่เปรียบกับบริเวณชายหาดแหลมแม่พิมพ์

สรุปผลการศึกษาและอภิปรายผล

ผลการศึกษาขอบเขตการให้บริการของรถสองแถวในจังหวัดระยองโดยที่จุดเริ่มต้นของการให้บริการอยู่ที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองเท่านั้น มีเส้นทางให้บริการจำนวน 17 เส้นทางเนื่องจากจำกัดเส้นทางการศึกษาจะศึกษาเฉพาะเส้นทางที่มีจุดเริ่มต้นการให้บริการที่สถานีขนส่งจังหวัดระยองเท่านั้น ซึ่งเส้นทางทั้งหมด 17 เส้นทางครอบคลุมทั้งหมดพื้นที่ 36 ตำบล ใน 7 อำเภอ ซึ่งเป็นรูปแบบโครงข่ายเดินทางแบบรัศมี (Radial patterns) ตามหลักทฤษฎีโครงข่ายการเดินทาง โดยมีลักษณะสถานีขนส่งผู้โดยสารอยู่ตรงใจกลางเมืองระยอง และเส้นทางของรถสองแถวมีลักษณะของการกระจายออกไปโดยรอบ จากพื้นที่ศูนย์กลางเมืองในรูปแบบที่เป็นรัศมีไปสู่พื้นที่อื่น ๆ ที่มีลักษณะรูปแบบโครงข่ายเป็นถนนสมัยเก่า และสถานที่สำคัญ ๆ จะตั้งอยู่ในเขตเมืองหลวงหรือเมืองสำคัญ การวางแผนเส้นทางขนส่งจึงมีลักษณะของการกระจายออกไปโดยรอบ จากพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจและชุมชนเมืองในรูปแบบที่เป็นรัศมีไปสู่ชานเมือง โดยการเก็บค่าโดยสารก็จะขึ้นอยู่กับพื้นที่เรียกว่าการเก็บค่าโดยสารแบ่งตามเขตพื้นที่ (Zone fares) ตามทฤษฎีต้นทุนของระบบขนส่งมวลชน

(VDV/Dt.Städtetad, 1990 อ้างใน พนิตภูจินดา,2556) ซึ่งเมื่อเทียบกับราคาที่กำหนดโดยกรมขนส่งทางบกกำหนดให้เก็บค่าบริการค่าโดยสารตามระยะทาง (Distance-based fare) นั้นเกินอัตราที่กำหนด ส่วนในเรื่องของความสัมพันธ์ของการให้บริการจำนวนรถ ช่วงเวลาของการให้บริการนั้นเพียงที่จะรองรับการเดินทางการขนส่งภายในจังหวัดได้ในระดับปานกลาง เพราะยังขาดการบริการจัดการในบางเรื่อง เช่น ความปลอดภัยของผู้โดยสาร การเก็บค่าโดยสารที่แน่นอนมาตรฐาน ในส่วนของปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อการให้บริการรถสองแถวนั้นแบ่งเป็นปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม ภาวะภาพและการท่องเที่ยว ตามแนวคิดการเดินทาง (วิโรจน์ รุโจปการ,2544 อ้างใน สุเมศวร์ พิริยะวัฒน์,2551) ว่าในแต่ละลักษณะของพื้นที่ที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการให้บริการที่แตกต่างกันออกไป

ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษาเลือกศึกษาเฉพาะรถสองแถวที่มีจุดเริ่มต้นการให้บริการที่สถานีขนส่งจังหวัดระยองเท่านั้น และเลือกศึกษาเฉพาะรถสองแถว (มาตรฐาน 3 ฉ) ทั้งนี้ยังมีรถโดยสารประจำทางประเภทอื่น ๆ อีกที่ให้บริการในลักษณะเดียวกับรถสองแถวแต่ให้บริการในเส้นทางอื่น ดังนั้นการศึกษาจึงไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด ด้วยระยะเวลาที่จำกัดดังนั้นถ้ามีผู้ที่สนใจหรือหน่วยงานนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการและพัฒนาระบบบริการขนส่งสาธารณะในอนาคต จะต้องทำการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด เพื่อที่จะได้เห็นรูปแบบของระบบขนส่งสาธารณะภายในจังหวัดระยองมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชินินทร์ เขียวสนั่น. (2547). การส่งเสริมระบบขนส่งมวลชนในเขตเมืองชั้นในกรณีศึกษาพฤติกรรมการเดินทางของผู้ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลในย่านธุรกิจถนนสีลม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการวางแผนชุมชนและสภาพแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ชุดิมา เจริญชุนทด. (2554). การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมขนส่ง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- พนิต ภูจินดา. (2556). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับขนส่งมวลชน. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วสันต์ อนันท์ภักดิ์.(2554). การศึกษาทัศนคติของผู้เดินทางต่อบริการขนส่งสาธารณะกรณีของชุมชนเมืองอำนาจเจริญ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมโยธา สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- สุรเมศวร์ พิริยะวัฒน์. (2551). ระบบขนส่งสาธารณะ (Public Transportation). เอกสารประกอบการสอนวิชา 533371 วิศวกรรมขนส่ง ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานขนส่งจังหวัด ระยอง. (2558). บัญชีรายละเอียดผู้ประกอบการขนส่งด้วยรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสาร ประเภท ประจำทาง. ระยอง: สำนักงานขนส่งจังหวัดระยอง.
- Rakesh Belwal and Shweta Belwal. (2010). "Public Transportation Services in Oman: A Study of Public Perception." *Journal of Public Transportation* 13, 4.

การศึกษาแบบอุบัติการณ์วัณโรคเชิงพื้นที่ และพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดโรควัณโรคในจังหวัดกาญจนบุรี

A Study of Spatial Patterns of Tuberculosis Incidence and Risk Area for Tuberculosis in Kanchanaburi Province

มีนพร นงนุช³

กัลยา เทียนวงศ์⁴

บทคัดย่อ

ในการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษารูปแบบอุบัติการณ์วัณโรคเชิงพื้นที่ในประเทศไทย 2) วิเคราะห์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการอุบัติการณ์วัณโรคในประเทศไทย และ 3) วิเคราะห์หาพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดวัณโรคในจังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้อัตราอุบัติการณ์วัณโรค (Incidence Rate: IR) และวิธีการทางแผนที่ (Cartographic method) สร้างแผนที่การกระจายของผู้ป่วย และใช้สถิติสหสัมพันธ์ (Pearson's product moments correlation) และสมการถดถอย (Regression analysis) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และอิทธิพลของปัจจัย สำหรับการหาพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของวัณโรค ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบการถ่วงน้ำหนักอย่างง่าย (Simple Additive Weighting Method: SAW) ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ผลการศึกษาพบว่าอุบัติการณ์วัณโรคอยู่ระดับสูงมากในจังหวัดสมุทรสาคร และขอนแก่น มีอัตราอุบัติการณ์ 190 และ 158 รายต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ และมีอุบัติการณ์ต่ำที่สุด คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีอัตราอุบัติการณ์ 41 ต่อประชากรแสนคน สำหรับปัจจัยที่ใช้หาความสัมพันธ์และอิทธิพลมีจำนวน 6 ปัจจัย คือ ผู้สูงอายุมากกว่า 65 ปี เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี แร้งงานข้ามชาติ ผู้ป่วยโรคเบาหวาน ความหนาแน่นของประชากร และความหนาแน่นของผู้ป่วย วัณโรคต่อพื้นที่ โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.86 0.85 0.55 0.78 0.52 และ 0.48 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และนำปัจจัยดังกล่าวที่มีอิทธิพลต่อการเกิดวัณโรค คือ ผู้สูงอายุมากกว่า 65 ปี (X_1) และ ผู้ป่วยโรคเบาหวาน (X_2) โดยมีสมการพยากรณ์จำนวนผู้ป่วยวัณโรค (Y) = 0.005 (X_1 : ผู้สูงอายุมากกว่า 65 ปี) + 0.010 (X_2 : ผู้ป่วยเบาหวาน) สามารถพยากรณ์ความถูกต้องได้ร้อยละ 79.8 ในการหาพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดวัณโรคในจังหวัดกาญจนบุรีพบว่า พื้นที่อยู่ในระดับเสี่ยงมากที่สุดปรากฏที่อำเภอท่ามะกา คือ ตำบลท่ามะกา หวายเหนียว ท่าเสา ท่าเรือ ท่าไม้ ดอนขมิ้น และพระแท่น และอำเภอเมืองกาญจนบุรี คือ ตำบลปากแพรก และบ้านไต้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับจำนวนผู้ป่วยวัณโรคในช่วงต้นปี พ.ศ. 2559

คำสำคัญ: วัณโรค รูปแบบ อุบัติการณ์วัณโรค พื้นที่เสี่ยง กาญจนบุรี

Abstract

The objectives of a study were to 1) identify a spatial pattern of Incidence Rate: IR of Tuberculosis (TB) in Thailand 2) determine the associated factors of IR in Thailand and 3) identify the area at risk for TB in Kanchanaburi. Cartographic method was used to perform an IR. The associated factors were analyzed by correlation and regression analysis. Geographic Information Systems (GIS) was utilized to identify the risk area in Kanchanaburi by SAW analysis.

The highest Incidence range was found in Samut Sakhorn and Khon Kaen province. An IR can be reported as 190 and 158 per 100,000 persons. While Mae Hong Son had the lowest IR: 41 cases per 100,000 persons. By Pearson's correlation, there are high correlations between TB incidence and people over 65-year-old, children under 5-year-old and Diabetic: $r = 0.86, 0.85$ and 0.78 respectively ($\alpha = 0.01$).

³ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

⁴ อาจารย์ ดร. ประจักษ์ ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร; อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย

The moderate correlation found on migrants, population density: $r = 0.55, 0.52$ ($\alpha = 0.01$). While the low correlation found on patient density: $r = 0.48$ ($\alpha = 0.01$). Significant associations were found between TB incidence (Y) and people over 65-year-old (X_1), diabetic (X_2). The equation is $(Y) = 0.005 (X_1: 65\text{-year-old}) + 0.010 (X_2: \text{diabetic})$. The equation accuracy is Regressions 79.8% Associated factors were used to identify the high risk area of TB in Kanchanaburi. The result shows that Tha Maka and Mueang Kanchanaburi district is high risk area.

Keywords: Tuberculosis, Incidence, Spatial pattern, Risk area, Kanchanaburi

ความเป็นมาและความสำคัญ

วัณโรคกลับมาเป็นปัญหาสาธารณสุขอีกครั้งเนื่องจากการแพร่ระบาดของเอชไอวี ความยากจน การอพยพย้ายถิ่น และการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติ ทั้งยังเกิดการอุบัติซ้ำในรูปแบบของเชื้อวัณโรคดื้อยา เป็นสาเหตุให้องค์การอนามัยโลก ประกาศให้วัณโรคอยู่ในภาวะฉุกเฉินสากลและต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ประเทศไทยถูกจัดให้อยู่ในลำดับที่ 18 จากกลุ่มประเทศที่มีปัญหาวัณโรครวมทั้งสิ้น 22 ประเทศ พบว่าประเทศไทย มีผู้ป่วยวัณโรครายใหม่ปีละประมาณ 113,900 ราย ปัจจุบันผลสำเร็จของการรักษาผู้ป่วยรายใหม่ยังต่ำกว่าเป้าหมายที่จะนำไปสู่การลดลงของวัณโรค (กระทรวงสาธารณสุข, 2558) เนื่องจากมีอัตราการตาย และอัตราการขาดการรักษาสูงซึ่งเป็นสาเหตุหลักของการเป็นผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาและวัณโรคดื้อยาหลายขนาน ด้วยเหตุนี้ประเด็นที่ต้องเฝ้าระวังคือ ปัญหาวัณโรคดื้อยาหลายขนานมีโอกาสเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อด้านสาธารณสุขในแง่ของการแพร่ระบาด ผลกระทบด้านค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาโรคและการควบคุมโรค ประเด็นวัณโรคดื้อยาหลายขนานจึงเป็นสิ่งที่ต้องเฝ้าระวังโดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานข้ามชาติ เนื่องจากวัณโรคในประเทศเพื่อนบ้าน คือ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีอัตราการป่วยสูงกว่าประเทศไทยโดยเฉลี่ยประมาณ 3 เท่า และจำนวนแรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นจาก ซึ่งประชากรกลุ่มนี้มักมีสภาพความเป็นอยู่แออัด สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมทำให้เกิดวัณโรคและทวีความรุนแรงขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าจำนวนผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาหลายขนานโดยภาพรวมในพื้นที่ชายแดนไทย - เมียนมาสูงขึ้น โดยพบว่าจังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่พบจำนวนผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาหลายขนานสูงสุดในประเทศไทย (กรมควบคุมโรค, 2558) ปัจจุบันมีแรงงานข้ามชาติเคลื่อนย้ายเข้ามาจำนวนมาก จึงอาจมีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของวัณโรคในพื้นที่ จึงเป็นที่มาของการศึกษา เพื่อเป็นกรณีศึกษาในการระบุพื้นที่เสี่ยงที่ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการค้นหาผู้ป่วยเพื่อการวางแผนป้องกันและควบคุมโรค และเป็นแบบจำลองพื้นที่เสี่ยงเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาพื้นที่อื่นต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษารูปแบบอุบัติการณ์วัณโรคในประเทศไทย
- 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่ออุบัติการณ์วัณโรคในประเทศไทย
- 3) เพื่อวิเคราะห์หาพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดวัณโรคในจังหวัดกาญจนบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบรูปแบบอุบัติการณ์วัณโรคในประเทศไทย
- 2) ทำให้ทราบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่ออุบัติการณ์วัณโรคในประเทศไทย
- 3) ทำให้ทราบพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดวัณโรคในจังหวัดกาญจนบุรี และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการค้นหาผู้ติดเชื้อเพื่อวางแผนป้องกันและควบคุมโรค
- 4) ทำให้ได้แบบจำลองพื้นที่เสี่ยงต่ออุบัติการณ์ของวัณโรคเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาพื้นที่อื่น

ขอบเขตการวิจัย

1) ขอบเขตทางพื้นที่

การศึกษารูปแบบอุบัติการณ์วัณโรค และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่ออุบัติการณ์วัณโรคในประเทศไทย ศึกษาตามขอบเขตการปกครองรวม 878 อำเภอ และ 50 เขต ส่วนในการหาพื้นที่เสี่ยงศึกษาในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้งสิ้น 13 อำเภอ 98 ตำบล

2) ขอบเขตประชากร

ในการศึกษารูปแบบอุบัติการณ์วัณโรค และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลศึกษาจากจำนวนผู้ป่วยวัณโรคใหม่ ผู้สูงอายุมากกว่า 65 ปี เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ผู้ป่วยเบาหวาน และจำนวนแรงงานข้ามชาติ ในพ.ศ. 2558 จากเว็บไซต์คลังข้อมูลการแพทย์: HDC

3) ขอบเขตเนื้อหา

ในการวิเคราะห์หาพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของวัณโรค ข้อมูลปัจจัยด้านโรงงานที่มีแรงงานข้ามชาติ แหล่งที่อยู่อาศัยของแรงงานข้ามชาติ และสถานประกอบการอื่นๆ ของแรงงานข้ามชาติ โดยวิเคราะห์เฉพาะแหล่งที่มีการจดทะเบียนนายจ้างแรงงานข้ามชาติ พ.ศ. 2558

วิธีการศึกษา

1) การศึกษารูปแบบอุบัติการณ์วัณโรคในประเทศไทย ศึกษาจากสมการดังนี้ (ไพบูลย์ โล่ห์สุนทร, 2553)

$$\text{อัตราอุบัติการณ์} = \frac{\text{จำนวนผู้ป่วยวัณโรครายใหม่ พ.ศ.2558}}{\text{จำนวนประชากรกลางปี}} \times 100,000$$

และใช้วิธีการทางแผนที่สร้างแผนที่การกระจายของผู้ป่วย จากนั้นแบ่งช่วงชั้นอุบัติการณ์โดยใช้ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ได้ชั้นความเสี่ยงเป็น 5 ระดับ คือ สูงมาก สูง ปานกลาง ต่ำ และต่ำมาก

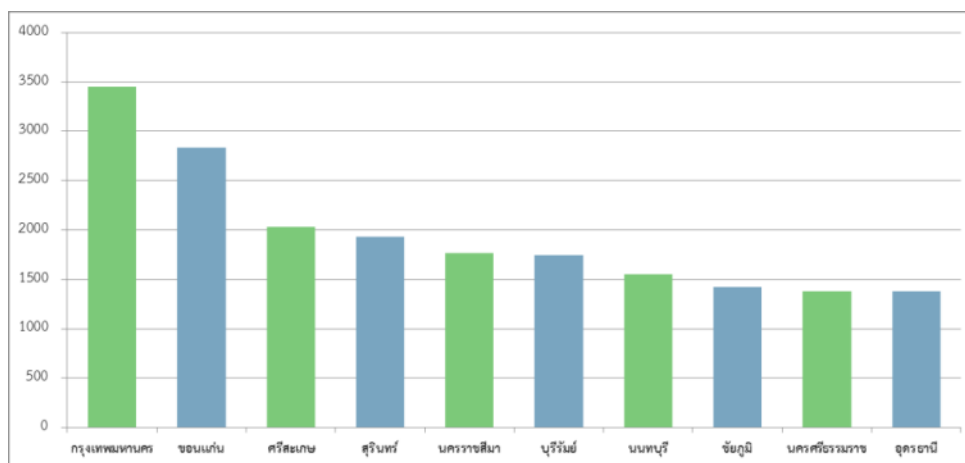
2) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และอิทธิพลของปัจจัย รวบรวมปัจจัยที่ส่งผลต่ออุบัติการณ์และใช้สถิติสหสัมพันธ์ (Correlation analysis: Pearson's product moments: r) เพื่อวิเคราะห์ขนาดความสัมพันธ์ จากนั้นนำปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติวิเคราะห์อิทธิพลโดยใช้สมการถดถอย (Regression analysis: R²)

3) สำหรับการหาพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของวัณโรค รวบรวมข้อมูลปัจจัย สอบถามค่าน้ำหนักจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อกำหนดค่าน้ำหนักและค่าคะแนน จากนั้นให้ค่าน้ำหนักปัจจัยทุกตัว และซ้อนทับข้อมูลโดยวิธีการถ่วงน้ำหนักอย่างง่าย (Simple Additive Weighting Method: SAW) และแบ่งระดับความเสี่ยงออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ผลการศึกษา

1) รูปแบบอุบัติการณ์วัณโรคเชิงพื้นที่ในประเทศไทย

ในพ.ศ. 2558 พบผู้ป่วยวัณโรครายใหม่รวมทั้งสิ้น 58,099 คน จากภาพที่ 1 จังหวัดที่มีจำนวนผู้ป่วยวัณโรคมากที่สุด 10 ลำดับแรกคือ กรุงเทพมหานคร ขอนแก่น ศรีสะเกษ สุรินทร์ นครราชสีมา บุรีรัมย์ นนทบุรี ชัยภูมิ นครศรีธรรมราช และอุดรธานี พบผู้ป่วย 3,453 2,838 2,035 1,929 1,769 1,742 1,550 1,425 1,380 และ 1,378 ราย ตามลำดับ ส่วนจังหวัดที่มีผู้ป่วยน้อยที่สุด คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบผู้ป่วย 41 ราย

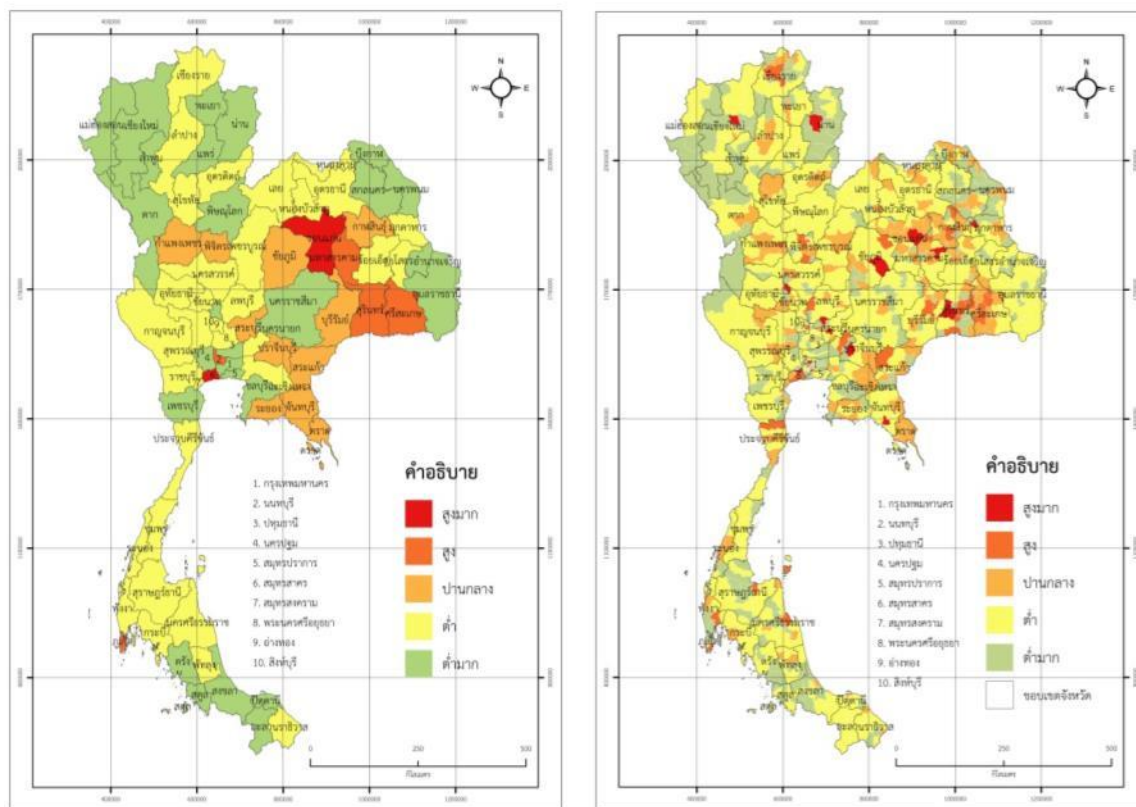

ภาพที่ 1 จำนวนผู้ป่วยวัณโรครายใหม่ 10 อันดับแรก พ.ศ. 2558

เมื่อคำนวณอัตราอุบัติการณ์ต่อประชากรแสนคน และแบ่งช่วงระดับเป็น 5 ระดับ คือ ระดับสูงมาก สูง ปานกลาง ต่ำ และต่ำมาก ดังภาพที่ 2 (ก) และ (ข)

จากภาพ ก สำหรับจังหวัดที่มีอุบัติการณ์อยู่ในระดับสูงมาก ประกอบด้วย 2 จังหวัด คือ จังหวัดสมุทรสาคร และ จังหวัดขอนแก่น ในสมุทรสาครพบผู้ป่วย 996 ราย เท่ากับอัตราอุบัติการณ์สูงถึง 190 ราย หรือร้อยละ 0.19 จากภาพที่ 3 หากพิจารณาในระดับอำเภอ พบว่าอุบัติการณ์สูงมากที่อำเภอเมืองกระทุ่มแบน ส่วนจังหวัดขอนแก่น พบผู้ป่วย 2,838 ราย หรือ 158 รายต่อแสนคน เท่ากับร้อยละ 0.16 ของประชากรทั้งจังหวัด อัตราการเกิดโรคอยู่ในระดับสูงมากที่อำเภอเมืองขอนแก่น ภาพ ข

สำหรับอัตราอุบัติการณ์ระดับต่ำมาก คือมีอุบัติการณ์ต่ำกว่า 75 ราย รวมจำนวนทั้งสิ้น 26 จังหวัด จังหวัดแม่ฮ่องสอนพบจำนวนผู้ป่วยน้อยที่สุด คือ 108 ราย อัตราอุบัติการณ์เท่ากับ 41 รายลำดับรองลงมาคือ ตรัง ลำพูน และ ปทุมธานี มีจำนวนผู้ป่วย 326 268 และ 561 ราย หรืออุบัติการณ์ 52 53 และ 54 รายต่อแสนคน หากพิจารณาในระดับอำเภอ พบว่าอำเภอเมืองมีอุบัติการณ์มากที่สุดในแต่ละจังหวัด

(ก)

(ข)

ภาพที่ 2 (ก) รูปแบบอุบัติการณ์วัณโรคเชิงพื้นที่ในประเทศไทย พ.ศ. 2558

(ข) รูปแบบอุบัติการณ์วัณโรคเชิงพื้นที่ในประเทศไทย จำแนกรายอำเภอ พ.ศ. 2558

2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่ออุบัติการณ์วัณโรคในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย จากตารางที่ 1 เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยกับจำนวนผู้ป่วยวัณโรคแต่ละจังหวัด ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 พบว่า จำนวนผู้ป่วยวัณโรคมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับจำนวนผู้สูงอายุที่มีอายุมากกว่า 65 ปี เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี และผู้ป่วยเบาหวานอย่างมีนัยสำคัญโดยมีค่าความสัมพันธ์: $r = 0.86$ 0.85 และ 0.78 ส่วนปัจจัยด้านแรงงานข้ามชาติและความหนาแน่นประชากร กับจำนวนผู้ป่วยวัณโรคในระดับปานกลาง มีค่าความสัมพันธ์: $r = 0.52$ 0.52 ส่วนความหนาแน่นผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ $r = 0.48$

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกำหนดการเกิดโรคกับจำนวนผู้ป่วยวัณโรครายใหม่ (n= 77)

	สมประสิทธิ์สหสัมพันธ์: r
ผู้สูงอายุมากกว่า 65 ปี	0.86*
เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี	0.85*
แรงงานต่างด้าว	0.55*
ผู้ป่วยโรคเบาหวาน	0.78*
ความหนาแน่นประชากร	0.52*
ความหนาแน่นผู้ป่วยต่อพื้นที่	0.48*

* Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

ในส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุบัติการณ์วัณโรคในประเทศไทยศึกษาโดยนำปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติมาทำการวิเคราะห์ ด้วยวิธีถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า จำนวนผู้สูงอายุมากกว่า 65 ปี (X_1) และ จำนวนผู้ป่วยเบาหวาน (X_2) สามารถพยากรณ์จำนวนผู้ป่วยวัณโรค (Y) ได้ความถูกต้องร้อยละ 79.80 มีความคลาดเคลื่อน 270 ราย และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$Y \text{ (จำนวนผู้ป่วยวัณโรค)} = -3.90 + 0.005 X_1 \text{ (ผู้สูงอายุมากกว่า 65 ปี)} + 0.01X_2 \text{ (ผู้ป่วยเบาหวาน)}$$

3) การหาพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดวัณโรคในจังหวัดกาญจนบุรี

จังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่พบจำนวนผู้ป่วยวัณโรคต่อยาลหลายขนานสูงสุดในประเทศ ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องเฝ้าระวัง นอกจากนี้ยังพบอัตราการป่วยวัณโรคต่อยาลหลายขนานในกลุ่มแรงงานข้ามชาติ ซึ่งปัจจุบันพบแรงงานข้ามชาติจำนวนมากในพื้นที่ จึงอาจเสี่ยงต่อการเกิดวัณโรคเนื่องจากพบว่ามีอุบัติการณ์วัณโรคในกลุ่มประชากรข้ามชาติสูง 610 ต่อแสนคน (กรมควบคุมโรค, 2558) และอาจมีความรุนแรงกลายเป็นวัณโรคต่อยาลหรือต่อยาลหลายขนานได้หากไม่ได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่องหรือขาดการรักษา (เอกจิตรา สุขสกุล, 2551) ดังนั้นเพื่อเป็นกรณีศึกษาในการระบุพื้นที่เสี่ยงที่นำไปสู่การวางแผนดำเนินงานค้นหาผู้ติดเชื้อวัณโรคจึงทำการศึกษาในวัตถุประสงค์นี้

สำหรับการหาพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดวัณโรคในจังหวัดกาญจนบุรี ได้วิเคราะห์ด้วยปัจจัยดังนี้

1) ความหนาแน่นผู้ป่วยวัณโรค 2) ประชากรผู้สูงอายุมากกว่า 65 ปี 3) เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี 4) ผู้ป่วยเบาหวาน 5) แรงงานข้ามชาติ 6) ระยะห่างจากโรงงานอุตสาหกรรม 7) สถานที่พักอาศัยของแรงงานข้ามชาติ และ 8) สถานประกอบการอื่นๆ ที่มีผู้ใช้แรงงานข้ามชาติ ทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการซ้อนทับข้อมูลโดยโปรแกรมสารสนเทศภูมิศาสตร์ ใช้ค่าน้ำหนัก (Weight) และค่าคะแนน (Rate) จากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ 11 ท่าน และใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ Simple additive weighting (SAW)

ในการเตรียมปัจจัยเพื่อใช้ในการวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยง ใช้วิธีการแบ่งช่วงข้อมูลเป็น 3 ระดับคือ ความหนาแน่นสูง ปานกลาง และต่ำ โดยใช้ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ส่วนปัจจัยด้านระยะทาง แบ่งช่วงของข้อมูลเป็น 3 ระดับ โดยกำหนดให้พื้นที่ที่อยู่ห่างจากแหล่งที่ตั้งของแต่ละปัจจัยเท่ากับ 0 -5 กิโลเมตร มากกว่า 5 - 10 กิโลเมตร และมากกว่า 10 กิโลเมตร เนื่องจาก ความสำคัญและช่วงระดับความเสี่ยงของแต่ละปัจจัย มีรายละเอียดดังนี้ และแสดงรายละเอียดของปัจจัยแต่ละตัวดังภาพที่ 3 - 10

1) ปัจจัยความหนาแน่นของผู้ป่วยวัณโรคทุกสัญชาติ มีความสำคัญ เนื่องจากวัณโรคเป็นโรคติดต่อจากระบบทางเดินหายใจ ความหนาแน่นของผู้ป่วยจึงเพิ่มโอกาสทำให้ประชากรในพื้นที่สัมผัสเชื้อ และอาจป่วยเป็นวัณโรคได้ จากภาพที่ 4.4 จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าอำเภอที่มีความหนาแน่นของผู้ป่วยวัณโรคทุกสัญชาติมากที่สุด คืออำเภอท่ามะกา รองลงมาคือ เมืองกาญจนบุรี ส่วนอำเภออื่นๆ มีความหนาแน่นอยู่ในระดับต่ำ

2) ความหนาแน่นของผู้สูงอายุมากกว่า 65 ปี เป็นปัจจัยเอื้อต่อการเกิดโรค เนื่องจากประชากรกลุ่มนี้มีภูมิคุ้มกันลง จึงเสี่ยงต่อการป่วยเป็นวัณโรคมากกว่าคนทั่วไป นอกจากนี้ยังเป็นกลุ่มที่พบอัตราอุบัติการณ์วัณโรคสูง จากภาพที่ 4.5 ข้อมูลผู้สูงอายุแต่ละตำบล โดยตำบลที่มีความหนาแน่นมาก คือมีผู้สูงอายุมากกว่า 13 คนต่อตารางกิโลเมตร ปานกลาง คือ 3 -13 คน และ น้อย คือ ต่ำกว่า 3 คน โดยมีความหนาแน่นผู้สูงอายุมากที่สุด คือ ตำบลบ้านใต้

3) เด็กต่ำกว่า 5 ปี เด็กต่ำกว่า 5 ปีมีความเสี่ยงสูงสุดที่จะป่วยเป็นวัณโรค เมื่อป่วยแล้วมีโอกาสที่เชื้อวัณโรคจะกระจายทั่วร่างกายได้สูง และสามารถเป็นวัณโรคในเยื่อหุ้มสมองได้ จากภาพ 4.6 แสดงการแบ่งช่วงความหนาแน่นของเด็ก คือ จำนวนเด็กมากกว่า 6 คน 2 - 6 คน และน้อยกว่า 2 คนมีความหนาแน่นมาก ปานกลาง และน้อย ตามลำดับ โดยตำบลที่มีความหนาแน่นของเด็กมากที่สุดคือตำบลบ้านใต้

4) ผู้ป่วยเบาหวาน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดวัณโรค เนื่องจากผู้ป่วยเบาหวานมีระดับภูมิคุ้มกันต่ำ และพบว่าผู้ป่วยเบาหวานมีความเสี่ยงในการป่วยวัณโรค 2-3 เท่าของคนทั่วไป นอกจากนี้ผู้ป่วยเบาหวานที่ป่วยวัณโรคร่วมยังเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดวัณโรคดื้อยาด้วย จากภาพที่ 4.7 เมื่อแบ่งระดับความหนาแน่นผู้ป่วยเบาหวานแต่ละตำบลพบว่า ระดับความหนาแน่นสูง คือมีความหนาแน่นผู้ป่วยมากกว่า 5 คน ระดับปานกลาง 2 -5 คน และระดับต่ำ คือ น้อยกว่า 2 คนต่อตารางกิโลเมตร และ ตำบลบ้านใต้มีความหนาแน่นผู้ป่วยเบาหวานมากที่สุด

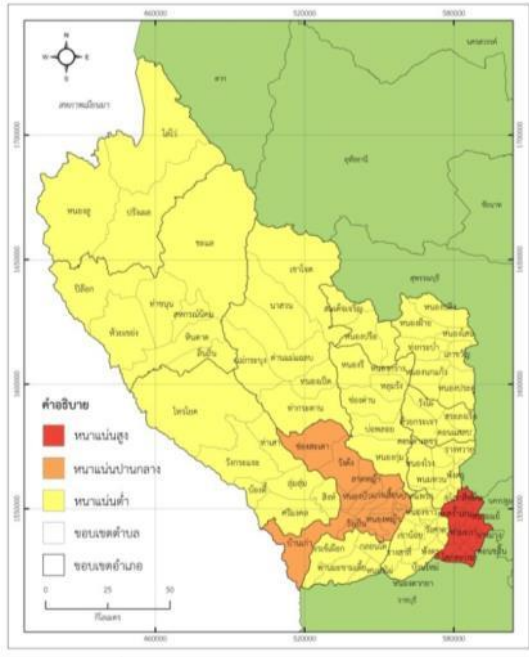
5) ปัจจัยความหนาแน่นแรงงานข้ามชาติ (เมียนมา กัมพูชา และลาว) อาจเป็นปัจจัยสำคัญกับการอุบัติซ้ำของวัณโรค เนื่องจากประชากรกลุ่มนี้มีอัตราป่วยวัณโรคสูงกว่าประชากรไทยโดยเฉลี่ยประมาณ 3 เท่าและปัจจุบันมีการเคลื่อนย้ายเข้ามายังประเทศไทยจำนวนมาก และพบอัตราอุบัติการณ์วัณโรคคือยาหลายขนานในประชากรกลุ่มนี้สูง จากภาพที่ 4.8 พบว่า จำนวนแรงงานข้ามชาติน้อยกว่า 1 คนมีความหนาแน่นน้อย 1 - 5 คนปานกลาง และมากกว่า 5 คนมีความหนาแน่นมาก โดยตำบลบ้านใต้พบความหนาแน่นแรงงานข้ามชาติมากที่สุด

6) ปัจจัยระยะห่างจากโรงงานที่มีผู้ใช้แรงงานข้ามชาติ เก็บตำแหน่งโรงงานที่พบว่ามีผู้ใช้แรงงานข้ามชาติจากข้อมูลสำนักงานจัดหางาน จังหวัดกาญจนบุรี โดยระยะห่างจากโรงงานมีความสำคัญเนื่องจากวัณโรคมักแพร่ได้ง่าย

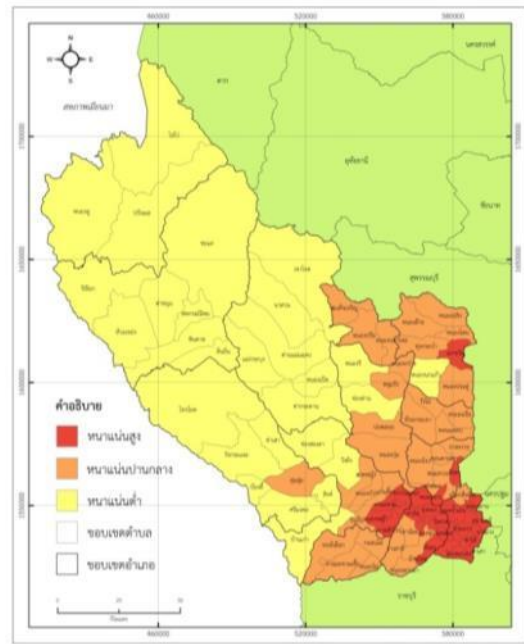
ในบริเวณคับแคบและมีอากาศการไหลเวียนน้อย จากภาพที่ 4.9 ตำแหน่งของโรงงานที่มีการขึ้นทะเบียนนายจ้างแรงงานข้ามชาติในจังหวัดกาญจนบุรีมีทั้งสิ้น 38 โรงงาน โดยมีพื้นที่ระยะห่างจากแหล่งที่อยู่ 0- 5 กิโลเมตร มากกว่า 5 - 10 กิโลเมตร และมากกว่า 10 กิโลเมตร

7) ปัจจัยระยะห่างจากแหล่งที่พักอาศัยของแรงงานข้ามชาติมีความสำคัญเนื่องจากประชากรกลุ่มนี้มักมีสภาพความเป็นอยู่ที่แออัด ขาดการจัดการด้านสุขาภิบาลอนามัยสิ่งแวดล้อม เมื่อสุ่มตรวจมักพบแรงงานข้ามชาติป่วยเป็นวัณโรคที่อยู่ในระยะแพร่เชื้อซึ่งเป็นอันตรายต่อคนรอบข้างและชุมชนจึงเป็นปัจจัยที่ใช้หาพื้นที่เสี่ยง โดยสร้างพื้นที่ระยะห่างจากแหล่งที่อยู่ 0- 5 กิโลเมตร มากกว่า 5 - 10 กิโลเมตร และมากกว่า 10 กิโลเมตร ดังภาพที่ 4.10

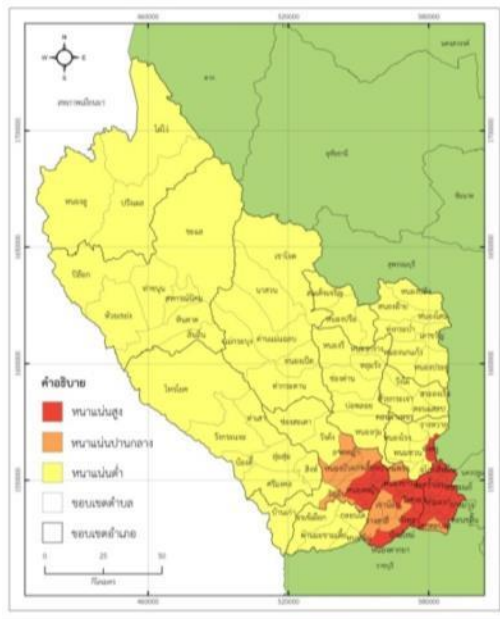
8) ปัจจัยสถานประกอบการอื่นๆ ที่มีผู้ใช้แรงงานข้ามชาติ เช่น ตลาด ศูนย์จำหน่ายอาหาร เป็นปัจจัยที่ใช้หาพื้นที่เสี่ยงเนื่องจากประชากรข้ามชาติจำนวนมากมีการเคลื่อนย้ายเพื่อแสวงหารายได้ ซึ่งในกลุ่มนี้มีทั้งกลุ่มแรงงานถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ดังนั้นสถานประกอบการจึงอาจเป็นพื้นที่เอื้อต่อการเกิดโรค จึงมีการแบ่งระยะห่างจากสถานประกอบการเหล่านี้ในระยะเวลา 0 - 5 กิโลเมตร มากกว่า 5 - 10 กิโลเมตร และมากกว่า 10 กิโลเมตรดังภาพที่

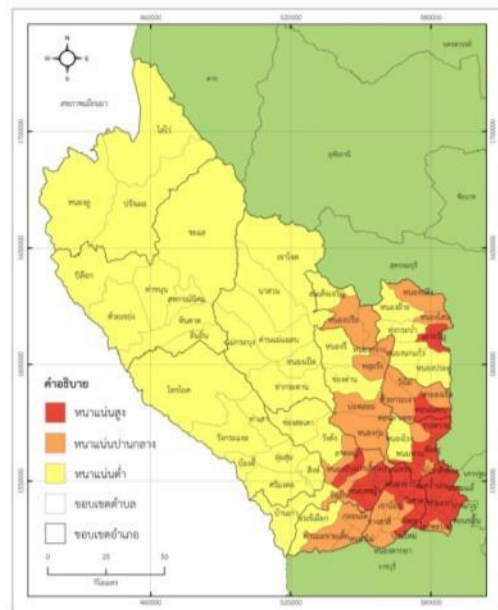
ภาพที่ 3 ความหนาแน่นผู้ป่วยวัณโรคทุกสัญชาติ

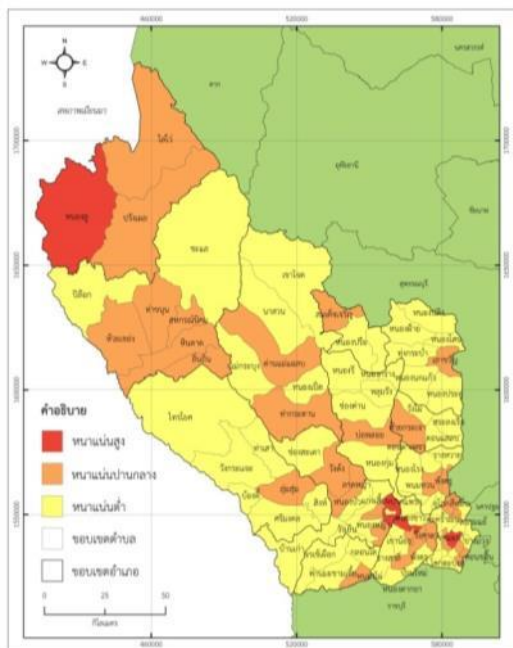
ภาพที่ 4 ความหนาแน่นผู้สูงอายุมากกว่า 65 ปี

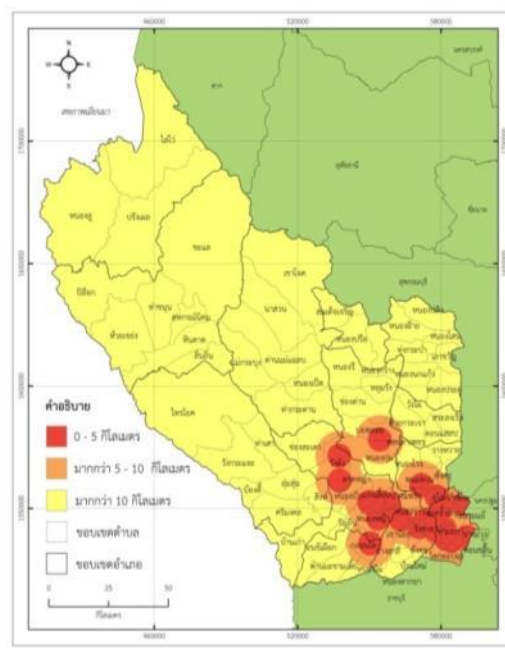
ภาพที่ 5 ความหนาแน่นเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี

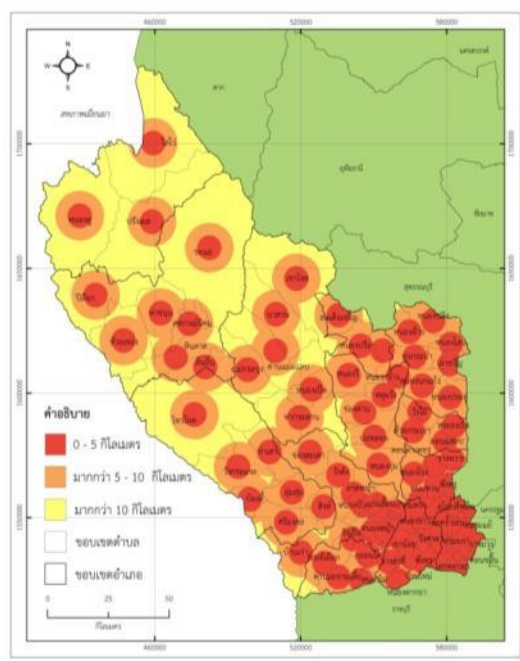
ภาพที่ 6 ความหนาแน่นผู้ป่วยเบาหวาน

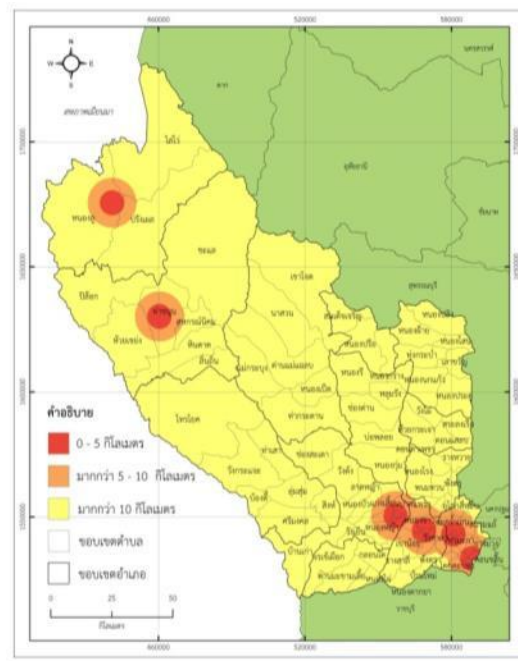
ภาพที่ 7 ความหนาแน่นแรงงานข้ามชาติ

ภาพที่ 8 ระยะทางห่างจากโรงงานที่มีผู้ใช้แรงงานข้ามชาติ

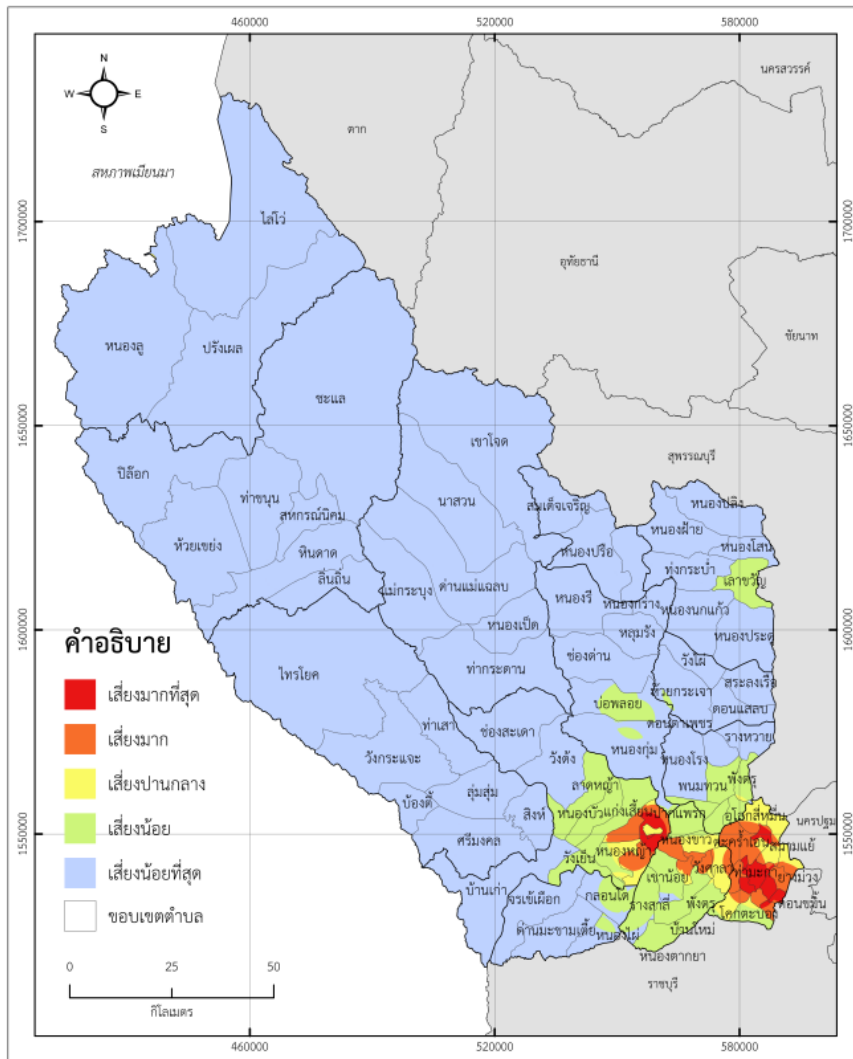

ภาพที่ 9 ระยะทางห่างจากแหล่งที่อยู่อาศัยแรงงานข้าม

ภาพที่ 10 ระยะทางห่างจากสถานประกอบการอื่นๆ

เมื่อวิเคราะห์พื้นที่ที่เสี่ยงโดยการรวมค่าน้ำหนักและค่าคะแนนปัจจัยทั้งหมด แล้วจัดระดับผลรวมที่ได้ออกเป็น 5 ระดับคือ พื้นที่เสี่ยงมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยจัดช่วงจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้ผลการจัดระดับเสี่ยงโรคที่อยู่ในระดับเสี่ยงมากที่สุด ดังภาพที่ 11 ปรากฏในอำเภอท่ามะกา โดยเฉพาะตำบลท่ามะกา ห้วยเหนือ ท่าเสา ท่าเรือ ท่าไม้ ดอนขมิ้น และพระแท่น และ อำเภอเมืองกาญจนบุรี ที่ตำบลปากแพรก และ บ้านใต้

ภาพที่ 11 พื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของโรคในจังหวัดกาญจนบุรี

สรุปผลและอภิปราย

1. การศึกษารูปแบบอุบัติการณ์โรคเชิงพื้นที่ในประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า อัตราอุบัติการณ์สูงสุดปรากฏที่จังหวัดสมุทรสาคร 190 รายต่อประชากรแสนคน หากพิจารณาจากข้อมูลระบบคลังข้อมูลการแพทย์พบว่า จังหวัดสมุทรสาครมีจำนวนแรงงานข้ามชาติสูงเป็นอันดับที่ 2 ของประเทศ เป็นที่สังเกตว่าจำนวนแรงงานที่ปรากฏเป็นแรงงานเข้าประเทศอย่างถูกกฎหมาย ซึ่งอาจมีแรงงานผิดกฎหมายจำนวนหนึ่งที่อยู่ในพื้นที่และอาจส่งผลให้เกิดการอุบัติซ้ำของโรคหลายชนิดที่เชื่อว่าหายไปจากประเทศไทยแล้ว เช่น วัณโรค โรคเท้าช้าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhong-Wei Jia et al. (2008) ที่พบว่ากลุ่มประชากรต่างด้าวเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นโรคมากกว่ากลุ่มประชากรที่อยู่ถาวร นอกจากนี้ยังเป็นที่น่าสนใจอีกว่า อุบัติการณ์ในระดับสูงมากและสูง ส่วนใหญ่ประกอบด้วยจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะจังหวัดบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา พบว่ามีอุบัติการณ์ระดับสูงและหากพิจารณาระดับอำเภอ อุบัติการณ์วัณโรคมักเกิดในเขตอำเภอเมือง ซึ่งสาเหตุอาจมาจากการหลังไหลเข้ามาของแรงงานเพื่อแสวงหางานในตัวเมือง เพื่อแสวงหารายได้ นอกจากนี้อัตราอุบัติการณ์ในระดับสูงอาจเกิดขึ้นเพราะจำนวนประชากรกลุ่มเสี่ยงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งพบว่า ใน 10 อันดับแรกของจำนวนผู้สูงอายุ และผู้ป่วยเบาหวานสูงสุด ส่วนใหญ่พบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวาน

2. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลกับการเกิดวัณโรค

ผู้สูงอายุและผู้ป่วยโรคเบาหวานมีอิทธิพลกับการเกิดโรคเบาหวานในประเทศไทย ซึ่งสัมพันธ์กับเอกสารรายงานของกระทรวงสาธารณสุขว่า เบาหวานมีส่วนทำให้ปัญหาของวัณโรคเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้ป่วยเบาหวานมีภูมิคุ้มกันลดลง ร่างกายติดเชื้อได้ง่าย ดังนั้นเชื้อวัณโรคที่แฝงอยู่ในร่างกายจึงเพิ่มจำนวนและทำให้ป่วยเป็นวัณโรคได้ง่าย นอกจากนี้พบว่า เมื่อผู้ป่วยเบาหวานป่วยเป็นวัณโรคร่วมด้วยจะทำให้การรักษาไม่ได้ผลเท่ากับคนที่ไม่ป่วยเบาหวาน เนื่องจากระบบการเผาผลาญสารอาหารในร่างกายผิดปกติ การดูดซึมของยารักษาโรคที่รับประทานเข้าไปผิดปกติและได้ผลน้อยลง ซึ่งอาจส่งผลให้การรักษาวัณโรคมีโอกาสล้มเหลว หรือเกิดเชื้อดื้อยาได้สูง จากการศึกษา Zhang, Xiao, & Sugawara (2009) อ้างใน ประยูร แก้วคำแสน และ พรนภา ศุภเวทย์ศิริ (2556) พบว่า ผู้ป่วยวัณโรคที่เป็นเบาหวานมีโอกาสดื้อยาถึง 17.7% และยังพบการกลับเป็นซ้ำหลังการรักษาถึง 20% ซึ่งพบว่าคนที่ป่วยเป็นวัณโรคจะมีเบาหวานร่วมด้วยร้อยละ 6-10 (กระทรวงสาธารณสุข, 2558) เช่นเดียวกับประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทยที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นจึงเป็นที่น่าสังเกตว่าอาจมีจำนวนผู้ป่วยวัณโรคเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะวัณโรคที่เกิดในกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานที่อาจเพิ่มจำนวนผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาหรือดื้อยาหลายขนาน

3. การหาพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคในจังหวัดกาญจนบุรี

ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่เสี่ยงปรากฏที่อำเภอท่ามะกา ตำบลท่ามะกา ห้วยเหนียว ท่าเสา ท่าเรือ ท่าไม้ ดอนขมิ้น และพระแท่น และ อำเภอเมืองกาญจนบุรี ที่ตำบลปากแพรกและบ้านไต้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลกลุ่มรายงานมาตรฐาน งานวัณโรค จากระบบคลังข้อมูลการแพทย์ ซึ่งพบว่าในช่วงต้นปี ของพ.ศ. 2559 อำเภอเมืองกาญจนบุรีมีจำนวนผู้ป่วยวัณโรคคนไทยสูงที่สุด รองลงมาคืออำเภอท่ามะกา และจากรายงานของสาธารณสุขพบกว่า ในพ.ศ. 2558 จังหวัดที่พบจำนวนผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาหลายขนานมากที่สุดคือจังหวัดกาญจนบุรี ที่อำเภอท่ามะกา เมืองกาญจนบุรี และท่าม่วงตามลำดับ จึงเป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ป่วยดื้อยาหลายขนานในจังหวัดกาญจนบุรี อาจเป็นผู้ป่วยที่มีโรคเบาหวานร่วมด้วย จึงตั้งข้อสังเกตว่าการแพร่เชื้อวัณโรคดื้อยาหลายขนานในพื้นที่อำเภอท่ามะกา เมืองกาญจนบุรีเป็นกลุ่มผู้ป่วยที่เป็นโรคเบาหวานหรือไม่ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการคัดกรองผู้ป่วยวัณโรคในกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานก่อนผู้ป่วยจะแพร่เชื้อ หรือมีมาตรการในการให้การดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้อย่างใกล้ชิด

นอกจากนี้สาเหตุการเกิดโรคในพื้นที่นี้อาจเป็นผลจากเคลื่อนย้ายประชากรข้ามชาติที่ส่งผลให้เกิดการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Meade et al., 1988 ว่าการเคลื่อนย้ายมีผลให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคคือประชากรที่ติดเชื้อโรคจากถิ่นต้นทางที่มีการระบาดของเชื้อโรคได้แพร่กระจายเชื้อโรคออกไปยังพื้นที่ที่ทางผ่านและพื้นที่ปลายทาง เนื่องจากประชากรข้ามชาติมีอัตราการป่วยสูงกว่าคนไทย 3 เท่า (กระทรวงสาธารณสุข, 2558) ประกอบกับพื้นที่อำเภอเมืองกาญจนบุรีและอำเภอท่ามะกามีความหนาแน่นของประชากรกลุ่มเสี่ยงสูง คือ ประชากรผู้สูงอายุ ประชากรผู้ป่วยโรคเบาหวาน และเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดความอ่อนไหวต่อการเกิดโรค (Vulnerability) ของ Imeda et al. (2004) อ้างใน จิตรภณ สุนทร, 2555) เห็นได้ว่าในแต่ละตำบลของอำเภอเมืองฯ และอำเภอท่ามะกามีจำนวนประชากรกลุ่มเสี่ยงวัณโรคสูง จึงอาจเป็นสาเหตุให้อุบัติการณ์วัณโรคเกิดขึ้นในพื้นที่นี้เกิดขึ้นสูงตาม นอกจากนั้นอาจมีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเกิดโรค เช่น โรงงาน ซึ่งเป็นไปตามผลการศึกษาของ สุทธิษา สมณา, 2553 ที่พบว่าอัตราความชุกของวัณโรคสัมพันธ์กับจำนวนโรงงานในแต่ละพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2556). **แนวทางการดำเนินงานควบคุมวัณโรคแห่งชาติ พ.ศ. 2556**. ม.ป.ท.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2558). **ผลการวิเคราะห์ระบบเฝ้าระวัง 5 กลุ่มโรค 5 มิติ กรกฎาคม 2558**. ม.ป.ท.
- จิตรภณ สุนทร. (2555). **การวิเคราะห์เชิงพื้นที่ของโรคไข้เลือดออกในเขตเทศบาลนครนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประยูร แก้วคำแสน พรนภา สุกรเวทย์ศิริ. (2556). “ความชุกและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป่วยเป็นวัณโรคปอดใน
 ผู้ป่วยเบาหวาน จังหวัดสกลนคร.” **วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น** 6, 2 (เมษายน –
 มิถุนายน): 90-99
- ไพบูลย์ โล่ห์สุนทร. (2553). **ระบาดวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิษา สมนา. (2553). **การอุบัติซ้ำของวัณโรคในจังหวัดเชียงใหม่: การวิเคราะห์เชิงภูมิศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เอกจิตรา สุขสกุล. (2551). “สถานการณ์วัณโรคคือยาหลายขนานในโรงพยาบาลมะเร็ง ปี 2545-2550.” **วารสารวัณโรค
 โรคทรวงอกและเวชบำบัดวิกฤต** 29, 2 (เมษายน-มิถุนายน): 103-113
- Meade, M.S., Iorin, J., Gesler, W. (1988). **Medical Geography**. New York: The Guilford Press.
- Zhong-Wei Jia, Xiao-Wei Jia., and others. (2008). **Spatial Analysis of Tuberculosis Cases in Migrants
 and Permanent Residents**. Accessed January 9, 2016. Available from
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2603090/>

การวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงต่อเหตุโจรกรรมรถจักรยานยนต์ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

สถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

An Analysis of Motorcycle Theft Risk Areas Using Geographic Information System in Phetchaburi Police Station

วรรณชัย ขิตประเสริฐ¹

ยงยุทธ วิถีไตรรงค์²

บทคัดย่อ

ในการศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมรถจักรยานยนต์ วิเคราะห์ความสัมพันธ์พื้นที่เสี่ยงการถูกโจรกรรมรถจักรยานยนต์กับการใช้ประโยชน์ที่ดิน และศึกษาช่วงเวลาที่ยเสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมรถจักรยานยนต์ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี โดยนำข้อมูลสรุปคดีโจรกรรมรถจักรยานยนต์ของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรีร่วมกับระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์อาชญากรรมปี 2554 – 2558

จากการศึกษาพบว่า บริเวณที่เกิดการโจรกรรมมากที่สุดส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณตัวเมือง ที่อยู่อาศัย แหล่งหอพัก หมู่บ้านจัดสรร และเกิดเหตุช่วงเวลากลางคืนคือ ช่วงระหว่าง 18.01 – 00.00 น. ส่วนบริเวณที่เกิดการโจรกรรมน้อยที่สุดคือ บริเวณพื้นที่เกษตรกรรม ช่วงเวลาที่เกิดเหตุน้อยที่สุดคือ ช่วงระหว่าง 06.01 – 12.00

คำสำคัญ : วิเคราะห์พื้นที่เสี่ยง การโจรกรรมรถจักรยานยนต์ ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ จังหวัดเพชรบุรี

Abstract

The purpose of this research is to study a motorcycle theft risk areas, to analyze a relation between the risk areas and land use areas, and to study a motorcycle theft risk time at the areas of responsibility in Muang Phetchaburi police station, Phetchaburi Province using a motorcycle theft record in 2011 to 2015 applying with geographic information systems for crime analysis.

According to the study, the risk areas that a theft number is highest is on the residence around 18.01 – 00.00 pm. In contrast, the least risk is an agricultural area and also around 06.01 – 12.00 am.

Keywords: Risk analysis, Motorcycle theft, GIS, Crime analysis, Phetchaburi Province.

บทนำ

รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะประเภทหนึ่งที่มีความคล่องตัวในการเดินทางสูงมีความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลาเหมาะกับการเดินทางไปยังสถานที่ที่มีระยะทางไม่ไกลนักมีราคาเหมาะสมกับรายได้ของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ดังนั้นเป็นทรัพย์สินที่มีโอกาสถูกโจรกรรมได้ตลอดเวลา และทุกโอกาส

ปัจจุบันปัญหาการโจรกรรมรถจักรยานยนต์เป็นปัญหาที่มีอยู่ในทุกสังคมควบคู่ไปกับการเจริญเติบโตของสังคมนั้น และมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงสูงขึ้นซึ่งจะแตกต่างกันไปตามสภาพของแต่ละสังคมหนึ่งมักกระทำเป็นขบวนการใหญ่สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่แม้ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะได้พยายามสืบสวนติดตามจับกุมแก๊งคนร้ายโจรกรรมรถจักรยานยนต์มาโดยตลอดแต่คนร้ายก็หาวิธีทางเพื่อโจรกรรมรถจักรยานยนต์ไม่ว่าจะเกิดจากเจ้าของรถที่ไม่รอบคอบจอดรถจักรยานยนต์ในที่ลับตาคนหรือลืมนอกกุญแจออกจากรถซึ่งล้วนเป็นสาเหตุที่เปิดโอกาสให้มีฉวยชิงทั้งนั้น

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ ดร. ประจำภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร; อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย

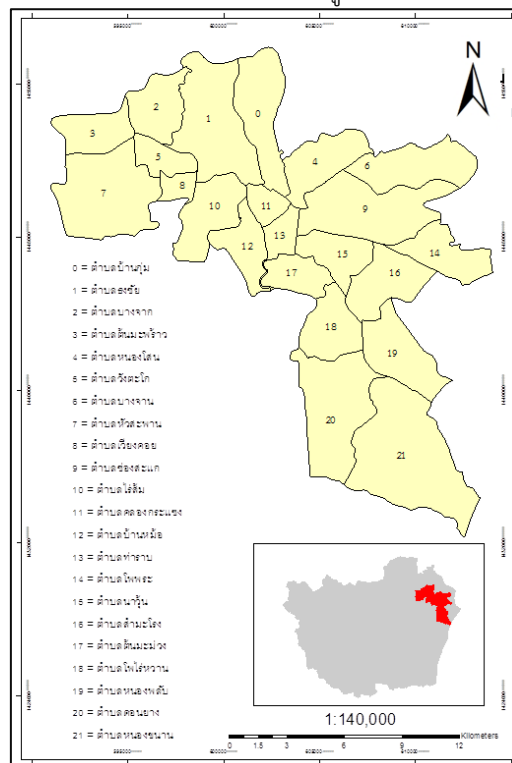
จังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดทางภาคตะวันตกของประเทศไทยที่มียอดรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2558 ที่ขยายตัวสูงที่สุด (ขยายตัวร้อยละ 49.5) ซึ่งเป็นยอดขยายจดทะเบียนของผู้มีรายได้น้อยในอัตราเร่งต่อเนื่อง ในขณะที่ยอดรถยนต์จดทะเบียนใหม่ของผู้มีรายได้สูงยังคงหดตัวอย่างต่อเนื่อง (กรมการขนส่งทางบก, 2558) จากการขยายตัวของรถจักรยานยนต์ดังกล่าวทำให้จังหวัดเพชรบุรีมีมารับแจ้งการโจรกรรมรถจักรยานยนต์ ตั้งแต่พ.ศ. 2548 จนถึงพ.ศ. 2557 กว่า 684 คัน (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2557) ในขณะเดียวกันอำเภอเมืองเพชรบุรีเป็นอำเภอที่มีจำนวนประชากรหนาแน่นมากที่สุดของจังหวัด ทำให้ความเสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมสูงขึ้น จากรายงานสรุปรถจักรยานยนต์ที่ถูกโจรกรรมรายคดีของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี ตั้งแต่พ.ศ. 2554-2558 พบว่าในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรีมีจำนวนการถูกโจรกรรมรถจักรยานยนต์ที่รับแจ้งเพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปี เป็นจำนวนกว่า 160 คัน ดังนั้นทางผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมรถจักรยานยนต์ในอำเภอเมืองเพชรบุรีโดยเลือกเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี และศึกษาช่วงเวลาที่ยเสี่ยงต่อการโจรกรรมรถจักรยานยนต์ของอำเภอเมืองเพชรบุรี ซึ่งจากการทำห้วงวิจัยเรื่องนี้จะสามารถกำหนดพื้นที่เสี่ยงต่อการโจรกรรมรถจักรยานยนต์ได้ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจนำมาใช้ในการวางแผนป้องกันและปราบปรามการโจรกรรมในพื้นที่ตนเองได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมรถจักรยานยนต์ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์พื้นที่เสี่ยงการถูกโจรกรรมรถจักรยานยนต์กับการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อศึกษาช่วงเวลาที่ยเสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมรถจักรยานยนต์ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตทางพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ได้เลือกขอบเขตพื้นที่ศึกษาพื้นที่รับผิดชอบสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรีมีพื้นที่รับผิดชอบประมาณ 283.901 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 22 ตำบล 168 หมู่บ้าน แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 พื้นที่ศึกษา พื้นที่รับผิดชอบสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี

ขอบเขตเนื้อหา

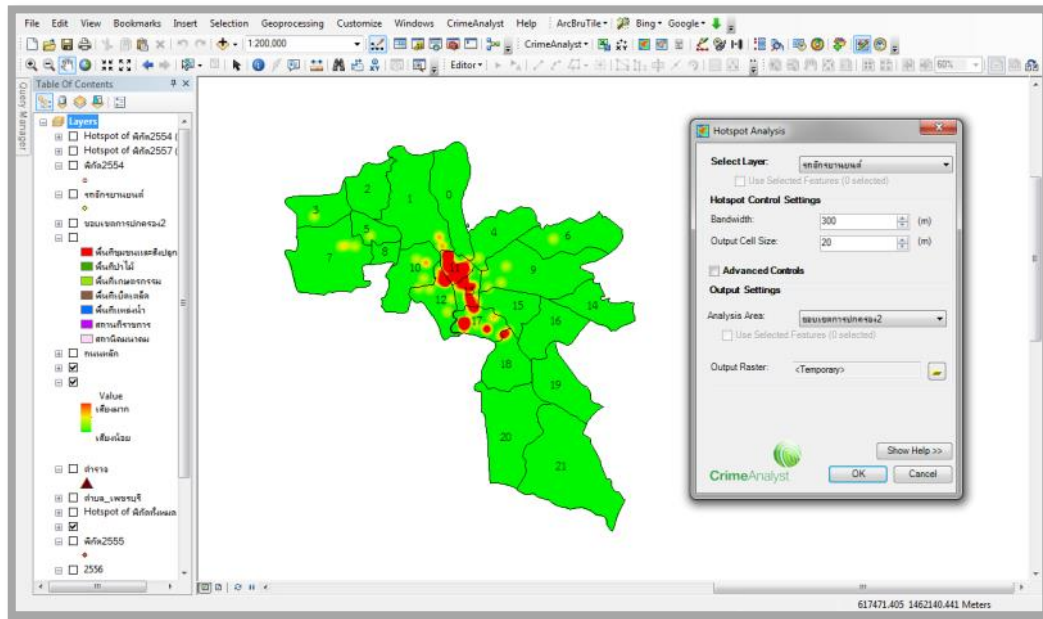
1. ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลสรุปรถจักรยานยนต์ที่ถูกโจรกรรมรายคดีของสถานีตำรวจเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ภาค 7 ระหว่าง พ.ศ. 2554 – 2558
2. ในการศึกษาพื้นที่เสี่ยงครั้งนี้จำนวน 168 คดี พิจารณาความถี่ของพื้นที่ที่เกิดซ้ำๆ ถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดเหตุอาชญากรรมรถจักรยานยนต์
3. ในการศึกษาครั้งนี้จะนำสถานที่จากการบันทึกการเกิดเหตุจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่สามารถกำหนดจุดที่เกิดเหตุได้ชัดเจนเท่านั้น โดยพื้นที่ที่ไม่สามารถหาพิกัดตำแหน่งที่ตั้งของการเกิดเหตุได้จะไม่นำมาใช้ในการศึกษา
4. ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินได้จากกรมพัฒนาที่ดิน จำแนกออกเป็น 4 ประเภท คือ ตัวเมืองและย่านการค้า สถานที่ราชการ และสถาบันต่างๆ หมู่บ้าน และ พื้นที่เกษตรกรรม
5. ในการศึกษาช่วงเวลา ที่เสี่ยงต่อการโจรกรรมรถจักรยานยนต์ ได้แบ่งช่วงเวลาตามแบบรายงานช่วงเวลาเกิดเหตุของสภ.เมืองเพชรบุรี โดยจำแนก 4 ช่วงเวลา คือ 00.01 – 06.00 น. 06.01 – 12.00 น. 12.01 – 18.00 น. และ 18.01 – 24.00 น.

วิธีการศึกษา

1. เครื่องมือและโปรแกรมที่ใช้
 - 1.1 เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Personal Computer : PC)
 - 1.2 โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศทางด้านภูมิศาสตร์ (GIS)
 - 1.3 Google Map และ Google Earth
 - 1.4 เครื่องแสดงผลข้อมูลและรายงาน (Printer)
 - 1.5 โปรแกรม Microsoft Office Word และ Microsoft Office Excel
 - 1.6 กล้องถ่ายภาพดิจิทัล (Digital Camera)
2. แหล่งที่มาของข้อมูล
 - 2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ

เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องและสำรวจภาคสนามโดยวิธีการสังเกตเพื่อหาปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดเหตุโจรกรรมรถจักรยานยนต์ในพื้นที่
 - 2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ

รวบรวมข้อมูลการเกิดโจรกรรมรถจักรยานยนต์ ในช่วง พ.ศ. 2554 – พ.ศ. 2558 จากสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี
3. วิธีการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.1 การนำเข้าข้อมูล เพื่อจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาข้อมูลในระบบสารสนเทศทางด้านภูมิศาสตร์ (GIS) โดยใช้
 - นำตำแหน่งที่บันทึกจุดเกิดเหตุมาหาตำแหน่งใน Google Earth เพื่อนำไปสร้างตำแหน่งที่มีพิกัดภูมิศาสตร์ด้วยการเพิ่มจุด (Add Point) ในโปรแกรมสารสนเทศภูมิศาสตร์
 - นำขอบเขตพื้นที่ศึกษาพื้นที่รับผิดชอบสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรีเข้าโปรแกรมสารสนเทศภูมิศาสตร์
 - นำข้อมูลมาศึกษาแหล่งการเกิดโจรกรรมรถจักรยานยนต์หนาแน่น (Hotspot) โดยใช้เครื่องมือ วิเคราะห์อาชญากรรม (Crime Analysis) ที่ทำให้การวิเคราะห์ในด้านอาชญากรรมมีความแม่นยำมากขึ้นโดยอาศัยความเข้มข้นของการเกิดอาชญากรรม อาศัยค่า Bandwidth ในการเพิ่มรัศมีการค้นหาความเสี่ยงรอบๆ จุด และคำนวณค่าน้ำหนักในแต่ละตารางกริด ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ตัวอย่างระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ โดยใช้คำสั่ง Crime Analysis เพื่อวิเคราะห์หาพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม

- เขียนอธิบายผลและสรุปผลการศึกษา

3.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์พื้นที่เสี่ยงการถูกโจรกรรมรถจักรยานยนต์กับการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

- นำตำแหน่งที่บันทึกจุดเกิดเหตุมาหาตำแหน่งใน Google Earth เพื่อนำไปสร้างตำแหน่งที่มีพิกัดภูมิศาสตร์ด้วยการ Add Point ในโปรแกรมสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

- นำเข้าข้อมูลการใช้ประเภทที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

- ศึกษาการเกิดโจรกรรมกับการใช้ประโยชน์ที่ดินร่วมกับการซ้อนทับตำแหน่งการเกิดเหตุที่ได้จากการสร้างตำแหน่งที่ตั้งจากการรายงานผลการเกิดอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

- เขียนอธิบายผลและสรุปผลการศึกษา

3.3 ศึกษาช่วงเวลาที่เกี่ยวข้องการโจรกรรมรถจักรยานยนต์ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

- นำข้อมูลช่วงเวลาของการเกิดโจรกรรม พ.ศ 2554 – 2558 จากแบบรายงานช่วงเวลาเกิดเหตุจำแนก 4 ช่วงเวลา คือ 00.01 – 06.00 น. 06.01 – 12.00 น. 12.01 – 18.00 น. 18.01 – 24.00 น.

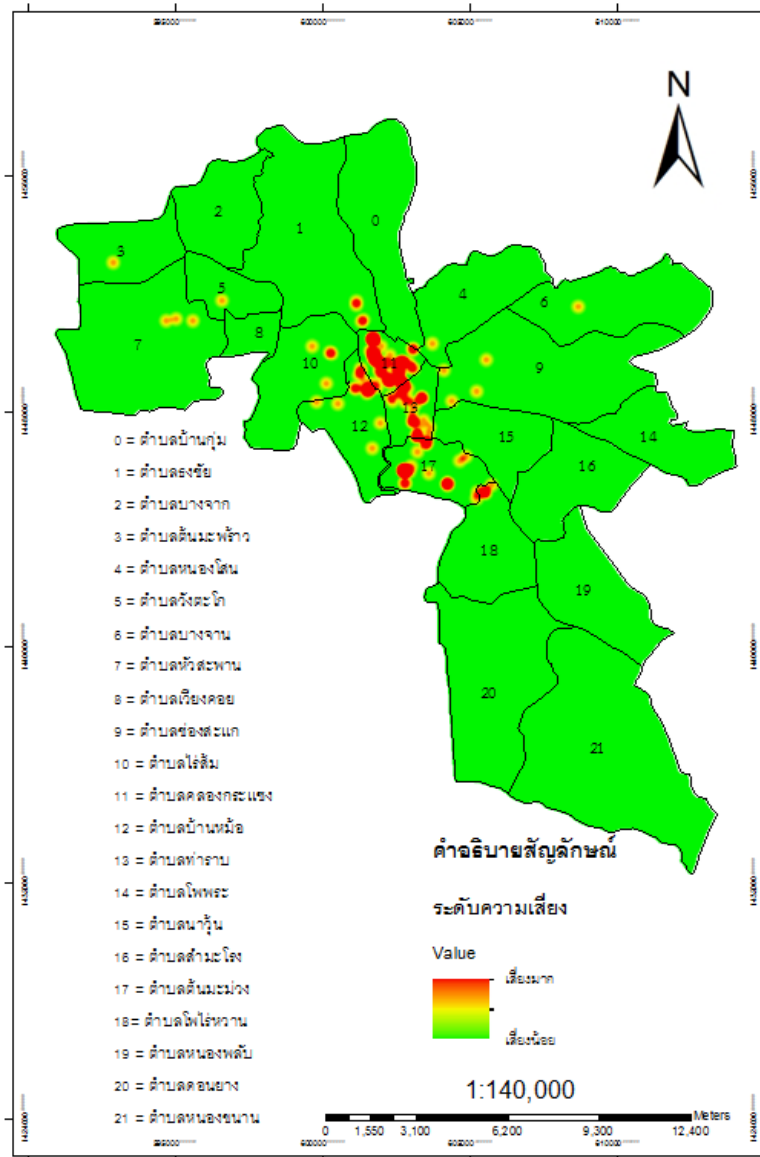
- เขียนอธิบายผลและสรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษา

1. การศึกษาพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมรถจักรยานยนต์ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

การศึกษาพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมรถจักรยานยนต์ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย 22 ตำบล โดยใช้ข้อมูลสรุปรถจักรยานยนต์ที่ถูกโจรกรรมรายคดี จากสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ภูธรภาค 7 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558

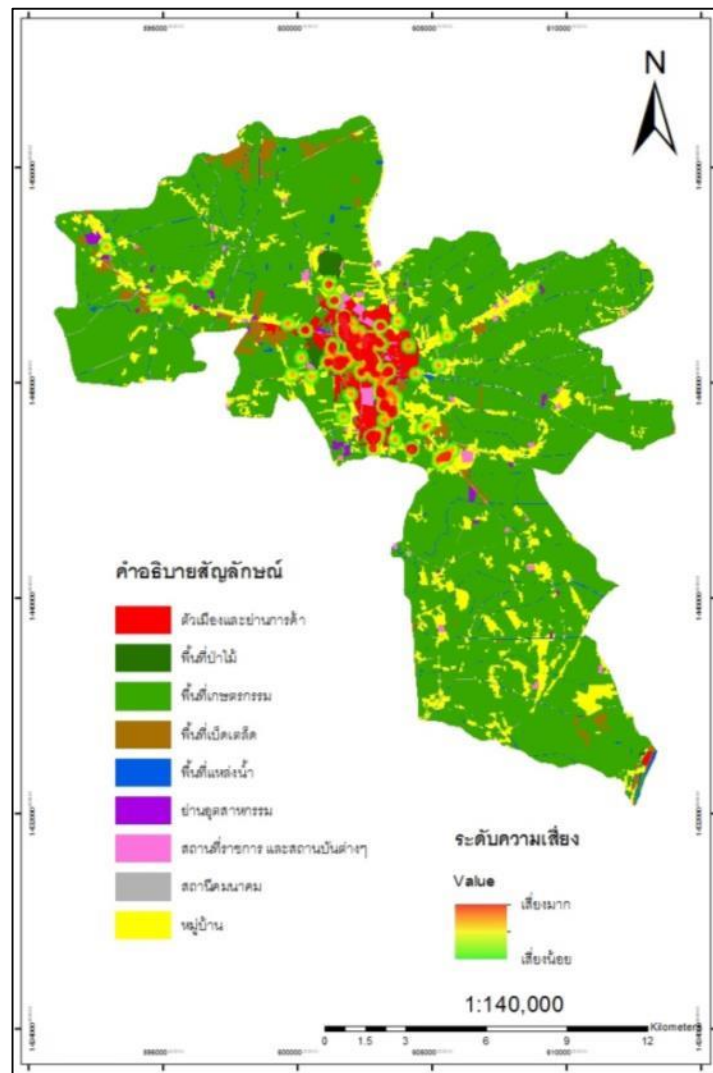
ในทำการศึกษาพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมรถจักรยานยนต์นั้นได้แบ่งพื้นที่เสี่ยงออกเป็น 3 ระดับ คือ เสี่ยงมาก ปานกลาง และน้อย โดยใช้การวิเคราะห์พื้นที่การเกิดอาชญากรรม (Crime Analysis) ดังภาพที่ 3

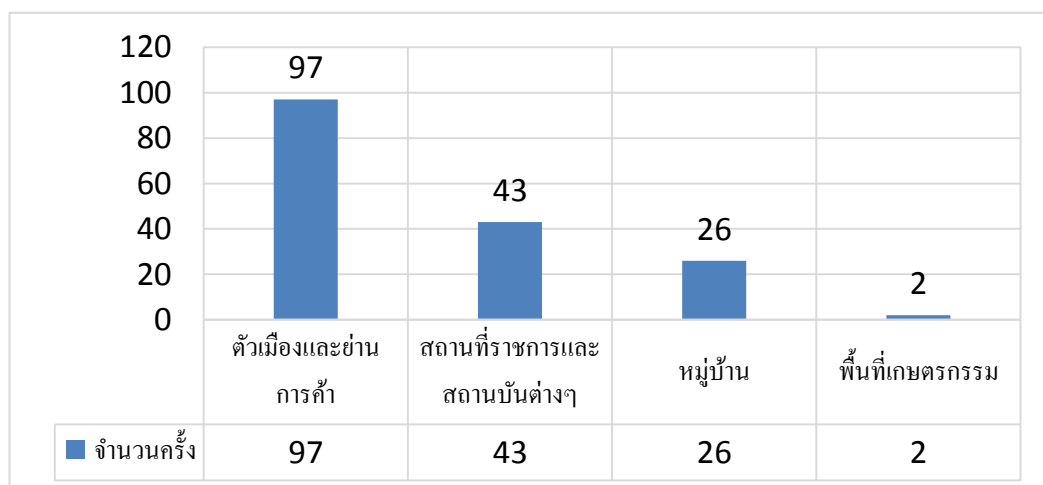
ภาพที่ 3 พื้นที่เสี่ยงการเกิดโรคกรมรณจักรยานยนต์เขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2554 – 2558

ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่ที่มีความเสี่ยงมากเป็นพื้นที่สีแดง มากในตำบลคลองกระแซง ตำบลท่าราบ ตำบลต้นมะม่วง ตำบลบ้านหม้อ โดยพื้นที่ตำบลต้นมะม่วงและตำบลบ้านหม้อ อยู่บนเส้นทางเพชรเกษม ตำบลคลองกระแซงและตำบลท่าราบ อยู่บนเส้นทางราชดำเนิน รองลงมาเป็นพื้นที่เสี่ยงปานกลางคือ ตำบลธงชัย อยู่บนเส้นทางศิริรัฐยา ตำบลไร่ส้ม บนเส้นทางถนนเพชรเกษม ส่วนพื้นที่เสี่ยงน้อยคือ ตำบลหัวสะพาน ตำบลช่องสะแก ตำบลหนองโสน ตำบลต้นมะพร้าว ตำบลบางจาน ตำบลวังตะโก ตำบลนาวัน เป็นที่น่าสังเกตพื้นที่เสี่ยงกระจายอยู่ห่างจากพื้นที่เสี่ยงมากอันมีสาเหตุสุงหลายจากการจัดงานอุปสมบทตามวัดหรือหมู่บ้านในตำบล จึงเป็นสาเหตุที่ถูกโรคกรมรณจักรยานยนต์ ดังภาพที่ 3

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พื้นที่เสี่ยงการถูกโรคกรมรณจักรยานยนต์กับการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

ภาพที่ 3 พื้นที่เสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมรถจักรยานยนต์กับการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในพื้นที่สถานีตำรวจเมืองเพชรบุรี
ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำข้อมูลพื้นที่เสี่ยงหรือที่ได้จากวัตถุประสงค์ข้อ 1 มาวิเคราะห์รวมกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน 4 ประเภท คือพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมกับตัวเมืองและย่านการค้า สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ หมู่บ้านและพื้นที่เกษตรกรรมโดยมีรายละเอียดดังภาพนี้

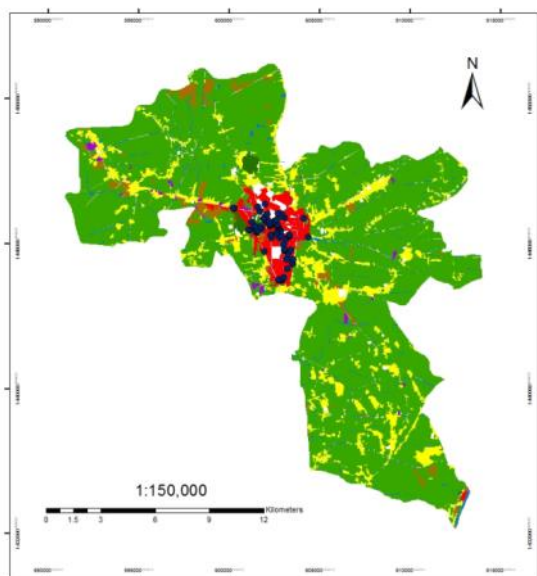
ภาพที่ 4 ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินกับตำแหน่งการเกิดโจรกรรมรถจักรยานยนต์

1. ความสัมพันธ์ของพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมรถจักรยานยนต์กับตัวเมืองและย่านการค้าจากการศึกษา โดยการนำข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินมาซ้อนทับพื้นที่เสี่ยงและตำแหน่งของการเกิดในรอบ 5 ปี ที่ได้จากการวิเคราะห์นั้น พบว่า ตำบลคลองกระแซง ตำบลท่าราบ ตำบลต้นมะม่วง และตำบลบ้านหม้อ เสี่ยงมากที่สุดบริเวณห้างบิ๊กซี ตำบลต้นมะม่วง บริเวณโรงพยาบาลเพชรรัชต์ บริเวณวัดเพ็รียง ตำบลโพไร่หวาน บริเวณวัดมหาธาตุ ตำบลคลองกระแซง บริเวณถนนราชดำเนิน ถนนดำเนินเกษม และถนนบริพัตร ดังภาพที่ 5

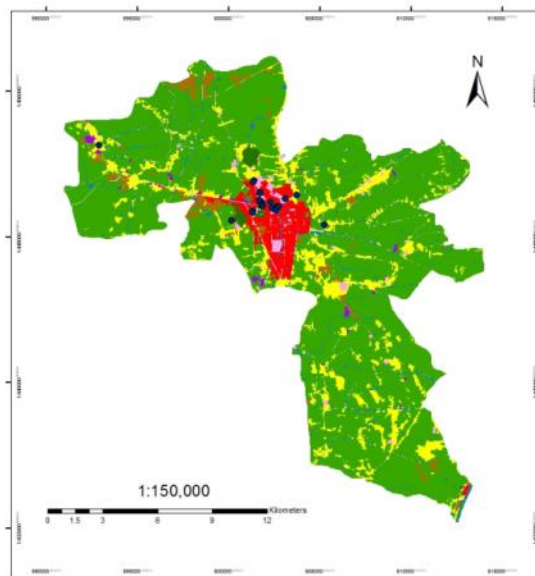
2. ความสัมพันธ์ของพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมรถจักรยานยนต์กับสถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ จากการศึกษา โดยการนำข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินมาซ้อนทับพื้นที่เสี่ยงและตำแหน่งของการเกิดในรอบ 5 ปี ที่ได้จากการวิเคราะห์นั้น พบว่าเสี่ยงมากที่สุดอยู่บริเวณโรงพยาบาลพระจอมเกล้า ตำบลคลองกระแซง บริเวณรอบศาลากลางจังหวัดเพชรบุรี และบริเวณรอบสนามกีฬาากลาง ตำบลธงชัย จังหวัดเพชรบุรี ดังภาพที่ 6

3. ความสัมพันธ์ของพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมรถจักรยานยนต์กับหมู่บ้าน จากการศึกษา โดยการนำข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินมาซ้อนทับพื้นที่เสี่ยงและตำแหน่งของการเกิดในรอบ 5 ปี ที่ได้จากการวิเคราะห์นั้น พบว่ามีเสี่ยงมากที่สุดอยู่บริเวณหอพักแถวบริเวณห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี ตำบลต้นมะม่วง หมู่บ้านไร่กล้วย ตำบลต้นมะม่วงและ หมู่บ้านในตำบลโพไร่หวาน ดังภาพที่ 7

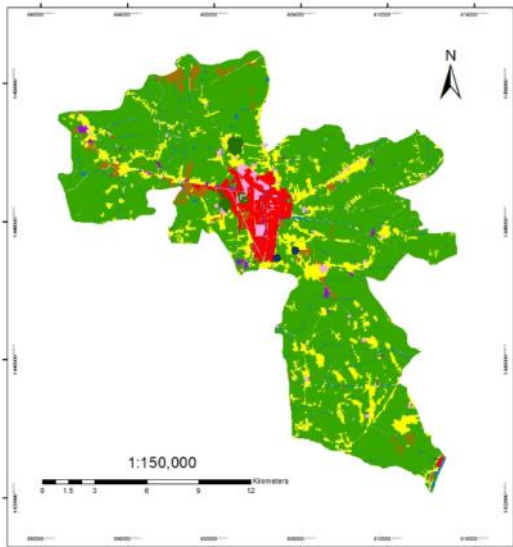
4. ความสัมพันธ์ของพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมรถจักรยานยนต์กับหมู่บ้าน จากการศึกษา โดยการนำข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินมาซ้อนทับพื้นที่เสี่ยงและตำแหน่งของการเกิดในรอบ 5 ปี ที่ได้จากการวิเคราะห์นั้น พบว่าบริเวณพื้นที่เกษตรกรรม มีการเกิดโจรกรรมรถจักรยานยนต์ 2 ครั้ง พบว่าเกิดบริเวณที่นาในตำบลต้นมะม่วง

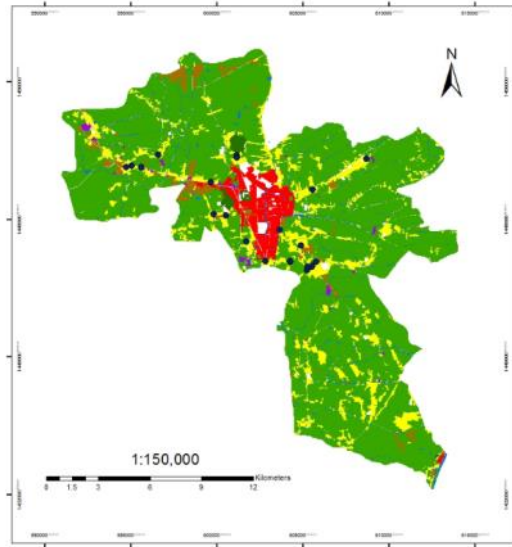
ภาพที่ 5 ตำแหน่งการเกิดโจรกรรมรถจักรยานยนต์ บริเวณตัวเมืองและย่านการค้า ในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี

ภาพที่ 6 ตำแหน่งการเกิดโจรกรรมรถจักรยานยนต์ บริเวณสถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ ในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี

ภาพที่ 7 ตำแหน่งการเกิดกิจกรรมรถจักรยานยนต์ บริเวณหมู่บ้าน
ในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี

ภาพที่ 8 แสดงตำแหน่งการเกิดกิจกรรมรถจักรยานยนต์ บริเวณ
พื้นที่เกษตรกรรม ในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี

คำอธิบายสัญลักษณ์

- ตำแหน่งการเกิดกิจกรรมรถจักรยานยนต์
- ตัวเมืองและย่านการค้า
- พื้นที่ป่าไม้
- พื้นที่เกษตรกรรม
- พื้นที่เปิดเตล็ด
- พื้นที่แหล่งน้ำ
- ย่านอุตสาหกรรม
- สถานที่ราชการ และสถาบันต่างๆ
- สถานีคมนาคม
- หมู่บ้าน

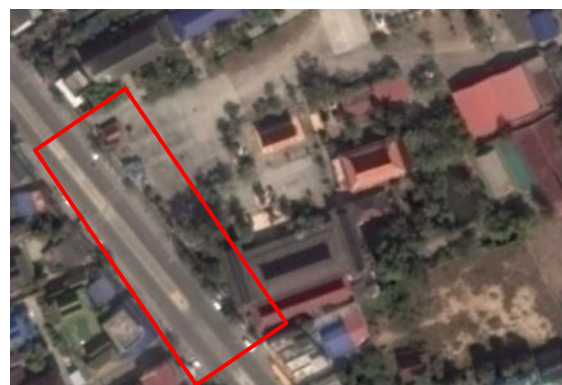
ภาพที่ 10 บริเวณห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี ตำบลต้นมะม่วง

ภาพที่ 11 บริเวณวัดมหาธาตุ ตำบลคลองกระแซง

ภาพที่ 12 บริเวณโรงพยาบาลเพชรรัชต์ ตำบลบ้านหม้อ

ภาพที่ 13 บริเวณวัดเพ็รียง ตำบลโพไร่หวาน

ภาพที่ 14 บริเวณโรงพยาบาลพระจอมเกล้า ตำบลคลองกระแซง

ภาพที่ 15 บริเวณศาลากลางจังหวัดเพชรบุรี

ภาพที่ 16 บริเวณสนามกีฬาากลาง ตำบลธงชัย

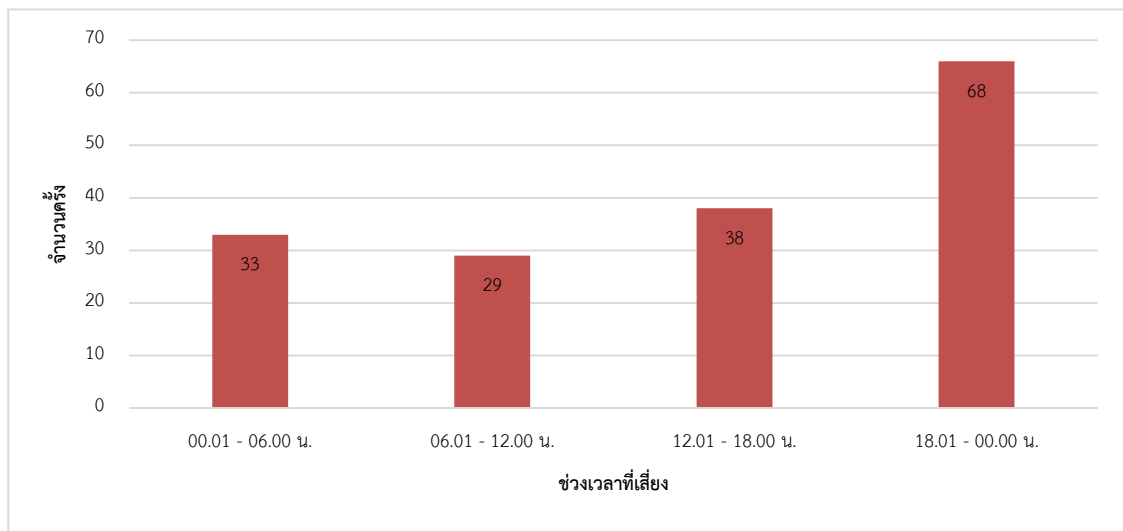
ภาพที่ 17 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ ตำบลคลองกระแซง

จะเห็นว่าจุดที่เกิดการโจรกรรมรถจักรยานยนต์มากที่สุด และย่านการค้า จากการลงพื้นที่สำรวจ การสอบถามจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเปรียบเทียบพื้นที่จากภาพถ่ายดาวเทียม Google Earth พบว่าบริเวณสีแดงดังกล่าวที่เกิดการโจรกรรมจักรยานยนต์มากที่สุดจะหนาแน่นที่สุดบริเวณห้างบิ๊กซีและหอพักรอบๆ ตำบลต้นมะม่วง บริเวณโรงพยาบาลเพชรรัชต์ บริเวณวัดเพ็ญ ตำบลโพไร่หวาน บริเวณวัดมหาธาตุ ตำบลคลองกระแซง บริเวณริมถนนราชดำเนิน ริมถนนดำเนินเกษม และริมถนนบริพัตร จากการสอบถามจากเจ้าหน้าที่ตำรวจพบว่าส่วนใหญ่รถจักรยานยนต์ที่ถูกโจรกรรมจะเป็นของนักเรียนและนักศึกษา ซึ่งจอดรอไว้ตามหอพักหรือตามริมถนนซึ่งเป็นแหล่งที่มีคนอาศัยอยู่มากและมีการจอดรถจักรยานยนต์ไว้เป็นจำนวนมากบริเวณริมถนนและบริเวณแถว ๆ หมู่บ้าน หรือห้างสรรพสินค้าที่ผู้ขับขี่มักนำรถจักรยานยนต์ไปจอดนอกเขตดูแลของห้างสรรพสินค้าที่ได้จัดเตรียมไว้ให้จอด จึงเป็นจุดเสี่ยงที่ทำให้รถจักรยานยนต์ถูกขโมยเนื่องจากบริเวณดังกล่าวมีคนเข้าออกจำนวนมาก การที่ระบบรักษาความปลอดภัยไม่มีประสิทธิภาพ พอ ไม่ว่าจะเป็นการติดกล้องวงจรปิดไม่เพียงพอ การละเลยการดูแลความปลอดภัยจากเจ้าของหอที่ไม่มีอุปกรณ์เสริมในการป้องกัน หรือพฤติกรรมของผู้ขับขี่เองที่ไม่ระมัดระวัง จอดรถไว้ในจุดอับที่เสี่ยงต่อการถูกโจรกรรม ลืมล็อครถเพราะคิดว่าไปทำธุระไม่นาน ตรงนี้เองจะเป็นการเพิ่มโอกาสให้รถจักรยานยนต์ถูกโจรกรรมได้ง่ายขึ้น

3. ศึกษาช่วงเวลาที่ยเสี่ยงต่อการโจรกรรมรถจักรยานยนต์ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

เมื่อทำการวิเคราะห์หาช่วงเวลา ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโจรกรรมรถจักรยานยนต์ พบว่า ช่วงเวลาที่ยเสี่ยงต่อการเกิดโจรกรรมรถจักรยานยนต์ จะแบ่งช่วงเวลาออกเป็น 4 ช่วงด้วยกัน คือ 00.01 – 06.00 น. 06.01 – 12.00 น. 12.01 – 18.00 น. และ 18.01 – 00.00 น. โดยพบว่าช่วงเวลาที่มีการเกิดการโจรกรรมมากที่สุด คือช่วงตั้งแต่ 18.01 – 00.00 น. การโจรกรรมทั้งสิ้น 68 ครั้ง รองลงมาคือช่วงเวลา 12.01 – 18.00 น. 00.01 – 06.00 น. และช่วงเวลาที่มีการโจรกรรมน้อยที่สุดคือช่วง 06.01 – 12.00 น. ดังภาพที่ 8

พบว่าในช่วงเวลา 18.01 – 00.00 น. บริเวณโรงพยาบาลพระจอมเกล้า ตำบลคลองกระแซง บริเวณห้างสรรพสินค้า บิ๊กซี ตำบลต้นมะม่วง และตลาดนัดเปิดท้ายโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ ตำบลคลองกระแซง เป็นสถานที่หายช่วงเวลานี้บ่อยครั้ง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยากลำบากใช้สอยบริเวณตลาดนัดที่มีการตั้งขายในช่วงเย็น ซึ่งการจราจรจากรยานยนต์มักจะจอดไว้บริเวณลานจอดรถของตลาดและส่วนใหญ่ไม่มีระบบรักษาความปลอดภัยหรือเจ้าหน้าที่มาดูแล ทำให้คนร้ายอาศัยช่วงเวลาที่ผู้คนกำลังจับจ่ายซื้อของ ทำการโจรกรรมรถยนต์ เจ้าหน้าที่ตำรวจให้สัมภาษณ์ว่าวิธีการที่ขโมยทำการโจรกรรมคือใช้เครื่องมือช่วย เช่น กุญแจผี นอกจากนี้ใช้วิธีการหักคอรถจักรยานยนต์ด้วยเท้า และใช้วิธีการต่อสายไฟตรงบริเวณรูเสียบกุญแจเพื่อทำการสตาร์ทรถ หลังจากนั้นส่วนใหญ่จะนำรถจักรยานยนต์ที่ขโมยได้แยกส่วนขายต่ออีกทอดหนึ่ง

ภาพที่ 8 ช่วงเวลาที่มีความเสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมรถจักรยานยนต์

สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการเกิดการโจรกรรมรถจักรยานยนต์จำนวนมากที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่รับผิดชอบสถานีภูธรเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี เกิดการโจรกรรมจำนวนมากใน ตำบลคลองกระแซง ตำบลท่าราบและตำบลต้นมะม่วง โดยตำบลคลองกระแซง ตำบลท่าราบสาเหตุเป็นพื้นที่ตัวเมือง ย่านการค้า หมู่บ้านจัดสรร หอพัก สถานที่ราชการ โรงพยาบาล มากมายส่งผลให้มีการติดต่อราชการ การประกอบอาชีพในพื้นที่มาก ส่วนตำบลต้นมะม่วงมีการเกิดการโจรกรรมบริเวณรอบๆ ห้างสรรพสินค้า เนื่องจากการไม่จอดรถจักรยานยนต์ในพื้นที่ที่ห้างสรรพสินค้าได้จัดเตรียมไว้ให้ภายในห้าง และยังเป็นจุดผ่านในการเดินทางไปยังพื้นที่ต่างๆ จึงทำให้ทั้งสามตำบลมีพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมรถจักรยานยนต์ เมื่อทำการวิเคราะห์ร่วมประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินมีการเกิดโจรกรรมบ่อยที่สุดในพื้นที่ตัวเมืองและย่านการค้า เนื่องจากกิจกรรมของคนในพื้นที่มักจะทำการจอดรถข้างถนนหรือพื้นที่ลับตาคนและไม่ทำการล็อกคอรถจักรยานยนต์ จึงทำให้เกิดการโจรกรรมในพื้นที่ตัวเมืองและย่านการค้ามีจำนวนมากที่สุด รถจักรยานยนต์ที่หายในพื้นที่เจ้าของมักเป็นนักเรียนที่ไม่มีภาระมัดระวังในการจอดรถจักรยานยนต์ ในส่วนของช่วงเวลา ที่มีการเกิดโจรกรรมรถจักรยานยนต์มากที่สุด พบว่าอยู่ช่วงเวลา 18.01 – 00.00 น. บริเวณโรงพยาบาลพระจอมเกล้า ตำบลคลองกระแซง บริเวณห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี ตำบลต้นมะม่วง และบริเวณตลาดนัดเปิดท้ายโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ เป็นช่วงที่ผู้คนออกมาทำกิจกรรมข้างนอกส่งผลให้เกิดการโจรกรรมรถจักรยานยนต์มากตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบสถานีตำรวจเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีทำให้เห็นภาพรวมการเกิดโจรกรรมในรอบ 5 ปี และช่วงเวลาต่างๆ ว่ามีความเสี่ยงตรงบริเวณใดและมักเกิดในช่วงเวลาใด หากต้องการศึกษาให้ละเอียดและมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ควรจะเพิ่มปัจจัยทางพื้นที่หรือปัจจัยอื่นๆ เข้ามาวิเคราะห์ด้วย เช่น ความหนาแน่นของประชากร เส้นทางคมนาคม แหล่งอบายมุข เป็นต้น เข้ามาวิเคราะห์เพื่อหาพื้นที่เสี่ยงที่มีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เครีอวัลย์ ภูแห่งเพชร. (2558). **พื้นที่เสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ในอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก**. ภาคนิพนธ์ วท.บ. (ภูมิศาสตร์) มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปิยบุษ ปานแก้ว. (2553). **การวิเคราะห์ข้อมูลทางอาชญากรรมโดยใช้โปรแกรมทางภูมิศาสตร์**. วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย. สาขานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรสมิทธิ์ ฉายสมิทธิ์, พัชรนันท์ รัตนวรเศวต และมรกต วรชัยรุ่งเรือง. **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบเชิงพื้นที่และช่วงเวลาของอาชญากรรมเกี่ยวกับบุคคล และทรัพย์สินในเขตดุสิต**. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- มณฑล เยี่ยมไพศาล และมานัส ศรีวิณิช. (2550). **ความหนาแน่นเชิงพื้นที่อาชญากรรม กรณีศึกษาเขตพระนคร กรุงเทพมหานครศึกษาตามแบบเคอร์เนล**. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- KraiwinWattanasin. (2555). **การวิเคราะห์อาชญากรรม (Crime Analysis)**. เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม. เข้าถึงได้จาก <http://gwattanasin.blogspot.com/2012/11/crime-analysis.html>

**ความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นสู่สากล :
กรณีศึกษาบุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม**

พชวัญ ผิวงาม¹

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นสู่สากลกรณีศึกษาบุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการวางแผนพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นสู่สากลของบุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำนวน 118 คน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 118 คน เป็นเพศหญิงส่วนใหญ่ จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 63.56 มีอายุระหว่าง 20 - 35 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 38.14 ระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ตำแหน่งปัจจุบันส่วนมากเป็นพนักงานจ้างทั่วไป จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 47.46 และสังกัดสำนักปลัดเทศบาล จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 28.81

2. ความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งของบุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านความรู้ความสามารถ รองลงมาด้านทักษะอยู่ในระดับมาก และด้านสมรรถนะ อยู่ในระดับสูง ตามลำดับ

3. แนวทางการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นสู่สากล ดังนี้ ความรู้ความสามารถควรจัดหลักสูตรการฝึกอบรมเฉพาะตำแหน่ง การพัฒนาทักษะของการปฏิบัติงาน และพัฒนาระบบการประเมินสมรรถนะ

คำสำคัญ: ความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะ การพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นสู่สากล เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ

Abstract

This research aimed to: 1) study the level of knowledge, ability, skills and competency to develop from the local officials to international of Prong Madua sub-district Municipality, and 2) study development approach for knowledge, ability, skills and competency to develop from the local officials to international of Prong Madua sub-district Municipality. The research samples were 118 officials in Prong Madua sub-district Municipality.

The findings of this research were as follows:

1. This study revealed that most of 118 respondents, from Prong Madua sub-district Municipality are 75 females, or 63.56 percent. The average ages of respondents are 20-35 years. There are 45 females or 38.14 percent. The level of Bachelor degree is 59 respondents, or 50 percent. Currently, their positions are 56 general staff, or 47.46 percent and 34 staffs from office of Municipality, or 28.81 percent.

2. The level of knowledge and ability in aspect of the operation process was overall at the highest level. When considering each aspect, it was found that skills in aspect of the operation process, competency of the operation process showed at the high level.

3. Development approach to develop the local officials to international were as follows: knowledge ability to organizing training programs on specific positions, improving skills of performance and developing of competency appraisal system.

Keywords: Knowledge Ability Skills and Competency, Development from The Local Officials to International, Prong Madua sub-district Municipality

บทนำ

บุคลากรภาครัฐนับเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามากที่สุด เนื่องจากเป็นผู้ผลักดันให้ภารกิจต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ มีสมรรถนะสอดคล้องตามเป้าหมายและยุทธศาสตร์พัฒนาระบบราชการ การมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์จะทำให้ระบบราชการเจริญก้าวหน้าและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ภาครัฐจะต้องเตรียมความพร้อมของบุคลากรให้สามารถรองรับและเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคตด้วย สำนักงานพัฒนาข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ซึ่งทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางเกี่ยวกับเรื่องการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐจึงได้กำหนดมาตรฐานความรู้ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่งข้าราชการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2552 เพื่อให้ส่วนราชการใช้เป็นแนวทางวัดระดับความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะ (สำนักงาน ก.พ. ที่ นร 1008/ว 27 ลงวันที่ 29 กันยายน 2552) ดังนี้ มาตรฐานด้านความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งทั่วไป วิชาการ อำนวยการ และบริหาร ประกอบด้วยความรู้ความสามารถที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ความรู้เรื่องกฎหมายและกฎระเบียบราชการ มาตรฐานด้านทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่ง ประกอบด้วยการใช้คอมพิวเตอร์ การใช้ภาษาอังกฤษ การคำนวณ การจัดการข้อมูล มาตรฐานด้านสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่ง ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก สมรรถนะทางการบริหาร และสมรรถนะเฉพาะตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2552)

หน่วยงานราชการทุกส่วนล้วนมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพสูงขึ้น โดยการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การศึกษาต่อ ฝึกอบรม ดูงาน การประชุม สัมมนาหลักสูตรต่าง ๆ ที่จัดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และการปฏิบัติงานอื่นใดที่จำเป็นและเหมาะสมเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาบุคลากรที่จะให้ความรู้ใหม่ๆ กระตุ้นและส่งเสริมการพัฒนาตนเองตลอดเวลา โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในระดับเทศบาล ซึ่งถือเป็นหน่วยบริการในพื้นที่ มีบทบาทในการพัฒนาบุคลากรตามเป้าหมายและภารกิจหลักโดยเน้นการจัดกิจกรรมการพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ที่สมดุล ทั้งการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับบุคลากร เพื่อพัฒนาขีดความสามารถ ความรอบรู้ในงาน สามารถนำความรู้จากการปฏิบัติจริงมาใช้พัฒนางานได้ ดังนั้นการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะในด้านต่างๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในส่วนที่เป็นความต้องการโดยรวมและเฉพาะของส่วนงานเพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน (อมร ทองประดิษฐ์, 2550:1)

เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อในฐานะที่องค์กรท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนและมีพันธกิจสำคัญในการบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องการปรับกระบวนการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้เท่าทันและสามารถรับมือกับมาตรฐานสากล (internationalization) เป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นนำไปสู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะประชาคมในมิติต่างๆ เพื่อให้มีศักยภาพในการขับเคลื่อนภารกิจของเทศบาลให้บรรลุ ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นการแสวงหาแนวทางเพื่อใช้ในการปรับปรุงความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นสู่สากล ทั้งนี้ เพื่อให้การทำงานสนองตอบต่อปัญหาของประชาชนและเกิดผลสัมฤทธิ์ในการทำงานของบุคลากร เทศบาลจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะสอดคล้องกับมาตรฐานตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2552 เป็นสิ่งที่สำคัญที่จะต้องมาเป็นอันดับแรกในการที่จะพัฒนาสู่ความเป็นนานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2552:3)

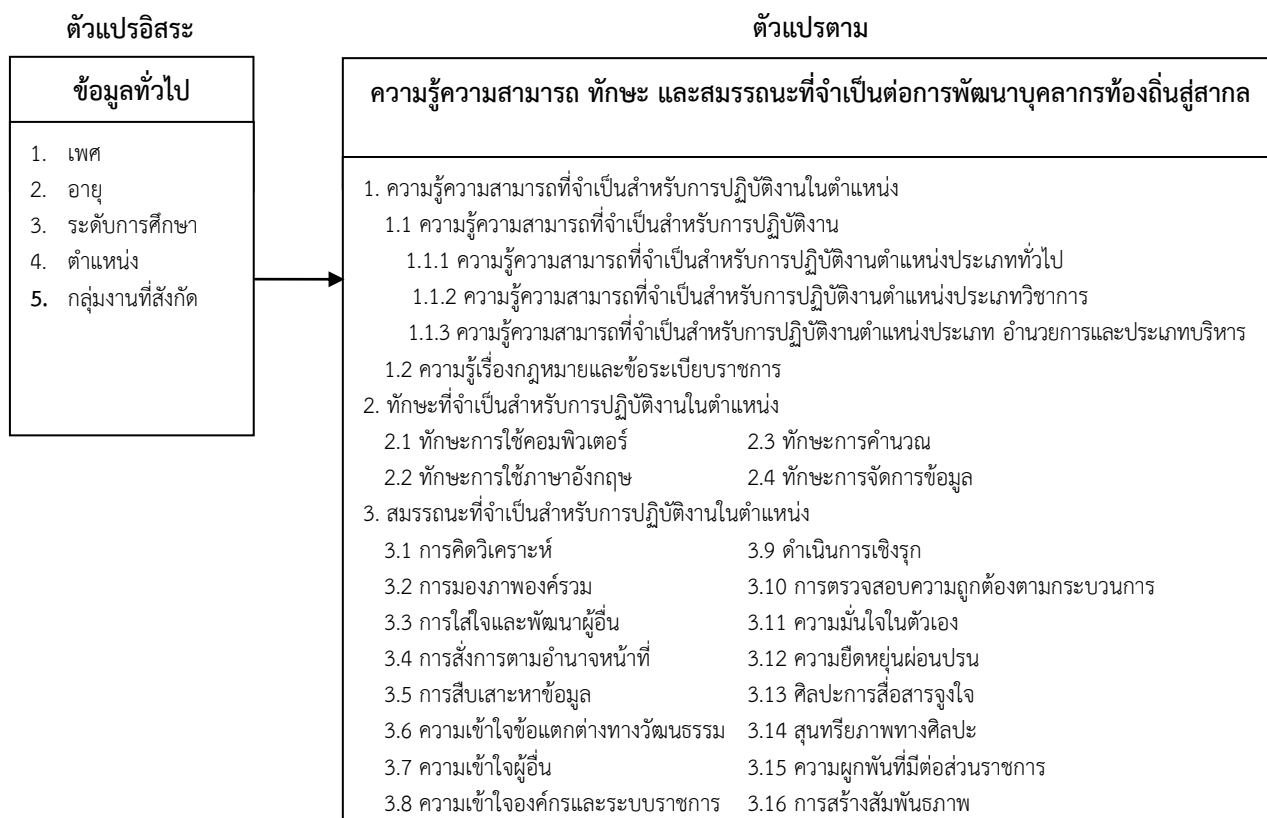
จากรายงานตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติราชการของเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ประจำปี 2558 พบว่าอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า ปี 2557 คิดเป็นร้อยละ 30 แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของเทศบาลลดลง ทั้งนี้ เนื่องมาจากบุคลากรส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าตนเองขาดทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะด้านใด และไม่เคยผ่านการทดสอบเพื่อประเมินทักษะและการวัดความสามารถว่ามีคุณสมบัติได้ตามมาตรฐานที่ต้องการหรือไม่ จึงส่งผลให้การปฏิบัติราชการขาดประสิทธิภาพ กลายเป็นประเด็นปัญหาการบริหารงานบุคคลของเทศบาล เนื่องจากยังไม่มี การดำเนินการจัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่งงาน คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง และสมรรถนะที่จำเป็นต่องาน ไม่มีแบบแผนและวิธีการปฏิบัติด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และไม่มี การกำหนดมาตรฐานวัดการประเมินสมรรถนะที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดความไม่ชัดเจนด้านขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ บุคลากรไม่มีความเข้าใจระบบงานและวัฒนธรรมขององค์กร ขาดการสนับสนุนการพัฒนาตนเอง ทำให้ขวัญกำลังใจต่ำ ไม่มีทักษะคอมพิวเตอร์ ขาดการสื่อสารภาษาอังกฤษ ไม่สามารถคิดวิเคราะห์งานที่ซับซ้อนได้ ทำให้เกิดความผิดพลาดในการทำงานบ่อยครั้ง ส่งผลให้ระบบงานมีปัญหามาตรฐานการทำงานอยู่ในเกณฑ์ที่น้อยกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะยังไม่เคยประเมินสมรรถนะของบุคลากรมาก่อนเลย ทำให้ไม่ทราบขีดความสามารถและศักยภาพของบุคลากร (หัวหน้าสำนักปลัด, 2559: สัมภาษณ์) จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นสู่สากล เพื่อที่จะได้ทราบว่าความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะของบุคลากรอยู่ในระดับใด และจะมีแนวทางในการวางแผนพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นสู่สากลอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชน (สำนักงานเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, 2559) ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้ศึกษาสนใจศึกษาระดับและแนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นสู่สากลของบุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็น และแนวทางการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นสู่สากลของเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะบุคลากรปกครองส่วนท้องถิ่น และมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของ ก.พ. มาประยุกต์และพัฒนาเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

เทศบาล หมายถึง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

บุคลากร หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อในตำแหน่งพนักงานเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ ครู คศ.1 ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป

ความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่ง หมายถึง องค์ความรู้ต่างๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานตามสายงานและระดับตำแหน่งประเภททั่วไป วิชาการ อำนวยการ และบริหาร เป็นการวัดระดับความรู้โดยทั่วไปและเฉพาะด้าน ซึ่งประกอบด้วยความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน และความรู้เรื่องข้อกฎหมายและข้อระเบียบราชการ

ความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน หมายถึง มีความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และมีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานเป็นที่ยอมรับ

ความรู้เรื่องข้อกฎหมายและข้อระเบียบราชการ หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการงานประจำที่ปฏิบัติอยู่ ให้คำแนะนำปรึกษาในภาพรวมได้ วิเคราะห์เหตุผลเมื่อมีข้อสงสัยในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ สามารถหาคำตอบในทางกฎหมาย และนำไปประยุกต์เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทักษะ หมายถึง การนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงานจนเกิดความชำนาญ และคล่องแคล่ว เป็นการวัดความสามารถในระดับปฏิบัติการด้านต่างๆ ตามลักษณะงาน ประกอบด้วยการใช้คอมพิวเตอร์ การใช้ภาษาอังกฤษ การคำนวณ และการจัดการข้อมูล

ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ หมายถึง มีความสามารถในการใช้โปรแกรมต่างๆ ในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่ว มีความเชี่ยวชาญในโปรแกรมที่ใช้ สามารถแก้ไขปรับปรุงโปรแกรมและพัฒนาระบบการปฏิบัติงานได้

ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ หมายถึง มีความสามารถพูด เขียน อ่าน ฟังภาษาอังกฤษ และสื่อสารให้เข้าใจได้ มีความเข้าใจสาระสำคัญของเนื้อหาต่างๆ สามารถประยุกต์ใช้ในงานได้อย่างถูกต้อง และการติดต่อสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน

ทักษะการคำนวณ หมายถึง มีความสามารถคิดคำนวณข้อมูลต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว ใช้เครื่องมือต่างๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและตัวเลข สามารถทำความเข้าใจข้อมูลด้านตัวเลขต่างๆ ในภาพรวมได้อย่างถูกต้อง และอธิบายชี้แจงให้เป็นที่เข้าใจได้

ทักษะการจัดการข้อมูล หมายถึง มีความสามารถในการบริหารจัดการข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ และพร้อมใช้ สามารถนำเสนอผลข้อมูลในรูปแบบต่างๆ รวมถึงวิเคราะห์และประเมินผลข้อมูล สรุปผลนำเสนอทางเลือก ตลอดจนประยุกต์วิธีการใช้ข้อมูลได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อประโยชน์ในงาน

สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะที่ใช้การปฏิบัติงานตามสายงานและตำแหน่งที่เป็นผลมาจากความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณสมบัติอื่นๆ ที่ทำให้เกิดผลงานได้โดดเด่น ซึ่งประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ การมองภาพองค์รวม การใส่ใจและพัฒนาตนเอง การสั่งการตามอำนาจหน้าที่ การสืบเสาะหาข้อมูล ความเข้าใจข้อแตกต่างทางวัฒนธรรม ความเข้าใจผู้อื่น ความเข้าใจเทศบาลและระบบราชการ ดำเนินการเชิงรุก การตรวจสอบความถูกต้องตามกระบวนการ ความมั่นใจในตัวเอง ความยืดหยุ่นผ่อนปรน ศิลปะการสื่อสารจูงใจ สุนทรียภาพทางศิลปะ ความผูกพันที่มีต่อส่วนราชการ การสร้างสัมพันธ์ภาพ

การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความเข้าใจและวิเคราะห์สถานการณ์ ประเด็นปัญหา แนวคิด โดยสามารถแยกแยะประเด็นออกเป็นส่วนย่อยๆ และจัดหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ ตลอดจนสามารถเปรียบเทียบได้

การมองภาพองค์รวม หมายถึง การคิดเชิงสังเคราะห์ที่ในลักษณะภาพรวมโดยการจับประเด็น สรุปเชื่อมโยงหรือประยุกต์แนวทางจากสถานการณ์หรือข้อมูล และสามารถพัฒนาทัศนคติต่างๆ เป็นแนวคิดใหม่

การใส่ใจและพัฒนาตนเอง หมายถึง ความตั้งใจที่จะส่งเสริม ปรับปรุง และพัฒนาให้ตนเองมีศักยภาพ รวมทั้งมีสุขภาพะทั้งทางปัญญา ร่างกาย จิตใจ และทัศนคติที่ดี

การสั่งการตามอำนาจหน้าที่ หมายถึง การกำกับดูแลให้ผู้อื่นปฏิบัติตามมาตรฐาน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับโดยอาศัยอำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ การออกคำสั่งโดยทั่วไป และการใช้อำนาจตามกฎหมายกับผู้ฝ่าฝืน

การสืบเสาะหาข้อมูล หมายถึง ความใฝ่รู้เชิงลึกที่จะแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ ประเด็นปัญหา หรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

ความเข้าใจข้อแตกต่างทางวัฒนธรรม หมายถึง การรับรู้ถึงข้อแตกต่างทางวัฒนธรรมทั้งภายในและภายนอกเทศบาล และสามารถประยุกต์ความเข้าใจ เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างต่อกันได้

ความเข้าใจผู้อื่น หมายถึง ความสามารถในการรับฟังผู้อื่น เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายที่แฝงความคิด ตลอดจนสภาวะทางอารมณ์ของผู้ติดต่อรับบริการด้วย

ความเข้าใจเทศบาลและระบบราชการ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความสัมพันธ์เชิงอำนาจตามกฎหมายและอำนาจที่ไม่เป็นทางการของเทศบาลและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์การปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายรวมทั้งสามารถที่จะคาดการณ์แนวโน้มทางการเมือง เศรษฐกิจ เทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้นกับเทศบาลได้

การดำเนินการเชิงรุก หมายถึง การเล็งเห็นปัญหาหรือโอกาส พร้อมทั้งจัดการเชิงรุกกับปัญหานั้นอย่างไม่ย่อท้อหรือใช้โอกาสนั้นให้เกิดประโยชน์ต่องาน ตลอดจนคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ เกี่ยวกับงาน เพื่อแก้ปัญหา ป้องกันปัญหา หรือสร้างโอกาสด้วย

การตรวจสอบความถูกต้องตามกระบวนการ หมายถึง ความใส่ใจที่จะปฏิบัติงานให้ถูกต้อง ครบถ้วนตามขั้นตอนมุ่งเน้นความชัดเจนของบทบาท หน้าที่ และลดข้อบกพร่องที่อาจเกิดจากสภาพแวดล้อม โดยติดตาม ตรวจสอบการทำงาน ตลอดจนพัฒนาระบบการตรวจสอบเพื่อความถูกต้อง

ความมั่นใจในตัวเอง หมายถึง ความมั่นใจในความสามารถ ศักยภาพ และการตัดสินใจของตนเองที่จะปฏิบัติให้บรรลุ หรือใช้วิธีที่มีประสิทธิภาพในกาปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาให้สำเร็จลุล่วง

ความยืดหยุ่นผ่อนปรน หมายถึง ความสามารถในการปรับตัว และปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์และกลุ่มคนที่หลากหลาย การยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง และปรับเปลี่ยนวิธีการเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไป

ศิลปะการสื่อสารจูงใจ หมายถึง ความสามารถที่จะสื่อสารความหมายด้วยการฟัง เขียน พูด เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจยอมรับ และสนับสนุนความคิดของตนเอง

สุนทรียภาพทางศิลปะ หมายถึง ความซาบซึ้งในอรรถรสและเห็นคุณค่าของงานศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น มรดกของชาติ รวมถึงงานศิลปะอื่นๆ ตลอดจนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์งานเป็นผลงานของตนเองได้

ความผูกพันที่มีต่อเทศบาลและส่วนราชการ หมายถึง จิตสำนึกที่แสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการและเป้าหมายของเทศบาล และยึดถือประโยชน์ของส่วนราชการเป็นที่ตั้งก่อนประโยชน์ส่วนตน

การสร้างสัมพันธ์ภาพ หมายถึง การรักษาสัมพันธภาพภายในเทศบาลอย่างฉันทมิตร เพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกเทศบาล

แนวทางการพัฒนา หมายถึง รูปแบบหรือวิธีการต่างๆที่เสริมสร้างความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นสู่สากล เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบเชิงพรรณนา โดยใช้เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐมเป็นหน่วยวิเคราะห์ ประชากรคือ บุคลากรเทศบาลตำบลหลักห้า อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 132 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล ผู้อำนวยการกองทุกกอง และพนักงานเทศบาลที่ปฏิบัติงานสารบรรณและงานธุรการ ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรต้น คือข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง กลุ่มงานที่สังกัด และตัวแปรตาม คือระดับความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นของบุคลากร ได้แก่ ความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่ง ทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่ง และสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่ง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม มี 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจรายการ ตอนที่ 2 ระดับความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะของบุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นปลายเปิด หลังจากนำแบบสอบถามที่ตรวจสอบคุณภาพแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูล และประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของบุคคล โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (percentage) ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นสู่สากล โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และมาตรวัดระดับ (rating scale) ขั้นตอน 3 การวิเคราะห์แนวทางการวางแผนพัฒนา ความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะ เชิงเนื้อหาด้วยค่าความถี่และร้อยละของความถี่

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 118 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 63.56 มีอายุระหว่าง 20 - 35 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 38.14 ระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ตำแหน่งปัจจุบันส่วนมากเป็นพนักงานจ้างทั่วไป จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 47.46 และสังกัดสำนักปลัดเทศบาล จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 28.81

2. ระดับความรู้ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นต่อการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นสู่สากลของบุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.63 , S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่ง

(\bar{x} = 3.74 , S.D. = 0.74) รองลงมา ด้านทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่ง (\bar{x} = 3.45 , S.D. = 0.70) และ ด้านสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งเฉพาะตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ (\bar{x} = 3.70 , S.D. = 0.65) ตามลำดับ

2.1 ความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งของบุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 3.74 , S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยอยู่ในระดับทุกข้อดังนี้ บุคลากรมีความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก คือ ตำแหน่งประเภททั่วไป (\bar{x} = 4.08 S.D. = 0.70) รองลงมาตำแหน่งประเภทวิชาการ (\bar{x} = 3.54 , S.D. = 0.71) รองลงมาตำแหน่งประเภทอำนวยการ และประเภทบริหาร (\bar{x} = 3.42 , S.D. = 0.91) และมีความรู้เรื่องกฎหมายและข้อระเบียบราชการ (\bar{x} = 3.93 , S.D. = 0.63) ตามลำดับ

2.2 ทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งของบุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 3.45 , S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ บุคลากรมีทักษะในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 3.74 , S.D. = 0.75) รองลงมา มีทักษะการคิดคำนวณข้อมูลต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง (\bar{x} = 3.50 , S.D. = 0.71) มีทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในงานได้ (\bar{x} = 3.49 , S.D. = 0.74) และมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษที่ใช้งานได้ (\bar{x} = 3.08 , S.D. = 0.60) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2.3 สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งเฉพาะตามลักษณะงานที่ปฏิบัติของบุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 3.70 , S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การสร้างสัมพันธภาพ (\bar{x} = 4.30 , S.D. = 0.61) รองลงมา ความผูกพันที่มีต่อส่วนราชการ (\bar{x} = 4.23 , S.D. = 0.59) การตรวจสอบความถูกต้องตามกระบวนการ (\bar{x} = 4.05 , S.D. = 0.45) ความยืดหยุ่นผ่อนปรน (\bar{x} = 4.03 , S.D. = 0.60) การใส่ใจและพัฒนาตนเอง (\bar{x} = 3.86 , S.D. = 0.62) ความเข้าใจผู้อื่น (\bar{x} = 3.82 , S.D. = 0.63) การสืบเสาะหาข้อมูล (\bar{x} = 3.78 , S.D. = 0.68) สุนทรียภาพทางศิลปะ (\bar{x} = 3.72 , S.D. = 0.78) ความมั่นใจในตัวเอง (\bar{x} = 3.72 , S.D. = 0.66) ความเข้าใจเทศบาลและระบบราชการ (\bar{x} = 3.72 , S.D. = 0.61) การสั่งการตามอำนาจหน้าที่ (\bar{x} = 3.69 , S.D. = 0.72) ความเข้าใจข้อแตกต่างทางวัฒนธรรม (\bar{x} = 3.66 , S.D. = 0.75) การคิดวิเคราะห์ (\bar{x} = 3.64 , S.D. = 0.62) ศิลปะการสื่อสารจูงใจ (\bar{x} = 3.61 , S.D. = 0.69) การมองภาพองค์รวม (\bar{x} = 3.39 , S.D. = 0.69) และดำเนินการเชิงรุก (\bar{x} = 3.18 , S.D. = 0.61) ตามลำดับ

3. แนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นสู่สากลของบุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ ดังนี้

3.1 แนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งครอบครัวในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับสายงานที่ปฏิบัติ อบรมเฉพาะทางมีการแลกเปลี่ยนความรู้สร้างแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรเทศบาล

3.2 แนวทางการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งครอบครัวในหลักสูตรเชิงปฏิบัติในสายงานตามตำแหน่ง อบรมการใช้โปรแกรม Microsoft Word และ Excel การศึกษาดูงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับรางวัลในสาขาต่างๆ เพื่อพัฒนาทักษะบุคลากรเทศบาล

3.3 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งเฉพาะตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ 16 ด้าน ดังนี้ 1) การคิดวิเคราะห์ ครัววิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีการหาเหตุผลในการปฏิบัติหน้าที่ ศึกษาข้อมูลและนำมาประมวลผลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรเทศบาล 2) การมองภาพองค์รวม ควรปฏิบัติงานเป็น

ระเบียบและการหาเหตุผลในการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน 3) การใส่ใจและพัฒนาตนเองควรขอคำแนะนำจากเพื่อนร่วมงานและช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกันในเทศบาล 4) การสั่งการตามอำนาจหน้าที่ควรยึดหลักกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆของเทศบาล 5) การสืบเสาะหาข้อมูล ควรมีการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ไม่ปิดกั้นตนเองกับการเรียนรู้ 6) ความเข้าใจข้อแตกต่างทางวัฒนธรรมควรเปิดกว้างยอมรับ การเรียนรู้ นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อเทศบาล 7) ความเข้าใจผู้อื่นควรเปิดใจยอมรับซึ่งกันและกันภายในเทศบาล 8) ความเข้าใจองค์กรและระบบราชการควรยึดถือกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับและการบริหารงานแบบสมัยใหม่ รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 9) ดำเนินการเชิงรุกควรวิเคราะห์กำกับดูแลข้อมูล คาดการณ์ถึงสภาพสถานการณ์ภายนอกและต้องคิดเชิงบวกเพื่อส่งเสริมให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น 10) การตรวจสอบความถูกต้องตามกระบวนการควรยึดระเบียบ ข้อกฎหมายเป็นหลักในการใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจ ทำผิดก็ต้องยอมรับผิด 11) ความมั่นใจในตัวเองควรเป็นตัวของตัวเอง มีความเป็นผู้นำ มีความรอบคอบมีแผนงานและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ให้กับเทศบาล 12) ความยืดหยุ่นผ่อนปรนควรปรับตัวเข้ากับสถานการณ์กลุ่มคนหลากหลายและการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น 13) ศิลปะการสื่อสารจงใจควรมีการสื่อสารด้วยการเขียน พูดชักจูงโดยให้ผู้อื่นสนใจหรือสนับสนุนความคิดเห็นของตนเอง 14) สุนทรียภาพทางศิลปะควรเปลี่ยนบรรยากาศในการปฏิบัติงาน โดยการศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมร่วมกัน และจัดกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปะ ดนตรี และวัฒนธรรมเพื่อลดความเครียดให้กับบุคลากร 15) ความผูกพันที่มีต่อส่วนราชการควรจงรักภักดีต่อองค์กร เป็นหุ้นส่วนของเทศบาล และมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 16) การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีควรจัดกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ภายในเทศบาลเพื่อให้บุคลากรมีสัมพันธ์ไมตรีต่อกัน

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาระดับความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งของบุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$, S.D. = 0.70) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2552) ความรู้ ทักษะ/ความสามารถและคุณลักษณะอื่นๆของบุคลากรภาครัฐ ตัวอย่างเช่น สมรรถนะบริการที่ดี สามารถให้บริการที่ผู้รับบริการที่ต้องการได้นั้น หากขาดองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ความรู้ในงานหรือทักษะที่เกี่ยวข้อง ความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นมีความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่ง ทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่ง สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่ง ได้แก่ มีการคิดวิเคราะห์ การมองภาพองค์รวม การใส่ใจและพัฒนาผู้อื่น การสั่งการตามอำนาจหน้าที่ การสืบเสาะหาข้อมูล ความเข้าใจข้อแตกต่างทางวัฒนธรรม ความเข้าใจผู้อื่นความเข้าใจองค์กรและระบบราชการ ดำเนินการเชิงรุก การตรวจสอบความถูกต้อง ตามกระบวนการความมั่นใจในตัวเอง ความยืดหยุ่นผ่อนปรน ศิลปะการสื่อสารจงใจ สุนทรียภาพทางศิลปะความผูกพันที่มีต่อส่วนราชการ และการสร้างสัมพันธ์ภาพ

1. ความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งของบุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งประเภททั่วไป รองลงมาความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งประเภทวิชาการ ความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งประเภทอำนวยการและประเภทบริหาร และความรู้เรื่องกฎหมายและข้อระเบียบราชการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย/แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2552)และมารมอน (Marmon, 2002: Abstract) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมารมอน (Marmon, 2002: Abstract) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การกำหนดสมรรถนะหลักของผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการจัดการศึกษาภายใต้ข้อกำหนดของสวนกลางตามคำแนะนำในการจัดลำดับในการสำรวจระดับชาติ ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะหลักสำหรับผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้อง จำนวน 18 สมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะด้านการบริหาร การรับบุคคล

การแนะนำหลักสูตรทั่วไป หลักสูตรพิเศษ การหาเงินมาช่วยเหลือ การติดตามและประเมินผล การจัดทำของงบประมาณ สารสนเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ภาวะผู้นำ การมีวิสัยทัศน์ การจูงใจ การวางแผน การพัฒนาอาชีพ ความสัมพันธ์กับชุมชน การสรรหา การสอน และเทคโนโลยี และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชฎา ณาน (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงสมรรถนะหลักของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดน่าน รูปแบบการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่แบบสอบถามเรื่องสมรรถนะหลักและสมรรถนะที่มีในปัจจุบันของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดน่าน พบว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องมีสมรรถนะหลักโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสมรรถนะหลักด้านความรู้ที่ต้องมีมากที่สุด คือ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายท้องถิ่น สมรรถนะหลักด้านทักษะที่จำเป็นต้องมีมากที่สุด คือ ทักษะการบริหารงบประมาณสมรรถนะหลัก ด้านความสามารถที่จำเป็นต้องมีมากที่สุด คือ ความสามารถในการเป็นผู้นำทีมงาน และสมรรถนะหลักด้านคุณลักษณะอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องมีมากที่สุด คือ ความรับผิดชอบ สมรรถนะที่มีในปัจจุบันของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดน่าน พบว่า ในปัจจุบันปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดน่านมีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก คือ สมรรถนะด้านทักษะ ได้แก่ทักษะการติดต่อประสานงาน แลสมรรถนะด้านคุณลักษณะอื่น ๆ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ สมรรถนะที่ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดน่านมีอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ คือความรู้เกี่ยวกับกฎหมายท้องถิ่น และสมรรถนะด้านความสามารถ คือความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรา ถาวรระ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบสมรรถนะของเภสัชกรที่ ประสบความสำเร็จสูงและต่ำในการปฏิบัติงานเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 312 คน โดยใช้วิธีการประเมินสมรรถนะตนเอง พบว่า เภสัชกรที่ประสบความสำเร็จสูงจะมีระดับสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะความสามารถและบุคลิกภาพสูงกว่าเภสัชกรที่ประสบความสำเร็จต่ำในการปฏิบัติงานเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 เมื่อพิจารณาถึงสมรรถนะที่จำเป็น จำนวน 44 ข้อ พบว่า พนักงานเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องมีสมรรถนะเกือบทุกข้อในระดับมากถึงมากที่สุด โดยเฉพาะความรู้ที่เป็นอันดับแรกคือ ความรู้เกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ด้านทักษะที่จำเป็นต้องมีมากที่สุด คือ ทักษะในการนำเสนอและการสื่อความ/การถ่ายทอด ด้านความสามารถที่จำเป็นต้องมีมากที่สุด คือ ความสามารถในการโน้มน้าวจูงใจผู้ประกอบการให้ปฏิบัติตามกฎหมายและความสามารถในการ ให้คำปรึกษา คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการ และด้านบุคลิกภาพที่จำเป็นต้องมีมากที่สุด คือ ความซื่อสัตย์ และความยุติธรรม

2. ทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งของบุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ทักษะในคอมพิวเตอร์ รองลงมาทักษะการคิดคำนวณ ทักษะการจัดการข้อมูล และทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนุชนารถ วดีศิริศักดิ์ (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องประเมินสมรรถนะของบัณฑิต คณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ซึ่งพบว่าสมรรถนะที่ต้องการทั้งของบัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่ตรงกัน แต่มีสมรรถนะในเรื่อง ความรู้ในภาษาอังกฤษ ทักษะการแก้ปัญหาและการคิดวิเคราะห์ และความคิดในหลักการ ที่ผู้ใช้บัณฑิตประเมินระดับสมรรถนะที่หน่วยงานต้องการอยู่ในระดับสูง ส่วนบัณฑิตมีระดับสมรรถนะในเรื่องนี้อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากสมรรถนะที่ได้กำหนดไว้ในการศึกษาแล้ว ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่าสมรรถนะที่มีความจำเป็น และมีความสำคัญต่อหน่วยงาน ซึ่งบุคลากรในหน่วยงานควรต้องมีในระดับสูง คือความรู้ด้านภาษาไทยทักษะการสื่อสาร ความมีวินัย และการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพและองค์กร ผลการศึกษาสามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อการกำหนดนโยบายและการวางแผนเพื่อพัฒนาสมรรถนะของบัณฑิต คณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร โดยการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย จัดให้มีการอบรมในเรื่องที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เทคนิคและวิทยาการใหม่ ๆ และเพิ่มเติมความรู้ด้านอื่นที่ไม่ใช่ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ แต่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ ซึ่งจะส่งผลให้บัณฑิตมีสมรรถนะในทุก ๆ ด้าน ที่สอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของพุทธิพงศ์ จินดาเรือง (2543) ได้ศึกษาเรื่อง การติดตามผลบัณฑิตระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยพายัพ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2539 และ 2540 พบว่า ด้านบัณฑิตต้องการให้สอนสาขาวิชา

เพิ่มเติมเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติ การแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง การสอนเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัจจุบัน เพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ เสริมทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศด้านผู้บังคับบัญชา ต้องการให้เน้นเรื่องการฝึกภาษาต่างประเทศ ด้านเทคนิคและวิธีปฏิบัติงานควรมีการอบรมเทคนิคการทำงานก่อนสำเร็จการศึกษา ด้านบุคลิกภาพและคุณลักษณะควรฝึกการกล้าแสดงออก ความเชื่อมั่นในตัวเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของนลินี อธิมา (2554) ศึกษาเรื่อง สมรรถนะผู้ปฏิบัติงานเลขานุการผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การศึกษานี้ดำเนินการศึกษาจากการศึกษาถึงกระบวนการหาและจัดทำสมรรถนะผู้ปฏิบัติงานเลขานุการผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วิธีการดำเนินการศึกษาทำการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลชุดที่ 1 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัย จำนวน 7 คน และแบบสอบถามผู้บริหารคณะ จำนวน 23 คน เพื่อสัมภาษณ์และสอบถามถึงการกำหนดสมรรถนะองค์กรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ข้อมูลชุดที่ 2 จากผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะ ผู้บริหารสถาบัน/สำนัก จำนวน 48 คน เพื่อสอบถามถึงการเลือกสมรรถนะหลักและสมรรถนะในงานของผู้ปฏิบัติงานเลขานุการผู้บริหาร และกำหนดระดับของสมรรถนะ และข้อมูลชุดที่ 3 จากผู้ปฏิบัติงานเลขานุการผู้บริหาร จำนวน 39 คน เพื่อสอบถามถึงการประเมินระดับสมรรถนะของตนเอง ตามสมรรถนะที่ผู้บริหารกำหนดและนำมาเปรียบเทียบกันเพื่อหาช่องว่างสมรรถนะ โดยบรรยายสิ่งที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์และข้อมูลจากแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานเลขานุการผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก จำนวน 3 ตัว ได้แก่ 1) ความใฝ่รู้ 2) จริยธรรม 3) ความเป็นมืออาชีพ และสมรรถนะในงาน จำนวน 7 ตัว ได้แก่ 1) ความรู้ในงานเลขานุการ 2) การปฏิบัติงานสำนักงาน 3) ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ 4) ความสามารถในการติดต่อประสานงาน 5) จิตบริการ 6) มีความกระตือรือร้นและคล่องแคล่วว่องไวในการปฏิบัติงาน 7) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นและวางตัวเหมาะสม

3. สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งเฉพาะตามลักษณะงานที่ปฏิบัติของบุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การสร้างสัมพันธภาพ รองลงมาความผูกพันที่มีต่อส่วนราชการ การตรวจสอบความถูกต้องตามกระบวนการ ความยืดหยุ่นผ่อนปรน การใส่ใจและพัฒนาตนเอง ความเข้าใจผู้อื่น การสืบเสาะหาข้อมูล สนทริยภาพทางศิลปะ ความมั่นใจในตัวเอง ความเข้าใจเทศบาลและระบบราชการ การสั่งการตามอำนาจหน้าที่ ความเข้าใจข้อแตกต่างทางวัฒนธรรม การคิดวิเคราะห์ ศิลปะการสื่อสารจูงใจ การมองภาพองค์กรรวม และดำเนินการเชิงรุก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสันธยา สอนโชษา (2550 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินสมรรถนะบุคลากรของเทศบาลตำบลมะไฟ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร พบว่าบุคลากรของเทศบาลตำบลดงมะไฟ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ดังนี้ 1) สมรรถนะหลัก บุคลากรส่วนใหญ่มีสมรรถนะในด้านการบริการแก่ผู้มาใช้บริการ มีจริยธรรมในการทำงาน การทำงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีความร่วมแรงร่วมใจอยู่ในระดับมาก 2) สมรรถนะประจำกลุ่มงาน ประเมินออกเป็น 9 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานบริหารบุคลากรได้ประเมินเองว่า มีสมรรถนะในด้านการให้อำนาจแก่ผู้อื่นอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก การเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ การวางกลยุทธ์ภาครัฐ มีศักยภาพเพื่อนำมาปรับเปลี่ยน อยู่ในระดับมาก และการควบคุมตัวเองอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มงานนโยบายและวางแผน บุคลากรได้ประเมินตนเองว่า มีสมรรถนะในด้านศิลปะการสื่อสารจูงใจ การคิดวิเคราะห์และการมองภาพองค์กรรวม การคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับมากที่สุด และการสืบเสาะหาข้อมูล อยู่ในระดับมาก กลุ่มงานบริการทางเทคนิค บุคลากรได้ประเมินตนเองว่า มีสมรรถนะในด้านการวิเคราะห์ การสืบเสาะหาข้อมูล และความถูกต้องของงานอยู่ในระดับมาก กลุ่มงานสนับสนุนทางเทคนิคเฉพาะ บุคลากรได้ประเมินตนเองว่า มีสมรรถนะในการวิเคราะห์อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยวูลคอคซ์ และซุลลิแวน (Wool & Sullivan, 1996 : 48-57) ได้ศึกษาวิจัยถึงสมรรถนะที่จำเป็นของผู้บริหารงานบุคคลในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า ในอนาคตผู้บริหารงานด้านบุคคลขององค์กรพึงมีสมรรถนะที่ต้องการอยู่ 3 ประการสำคัญที่สุด คือ 1) การมีความรอบรู้ในธุรกิจและงานองค์กรเป็นอย่างดี 2) ความสามารถในการขับเคลื่อนก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง และ 3) ทักษะในการโน้มน้าวจูงใจ

แนวทางการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นสู่สากล บุคลากรเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ด้านความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งควรจัดหลักสูตรการฝึกอบรมเฉพาะทางเกี่ยวกับสายงานที่ปฏิบัติ การแลกเปลี่ยนความรู้ และมีสร้างแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรเทศบาล 2) ด้านทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งควรฝึกฝนเชิงปฏิบัติการในด้านต่างๆ ได้แก่ อบรมการใช้โปรแกรม Microsoft Word และ Excel การศึกษาดูงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลในสาขาต่างๆ เพื่อพัฒนาทักษะบุคลากรเทศบาล และ 3) ด้านสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งเฉพาะตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ 16 ด้าน ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำสมรรถนะหลักของหน่วยงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจะเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงค่านิยมที่คนในองค์กรมีและถือปฏิบัติร่วมกัน และสร้างตัวชี้วัดสมรรถนะในตำแหน่งต่างๆ และพัฒนาระบบการประเมินสมรรถนะให้สอดคล้องกับตำแหน่งและสายงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา(2553: 29-39) ได้เริ่มนำระบบการพัฒนาบุคลากรรายบุคคลเข้ามาใช้กำหนดวิธีการพัฒนาบุคลากรไว้ทั้งสิ้น 8 แนวทางด้วยกัน ได้แก่ เข้ารับการศึกษาย่างต่อเนื่อง (CE : Continuing Education) ถ่ายทอดสรุปโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (EB : Expert Briefing) หมุนเวียนงาน (JR : Job Rotation) สอนงานในขณะที่ปฏิบัติจริง (OJT : On the Job Training) มอบหมายงาน/โครงการ(PA : Project Assignment) ให้ศึกษาด้วยตนเอง(SDS : Self-Directed Study) ตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจ (TBA : Team-based Activities) ฝึกอบรม (T,W : Training, Workshop, Class or Seminar) ซึ่งได้นำแนวทางการพัฒนาทั้ง 8 แนวทางมาวิเคราะห์และพบว่าบางแนวทางไม่สามารถดำเนินการได้ บางแนวทางยังไม่มีกลไกที่จะขับเคลื่อน ดังนั้นควรกำหนดแนวทางในการพัฒนาที่เป็นไปได้ให้กับบุคลากรสำหรับเลือกแนวทางในการพัฒนาในสมรรถนะที่ขาด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้

1) ด้านความรู้ความสามารถควรวางแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ครอบคลุมทั้งการศึกษา การฝึกอบรมและการพัฒนา อย่างมีหลักวิชาการ ให้ครบถ้วน รอบด้าน ทั้งเนื้อหาสาระ ที่ต้องรู้และความคิดที่ต้องพัฒนาให้เป็นระบบต่อเนื่อง

2) ด้านทักษะควรฝึกอบรมให้แก่บุคลากรในทุกระดับทุกด้านให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในลักษณะแบบเข้มข้น (intensive courses)

3) ด้านสมรรถนะควรวางแผนพัฒนาสมรรถนะตนเอง (Individual Development Plan: IDP)

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นของบุคลากรในการปฏิบัติงานที่ตีความความเป็นเลิศในระดับเทศบาล

2) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากร

เอกสารอ้างอิง

- นลินี อธิมา. (2554). **สมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานเลขานุการผู้บริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ**
 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นุชนารถ วดีศิริศักดิ์. (2551). **การประเมินสมรรถนะของบัณฑิตคณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยแม่**
โจ้. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พัชรา ถาวรระ. (2543). **การเปรียบเทียบสมรรถนะของเภสัชกรที่ประสบความสำเร็จสูงและต่ำในการปฏิบัติงานเป็น**
พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา
อุตสาหกรรมและองค์การ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พุทธิพงษ์จินดาเรือง. (2543). **การติดตามผลบัณฑิตระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัย**
พายัพที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2539 และ 2540. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการเงิน
และการธนาคาร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ.
- รัชฎา ณ่าน. (2550). **สมรรถนะหลักของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดน่าน. การค้นคว้าแบบอิสระ**
 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2552). **มาตรฐานและแนวทางการกำหนดความรู้ความสามารถ ทักษะและ**
สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ. นนทบุรี : พี.เอ.ลีฟวิ่งจำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. (2553). **คู่มือการประเมินสมรรถนะหลัก. กองแผนงานและวิชาการ สำนักงาน**
คณะกรรมการอาหารและยา.
- สำนักงานเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ. (2559). **แผนพัฒนา 3 ปีของเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ. นครปฐม. นครปฐม: งาน**
แผนและงบประมาณ เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ.
- อมร ทองประดิษฐ์. (2550). **สมรรถนะของพนักงานเทศบาลสายงานนักบริหารสังกัดเทศบาลเมืองเขลางค์นคร. รายงาน**
การศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Marmon, DH. (2002). **Core competencies of professional service providers in federally Funded**
education programs. The University of Tennessee.

การสร้างสรรค์ สตรีทอาร์ตสะท้อนปัญหาสิทธิเด็ก Creative: Street Art Reflect On Children's Rights

ณัฐพล สกอลเต็ม¹

ภูริทัต กะโห้แก้ว¹

อรรถ อาวีรอป²

มนตรา ตรีชั้น²

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรค์ สตรีทอาร์ตสะท้อนปัญหาสิทธิเด็ก” โดยเนื้อหาสะท้อนการละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชนในสังคมไทย มีปรากฏการณ์ในหลายรูปแบบ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาหลายทศวรรษและยังคงดำรงสืบเนื่องในสังคมไทย และมีแนวโน้มขยายความรุนแรงกว้างขวางขึ้นกับกลุ่มเด็กและเยาวชนต่างๆ ยูนิเซฟ คือ องค์กรส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองสิทธิของเด็กทุกคนในประเทศไทยและทั่วโลก ออกรายงานสภาวะเด็กประจำปี 2557 เผยความเหลื่อมล้ำและเรียกร้องให้เกิดวิธีการใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาเพื่อให้ประชากรเด็กกว่า 2.2 พันล้านคนทั่วโลกได้รับสิทธิที่พวกเขาพึงมี โดยช่วยเผยให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงบริการต่างๆ และการคุ้มครองเด็ก ซึ่งเป็นอันตรายต่อชีวิตของเด็กจำนวนมาก

สตรีทอาร์ต เป็นการสร้างสรรค์ผลงานในพื้นที่สาธารณะ เพื่อการเข้าถึงผลงานของศิลปินได้ง่ายโดยไม่ต้องเข้าไปในพิพิธภัณฑ์หรือหอศิลป์ สตรีทอาร์ตเป็นเหมือนกระบอกเสียง หากไม่สนับสนุนก็ควรปล่อยให้ไปตามกลไกของอารมณ์ศิลปะ โดยการศึกษาแนวความคิดและรูปแบบของผลงานของเบงค์ซี เชื่อว่าเป็น กราฟฟิตี้ คิง และ มามาฟาก้า เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลงานสตรีทอาร์ต

ผลการศึกษาพบว่า การสร้างสรรค์ สตรีทอาร์ตสะท้อนปัญหาสิทธิเด็ก โดยใช้หลักการกระบวนการสร้างสรรค์ องค์ประกอบศิลป์และเทคนิคของสตรีทอาร์ตเป็นสิ่งสำคัญ รวมทั้งการวิเคราะห์ผลงานของศิลปินจึงสรุปได้ว่า ผลงานสตรีทอาร์ตมีประสิทธิภาพ สามารถถ่ายทอดเรื่องราวเพื่อสร้างการรับรู้ การชื่นชมและความประทับใจของกลุ่มเป้าหมาย คือ ชาย-หญิงอายุ 19-30 ปี ที่เดินตลาดถนนคนเดินทวารวดี จังหวัดนครปฐม ในระดับดีมาก

คำสำคัญ : สตรีทอาร์ต สิทธิเด็ก

Abstract

Research " Creative: Street Art Reflect On Children's Rights" by infringing content reflects children in thailand. A phenomenon in many forms Issues such as problems for decades and remains a sequel in thailand. And grow up with violence against children and youth services organizations, UNICEF is promoting and protecting the rights of all children the United States and around the world. The state's annual report 2557 reveals disparities and call for a new approach. The solution to the pediatric population over 2.2 billion people around the world get the right they should have. By helping reveal the inequalities in access to services. And child protection Which is endangering the lives of many children.

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาออกแบบดิจิทัลอาร์ต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

² อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาออกแบบดิจิทัลอาร์ต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Street Art is a creative contribution in the public sphere. The show brings art out of the museums or art galleries. To reduce discrimination against art, Basic art class apart. To get to know a group of people in society. And easy access to the work of artists without having to go into a museum or art gallery. Street Art is like a mouthpiece If not, you should leave it to the mechanism of artistic temperament. By studying the concept and format of the work of the Bank's reputation as Graffiti King and Mama Faga for the development works of street art.

Results found that invention Street Art reflecting the Rights of the Child. Using the creative process art and technique of Street Art is important. The analysis concluded that the work of the artist. The Street Art performance. Can the story to create knowledge. The appreciation and admiration of the audience is male and female, age 19-30 years, a good level at Dvaravati market in Nakhon Pathom.

Keywords: Street Art / Children's Rights

บทนำ

การละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชนในสังคมไทยมีปรากฏการณ์ในหลายรูปแบบ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาหลายทศวรรษและยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในสังคมไทย และมีแนวโน้มขยายความรุนแรงกว้างขวางขึ้นเรื่อยๆ ยูนิเซฟ คือองค์กรส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองสิทธิของเด็กทุกคนในประเทศไทยและทั่วโลก รายงานสภาวะเด็กประจำปี 2557 เผยความเหลื่อมล้ำและเรียกร้องให้เกิดวิธีการใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาเพื่อให้ประชากรเด็กกว่า 2.2 พันล้านคนทั่วโลกได้รับสิทธิที่พวกเขาพึงมี โดยการช่วยเผยให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงบริการต่างๆ และการคุ้มครองเด็ก ซึ่งเป็นอันตรายต่อชีวิตของเด็กจำนวนมาก เทสซา วาร์ดลอร์ หัวหน้าแผนกข้อมูลและการวิเคราะห์ของยูนิเซฟกล่าวว่า การจะแก้ปัญหาได้ก็ต่อเมื่อรู้ว่าเด็กกลุ่มไหนถูกละเลยมากที่สุด มีเด็กทั้งชายและหญิงกี่คนที่ไม่ได้ไปโรงเรียน การมีข้อมูลทำให้สามารถช่วยชีวิตและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กๆ หลายล้านคนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่ขาดโอกาสมากที่สุด สถิติจากรายงานชี้ให้เห็นถึงการละเมิดสิทธิเด็กยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ยังมีเด็กอายุต่ำกว่า 5 ขวบประมาณ 6.6 ล้านคนทั่วโลกเสียชีวิตในปี 2555 ด้วยสาเหตุที่สามารถป้องกันได้ ซึ่งถือเป็นการละเมิดสิทธิของเด็กที่จะมีการพัฒนาและมีชีวิตรอด ร้อยละ 15 ของเด็กทั่วโลกถูกใช้แรงงาน ซึ่งเป็นการแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากเด็กและละเมิดสิทธิที่จะได้เรียนและเล่น มีเด็กหญิงร้อยละ 11 ต้องแต่งงานก่อนอายุครบ 15 ปี ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิด้านสุขภาพอนามัย การศึกษาและการคุ้มครอง ข้อมูลจากกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเก็บข้อมูลจากโรงพยาบาลรัฐ 631 แห่ง ใน พ.ศ.2556 พบว่า มีเด็กถูกระงับการรุนแรงสูงกว่า 19,000 คน หรือเฉลี่ยวันละ 52 คน (ณัฐธา กิณะพันธ์, 2557)

การแก้ไขปัญหาของการละเมิดสิทธิเด็กมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนและมีการรณรงค์มากมาย การรณรงค์ และเผยแพร่เป็นสิ่งสำคัญ เพราะการที่ประชาชนสนใจกฎหมายน้อยลง การอ่านข่าวน้อยลง จึงเกิดการรณรงค์ที่สามารถบอกถึงเรื่องสิทธิเด็กโดยใช้การแสดงหรือศิลปะ ที่สามารถทำให้คนสนใจ สนุกสนาน และมีความสวยงาม เช่นงาน สตรีทอาร์ต เป็นต้น

สตรีทอาร์ต เป็นการสร้างสรรค์ผลงานในพื้นที่สาธารณะ แสดงออกโดยนำเอาศิลปะนั้นออกจากพิพิธภัณฑ์หรือหอศิลป์ เพื่อลดการแบ่งแยกศิลปะชั้นสูง (High Art) กับศิลปะระดับล่าง (Low Art) ออกจากกัน เพื่อให้กลุ่มคนในสังคมทั่วไปได้รับรู้ และเข้าถึงผลงานของศิลปินได้ง่าย โดยไม่ต้องเข้าไปในพิพิธภัณฑ์หรือหอศิลป์ สตรีทอาร์ตเป็นเหมือนกระบอกเสียง หากไม่สนับสนุนก็ควรปล่อยให้ไปตามกลไกของอารมณ์ศิลปะ คืออยู่ได้ทุกที่ บางที่ทำงานสตรีทอาร์ต เพราะถูกเบนด้วยแฟชั่น บางที่งานสตรีทอาร์ตก็สนับสนุนตัวเอง การแสดงออกด้วยงานสตรีทอาร์ตเป็นวิธีที่สร้างสรรค์ สตรีทอาร์ตมันไม่ใช่เรื่องของช่างถนน มันเป็นเรื่องของศิลปะ เพียงแต่ไม่ได้นำมาใส่กรอบประมุขเท่านั้น ถ้ามีการเปิดกว้างของสถานที่ที่เป็นสาธารณะ ไร่สวนเด็กเล่น ไร่สวนรถไฟ สถานที่อื่นๆ หากมีงานสร้างสรรค์บริเวณสาธารณะ จะทำให้รู้จักกับคำว่า "ศิลปะช่วยบำบัดจิตใจของมนุษย์" ได้ดียิ่งขึ้น งานสตรีทอาร์ตอยู่ที่เนื้อหาที่นำเสนอ เป็นกระบวนการสร้างสรรค์และทักษะของศิลปินแต่ละคน (อาจารย์ตฤณ ภูมาลี, 2556)

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า แบนค์ซีและมามาฟาซ่า เป็นศิลปินสตรีทอาร์ตที่มีอิทธิพลมากที่สุดมามาฟาซ่า ได้รับรางวัล Cheeze Awards : 3Best Artist/Illustrator Style Icon แบนค์ซี ได้ชื่อว่าเป็น กราฟฟิตี้ คิง (Graffiti King) ผลงานของแบนค์ซีนั้นแตกต่างจากการพ่นกำแพงทั่วๆ ไป เพราะเต็มไปด้วยอารมณ์ขันและการล้อเลียน ประชดประชันสังคม เรียกร้องสังคมได้อย่างเจ็บแสบ ผลงานของศิลปินมีเนื้อหาที่เรียกร้องสิทธิ ต่อต้านการทำสงคราม และยังเป็นศิลปินที่เดินทางไปสร้างผลงานอย่างต่อเนื่องทั่วโลก ซึ่งวิถีคิด แนวคิดและเทคนิคของศิลปินเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานสตรีทอาร์ตสะท้อนปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กในครั้งนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิเด็กและรูปแบบสตรีทอาร์ตของศิลปินในการสร้างสรรค์สตรีทอาร์ตสะท้อนปัญหาสิทธิเด็ก
2. เพื่อสร้างสรรค์งานสตรีทอาร์ตสะท้อนปัญหาการละเมิดสิทธิเด็ก
3. เพื่อสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่ได้ชมผลงานสตรีทอาร์ตสะท้อนการละเมิดสิทธิเด็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ คือ เพื่อศึกษาการสร้างสรรค์สตรีทอาร์ตสะท้อนปัญหาสิทธิเด็ก ทั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์และสรุปผล โดยกำหนดกระบวนการและขั้นตอน ของการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ เพื่อเป็นพื้นฐานนำไปสู่การสร้างสรรค์สตรีทอาร์ตสะท้อนปัญหาสิทธิเด็ก โดยมีวิธีการดำเนินงานวิจัยดังนี้

1. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

- 1.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ ตำรา บทความและสื่ออิเล็กทรอนิกส์
- 1.2 ศึกษาผลงานศิลปะสตรีทอาร์ตเกี่ยวกับสังคมในปัจจุบัน ปัญหาเด็ก และข้อมูลภาคสนามในพื้นที่ถนนคนเดินทวารวดี จังหวัดนครปฐม
- 1.3 ศึกษาผลงานของศิลปิน เพื่อนำมาวิเคราะห์เทคนิคและรูปแบบของผลงานสรุปผลเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการสำรวจ และเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 2.1 การเก็บข้อมูลประเภทเอกสารจากการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิเด็กในประเทศไทยและต่างประเทศเพื่อใช้กำหนดประเด็นการตั้งคำถามเกณฑ์การสัมภาษณ์ ความคิดเห็น และประเด็นการวิเคราะห์ตัวอย่างงานกรณีศึกษา
 - 2.1.2 วิเคราะห์ข่าวและบทความการละเมิดสิทธิเด็กในประเทศไทย เพื่อใช้กำหนดประเด็นการสอบถามความคิดเห็น
 - 2.1.3 การเก็บข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ในด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงานสตรีทอาร์ตสะท้อนปัญหาสิทธิเด็ก ซึ่งสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านภาพประกอบ และจิตรกรรมทั้งหมด 2 ท่าน ได้แก่
 - 2.1.4 การเก็บข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ในด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงานสตรีทอาร์ตสะท้อนปัญหาสิทธิเด็ก ซึ่งสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิเด็กในประเทศไทย ยูนิเซฟประเทศไทย ทั้งหมด 2 ท่าน
 - 2.1.5 วิเคราะห์ผลงานของศิลปิน ผลงานตัวอย่างของศิลปิน 2 ท่าน คือ แบนค์ซี และมามาฟาซ่า

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ผลงานสตรีทอาร์ต “การสร้างสรรค์ สตรีทอาร์ตสะท้อนปัญหาสิทธิเด็ก”
- 3.2 ตารางวิเคราะห์ ตัวอย่างผลงานของศิลปินสตรีทอาร์ตในประเทศและต่างประเทศ
- 3.3 แบบสอบถามความคิดเห็นในกลุ่มเป้าหมายเพศชาย และเพศหญิงอายุ 19-30 ปี
- 3.4 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาและความหมายและองค์ประกอบของผลงานสตรีทอาร์ต

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ด้วยการวิเคราะห์แบบพรรณนา

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลปฐมภูมิประเภทเอกสาร ตำรา สื่อออนไลน์ และข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิเด็กในประเทศไทยและต่างประเทศ จากผู้เชี่ยวชาญ กำหนดประเด็นการตั้งคำถามเกณฑ์การสัมภาษณ์ ความคิดเห็น
2. วิเคราะห์ผลงานตัวอย่างของศิลปิน 2 ท่าน คือ แบงค์ซี และมามาฟาก้า
3. สร้างสรรค์ผลงานต้นแบบ สตรีทอาร์ตสะท้อนปัญหาสิทธิเด็ก
4. เก็บข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาผลงานสตรีทอาร์ตสะท้อนปัญหาสิทธิเด็ก ซึ่งสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านองค์ประกอบทางศิลปกรรม ทั้งหมด 2 ท่าน ได้แก่
 อาจารย์วัชรพล หงส์ทอง
 อาจารย์ธีร์ คำหอม
5. การเก็บข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ในด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาผลงานสตรีทอาร์ตสะท้อนปัญหาสิทธิเด็ก ซึ่งสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิเด็กในประเทศไทย ยูนิเซฟประเทศไทย ทั้งหมด 2 ท่าน ได้แก่
 นายคงเดช กี่สุขพันธ์ งานสื่อมวลชน (ยูนิเซฟประเทศไทย)
 นางสาวณัฐฐา กิณะพันธ์ งานสื่อมวลชน (ยูนิเซฟประเทศไทย)
6. แกะไขผลงานสตรีทอาร์ตสะท้อนปัญหาสิทธิเด็ก ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
7. นำผลงานสร้างสรรค์ สตรีทอาร์ตสะท้อนปัญหาสิทธิเด็ก เผยแพร่สอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเพศชาย และเพศหญิงอายุ 19-30 ปี ที่เข้าชมงาน ในสถานที่ถนนคนเดินทวารวดี อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ในวันอาทิตย์ ช่วงเวลา 16.00 น. – 20.00 น.
8. ทำการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรค์สตรีทอาร์ตสะท้อนปัญหาสิทธิเด็ก” โดยเนื้อหาสะท้อนการละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชนในสังคมไทย สตรีทอาร์ต เป็นการสร้างสรรค์ผลงานในพื้นที่สาธารณะ แสดงออกโดยนำเอาศิลปะนั้นออกจากพิพิธภัณฑ์หรือหอ เพื่อให้กลุ่มคนในสังคมทั่วไปได้รับรู้ และเข้าถึงผลงานของศิลปินได้โดยง่าย โดยการศึกษาแนวความคิดและรูปแบบของผลงานของแบงค์ซี ชื่อว่าเป็น กราฟฟิตี้ คิง และมามาฟาก้า เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลงานสตรีทอาร์ต

ผลการศึกษาพบว่า การสร้างสรรค์ สตรีทอาร์ตสะท้อนปัญหาสิทธิเด็ก โดยใช้หลักการกระบวนการสร้างสรรค์ องค์ประกอบศิลป์และเทคนิคของสตรีทอาร์ตเป็นสิ่งสำคัญ รวมทั้งการวิเคราะห์ผลงานของศิลปินจึงสรุปได้ว่า ผลงานสตรีทอาร์ตมีประสิทธิภาพ สามารถถ่ายทอดเรื่องราวเพื่อสร้างการรับรู้ การชื่นชมและความประทับใจของกลุ่มเป้าหมาย คือ ชาย-หญิงอายุ 19-30 ปี ที่เดินตลาดถนนคนเดินทวารวดี จังหวัดนครปฐม ในระดับดีมาก

สรุปและอภิปรายผล

งานวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยเริ่มต้นจากที่ได้พบเจอปัญหาของการละเมิดสิทธิเด็กจากสื่อต่างๆ คิดได้ว่าประเทศยังคงมีละเมิดสิทธิเด็กที่มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น มีองค์กรที่ปกป้องสิทธิเด็ก แต่ปัญหายังคงมีอยู่และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ หลายคนคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องธรรมดา คณะผู้วิจัยจึงตั้งใจจะนำเสนอการละเมิดสิทธิเด็กโดยการสร้างสรรค์งานสตรีทอาร์ตเพื่อสะท้อนปัญหาการละเมิดสิทธิเด็ก เริ่มจากการศึกษาเอกสาร บทความ งานวิจัย และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการละเมิดสิทธิเด็ก รวมทั้งการวิเคราะห์ผลงานของศิลปินที่มีอิทธิพลในการสร้างสรรค์ผลงานสตรีทอาร์ต สำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาผลงานสตรีทอาร์ตเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวของการละเมิดสิทธิเด็กในประเทศไทย

จากการสร้างสรรค์ผลงานสตรีทอาร์ตที่ได้จากการวิจัย ได้แนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยใช้หลักการกระบวนการสร้างสรรค์ องค์ประกอบศิลป์และเทคนิคของสตรีทอาร์ตเป็นสำคัญ รวมทั้งการวิเคราะห์ผลงานของศิลปิน สรุปได้ว่า สตรีทอาร์ตสามารถกระตุ้นการรับรู้ให้ความรู้ สร้างความชื่นชม และสร้างความประทับใจของกลุ่มเป้าหมายได้ในเกณฑ์ระดับดีมาก เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงแสดงให้เห็นว่า แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่ได้กล่าวมาข้างต้นมีส่วนในการสนับสนุนกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน ส่งผลทำให้ผลงานสตรีทอาร์ตมีประสิทธิภาพ สามารถถ่ายทอดเรื่องราวเพื่อสร้างการรับรู้ การชื่นชมและความประทับใจของกลุ่มเป้าหมาย คือ ชาย-หญิงอายุ 19-30 ปีที่เดินตลาดถนนคนเดินทวารวดี จังหวัดนครปฐม มีการใช้เทคนิคเฉพาะตัวของคณะผู้วิจัยเพื่อพัฒนาต่อยอดเป็นผลงานสตรีทอาร์ตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษารวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุด ควรศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้น รับฟังข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญที่หลากหลาย รวมทั้งการลงพื้นที่จริงให้มากขึ้น น่าจะทำให้การสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายมีคุณภาพยิ่งขึ้น
2. ในการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อให้มีความแปลกใหม่และดึงดูดกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น ควรจะหาเทคนิค หรือเอกลักษณ์เฉพาะตัว จะทำให้มีรูปแบบของผลงานใหม่ๆ นำไปสู่การพัฒนาผลงานสตรีทอาร์ตต่อไป
3. การสร้างสรรค์ผลงานสตรีทอาร์ต จำกัดด้วยเวลา การสร้างสรรค์ผลงานยังมีข้อจำกัด ควรให้เวลาเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาดตนเองและคุณภาพของงานที่ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐฐา กิณะพันธ์. (2557). **องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย**. เข้าถึงได้จาก <http://www.unicef.org/thailand>
- دنุ ภูมาลี. (2556). **Street Art คืออะไร**. เข้าถึงได้จาก <http://www.jr-rsu.net/article/668>
- เดชดิลก ลิ้มวิรัตน์. (2556). **สตรีทอาร์ตสะท้อนสังคมวัตถุนิยม**. ศิลปินพจนกิจตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2556). **สตรีทอาร์ต สะท้อนสังคมวัตถุนิยม (Street art reflects social materialism)**. เข้าถึงได้จาก www.thapra.lib.su.ac.th/thesis
- สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2553). **สูญเสี่ยู่เสื่อมโทรม (Lost)**. เข้าถึงได้จาก www.thapra.lib.su.ac.th/thesis

การสร้างสรรคจิตรกรรมดิจิทัล บทวิรณในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาใหม่

Digital Painting for the Revelation of Bible New Testament

ทศยา ก่อท¹

ธีร์ คำหอม²

สมโชค เนียนไธสง²

บทคัดย่อ

การสร้างสรรคจิตรกรรมดิจิทัล บทวิรณในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตรกรรมดิจิทัล การแสดงออกทางจินตนาการที่มีต่อบทวิรณ ด้วยการออกแบบและสร้างสรรคจิตรกรรมดิจิทัล บทวิรณในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาใหม่ ต้นแบบ จำนวน 1 ภาพ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทางด้านเอกสารบทความ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้แบบสัมภาษณ์การสร้างสรรคจิตรกรรมดิจิทัล บทวิรณในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาใหม่ และกรณีศึกษาตัวอย่าง จนได้หลักการ ทฤษฎีในการออกแบบ สรุปลงเป็นแนวทางสร้างสรรคผลงานจิตรกรรมดิจิทัล บทวิรณในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาใหม่ และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงให้สมบูรณ์ต่อไป

ผลการศึกษาพบว่า การออกแบบสร้างสรรคจิตรกรรมดิจิทัล บทวิรณในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาใหม่ โดยใช้หลักการกระบวนการสร้างสรรค และหลักการออกแบบภาพจิตรกรรมดิจิทัลเป็นสิ่งสำคัญ รวมทั้งหลักการวิเคราะห์สื่อจิตรกรรมจิตรกรรมดิจิทัลจึงสรุปได้ว่าการสร้างสรรคจิตรกรรมดิจิทัล บทวิรณในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาใหม่ สามารถสร้างการรับรู้และสร้างความพึงพอใจต่อกลุ่มเป้าหมายได้ในเกณฑ์ดีมาก เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงแสดงให้เห็นว่าแนวคิดหลักการ และทฤษฎี ที่ได้กล่าวมาข้างต้นมีส่วนในการสนับสนุนกระบวนการดำเนินงาน และมีความสอดคล้องกับขั้นตอน การผลิตงานจิตรกรรมดิจิทัล ให้กระบวนการดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นลำดับ ส่งผลทำให้จิตรกรรมดิจิทัลชิ้นนี้เป็นสื่อที่สามารถถ่ายทอดเนื้อหาเพื่อสร้างการรับรู้และความพึงพอใจให้แก่กลุ่มเป้าหมาย คือ คริสตชน ในคริสตจักรเมืองกาญจนบุรี ภาพการสร้างสรรคจิตรกรรมดิจิทัล บทวิรณในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาใหม่ ที่มีการใช้เทคนิคการออกแบบต่างๆ ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นการใช้สี การแมทเพนท์ติ้ง การวางจุดสนใจ การใช้จังหวะเน้น การสร้างความรู้และเข้าใจ กระตุ้นความสนใจที่จะศึกษาอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับบทวิรณให้กลุ่มคริสตชนในคริสตจักรเมืองกาญจนบุรีได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ : ดิจิทัลคอลเพนท์ติ้ง แมทเพนท์ติ้ง

Abstract

Digital Painting for The Revelation of Bible New Testament. The purpose to study and theory associated with digital painting. Imagine the expression on the chapter of Revelation. With creative design and digital painting. Revelation chapter in the Bible New Testament pattern of the first image, the researchers studied data on the document. printing media. Electronic Media And related research Analysis of data from interviews of creative digital painting. Revelation chapter in the Bible New Testament Examples and case studies as a principle in the design. The painting is a creative approach to digital chapter of Revelation. Biblical New Testament and offer expert and to complete.

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาออกแบบดิจิทัลอาร์ต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

² อาจารย์ประจำสาขาออกแบบดิจิทัลอาร์ต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม; อาจารย์ที่ปรึกษา

Results found that creative design, digital painting Revelation chapter in the Bible New Testament using the creative process digital painting and design principles are important. Analysis of digital media, including painting. It was concluded that the creation of the painting. Digital chapter of Revelation in the Bible New Testament to create awareness and to satisfy the target audience in very good shape. The purposes specified. It shows that concepts and theories mentioned above take part in supporting the implementation process and compliance with procedures. Manufacturing digital painting The process is a priority. As a result of this digital painting as a medium to broadcast content to build awareness and preference for targeting Christians in church Kanchanaburi. Painting digital photo creations Revelation chapter of the Bible, the New Testament. With the use of various design techniques. To suit the target audience, whether it's color. The Matt Paint Rating Placing the focus Using rhythmic emphasis Building knowledge and understanding Stimulate interest in learning more about the role of Revelation in the Christian church Kanchanaburi as well.

Keywords: Digital painting, Painting

บทนำ

พระคัมภีร์ไบเบิลประกอบไปด้วยพันธสัญญาฉบับเก่าและพันธสัญญาฉบับใหม่ ในฉบับใหม่ได้ กล่าวถึงชีวประวัติของพระเยซู ซึ่งประกอบไปด้วยหนังสือ 27 เล่ม

บทวิวรรณ์เป็นบทที่ 27 เป็นบทสุดท้ายของพระคัมภีร์ไบเบิล ซึ่งกล่าวถึงวันสุดท้ายของโลกหรือวัน สิ้นโลก เป็นบทเดียวที่ทำนายอนาคต พุทธสิ่งที่ยังไม่ได้เกิดขึ้น ภัยพิบัติเจ็ดอย่างก่อนที่โลกถึงจุดจบ ทูตสวรรค์ ซาตาน และวันพิพากษามนุษย์ ผลของการกระทำที่เป็นตัวตัดสินว่ามนุษย์คนไหนจะไปสู่สวรรค์ มนุษย์คนไหนที่ต้องชดใช้บาปที่ตัวเองนั้นเคยทำ เตือนให้เรานั้นทำความดีและไม่หลงกับกลอุบายของบาป ที่พยายามชักนำให้เราหลงผิด คนที่ได้อ่านบทวิวรรณ์นี้รู้สึกได้เหมือนกันว่าเป็นสิ่งที่น่ากลัวและสวยงาม แต่ จินตนาการที่มีต่อบทนี้ก็แตกต่างกัน การเทศนาในคริสตจักรนั้นไม่ค่อยพูดถึงบทวิวรรณ์มากนัก เพราะเป็น บทที่ตีความได้หลายด้าน เข้าใจได้ยากและต่างคนต่างเข้าใจคนละแบบกัน “วิวรรณ์ เป็นเรื่องในเชิงลึก เข้าใจยาก มันเป็นเรื่องของหลักศาสนศาสตร์ แม้แต่ในสถาบันฯ พระคัมภีร์ ก็ยังมีการเรียนการสอนกัน น้อยมาก” อังคาร เรื่องสุธิชน

จากความสำคัญข้างต้นและด้วยสาเหตุที่ผู้วิจัยเองก็เป็นคริสต์ศาสนิกชนคนหนึ่ง พันธกิจหลักของคริสต์ศาสนิกชนนั้นคือการ เผยแพร่คำสอนของพระเจ้าให้ทุกคนได้ทราบ ผู้วิจัยจึงต้องการทำหน้าที่นั้น แต่ด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง การเผยแพร่คำสอนนั้นไม่ได้ราบรื่นและง่ายเหมือนแต่ก่อน ผู้วิจัยจึงคิดหาวิธีที่เข้าถึงได้ง่ายขึ้น และรูปภาพ เป็นสิ่งสำคัญในการสื่อสารนี้ เหมือนกับยุคสมัยก่อนที่การบอกเล่าเรื่องราว ผ่านรูปภาพตามกำแพงวัด หรือโบสถ์ ให้ผู้คนที่ผ่านมาได้ รับรู้เรื่องราวสนุกไปกับภาพนั้นๆ ภาพถือเป็นภาษาสากลที่สามารถสื่อถึงกันได้แม้ต่างชนชาติก็ตาม ซึ่งบทความที่ผู้วิจัยจะนำมาเผยแพร่เกี่ยวกับวันสิ้นโลก ที่มีใจความเกี่ยวกับทูตสวรรค์ ซาตาน และเหล่ามนุษย์ที่กำลังถูกตัดสิน เพราะการกระทำของตนเองขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ บทความทั้งหลายนี้เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยอยากสร้างสรรค์ผลงานขึ้นเป็นภาพประกอบบท พระคัมภีร์ ถ่ายทอดเนื้อหาและความรู้สึกให้ประชาชนได้เห็น โดยมีจุดประสงค์ที่จะเผยแพร่ศาสนาให้ ประชาชนได้รับรู้เรื่องราวผ่านการถ่ายทอดในรูปแบบการวาดภาพพระบายสีด้วยคอมพิวเตอร์ เพื่อการเข้าถึงที่ง่ายเหมาะกับยุคสมัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์จิตกรรมดิจิทัล บทวิวรรณ์ในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาใหม่
2. เพื่อสร้างสรรค์ภาพประกอบบทวิวรรณ์ในพระคัมภีร์ไบเบิลและสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ชมเห็นภาพต้องการที่จะไปศึกษาบทวิวรรณ์ในพระคัมภีร์ไบเบิลเพิ่มเติม
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของชาวคริสตชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรคจิตรกรรมดิจิทัล บทวิวรรณในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาใหม่” ที่มีเนื้อหาเรื่อง สวรรค์ นรก เพื่อเป็นสื่อกระตุ้น ให้ผู้ชมตระหนักถึงการทำความดี ความชั่ว และเป็นการนำเสนอ ทศนคติส่วนตัวที่มีต่อภาพจินตนาการของบทวิวรรณ โดยผู้วิจัยได้ศึกษา รวบรวมข้อมูล โดยมีวิธีการดำเนินงานวิจัยดังนี้

1. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็นแหล่งข้อมูล 3 ประเภท

1.1 แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์

1.1.1 ข้อมูลบทวิวรรณในพระคัมภีร์ไบเบิล

1.1.2 ข้อมูลจิตรกรรมดิจิทัล

1.2. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคลโดยการศึกษาจากการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะ

2. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.1 เก็บข้อมูลประเภทเอกสารจากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ บทความ

และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้กำหนดประเด็นคำถาม

2.2 เก็บข้อมูลประเภทบุคคล จากการสัมภาษณ์

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อวิเคราะห์แนวทางในการนำไปใช้ออกแบบการสร้างสรรคจิตรกรรมดิจิทัล บทวิวรรณในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาใหม่ โดยสัมภาษณ์ ศจ.ปรีชา เกิดอยู่ ศิษยาภิบาลเจ้าของคริสตจักรเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี คุณอังคาร เรืองสุทธิชน ศาสนาจารย์ คุณภัทรยาณี เสี่ยงหวาน และรองศิษยาภิบาล คริสตจักรเมืองกาญจนบุรี

2.3 เก็บข้อมูลตัวอย่างผลงานศิลปะ โดยวิเคราะห์ผลงานภาพอาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์จำนวน 2 ภาพ ไมเคิลแองเจโล เป็นจิตรกรสถาปนิก และประติมากรชื่อดังชาวอิตาลี เป็นบุคคลสำคัญด้านงานศิลปะในยุคเรเนอซองส์จำนวน 2 ภาพ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญทางศาสนา และผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะ

3.2 ผลงานกรณีศึกษาจากศิลปิน วิเคราะห์องค์ประกอบการจัดวางภาพ การวิเคราะห์สี การวิเคราะห์การสื่อความหมาย

3.3 แบบสอบถามสอบถามความคิดเห็นผู้ชมผลงานจิตรกรรมดิจิทัลประกอบบทวิวรรณในพระคัมภีร์ไบเบิล

4. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ความสำคัญที่มีต่อการสร้างสรรคจิตรกรรมดิจิทัล บทวิวรรณในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาใหม่ การวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้จึงมุ่งเน้นข้อมูลที่สามารถใช้ในการออกแบบภาพประกอบที่มีประสิทธิภาพ โดยการวิเคราะห์ดังนี้

4.1 แบบสอบถามความพึงพอใจของคริสตชนในคริสตจักรเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

4.2 แบบสอบถามสัมภาษณ์และแบบสอบถาม สำหรับการนำเสนองานจิตรกรรมดิจิทัล ทดสอบในเรื่องการสื่อความหมายและความสวยงามของการออกแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลปฐมภูมิประเภทเอกสาร ตำรา สื่อออนไลน์ และข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับข้อมูลทิวทัศน์ในพระคัมภีร์ไบเบิล ความรู้ทางด้านศิลปะ ทฤษฎีสื่อ และการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมดิจิทัล
2. เก็บข้อมูลประเภทบุคคล จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อวิเคราะห์แนวทางในการนำไปใช้ออกแบบการประกอบด้วย ศจ.ปรีชา เกิดอยู่ ศิษยาภิบาลเจ้าของคริสตจักรเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี คุณอังคาร เรื่องสุทธิชน ศาสนาจารย์ คุณ ภัทรยาณี เสียงหวาน และรองศิษยาภิบาล คริสตจักรเมืองกาญจนบุรี
3. เก็บข้อมูลตัวอย่างผลงานศิลปะ โดยวิเคราะห์ผลงานภาพอาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์จำนวน 2 ภาพ ไมเคิล แองเจโล เป็นจิตรกรสถาปนิก และประติมากรชื่อดังชาวอิตาลี เป็นบุคคลสำคัญด้านงานศิลปะในยุคเรอเนซองส์จำนวน 2 ภาพ
4. สร้างสรรค์ผลงานต้นแบบ จิตรกรรมดิจิทัล บทวิจารณ์ในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาใหม่
5. ใช้แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญทางด้านศาสนา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะ เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับแก้ผลงาน ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะ อาจารย์วัชรพล หงษ์ทอง อาจารย์ธีร์ คำหอม และอาจารย์พิบูลย์ มังกร ผู้เชี่ยวชาญทางด้านคริสต์ศาสนา ประกอบด้วย ศจ.ปรีชา เกิดอยู่ คุณภัทรยาณี เสียงหวาน และคุณอังคาร เรื่องสุทธิชน
6. แก้ไขผลงานตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
7. นำผลงานสร้างสรรค์ จิตรกรรมดิจิทัล บทวิจารณ์ในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาใหม่ เผยแพร่สอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย
8. ทำการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยเริ่มต้นจากการอยากทำหน้าที่ประกาศข่าวดีเรื่องพระเจ้าให้ทุกคนได้รับทราบ ด้วยการที่ผู้วิจัยสนใจในบทวิจารณ์และสงสัยว่าทำไมการเทศนาหรือพูดถึงบทนี้มีน้อยมาก ผู้วิจัยจึงอยากที่จะเผยแพร่ความสวยงามของบทนี้ให้ชาวคริสตชนหันมาศึกษา สนใจและต้องการอ่านเรื่องนี้เพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงตั้งใจที่จะนำเสนอภาพจิตรกรรมดิจิทัลโดยเสนอจินตนาการมุมมองของผู้วิจัยที่มีต่อบทวิจารณ์ ให้ชาวคริสตชนได้รับรู้และสนใจที่จะศึกษาบทวิจารณ์ เป็นการวิจัยโดยศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และจากการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลและทฤษฎี ในการออกแบบสื่อเพื่อเผยแพร่ โดยใช้ภาพจิตรกรรมดิจิทัลดึงดูดให้คริสตชนสนใจ มีการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้และตามความนิยมของยุคสมัยปัจจุบัน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในการวิจัยนี้เป็นกลุ่มคริสตชนคริสตจักรเมืองกาญจนบุรี ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม เรื่อง “ความคิดเห็นที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมดิจิทัลบทวิจารณ์ในพระคัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาใหม่”

ผลการศึกษาพบว่า การสร้างสรรค์จิตรกรรมดิจิทัล บทวิจารณ์ในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาใหม่ สามารถสร้างการรับรู้และสร้างความพึงพอใจต่อกลุ่มเป้าหมายได้ในเกณฑ์ดีมาก เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยต้องการทำหน้าที่เผยแพร่คำสอนของพระเจ้าให้ทุกคนได้ทราบ ด้วยในยุคสมัยที่เปลี่ยนไป การเผยแพร่คำสอนนั้นไม่ได้ราบรื่นและง่ายเหมือนแต่ก่อน ผู้วิจัยจึงคิดหาวิธีที่เข้าถึงได้ง่ายขึ้น และการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม เป็นสิ่งสำคัญในการสื่อสารนี้ โดยการถ่ายทอดเรื่องราวผ่านภาพนั้น ภาพถือเป็นภาษาสากลที่สามารถสื่อถึงกันได้แม้ต่างชนชาติก็ตาม ซึ่งบทความที่ผู้วิจัยจะนำมาเผยแพร่เกี่ยวกับวันสิ้นโลก ที่มีใจความเกี่ยวกับทูตสวรรค์ ซาดาน และเหล่ามนุษย์ที่กำลังถูกตัดสิน เพราะการกระทำของตนเองขณะที่ยังมีชีวิตอยู่

จากการวิจัย ได้แนวทางในการออกแบบสร้างสรรค์จิตรกรรมดิจิทัล บทวิจารณ์ในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาใหม่ โดยใช้หลักการกระบวนการสร้างสรรค์ และหลักการออกแบบภาพจิตรกรรมดิจิทัลเป็นสำคัญ รวมทั้งหลักการวิเคราะห์สื่อจิตรกรรมจิตรกรรมดิจิทัล จึงสรุปได้ว่าการสร้างสรรค์จิตรกรรมดิจิทัล บทวิจารณ์ในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาใหม่สามารถสร้างการรับรู้และสร้างความพึงพอใจต่อกลุ่มเป้าหมายได้ในเกณฑ์ดีมาก เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงแสดงให้เห็นว่าแนวคิดหลักการ และทฤษฎี ที่ได้กล่าวมาข้างต้นมีส่วนในการสนับสนุนกระบวนการดำเนินงาน และมีความสอดคล้องกับขั้นตอน การผลิตงานจิตรกรรมดิจิทัล ให้กระบวนการดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นลำดับ ส่งผลทำให้จิตรกรรมดิจิทัลชิ้นนี้เป็นสื่อที่สามารถถ่ายทอดเนื้อหาเพื่อสร้างการรับรู้และความพึงพอใจให้แก่กลุ่มเป้าหมาย คือ คริสตชนในคริสตจักรเมืองกาญจนบุรี ภาพการสร้างสรรค์จิตรกรรมดิจิทัล บทวิจารณ์ในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาใหม่ ที่มีการใช้เทคนิคการออกแบบต่างๆ ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นการใช้สี การเมทเพนท์ติ้ง การวางจุดสนใจ การใช้จังหวะเน้น การสร้างความรู้และเข้าใจ กระตุ้นความสนใจที่จะศึกษาอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับบทวิจารณ์ให้กลุ่มคริสตชนในคริสตจักรเมืองกาญจนบุรีได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

จากผลที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจะนำไปเป็นแนวทางในการเผยแพร่ การสร้างสรรค์งานจิตรกรรมบทวิจารณ์ในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาใหม่ ให้สามารถสนองต่อความต้องการของกลุ่มชาวคริสตชนมากยิ่งขึ้นดังนี้

1. ควรศึกษารวบรวมข้อมูลเรื่องที่จะทำให้ได้มากที่สุดการออกแบบสื่อต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนและการเข้าไปศึกษาพฤติกรรมและค่านิยมต่างของกลุ่มเป้าหมายในเชิงลึกข้อเสนอแนะจากผู้รู้ รวมทั้งการศึกษาเอกสารที่มากขึ้นน่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาต่อไป
2. ในการจัดทำภาพจิตรกรรมดิจิทัล เพื่อให้มีความน่าสนใจและดึงดูดกลุ่มเป้าหมายมากขึ้นควรจะสอดแทรกเทคนิคการวาดภาพต่างๆ ให้มากขึ้น เช่น การให้แสงเงา การทำให้ภาพมีมิติ การจัดวางองค์ประกอบ ลำดับของการเล่าเรื่อง ความน่าตื่นเต้น ไปจนถึงการนำแนวความคิดที่แปลกใหม่เข้ามาประกอบ นำไปสู่การพัฒนาในด้านจิตรกรรมดิจิทัลต่อไป
3. การสร้างสรรค์จิตรกรรมดิจิทัล มีเทคนิคทางด้านการใช้โปรแกรมที่ซับซ้อน เรื่องราวในบทวิจารณ์นั้นยังมีเนื้อหาที่น่าสนใจอีกมากจึงไม่สามารถถ่ายทอดเรื่องราวอันน่าอัศจรรย์นี้ได้ในเวลาอันจำกัดควรจัดทำภาพเป็นชุด หรือแบ่งสารย่อยๆ อีก จะได้สื่อสารได้ชัดเจน และครอบคลุมเนื้อหาดีกว่านี้

เอกสารอ้างอิง

- ชลุดนัสมเสมอ. (2534). **องค์ประกอบของศิลปะ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ทวีเดชจิ๋วบาง. (2536). **เรียนรู้ทฤษฎีสี**. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์.
- นิรากรพั่วเจริญ. (2556). **จิตรกรรมดิจิทัลจินตนาการจากความประทับใจในวัยเด็ก**. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- วิรุณตั้งเจริญ. (2535). **ทฤษฎีสีเพื่อการสร้างสรรค์ศิลปะ**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์
- สมเกียรติตั้งนโม. (2536). **ทฤษฎีสี : A complete guide for Artists by Ralph Fabri**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

อัตลักษณ์ทางอาหารของชาวกะเหรี่ยงโปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
Food Identity of Pwo Karen Ban Thungfaek Suanphung Subdistrict,
Suanphung District, Ratchaburi

นิรินทรียา กลิ่นประทุม¹

กานต์ธิดา สอนสะอาด¹

จุฑาทิพย์ สงวนศักดิ์ศรี¹

ภิญญารัตน์ จันทะศักดิ์¹

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “อัตลักษณ์ทางอาหารของชาวกะเหรี่ยงโปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางอาหารของชาวกะเหรี่ยงโปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นชาวกะเหรี่ยงกลุ่มใหญ่ในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทยที่ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณ ที่ราบเชิงเขาตะนาวศรี ติดชายแดนไทย-พม่า ตลอดจนต้องการเผยแพร่อัตลักษณ์ทางอาหารของชาวกะเหรี่ยงโป บ้านทุ่งแฝกให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

ผลการศึกษาพบว่าอัตลักษณ์ทางอาหารของชาวกะเหรี่ยงโปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี คือ วิธีการประกอบอาหารที่เรียบง่ายโดยเน้นการใช้วัตถุดิบที่หาได้จากธรรมชาติและผืนป่าเป็นหลัก ยิ่งไปกว่านั้นอาหารของชาวกะเหรี่ยงโปบ้านทุ่งแฝกยังสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงโปที่มีความผูกพันกับป่าและธรรมชาติ ตั้งแต่อดีตมาจนปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: อัตลักษณ์ทางอาหาร กะเหรี่ยงโป

Abstract

The research of “Food Identity of Pwo Karen Ban Thungfaek Suanphung Subdistrict, Suanphung District, Ratchaburi” aims to study food identity of Pwo Karen Ban Thungfaek Suanphung Subdistrict, Suanphung District, Ratchaburi, the largest group of Karen in western region of Thailand, settle around Tanaosri highland near Thai – Myanmar borderline. Including to publicize food identity of Pwo Karen Ban Thungfaek to public.

The results revealed that food identity of Pwo Karen Ban Thungfaek Suanphung Subdistrict, Suanphung District, Ratchaburi are the simply ways of cooking, main ingredients come from nature and forest. In addition food of Pwo Karen Ban Thungfaek can reflect on wisdom and way of life of Pwo Karen that relate to forest and nature from the past to nowadays.

Keywords: Food Identity, Pwo Karen

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

บทนำ

สวนผึ้ง เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดราชบุรี ตั้งอยู่สุดเขตแผ่นดินไทยทางด้านตะวันตก ในอดีตสวนผึ้งเป็นอำเภอที่อยู่ห่างไกลความเจริญ การเดินทางไปยังอำเภอสวนผึ้งนั้นค่อนข้างยากลำบาก เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของอำเภอสวนผึ้งเป็นที่ราบสูงและภูเขา ประกอบกับมีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และน้ำตกต่างๆ มากมายที่ใช้หล่อเลี้ยงชีวิตผู้คนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณนี้ โดยมีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวกะเหรี่ยง² ซึ่งมีถิ่นฐานเดิมอยู่ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

ในยุคเศรษฐกิจเฟื่องฟูระหว่าง พ.ศ. 2530 – 2538 อำเภอสวนผึ้งเริ่มเป็นที่รู้จักของผู้คนต่างถิ่น จากทัศนียภาพและธรรมชาติที่งดงาม ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวหลั่งไหลเข้าไปสัมผัสดินแดนแห่งนี้ พร้อมกับการเกิดขึ้นของโรงแรม รีสอร์ท และร้านอาหารจำนวนมาก เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว

สวนผึ้งในปัจจุบันหาใช้ดินแดนห่างไกลล้าหลังเหมือนเช่นในอดีต ความศิวิไลซ์ ความสะดวกสบาย หาได้อย่างง่ายดายในแทบทุกตารางนิ้วของอำเภอสวนผึ้ง แต่อย่างไรก็ตามแม้ความเป็นเมืองจะหลั่งไหลลึกลับเข้ามาอย่างไม่หยุดหย่อน ชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ก็ยังคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะวิถีในเรื่องอาหารการกิน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางอาหารของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อเผยแพร่อัตลักษณ์ทางอาหารของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ทราบถึงอัตลักษณ์ทางอาหารของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
2. ทำให้ชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ตระหนักถึงความสำคัญของอัตลักษณ์ทางอาหารของตนและร่วมกันอนุรักษ์ไว้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “อัตลักษณ์ทางอาหารของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี” ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ อันประกอบไปด้วย กระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเชิงเอกสาร และกระบวนการสัมภาษณ์เจาะลึก ประชากรในการศึกษาคั้งนี้ คือชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี แล้วนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ผล สรุปผล และอภิปรายผล โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. **พื้นที่การวิจัย** สำหรับการเลือกพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ศึกษาแบบเจาะจง โดยพื้นที่ดังกล่าวมีนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมซึ่งเป็นชาวกะเหรี่ยงไปอาศัยอยู่ในหมู่บ้านด้วย จึงทำให้การติดต่อประสานงานและการเข้าถึงข้อมูลเป็นไปด้วยความสะดวกยิ่งขึ้น
2. **ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ** ผู้ที่ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ติดต่อขอสัมภาษณ์รวมถึงเดินเข้าตามบ้านเรือนของชาวบ้านกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก เพื่อเก็บข้อมูลอัตลักษณ์ทางอาหารของชาวกะเหรี่ยงไป ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย

² กะเหรี่ยงที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทย มีอยู่ด้วยกัน 4 กลุ่ม ได้แก่

1. กะเหรี่ยงสะกอ (S'kow Karen) มีจำนวนประชากรมากที่สุด ตั้งถิ่นฐานอยู่ในภาคเหนือของไทย เรียกตัวเองว่าปากกะญอ
2. กะเหรี่ยงโป (Pwo Karen) มีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับสองรองลงมาจากกะเหรี่ยงสะกอ ตั้งถิ่นฐานอยู่ในภาคตะวันตกของไทย เรียกตัวเองว่าโผล่ว หรือโพล่ง
3. กะเหรี่ยงบเว บาร์ หรือกะยา (Bwe, B'ghwe, Kayah Karen) คนไทยเรียกว่า ยางแดง
4. กะเหรี่ยงตองอู หรือตองอู (Tangthu) เรียกตัวเองว่าพะโอ

(วาทีศย์ คุริยอังกูร, 2551, หน้า 18)

2.1 นายสกล คุณาพิทักษ์ อดีตผู้ใหญ่บ้านบ้านทุ่งแฝก เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก

2.2 ยายอ่อง ทูแก้ว ชาวบ้านอาวุโสที่สืบทอดกรรมวิธีการทำอาหารชาวกะเหรี่ยงไป

2.3 นายจำปา วันเษ ชาวบ้านผู้ล่าสัตว์ ในการทำอาหาร

2.4 นางสาวสกล ไร่รัฐเกียรติ ชาวบ้านรุ่นหลานที่ยังคงสืบทอดอัตลักษณ์อาหารของชาวกะเหรี่ยงไป

2.5 นางสาวรัตนาทูแก้ว ชาวบ้านกะเหรี่ยงไปรุ่นหลานที่ยังคงสืบทอดอัตลักษณ์อาหารของชาวกะเหรี่ยงไป

2.6 นางปราณี ไม่ทราบนามสกุล ชาวบ้านรุ่นลูกที่ยังคงสืบทอดอัตลักษณ์อาหารของชาวกะเหรี่ยงไป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสังเกตแบบสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ สมุดจดบันทึก และกล้องถ่ายรูป สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลแบ่งออกได้ดังนี้

3.1 ข้อมูลด้านเอกสาร ประกอบด้วย หนังสือ สิ่งพิมพ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากฐานข้อมูลออนไลน์ เพื่อศึกษาแนวคิดในการวิจัย

3.2 ข้อมูลด้านบุคคล ประกอบด้วย ผลการสัมภาษณ์อดีตผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านกะเหรี่ยงไปในบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

3.3 ข้อมูลภาคสนาม ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และการสนทนากลุ่ม

4. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย คณะผู้วิจัยได้มีการดำเนินการในขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

4.1 การวิจัยเอกสาร สืบค้นข้อมูลเบื้องต้นทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับบริบทพื้นที่ของบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

4.2 การวิจัยภาคสนาม ประกอบด้วยดำเนินการดังนี้

4.2.1 การสำรวจพื้นที่แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

4.2.2 การระบุตัวตนบุคคลและการนัดหมายเพื่อสัมภาษณ์สนทนาพูดคุยกับบุคคล ได้แก่ นายสกล คุณาพิทักษ์ อดีตผู้ใหญ่บ้านบ้านทุ่งแฝก

4.2.3 การสัมภาษณ์เพื่อเจาะลึกเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางอาหารของชาวกะเหรี่ยงไปบ้าน ทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

4.2.4 การสังเกตแบบไม่เป็นทางการโดยการสังเกตวิถีชีวิต หลักการ วิธีการ และกรรมวิธีในการประกอบอาหารของชาวกะเหรี่ยงไป

4.2.5 นำข้อมูลที่ได้มารวบรวม สรุปตามกรอบแนวคิด

4.2.6 ทำการตรวจสอบข้อมูล ยืนยันข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิต และวิธีการประกอบอาหารของชาวกะเหรี่ยงไป

4.2.7 ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบพรรณนา

ผลการวิจัย

สำหรับการศึกษาวิจัยเรื่อง “อัตลักษณ์ทางอาหารของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี” นี้

ผลการศึกษาพบว่า

กะเหรี่ยง แปลว่า เรียบง่าย (ทศพร โสตาบรรลู่, 2542, หน้า 13) การกินของชาวกะเหรี่ยงก็เป็นไปตามความหมายนั้นเช่นกัน ชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี มีวิธีการกินที่เป็น อัตลักษณ์เฉพาะกลุ่ม

ชาติพันธุ์ของตน คือ กินพืชผักจากป่าและสัตว์ป่า อีกทั้งนิยมการประกอบอาหารรับประทานเอง ไม่นิยมซื้อหรือไปรับประทานตามร้านอาหาร เพราะชาวกะเหรี่ยงไปดำรงชีวิตอยู่กับป่ามาตั้งแต่เดิมจนถึงปัจจุบัน และยังคงรักษาอัตลักษณ์ทางอาหารนี้ไว้ คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อทำการเก็บข้อมูลจึงพบว่าอัตลักษณ์ทางด้านอาหารของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี สามารถแยกเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

1. อุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบอาหาร

จากคำให้สัมภาษณ์ของนายสกล คุณาพิทักษ์ อดีตผู้ใหญ่บ้านชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ท่านได้เล่าให้ฟังว่า “แต่เดิมเมื่อ 200 ปีที่ผ่านมาบรรพบุรุษอาศัยอยู่ในป่า การประกอบอาหารใช้วิธีการก่อไฟเพื่อปรุงอาหารให้สุกก่อนที่จะรับประทาน ต่อมาในยุคปัจจุบันถึงแม้ว่าลูกหลานจะซื้อหม้อหุงข้าวหรือมีเตาไฟฟ้าแล้วก็ตาม แต่ที่ชาวกะเหรี่ยงเผลอไปบ้านทุ่งแฝก ยังคงไว้ก็คือ การใช้ไฟก่อไฟสำหรับประกอบอาหาร” (สกล คุณาพิทักษ์, สัมภาษณ์, 22 ก.พ. 2559) ชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ยังคงรักษาวิธีการประกอบอาหารแบบดั้งเดิมไว้เพราะพวกเขาเชื่อว่าการประกอบอาหารด้วยวิธีนี้ จะทำให้ได้อาหารที่มีรสชาติอร่อยและมีกลิ่นหอมมารับประทาน และยังไปกว่านั้นยังทำให้พวกเขาได้ระลึกถึงวิถีชีวิตดั้งเดิมเมื่อครั้งปู่ ย่า ตา ยาย ได้ปรุงอาหารให้พวกเขาได้รับประทาน

ภาพที่ 1 ครัวของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก
ที่มา : นรินทรยา กลิ่นประทุม และคณะ (2559)

2. วัตถุดิบที่ใช้ในการปรุงอาหาร

ชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ดำรงชีวิตอยู่กับป่ามาตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้วัตถุดิบที่ชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝกเลือกนำมาใช้ปรุงอาหารส่วนใหญ่ คือ พืชผักจากป่าและสัตว์ป่า จากคำให้สัมภาษณ์ของนายจำปา วันเย ชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝกผู้ทำหน้าที่ล่าสัตว์ ได้กล่าวว่า “ในการทำอาหาร ผู้ชายยังคงออกล่าสัตว์ป่า ส่วนผู้หญิงทำหน้าที่ออกเก็บพืชผักป่าเพื่อนำมาใช้ปรุงอาหาร กะเหรี่ยงเผลอนิยมกินเนื้อสัตว์ที่แตกต่างจากชาวเมือง ได้แก่ ค่างเทา ตะกวด ตะพาบ กวาง แย้ และหมูป่า เป็นต้น อาหารที่ปรุงขึ้นจากเนื้อสัตว์เหล่านี้ กะเหรี่ยงเผลอถือว่าเป็นอาหารชั้นดีเลิศ” (จำปา วันเย, สัมภาษณ์, 22 ก.พ. 2559) สำหรับพืชผักป่าที่ชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝกนิยมนำมาใช้ในการประกอบอาหาร ได้แก่ หน่อไม้ป่า บุก หยวกกล้วย ขนุน มะแขว่น กะเพราแดง เห็ดโคน ผักกูด และต้นตูดหมูตูดหมา

ภาพที่ 2 ต้นตูดหมูตูดหมา

ที่มา : www.biogang.net

ภาพที่ 3 หน่อไม้ป่านำมาดอง

ที่มา : นรินทรยา กลิ่นประทุม และคณะ (2559)

3. อาหารคาว

จากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยพบว่าอาหารคาวส่วนใหญ่ของชาวกะเหรี่ยงโป นิยมใส่ปลาร้าลงไปเป็นส่วนประกอบ เพื่อให้ได้รสชาติที่กลมกล่อมและช่วยให้อาหารมีกลิ่นหอมน่ารับประทานยิ่งขึ้น อาหารคาวที่ชาวกะเหรี่ยงโปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี นิยมทำรับประทานกันในครอบครัว ได้แก่

3.1 ข้าวเบือ

ข้าวเบือ หรือ ต่าพอเผา สามารถทำเมื่อใดก็ได้ที่อยากรับประทาน แต่ชาวกะเหรี่ยงโปนิยมทำตอนที่มีการพิธีกรรมในชุมชนหรือในครอบครัว หรือทำเมื่อมีแขกมาเยี่ยมบ้านเพื่อใช้เลี้ยงต้อนรับแขก และนิยมทำรับประทานกันในช่วงเช้า (อ่อง ทูท้าว, สัมภาษณ์, 22 ก.พ. 2559) ข้าวเบือมีส่วนประกอบ ได้แก่ ข้าวสาร เนื้อหมูหรือกระดูกหมู ต้นหอม ผักชี ใบมะแขว่น เกลือ พริก ขั้นตอนในการทำข้าวเบือ มีดังนี้

1. นำน้ำสะอาดเทลงหม้อแล้วต้มในเตาไฟให้เดือด
2. นำข้าวสารใส่ลงหม้อที่ตั้งไว้ ปล่อยให้แห้งสักกระยะหนึ่ง
3. นำเนื้อหมูเทตามลงไปรองจนกว่าข้าวสารและเนื้อหมูจะเปื่อย
4. ต้มใบมะแขว่นกับพริกกะเหรี่ยงให้เข้ากัน จากนั้นเทลงหม้อ
5. นำต้นหอม ผักชี ที่เตรียมไว้ใส่ลงในหม้อ คนเป็นระยะๆ ระวังอย่าให้ไหม้กันหม้อ
6. ใส่เครื่องปรุงต่างๆ ตามลงไปต้มในหม้อ ต้มและคอยคนให้ส่วนผสมเข้ากันจนขึ้นเป็นเนื้อเดียวกัน
7. ตักข้าวเบือใส่จานแล้วรับประทานได้เลย

ภาพที่ 4 ข้าวเบ๊อะ

ที่มา : www.smileconsumer.com

3.2 น้ำยาเห็ด

ระหว่างทำการศึกษาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในพื้นที่ คณะผู้วิจัยได้มีโอกาสรับประทานน้ำยาเห็ดร่วมกับชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก จึงทำให้ทราบข้อมูลว่าน้ำยาเห็ดเป็นน้ำยาที่ไว้รับประทานคู่กันกับขนมจีน โดยมีส่วนผสมสำคัญ คือ เห็ด และปลาร้า น้ำยาเห็ดมีรสชาติเผ็ดเล็กน้อย แต่มีกลิ่นหอมของปลาร้าอย่างโดดเด่น หากผู้รับประทานต้องการรสเผ็ดที่มากกว่านี้ก็สามารถรับประทานคู่กับน้ำพริกกะเหรี่ยงที่มีรสชาติเผ็ดมาก น้ำพริกกะเหรี่ยงมีส่วนผสมของพริกกะเหรี่ยงเกลือ และกุ้งแห้ง นำมาบดหรือปั่นให้เข้ากัน

ภาพที่ 5 น้ำยาเห็ดกับน้ำพริกกะเหรี่ยง

ที่มา : นรินทรยา กลิ่นประทุม และคณะ (2559)

3.3 แกงคั่วหอยกกล้วย

รัตนา พุก้าว ชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝกรุ่นหลานที่ยังคงสืบทอดอัตลักษณ์อาหารของชาวกะเหรี่ยงไปไว้ได้เป็นอย่างดี ได้ประกอบอาหารพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงไป คือ แกงคั่วหอยกกล้วย ให้คณะผู้วิจัยได้รับประทาน พร้อมกับให้ข้อมูลว่า “แกงคั่วหอยกกล้วยนี้ยังสามารถดัดแปลงโดยเปลี่ยนจากการนำหอยกกล้วยมาแกง ไปเป็นหัวบุก ขนุน แดงกวา หรือยอดมะขาม มาแกงแทนก็ได้เช่นกัน” (รัตนา พุก้าว, สัมภาษณ์, 17 เม.ย. 2559) แกงคั่วหอยกกล้วยเป็นอาหารที่ชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝกแทบทุกบ้านนิยมทำรับประทานกันเป็นประจำ โดยรับประทานคู่กับข้าวสวยร้อนๆ รสชาติของแกงคั่วหอยกกล้วยนี้จะออกรสเผ็ดนำ เปรี้ยวตาม และมีกลิ่นหอมของน้ำปลาร้าที่ต้มสุกนำมาผสมรวมกันอย่างกลมกล่อม

ภาพที่ 6 แกงคั่วหอยกกล้วย

ที่มา : นรินทรยา กลิ่นประทุม และคณะ (2559)

3.4 แกงเผ็ดซี่ค่าง

แกงเผ็ดซี่ค่าง หรือ แกงซี่ค่าง ถือเป็นอาหารชั้นเลิศของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ค่างที่นิยมนำมาทำแกงซี่ค่าง คือ ค่างเทา ซึ่งพบมากในป่าภาคตะวันตกของประเทศไทย แต่ปัจจุบันแกงซี่ค่างหารับประทานได้ยากเนื่องจากค่างเทาจัดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ดังนั้นการล่าค่างเพื่อนำมาประกอบอาหารจึงเป็นเรื่องผิดกฎหมาย และเมื่อค่างหารับประทานยากจึงส่งผลให้ค่างมีราคาสูงจนชาวบ้านไม่สามารถซื้อหามารับประทานได้

“ค่าง เป็นสัตว์ป่าที่ชาวกะเหรี่ยงไปนิยมรับประทาน เพราะมีรสชาติอร่อย และชาวกะเหรี่ยงไปเชื่อว่า เนื้อค่างเป็นยาอายุวัฒนะอย่างดี” (ปรานี ไหมทราบนามสกุล และสุกสกา โมรัฐเกียรติ, สัมภาษณ์, 22 ก.พ. 2559) การทำแกงซี่ค่างเริ่มต้นจากชาวกะเหรี่ยงไปต้องเดินทางเข้าป่าเพื่อไปรอดักค่างเทา เมื่อดักค่างได้แล้วชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝกมีภูมิปัญญาในการทำแกงซี่ค่าง ดังนี้

1. นำค่างมาทำความสะอาดโดยการชุบน้ำที่ตัวค่างก่อนนำไปเผาขน และชูดขนออกจนสะอาด
2. นำค่างที่ชูดขนออกจนสะอาดแล้วมาผ่าท้อง เอาเครื่องในออก
3. รูดอูจจาระที่ตกค้างอยู่ในลำไส้ของค่างใส่ภาชนะ เช่น ไห หรือปิ่น รวมถึงผ่าเอาอาหารที่ตกค้างอยู่ในกระเพาะอาหารของค่างใส่รวมลงในภาชนะด้วย คลุกเคล้าด้วยเกลือ ปิดฝาภาชนะให้สนิท หมักทิ้งไว้
4. สับตัวค่างเป็นชิ้นๆ ให้ชิ้นใหญ่ขนาดเท่าฝ่ามือ นำไปย่างให้เนื้อค่างแห้งด้วยการรมควัน
5. เตรียมเครื่องแกง ซึ่งประกอบด้วย พริกกะเหรี่ยงแห้ง หอม กระเทียม ข่า ตะไคร้ ฝิวมะกรูด และกะปิ มาโขลกรวมกันให้ละเอียด
6. ตั้งน้ำให้เดือด ละลายเครื่องแกงที่โขลกไว้ลงในน้ำเดือด ใส่เนื้อค่างรมควันตามลงไป ปรุงน้ำแกงให้มีรสออกเค็ม
7. ขั้นตอนสำคัญสุดท้าย คือ ใส่อูจจาระค่างที่หมักไว้ลงไปลงในน้ำแกง เท่านั้นจะได้แกงซี่ค่างที่มีรสอร่อยแล้ว และขั้นตอนนี้เองเป็นที่มาของชื่อ แกงซี่ค่าง

ภาพที่ 7 ค่างเทา

ที่มา : www.thongthailand.com

4.อาหารหวาน

อาหารหวานของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ที่สำคัญมีอยู่ 2 ชนิด คือ หมี่ลี (ข้าวเหนียวต่างา) และ หมี่ถ่อง (ข้าวห่อ)

4.1 หมี่ลี (ข้าวเหนียวต่างา) เรียกอีกอย่างว่า ทองโย๊ะ เป็นขนมพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงไป หมี่ลี เป็นภาษากะเหรี่ยง แปลว่า ข้าวบด ซึ่งทำจากข้าวเหนียวหนึ่ง งาดำคั่ว และเกลือ นำมาโขลกรวมจนเป็นเนื้อเดียวกัน จะได้ขนมที่มีรสชาติเค็มๆมันๆ ชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝกนอกจากจะรับประทานหมี่ลีเป็นอาหารว่างแล้ว ยังนิยมนำหมี่ลีไปทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว

“สมัยก่อนเวลาต้องเดินทางไกล กะเหรี่ยงไปจะนิยมนำหมี่ลี หรือทองโย๊ะ ใส่กระบอกไม้ไผ่ติดตัวไปรับประทานระหว่างทาง เพราะเก็บไว้ได้นาน” (อ่อง ทูท้าว, สัมภาษณ์, 22 ก.พ. 2559)

ภาพที่ 8 หมี่ลี หรือ ทองโย๊ะ

ที่มา : libsis.lib.su.ac.th

4.2 หมี่ถ่อง (ข้าวห่อ) หมี่ถ่อง คือ ข้าวเหนียวห่อเป็นกรวยแล้วนำไปต้มให้สุกคล้ายขนมจ้ำง เป็นขนมในประเพณีสำคัญของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี คือ ประเพณีกินข้าวห่อ ซึ่งเป็นประเพณีที่จัดขึ้นเพื่อสืบทอดลูกหลานชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้าน ประเพณีดังกล่าวจัดขึ้นในช่วงเดือนเก้าของทุกปี ลูกหลานชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝกไม่ว่าจะไปอยู่ที่ใด เมื่อถึงงานประเพณีกินข้าวห่อจะต้องเดินทางกลับบ้านเพื่อไปให้ผู้เฒ่าผู้แก่ในครอบครัวทำพิธีเรียกขวัญด้วยการนำเชือกแดงผูกที่ข้อมือเพื่อความเป็นสิริมงคล และรับประทานหมี่ถ่องร่วมกัน ประเพณีกินข้าวห่อเป็นเสมือนวันรวมญาติและสร้างความรักสามัคคีในหมู่เครือญาติ

การรับประทานหมี่ถ่องในอดีต ชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝกนิยมนำหมี่ถ่องโดยนำไปจุ่มน้ำผึ้ง ปัจจุบันชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝกบางบ้านรับประทานหมี่ถ่องคู่กับน้ำตาลทรายและมะพร้าวชูด หรือนมข้นหวาน

ภาพที่ 9 หมี่ถ่อง (ข้าวห่อ)

ที่มา : sasika091.blogspot.com

อาหารของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี สะท้อนถึงวิถีชีวิตของ ชาวกะเหรี่ยง ไปที่ผูกพันกับธรรมชาติ และอาศัยสืบป่าในการดำรงชีพได้เป็นอย่างดี บรรพบุรุษได้ถ่ายทอดภูมิปัญญาในการทำอาหารมาสู่ กะเหรี่ยงไปรุ่นลูกหลาน ซึ่งยังคงอนุรักษ์วิถีการกินแบบดั้งเดิมเหมือนดังเช่นรุ่นปู่ ย่า ตา ยาย เคยปฏิบัติก่อให้เกิดอัตลักษณ์ทาง อาหารของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองที่โดดเด่นชัดเจน และพร้อมที่จะอนุรักษ์ อัตลักษณ์นี้ไว้ให้ลูกหลานชาวกะเหรี่ยงไปได้สืบทอด ต่อไป

สรุปและอภิปรายผล

สำหรับการศึกษาวิจัยเรื่อง “อัตลักษณ์ทางอาหารของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี” กล่าวได้ว่า ชาวกะเหรี่ยงไปในหมู่บ้านทุ่งแฝกมีอัตลักษณ์ทางอาหารที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษที่ อาศัยอยู่ในป่าโดยอาศัยกินพืชผักในป่าและสัตว์ป่า อีกทั้งยังคิดค้นอาหารที่สามารถเก็บไว้รับประทาน ได้เป็นเวลานาน รู้จัก การปรุงอาหารไว้รับประทานตามโอกาสและตามฤดูกาล

ชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝกมีภูมิปัญญาในการปรุงอาหารที่เรียบง่าย โดยคัดสรรวัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบอาหาร จากธรรมชาติ นำมาดัดแปลง ผสมผสานวัตถุดิบต่างๆ เข้าด้วยกัน ได้เป็นอาหารจานเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ตน ยิ่งไปกว่านั้นยัง รู้จักภูมิปัญญาในการถนอมอาหารให้สามารถเก็บไว้รับประทานกันในครอบครัวได้เป็นเวลานาน อัตลักษณ์ทางอาหารทั้งหมด นี้ลูกหลานของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ยังคงรับช่วงสืบทอดต่อกันมาจากรพบุรุษ และยินดีเผยแพร่อัตลักษณ์การกินของตนให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายด้วยความเต็มใจ เพื่อเป็นการอนุรักษ์อัตลักษณ์ทาง อาหารของชาติพันธุ์ตนเองให้คงอยู่กับชาวกะเหรี่ยงไปต่อไป

จากการศึกษาอัตลักษณ์ทางด้านอาหารของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ในครั้งนี้ ทำให้คณะผู้วิจัยได้เห็นชัดเจนว่า แม้สภาพสังคมไทยในปัจจุบันจะเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ความสะดวก ความทันสมัย รวมถึงวัฒนธรรมตะวันตกแพร่กระจายแทรกซึมไปทุกแห่ง แต่ชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี กลับยังคงดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ของตนได้อย่างชัดเจนท่ามกลางกระแสของความ เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอัตลักษณ์ทางอาหาร

ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยเรื่อง “อัตลักษณ์ทางอาหารของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทุ่งแฝก ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี” มีดังนี้

1. สำหรับการศึกษาค้างต่อไปควรมีการศึกษาเชิงลึกโดยการเข้าไปศึกษาอยู่ในพื้นที่นั้นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อจะ ได้ข้อมูลด้านอาหารและขั้นตอนกรรมวิธีในการถนอมอาหาร เช่น การดองพืชและเนื้อสัตว์
2. สำหรับการเก็บข้อมูลควรเข้าถึงชาวกะเหรี่ยงไปรุ่นใหม่มากกว่านี้ เพื่อจะได้ทราบถึงมุมมองของชาวกะเหรี่ยงไป รุ่นใหม่ที่มีต่ออาหารของชาติพันธุ์ตนเอง
3. ในอนาคตควรมีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยงไปไว้ในอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เพื่อเป็น แนวทางในการอนุรักษ์และเผยแพร่อัตลักษณ์ทางอาหารของชาวกะเหรี่ยงให้คงอยู่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กัญจนาดิวิเศษและคณะ. (2548). **ผักพื้นบ้านภาคเหนือ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : ศูนย์พัฒนาตำราการแพทย์แผนไทย.

กัลยาหอมเกตุ. (2548). **อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์กะเหรี่ยงท่ามกลางชีวิตแบบใหม่ : กรณีศึกษาบ้านห้วยสัตว์ใหญ่**

หมู่ที่ 6 ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

วัฒนธรรมศึกษา สำนักวิชาศิลปศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

จำปา วันเย. บ้านเลขที่ 124 หมู่ 2 ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. สัมภาษณ์. 22กุมภาพันธ์2559.

ทศพรโสดาบรล. (2542). **เรือนพักอาศัยกะเหรี่ยงสกอบ้านทุ่งแกใต้อำเภอแม่แจ่มจังหวัดเชียงใหม่**.

สถาปัตยกรรมไทยพื้นบ้าน มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปรานีไม่ทราบนามสกุล. (2559). บ้านเลขที่ 20หมู่ 2ตำบลสวนผึ้งอำเภอสวนผึ้งจังหวัดราชบุรี. สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์.

รัตนาทูแก้ว. (2559). บ้านเลขที่ 32หมู่ 2ตำบลสวนผึ้งอำเภอสวนผึ้งจังหวัดราชบุรี. สัมภาษณ์, 17เมษายน

วาทีศุภฤกษ์อังกูร. (2551). **ดนตรีกับการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกะเหรี่ยงโปกรณศึกษากะเหรี่ยงโป**

บ้านปอหวีตำบลตะนาวศรีอำเภอสวนผึ้งจังหวัดราชบุรี.ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วัฒนธรรมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

วุฒิจูฒิธรรมเวช. (2540). **สารานุกรมสมุนไพร : รวมหลักเภสัชกรรมไทย**.กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สกล คุณาพิทักษ์. 2559). บ้านเลขที่ 25หมู่ 2ตำบลสวนผึ้งอำเภอสวนผึ้งจังหวัดราชบุรี. สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์

สุกสกา โมรัฐเสียร. (2559). บ้านเลขที่ 101หมู่ 2ตำบลสวนผึ้งอำเภอสวนผึ้งจังหวัดราชบุรี. สัมภาษณ์, 22

กุมภาพันธ์

อ่อง ทูแก้ว. (2559). บ้านเลขที่ 32หมู่ 2ตำบลสวนผึ้งอำเภอสวนผึ้งจังหวัดราชบุรี. สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์

อานันท์กาญจนพันธุ์และคณะ,ผู้รวบรวม. (2546). **โครงการวิจัยเครือข่ายปริญญาโทด้านไทยศึกษา : ประเด็น**

สังคมและวัฒนธรรมของคนชายขอบ. กรุงเทพฯ : สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

เอี่ยมทองดี. (2558). **ศึกษาภูมิปัญญาพื้นบ้านเพื่อเสริมพลังการพัฒนาชุมชนในพื้นที่โครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น**

กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ต.ไล่โว่ และ ต.หนองลูอ.สังขละบุรี

จ.กาญจนบุรี. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

การประยุกต์ใช้สารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพื่อการตัดสินใจเลือกห้องพักของนักศึกษา
สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Application of Geographic Information System on Dormitory Selection of
Social Studies Students, Nakhon Pathom Rajabhat University.

ทิพวรรณ สุวัฒน์ศิริ¹

วนิดา งามยิ่ง¹

ไอรดา พวงชมพู¹

จิตรภณ สุนทร²

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ในการตัดสินใจเลือกห้องพักของนักศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยการแบ่งกลุ่มพื้นที่ห้องพักออกเป็น 4 พื้นที่รอบมหาวิทยาลัย โดยมีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกห้องพักทั้งสิ้น 4 ปัจจัย และทำการวิเคราะห์ความเหมาะสมของห้องพักแต่ละพื้นที่ ตามแต่ละปัจจัยโดยแบ่งระดับความเหมาะสมออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ความเหมาะสมระดับมาก ความเหมาะสมระดับปานกลาง และความเหมาะสมระดับน้อย ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม 126 คน ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความปลอดภัยของห้องพักมากที่สุด ร้อยละ 29.13 รองลงมาให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านราคา ร้อยละ 27.54 ในขณะที่ปัจจัยด้านความใกล้เคียงร้านอาหารนั้น นักศึกษาให้ความสำคัญน้อยที่สุด ร้อยละ 17.38 เมื่อทำการถ่วงน้ำหนักแต่ละปัจจัยและทำการวิเคราะห์พื้นที่ห้องพักที่เหมาะสม พบว่า กลุ่มห้องพักที่อยู่บริเวณด้านข้างมหาวิทยาลัยฝั่งทิศตะวันตก มีความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าคะแนน 2.44 รองลงมาคือกลุ่มห้องพักที่อยู่บริเวณฝั่งวัดใหม่ปิ่นเกลียว มีความเหมาะสมปานกลาง มีค่าคะแนน 2.19 ในขณะที่ห้องพักที่อยู่บริเวณด้านข้างมหาวิทยาลัยฝั่งทิศตะวันออก มีความเหมาะสมน้อยที่สุด มีค่าคะแนน 1.71

คำสำคัญ : สารสนเทศภูมิศาสตร์ พื้นที่เหมาะสม ที่พัก

Abstract

This research aim to using Geographic Information System on Dormitory Selection of Social Studies Students, Nakhon Pathom Rajabhat University. By deviding dormitories around the university into 4 zone and had 4 factors that affected the decision making for dormitory selection. The analyzing of each factors divided dormitory zones into 3 zones; high suitable zone, medium suitable zone and low suitable zone. The research founded that 126 students preferred the safety factors to the most important factor; 29.13 percentage. The second important is the pricing factor; 27.54 percentage. But the nearby restaurants factor is the last important factor; 17.38 percentage. After weighting scores of each factors and analyzing the suitable dormitory zone. We founded that the most suitable zone is the Westside of university zone; 2.44 points. The medium suitable zone is the “Wat Mai Phin Kleao” zone; 2.19 points. And the low suitable zone is the Eastside of university zone; 1.71.

Keywords: GIS, Suitable area, Dormitory

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม; อาจารย์ที่ปรึกษา

บทนำ

ในปัจจุบัน GIS หรือ ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการระดับประเทศ ทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนได้นำระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์มาใช้งาน ในหลายด้าน เช่น ด้านการจัดการทรัพยากร จะเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ป่าไม้ แหล่งน้ำ ส่วนในด้านของการจัดการทรัพยากรเกษตร จะมีการแบ่งชั้นคุณภาพพื้นที่เกษตร และความเหมาะสมของพืชในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งยังใช้ในการจัดระบบน้ำชลประทาน ส่วนทางด้านของการจัดการสิ่งแวดล้อม จะมีการนำไปใช้ในวิเคราะห์การแพร่กระจายของฝุ่นและก๊าซ การป้องกันไฟไหม้ป่า ในส่วนของด้านสังคม สามารถนำไปวิเคราะห์ความหนาแน่นของประชากร เพศ อายุ การศึกษา แรงงาน ตำแหน่งของโรงเรียนและการเดินทางของนักเรียน และด้านเศรษฐกิจ ก็จะเป็นในส่วนของรายได้ของประชากรหมู่บ้าน ตำบล สินค้าหลัก ตำแหน่งที่ตั้งของโรงงานประเภทต่างๆ (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2558)

ในส่วนของด้านการศึกษา ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของบทเรียนรายวิชาภูมิศาสตร์ของระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งการใช้งานระบบสารสนเทศจะมีประโยชน์มากในการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ หากผู้เรียนสามารถนำความรู้ในเรื่องระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์พื้นที่ที่เหมาะสม เช่น การวิเคราะห์เหมาะสมของอาคารเรียนและสถานที่สำหรับการเรียนการสอน อีกทั้งยังสามารถวิเคราะห์ความเหมาะสมในด้านอื่นๆ ได้

สำหรับในการดำเนินชีวิตประจำวัน ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ได้เข้ามามีบทบาทค่อนข้างมาก ซึ่งเราสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์หาพื้นที่ที่เหมาะสมในด้านต่างๆ ตัวอย่างเช่น นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่มีการเช่าอยู่หอพัก ซึ่งนักศึกษาแต่ละคนส่วนใหญ่เป็นนักศึกษานอกพื้นที่และบ้านไกลจากมหาวิทยาลัย จึงมักไม่มีข้อมูลที่เพียงพอต่อการนำมาใช้ในการตัดสินใจเลือกหอพัก และอาจได้หอพักที่ไม่ตรงตามความต้องการ

จากประเด็นดังกล่าว ข้าพเจ้าในฐานะนักศึกษาครุศาสตร์บัณฑิต สาขาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จึงเห็นความสำคัญของปัญหาในการเลือกหอพัก และได้นำระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเลือกหอพัก เพื่อที่จะได้นำผลของการวิเคราะห์ข้อมูลมาใช้ในการเลือกหอพักได้ตรงตามความต้องการ

วัตถุประสงค์

เพื่อประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ในการตัดสินใจเลือกหอพัก

วิธีการศึกษา

1. จัดทำแบบสอบถาม ประกอบด้วยปัจจัย ด้านราคา ด้านความปลอดภัย ด้านความสะดวก และด้านร้านอาหาร ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกหอพัก โดยสอบถามจากกลุ่มประชากรตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน 173 คน

2. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ประกอบด้วยปัจจัย ด้านราคา ด้านความปลอดภัย ด้านความสะดวก และด้านร้านอาหาร ของประชากรกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน 173 คนเกี่ยวกับการกำหนดค่าคะแนนความสำคัญของแต่ละปัจจัย เพื่อคำนวณค่าคะแนนแบบถ่วงน้ำหนักที่ใช้ในการหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการตัดสินใจเลือกหอพัก

3. วิเคราะห์พื้นที่ที่เหมาะสมจากปัจจัยด้านราคา ด้านความปลอดภัย ด้านความสะดวก และด้านร้านอาหาร โดยกำหนดค่าความเหมาะสมออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

- 3 หมายถึง เหมาะสมมาก
- 2 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- 1 หมายถึง เหมาะสมน้อย

4. วิเคราะห์ข้อมูลพร้อมประมวลผลใช้ GIS software ทำการวิเคราะห์ผลโดยวิธีการซ้อนทับข้อมูลจากปัจจัยข้างต้น ทั้ง 4 ปัจจัย โดยจะแบ่งเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง และเหมาะสมน้อย
5. สรุปผลและนำเสนอผลงาน

ผลการศึกษา

จากผลการสำรวจพบว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 126 คน พักอาศัยอยู่ที่หอพักบริเวณฝั่งวัดใหม่ปิ่นเกลียวมากที่สุดจำนวนทั้งสิ้น 45 คน คิดเป็นร้อยละ 35.71 รองลงมาเลือกที่จะอาศัยอยู่ที่หอพักบริเวณด้านข้างมหาวิทยาลัยฝั่งทิศตะวันตก จำนวนทั้งสิ้น 27 คน คิดเป็นร้อยละ 21.43 ส่วนหอพักทางด้านข้างมหาวิทยาลัยฝั่งตะวันออกมีกลุ่มประชากรตัวอย่างพักอาศัยอยู่น้อยที่สุดเพียง 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.97 (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่พักอาศัยในหอพักบริเวณต่างๆ

พื้นที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ฝั่งวัดใหม่ปิ่นเกลียว	45	35.71
ด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันตก	27	21.43
ด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันออก	5	3.97
ด้านหลังมหาวิทยาลัย	13	10.32
ไป-กลับบ้าน	36	28.57
รวม	126	100.00

ผลสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกหอพัก จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 126 คน พบว่า ปัจจัยด้านความปลอดภัยของหอพักและบริเวณข้างเคียงเป็นปัจจัยที่นักศึกษาให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก ได้คะแนน 367 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 29.13 รองลงมาคือปัจจัยด้านราคา ได้คะแนนทั้งสิ้น 347 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 27.54 ในขณะที่ปัจจัยที่นักศึกษาให้ความสำคัญมากเป็นลำดับที่ 3 คือ ปัจจัยด้านความสะดวกในการเดินทาง ได้คะแนน 327 คิดเป็นร้อยละ 25.95 และปัจจัยด้านความใกล้ไกลร้านอาหารเป็นปัจจัยที่นักศึกษาใช้ในการตัดสินใจเป็นลำดับสุดท้าย ได้คะแนน 219 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 17.38 (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ผลสำรวจแบบสอบถามปัจจัยที่ผลต่อการตัดสินใจเลือกหอพัก

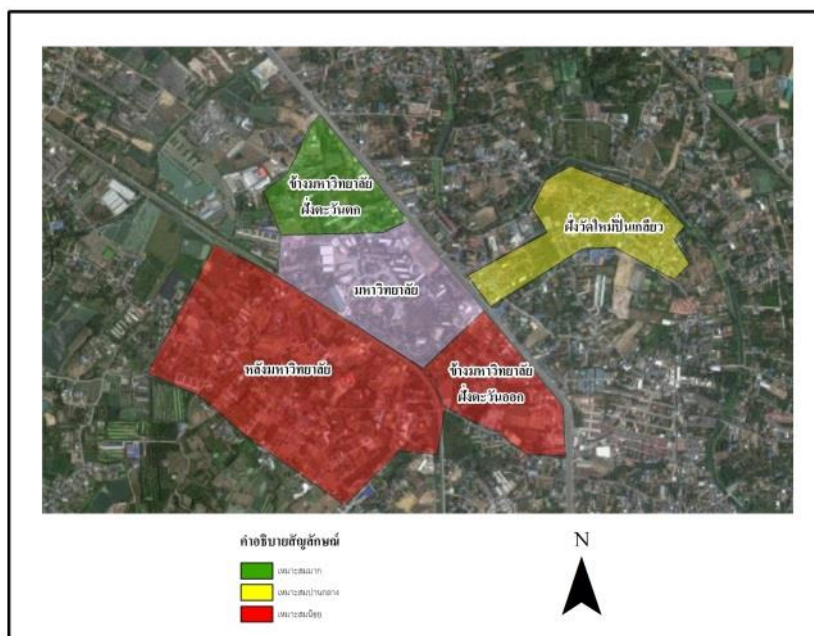
ปัจจัย	คะแนน	ร้อยละ	ค่าถ่วงน้ำหนัก (เต็ม 1 คะแนน)
ปัจจัยด้านความปลอดภัย	367	29.13	0.29
ปัจจัยด้านราคา	347	27.54	0.28
ปัจจัยด้านความสะดวกในการเดินทาง	327	25.95	0.26
ปัจจัยด้านความใกล้ไกลร้านอาหาร	219	17.38	0.17
รวม	1260	100	1.00

ผลสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกหอพัก จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 126 คน ในด้านของความปลอดภัย จะเห็นได้ว่า บริเวณฝั่งด้านข้างของมหาวิทยาลัย ทิศตะวันตก ส่วนใหญ่จะเป็นหอพักที่มียามรักษาความปลอดภัย และมีนักศึกษาอาศัยค่อนข้างพลุกพล่าน จาก

ผลสำรวจ พบว่า ความเหมาะสมของหอพักด้านความปลอดภัย บริเวณฝั่งด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันตก อยู่ในระดับความเหมาะสมมาก โดยมีค่าคะแนนหลังจากการถ่วงน้ำหนักปัจจัยแล้ว เท่ากับ 0.87 คะแนน รองลงมาคือบริเวณฝั่งวัดใหม่ปิ่นเกลียว อยู่ในระดับความเหมาะสมปานกลาง โดยมีค่าคะแนนหลังจากการถ่วงน้ำหนักปัจจัยแล้ว เท่ากับ 0.58 คะแนน และบริเวณด้านข้างของมหาวิทยาลัย ทิศตะวันออกและด้านหลังมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับความเหมาะสมน้อย โดยมีค่าคะแนนหลังจากการถ่วงน้ำหนักปัจจัยแล้ว เท่ากับ 0.29 คะแนน (ดังตาราง ที่ 3 และภาพที่ 1)

ตารางที่ 3 วิเคราะห์ความเหมาะสมของหอพักจากปัจจัยด้านความปลอดภัย

พื้นที่	คะแนน	ค่าถ่วงน้ำหนักปัจจัย (0.29 คะแนน)	ระดับความเหมาะสม
ฝั่งวัดใหม่ปิ่นเกลียว	2	0.58	ปานกลาง
ด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันตก	3	0.87	มาก
ด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันออก	1	0.29	น้อย
ด้านหลังมหาวิทยาลัย	1	0.29	น้อย

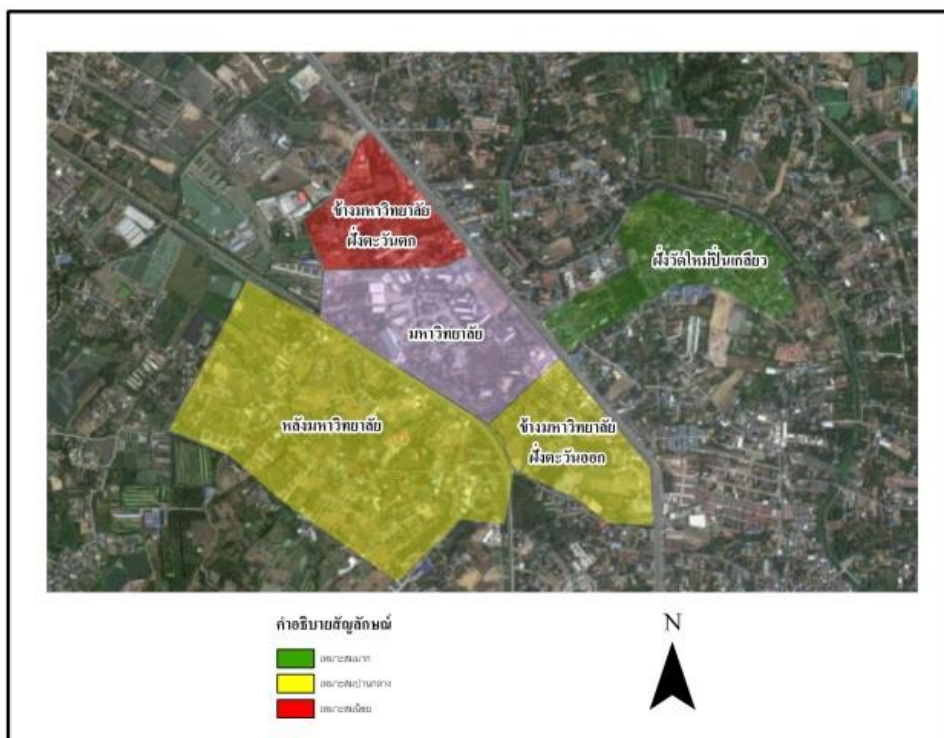

ภาพที่ 1 แผนที่ความเหมาะสมของหอพักจากปัจจัยด้านความปลอดภัย

ผลสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกหอพัก จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 126 คน ในด้านราคาจะเห็นได้ว่า บริเวณฝั่งวัดใหม่ปิ่นเกลียว หอพักมีราคาเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 2,000 – 3,000 บาท บริเวณด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันตก หอพักมีราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 3,000 – 4,500 บาท บริเวณมหาวิทยาลัย ทิศตะวันออก และบริเวณหลังมหาวิทยาลัย หอพักมีราคาเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 2,500 – 3,500 บาท จากผลสำรวจ พบว่า ความเหมาะสมของหอพักจากปัจจัยด้านราคา บริเวณฝั่งวัดใหม่ปิ่นเกลียวอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก โดยมีค่าคะแนนหลังจากถ่วงน้ำหนักปัจจัยแล้ว เท่ากับ 0.84 คะแนน รองลงมา คือ บริเวณด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันออก และบริเวณหลังมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับความเหมาะสมปานกลาง โดยมีค่าคะแนนหลังจากถ่วงน้ำหนักปัจจัยแล้ว เท่ากับ 0.56 คะแนน และบริเวณด้านมหาวิทยาลัยฝั่ง ทิศตะวันตก อยู่ในระดับความเหมาะสมน้อย โดยมีค่าคะแนนหลังจากถ่วงน้ำหนักปัจจัยแล้ว เท่ากับ 0.28 คะแนน (ดังตารางที่ 4 และภาพที่ 2)

ตารางที่ 4 วิเคราะห์ความเหมาะสมของหอพักจากปัจจัยด้านราคา

พื้นที่	คะแนน	ค่าถ่วงน้ำหนักปัจจัย (0.28 คะแนน)	ระดับความเหมาะสม
ฝั่งวัดใหม่ปิ่นเกลียว	3	0.84	มาก
ด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันตก	1	0.28	น้อย
ด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันออก	2	0.56	ปานกลาง
ด้านหลังมหาวิทยาลัย	2	0.56	ปานกลาง

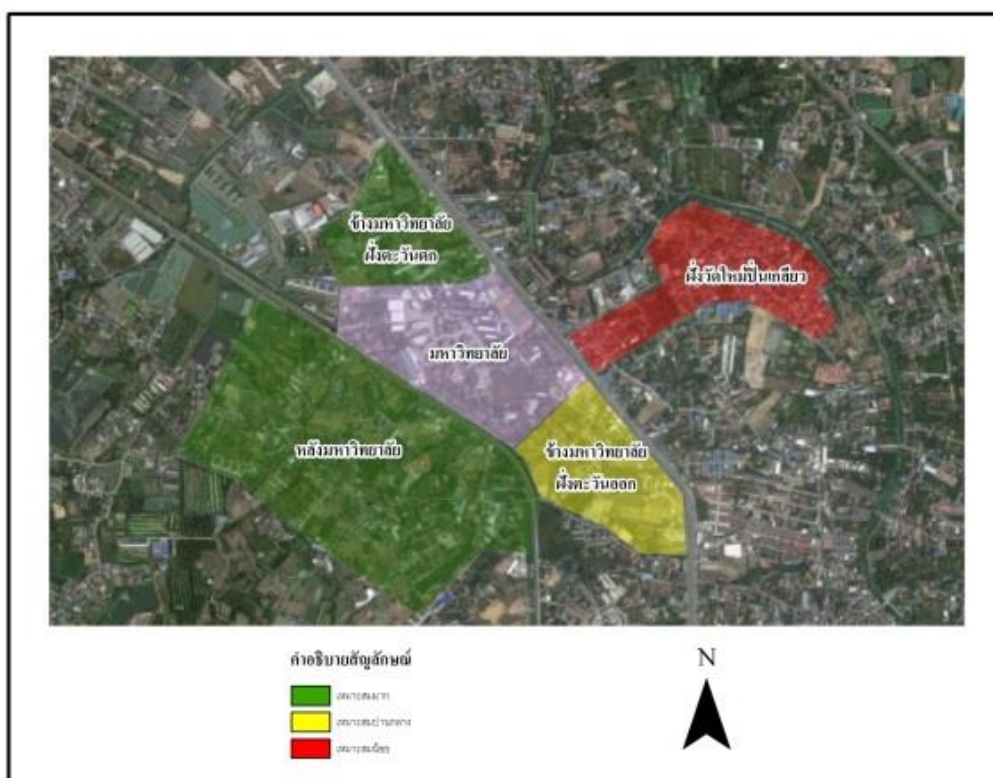

ภาพที่ 2 แผนที่ความเหมาะสมของหอพักจากปัจจัยด้านราคา

ผลสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกหอพัก จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 126 คน ในด้านความสะดวกในการเดินทางจะเห็นได้ว่า บริเวณฝั่งวัดใหม่ปิ่นเกลียว ความสะดวกในการเดินทางค่อนข้างลำบาก เนื่องจากต้องเดินหรือขี่รถมาจอดบริเวณวัดใหม่ปิ่นเกลียว และเดินข้ามสะพานลอย หรือการขี่รถจักรยานยนต์ข้ามฝั่งมาจอดหลังมหาวิทยาลัย ซึ่งจะมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ บริเวณด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันตก จะมีความสะดวกในการเดินทางค่อนข้างมาก เพราะสามารถเดินเข้าทางประตูข้างมหาวิทยาลัย หรือนำรถไปจอดบริเวณหลังมหาวิทยาลัยได้ บริเวณมหาวิทยาลัย ทิศตะวันออก ความสะดวกในการเดินทางจะค่อนข้างปานกลาง เพราะต้องนำรถมาจอดบริเวณหลังมหาวิทยาลัย และบริเวณหลังมหาวิทยาลัย จะมีความสะดวกค่อนข้างมาก เพราะสามารถเข้ามหาวิทยาลัยได้จากประตูหลัง และสะดวกในการนำรถมาจอดในมหาวิทยาลัย จากผลสำรวจ พบว่า ความเหมาะสมของหอพักจากปัจจัยด้านความสะดวกในการเดินทาง บริเวณด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันตก และบริเวณด้านหลังมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก โดยมีค่าคะแนนหลังจากถ่วงน้ำหนักปัจจัยแล้ว เท่ากับ 0.78 คะแนน รองลงมา คือ บริเวณด้านข้างของมหาวิทยาลัย ทิศตะวันออกอยู่ในระดับความเหมาะสมปานกลาง โดยมีค่าคะแนนหลังจากถ่วงน้ำหนักปัจจัยแล้ว เท่ากับ 0.52 คะแนน และบริเวณฝั่งวัดใหม่ปิ่นเกลียวอยู่ในระดับความเหมาะสมน้อย โดยมีค่าคะแนนหลังจากถ่วงน้ำหนักปัจจัยแล้ว เท่ากับ 0.26 คะแนน (ดังตารางที่ 5 และภาพที่ 3)

ตารางที่ 5 วิเคราะห์ความเหมาะสมของหอพักจากปัจจัยด้านความสะดวกในการเดินทาง

พื้นที่	คะแนน	ค่าถ่วงน้ำหนักปัจจัย (0.26 คะแนน)	ระดับความเหมาะสม
ฝั่งวัดใหม่ปิ่นเกลียว	1	0.26	น้อย
ด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันตก	3	0.78	มาก
ด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันออก	2	0.52	ปานกลาง
ด้านหลังมหาวิทยาลัย	3	0.78	มาก

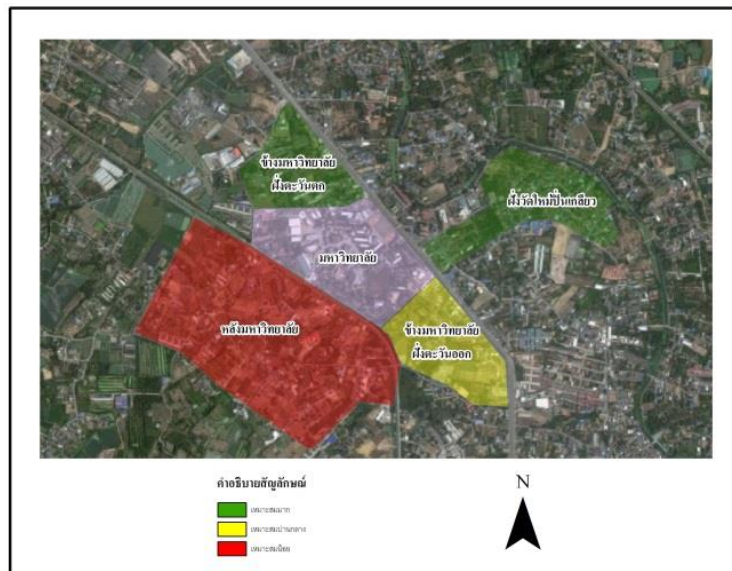

ภาพที่ 3 แผนที่ความเหมาะสมของหอพักจากปัจจัยด้านความสะดวกในการเดินทาง

ผลสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกหอพัก จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 126 คน ในด้านความใกล้เคียงร้านอาหาร จะเห็นได้ว่า บริเวณฝั่งวัดใหม่ปิ่นเกลียวจะมีร้านอาหารและสะดวกต่อการบริโภคได้ง่าย เนื่องจาก บริเวณฝั่งวัดใหม่ปิ่นเกลียว จะมีตลาดนัด 3 วันต่อสัปดาห์ ซึ่งใกล้กับหอพักของนักศึกษาและในบริเวณฝั่งด้านข้างของมหาวิทยาลัย ทิศตะวันตกจะมีนักศึกษาพลุกพล่านและรวมตัวอยู่กันค่อนข้างมากจึงทำให้ร้านอาหารมีความเพียงพอเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาที่พักหอพัก เมื่อเปรียบเทียบกับบริเวณด้านหลังของมหาวิทยาลัยไม่มีคนพลุกพล่านมากนัก ประกอบกับหอพักยังค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับบริเวณฝั่งวัดใหม่ปิ่นเกลียวและด้านข้างของมหาวิทยาลัย ทิศตะวันตก จากผลสำรวจ พบว่า ความเหมาะสมของหอพักด้านความใกล้เคียงร้านอาหาร บริเวณฝั่งวัดใหม่ปิ่นเกลียวและด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันตก อยู่ในระดับความเหมาะสมมาก โดยมีค่าคะแนนหลังจากการถ่วงน้ำหนักปัจจัยแล้ว เท่ากับ 0.51 คะแนน รองลงมาคือบริเวณด้านข้างของมหาวิทยาลัย ทิศตะวันออก อยู่ในระดับความเหมาะสมปานกลาง โดยมีค่าคะแนนหลังจากการถ่วงน้ำหนักปัจจัยแล้ว เท่ากับ 0.34 คะแนน และบริเวณหลังของมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับความเหมาะสมน้อย โดยมีค่าคะแนนหลังจากการถ่วงน้ำหนักปัจจัยแล้ว เท่ากับ 0.17 คะแนน (ดังตารางที่ 6 และภาพที่ 4)

ตารางที่ 6 วิเคราะห์ความเหมาะสมของหอพักจากปัจจัยด้านความใกล้เคียงร้านอาหาร

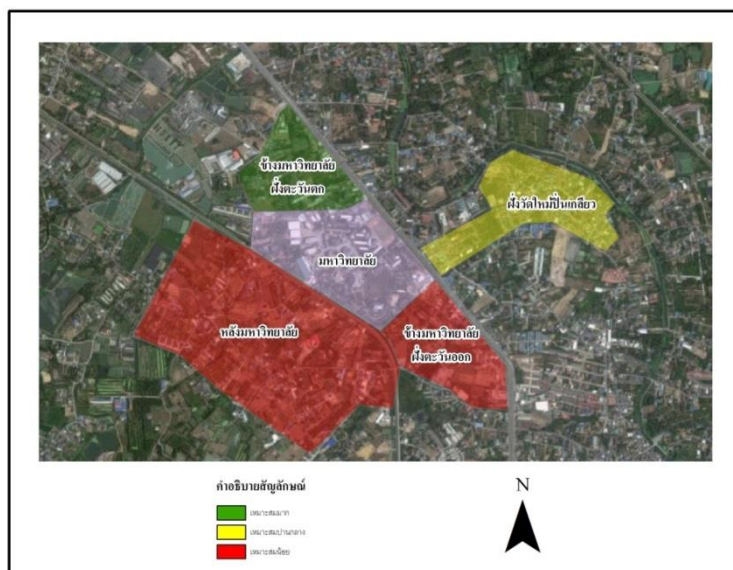
พื้นที่	คะแนน	ค่าถ่วงน้ำหนักปัจจัย (0.17 คะแนน)	ระดับความเหมาะสม
ฝั่งวัดใหม่ปิ่นเกลียว	3	0.51	มาก
ด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันตก	3	0.51	มาก
ด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันออก	2	0.34	ปานกลาง
ด้านหลังมหาวิทยาลัย	1	0.17	น้อย

ภาพที่ 4 แผนที่ความเหมาะสมของหอพักจากปัจจัยด้านความใกล้เคียงร้านอาหาร

สรุปผลสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกหอพัก จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 126 คน จากปัจจัยทั้งหมด พบว่า บริเวณด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันตก อยู่ในระดับความเหมาะสมมาก เป็นลำดับแรก ได้คะแนน 2.44 คะแนน รองลงมา คือ บริเวณฝั่งวัดใหม่ปิ่นเกลียว อยู่ในระดับความเหมาะสมปานกลาง ได้คะแนน 2.19 คะแนน บริเวณด้านหลังมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับความเหมาะสมน้อย ได้คะแนน 1.80 คะแนน และสุดท้าย คือ บริเวณข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันออก อยู่ในระดับความเหมาะสมน้อย ได้คะแนน 1.71 คะแนน (ดังตาราง ที่ 7 และภาพที่ 5)

ตารางที่ 7 วิเคราะห์ความเหมาะสมของหอพักจากปัจจัยทั้งหมด

พื้นที่	คะแนน	ระดับความเหมาะสม
ฝั่งวัดใหม่ปิ่นเกลียว	2.19	ปานกลาง
ด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันตก	2.44	มาก
ด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันออก	1.71	น้อย
ด้านหลังมหาวิทยาลัย	1.80	น้อย

ภาพที่ 5 แผนที่ความเหมาะสมของหอพักจากปัจจัยทั้งหมด

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกหอพัก จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 126 คน จากปัจจัยทั้งหมด พบว่า บริเวณด้านข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันตก อยู่ในระดับความเหมาะสมมาก เป็นลำดับแรก รองลงมา คือ บริเวณฝั่งวัดใหม่ปิ่นเกลียว อยู่ในระดับความเหมาะสมปานกลาง บริเวณด้านหลังมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับความเหมาะสมน้อย และลำดับสุดท้าย คือ บริเวณข้างมหาวิทยาลัย ทิศตะวันออก อยู่ในระดับความเหมาะสมน้อย

ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากทั้ง 4 ปัจจัย ไม่สอดคล้องกับการสำรวจจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 126 คน เนื่องจากยังมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกหอพัก เช่น ปัจจัยทางเรื่องของเพื่อนที่อยู่ร่วมกัน หรือจะเป็นปัจจัยในเรื่องของจำนวนของหอพักของแต่ละพื้นที่ที่ไม่เท่ากัน เป็นต้น จึงส่งผลให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลไม่ตรงตามความเป็นจริง

ข้อเสนอแนะ

1. ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ที่เหมาะสมควรเพิ่มปัจจัยด้านอื่นๆให้ละเอียดเพิ่มมากขึ้น
2. เปลี่ยนจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากบริเวณส่วนใหญ่ เป็นการวิเคราะห์แบบกำหนดหอพักชัดเจน
3. ใช้การกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่างให้มีความหลากหลาย ทั้งด้านความคิด และการตัดสินใจ มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

จิตติมา รักษา และคนอื่นๆ. การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อหาพื้นที่เหมาะสมในการปลูกอ้อยในจังหวัด
สกลนคร. ภาควิชาสังคมศาสตร์

ธีรวัฒน์ สันสิน. ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้. เข้าถึงเมื่อ 20 พฤษภาคม 2559 เข้าถึงได้จาก

<https://sites.google.com/site/maejogisdatabase/assignments/homeworkforweekofoctober18th>.

ศักดิ์ดา หอมหวาน ชานนท์ กิจจักษ์และชญา ณรงค์ฤทธิ์. การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์วิเคราะห์หาพื้นที่
เหมาะสมสำหรับปลูกยางพารา: กรณีศึกษาจังหวัด ตาก สุโขทัย กำแพงเพชร พิจิตร อุทัยธานี นครสวรรค์.
มหาวิทยาลัยนเรศวร